

**67 A 90 NUMARALI (On Dokuzuncu Cilt),
1083-1087 (1672-1676) TARİHLİ KADIASKER DEFTERİ'NE GÖRE KIRIM'DA
SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT**

Erim VATANSEVER

(Yüksek Lisans Tezi)

ESKİŞEHİR, 2018

**67 A 90 NUMARALI (On Dokuzuncu Cilt),
1083-1087 (1672-1676) TARİHLİ KADIASKER DEFTERİ'NE
GÖRE KIRIM'DA SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT**

ERİM VATANSEVER

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eskişehir

2018

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTİSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ERİM VATANSEVER tarafından hazırlanan '67 A 90 NUMARALI (On Dokuzuncu Cilt), 1083-1087 (1672-1676) TARİHLİ KADIASKER DEFTERİ'NE GÖRE KIRIM'DA SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT' başlıklı bu çalışma 17.08.2018 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, Jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı/ Yeniçağ Tarihi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Üye: Prof. Dr. Nuri KAVAK

(Danışman)

Üye: Doç. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN

Üye: Doç. Dr. Alper BAŐER

ONAY

Prof. Dr. Nurullah UÇKUN

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik, ilke ve kurallara uygun davrandığımı bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taramasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

ERİM VATANSEVER

ÖZET

67 A 90 NUMARALI (On Dokuzuncu Cilt), H.1083-1087 (M.1672-1676)
TARİHLİ KADIASKER DEFTERİ'NE GÖRE KIRIM'DA SOSYAL VE
EKONOMİK HAYAT

VATANSEVER, Erim

Yüksek Lisans-2018

Tarih Anabilim Dalı

Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Nuri KAVAK

Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi Kırım Hanlığı'nda da kadılar tarafından kayıt altına alınan Şer'iyye sicilleri, yerel ve sosyal tarih çalışmalarında önemli başvuru kaynaklarıdır. Çok zengin veriler içeren bu kayıtlar; ait olduğu bölgede yaşayan halkın sosyal, ekonomik ve günlük yaşamına dair çok ayrıntılı bilgiler sunmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin, Karadeniz politikasının temelini oluşturan Kırım'ın sosyo-ekonomik tarihinin aydınlatılması, Kırım Tatar halkları ile bağ kurulması açısından büyük önem arz etmektedir. Çalışmamız buradan yola çıkarak, 67 A 90 numaralı Kırım kadiasker defterinin on dokuzuncu cildini Latin harflerine aktararak, bölgenin sosyal, ekonomik, idari ve kültürel yapısını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Defterde yer alan kaza, köy, mahalle isimleri tespit edilmiş, bölgenin idari ve etnik yapısına dair çıkarımlar yapılmıştır.

Miladi 1672-1676 yılları arasında, Kırım Hanlığı'nın Dib Tarhan kazasına ait kayıtlar, çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Dib Tarhan'da yaşayan

halkın temel geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılık üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Sicillere kaydedilen terekeler üzerinden halkın maddi kültür öğeleri tespit edilmiştir. Çalışmanın amaçlarından birisi de Kırım Hanlığı tarihinde ekonomik ve sosyal açıdan önemli bir yere sahip olan kölelik kurumuna dair mahkemeye yansıyan Örnekler zerinden değerlendirmeler yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Kırım Hanlığı, Dib Tarhan, şer'iyye Sicilleri, Kölelik, Tereke, Aile.

SUMMARY

**SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN THE CRIMEA ACCORDING TO
BOOK OF KADIASKER 67 A 90 NUMBER AND DATE 1083-1087 (1672-1676)
(19th Volume)**

VATANSEVER, Erim

Master's Degree - 2018

Department of History

Branch of Early Modern History

Adviser: Professor Dr. Nuri KAVAK

Sharia records “Şeriyeye Sicilleri” are one of most important sources of reference in social and local history. These records are written by the Kadis like Ottoman Empire. Sharia records includes rich content about of the local resident like social, economic and daily life.

Crimea was underlying Ottoman Black Sea strategy. History of socio-economic history of Crimea is important for bonding with other Turkish folk. This study about is translating to Turkish the nineteenth volume which is the number of 67 A 90 Kırım Kadiasker Records. This study purpose to social, economic, administrative and culturel structure. Kazas, villages and quarters names is identificated and trying to deduce about to govermental and ethnic background.

This records from 1672 CE. to 1676 CE. belongs to Dib Tarhan Kaza of the Crimea. In this content we tried answer the questions about people of the lived in the Dib Tarhan like which works they worked. Most of holders have herds, flocks and plantations. Also wills in this records show us when someone is dying how could be share his in heritage. One of the purpose of this study evaluate about slaves and slave trade which was one of the most important sources of income for Crimea. We evaluated to based upon from the examples of in this records.

Keywords: Crimean Khanate, Dib Tarhan, Sharia Records, Slavery, Inheritance Registers, Relations.

KISALTMALAR

Bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
DİA	: Diyanet İslam Ansiklopedisi
KŞS	: Kırım Şer'iyeye Sicilleri
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
M.	: Miladi
H.	: Hicri
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vb.	: Ve Benzeri
Yay.	: Yayın
yy.	: Yüzyıl

ÖNSÖZ

Kadıasker defterleri, sosyal ve yerel tarih araştırmalarında önemli başvuru kaynaklarından birisidir. Çalışmada, 1672-1676 tarihli 19 numaralı Kırım Hanlığı Kadıasker Defteri Latin harflerine aktarılarak, ait olduğu bölgenin sosyal, idari, ekonomik ve kültürel yapısı değerlendirilmiştir.

Tez çalışması sırasında, bana desteğini esirgemeyen başta ailem olmak üzere, danışmanım ve saygıdeğer hocam Prof. Dr. Nuri Kavak'a sonsuz şükranlarımı sunarım. Osmanlıca metinlerin okunmasında ve tezin her aşamasında, bana birçok konuda yardımcı olan değerli hocam Sema Aktaş Sarı'ya tüm emekleri için çok teşekkür ederim. Son olarak, tezin yazımı sırasında bana yardımlarını esirgemeyen sevgili arkadaşım İhsan Turhan'a çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
SUMMARY	Vii
KISALTMALAR	IX
ÖNSÖZ.....	X
TABLO LİSTESİ	XIV
GİRİŞ.....	1

I. BÖLÜM

67 A 90 NUMARALI (ON DOKUZUNCU CİLT) 1083-1087 TARİHLİ KADIASKER DEFTERİNE GÖRE KIRIM'DA YERLEŞİM BİRİMLERİ

1.1. YERLEŞİM BİRİMLERİ.....	7
1.1.1. Dib Tarhan Kazası.....	7
1.1.2. Bahçesaray Kazası.....	10

II. BÖLÜM

67 A 90 NUMARALI (ON DOKUZUNCU CİLT) 1083-1087 TARİHLİ KADIASKER DEFTERİNE GÖRE SOSYO-EKONOMİK HAYAT

2.1. SOSYAL HAYAT	13
2.1.1. Etnik Yapı.....	13
2.1.1.1. Tatarlar	13
2.1.1.2. Nogaylar	14
2.1.1.3. Yahudiler ve Diğer Gayrimüslimler	15
2.1.2. Aile Hayatı	16
2.1.2.1. Aile Yapısı ve Evlilik	16

2.1.2.2. Mehir	18
2.1.2.3. Boşanma	20
2.1.3. Kölelik	22
2.1.3.1. Kölenin Tasviri	23
2.1.3.2. Kölenin Azadı	26
2.1.3.3. Kölenin Miras Olarak Bırakılması	29
2.2. İKTİSADİ YAPI	31
2.2.1. Para Birimleri	31
2.2.2. Ölçü Birimleri	33
2.2.3. Tarım	34
2.2.4. Hayvancılık	37

III. BÖLÜM

67 A 90 NUMARALI (ON DOKUZUNCU CİLT) 1083-1087 TARİHLİ KADIASKER DEFTERİNE GÖRE MADDİ KÜLTÜR

3.1. GİYİM EŞYALARI	42
3.2. ZİYNET VE SÜS EŞYALARI	44
3.3. EV EŞYALARI	45
3.3.1. Mobilya ve Genel Ev Eşyaları	45
3.3.2. Yatak Odası Eşyaları	46
3.3.3. Mutfak Eşyaları	47
3.3.4. Temizlik Eşyaları	47
3.4. KİTAPLAR	47
SONUÇ	50

KAYNAKÇA	52
EKLER	57

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: 19. Cildin Kapsamı.....	6
Tablo 2: 19. Ciltte Yer Alan Dib Tarhan'a Ait köyler	9
Tablo 3: 19. Ciltte Yer Alan Bahçesaray'a Ait Mahalleler.....	12
Tablo 4: 19. Ciltte Bulunan Bazı Kazaklar ve Fiyatları.....	24
Tablo 5: 19. Ciltte Bulunan Çuralar ve Fiyatları	24
Tablo 6: 19. Ciltte Bulunan Cariyeler ve Fiyatları.....	25
Tablo 7: 19. Ciltte Bulunan Dökeler ve Fiyatları.....	26
Tablo 8: 19. Ciltte Yer Alan Bağ ve Bahçeler	37
Tablo 9: 19. Ciltte Yer Alan At Cinsleri ve Değerleri	39
Tablo 10: 19. Ciltte Yer Alan Büyükbaş Hayvan Cinsleri ve Değerleri	40
Tablo 11: 19. Ciltte Yer Alan Bazı Küçükbaş Hayvanlar.....	41
Tablo 12: 19-8.Varak'ta Mehmet Molla'nın Terekesinde Bulunan Kitaplar	48

GİRİŞ

Şer'iyeye sicilleri kısa tanımıyla, Osmanlı mahkemelerinde alınan kararların kayıt altına alındığı defterlerdir. Literatürde; kadı sicilleri, mahkeme kayıtları, kadı divanı, sicillat-ı şer'iyeye olarak da isimlendirilir. Şer'iyeye sicilleri kadı veya naibi tarafından tutulur ve içerisinde çeşitli türden belgeler içerir.¹ Osmanlı Devleti'nde din, unvan ayrımı gözetmeksizin her kesimden insanların arasındaki hukuki ilişkilere dair kayıtları içeren bu defterler, Osmanlı Devleti dönemindeki sosyal hayat, ekonomi, hukuk hakkında bize çok değerli bilgiler verir. Sosyal tarih, şehir tarihi vb. konularda çalışacak tarihçiler için şer'iyeye sicilleri en önemli kaynaklardır.

Şer'iyeye sicillerinin ne zaman ortaya çıktığı hakkında farklı görüşler vardır. Bazı tarihçiler erken İslam tarihi kaynaklarında sicil isminin zikredilmemesinden ve o dönemlerden günümüze herhangi bir defterin ulaşmamasından dolayı; sicil defterlerinin Osmanlı döneminden itibaren düzenli bir şekilde tutulduğunu söylemektedir. Bilinen en eski defter 1530'lu yıllara ait olup, Mısır'ın Salahiye Mahkemesi'nde bulunmuştur.² Wael Hallaq'a³ göre bu defterlerin kadı divanı olarak isimlendirilmesi doğru olur. IX. yüzyıl İslam hukuku kitaplarında bu tür divanlardan söz edilmektedir. Yine Hallaq'a göre Osmanlı'dan önce "Kitâbü'l-kadî ile'l-kadî" uygulamasıyla kayıtların kadıdan kadıya geçtiği bilinmektedir. Memlûkler denetimindeki Kudüs'te, 1390'lı yıllara ait bazı mahkeme ve tereke kayıtlarına ulaşılmış olmasına rağmen hiç birinde sicil ibaresi geçmemektedir.

Osmanlı dönemine ait Şer'iyeye sicilleri içeriğine baktığımızda birçok kayıt türü olduğunu görürüz. Bunların bir kısmı mahkemede işlemler sonucu oluşan türler, bir kısmı ise İstanbul'dan gelen belge suretleridir. Hüccetler, i'lamlar, terekeler birinci türden belgeler; ferman, emir, buyruldu, tezkere, berat ise ikinci türden belgelere örnektir. Bu belgelerin dışında kadılara ait kişisel notlar ve fetva örnekleri de sicillerde bulunmaktadır. Bu belgelerin çeşitliliği, sicilin ait olduğu bölgeye göre değişiklik göstermektedir. Büyük şehirlerde belgeler türlerine göre ayrı

¹ Yunus Uğur, "Şer'iyeye Sicilleri", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C: 39, İstanbul, 2010, s. 8.

² Uğur, "Şer'iyeye Sicilleri" s.8.

³ Wael B. Hallaq, *İslam Hukukuna Giriş*, Çevirmen: Necmettin Kızılkaya, İstanbul, 2017.

defterlerde tutulurken, küçük şehirlerde belge türü fark etmeksizin aynı defterde tutulmuştur.

Şer'iyye sicillerinin içeriğini biraz daha açacak olursak, içerisindeki kayıtların çok çeşitli olduğunu görürüz. Cinayetler, sıradan vakalar, nikâh, boşanma, mülk satışı, kölelerin hür bırakılması, miras kayıtları gibi sosyal ve ticari hayata dair önemli bilgiler edinebileceğimiz kayıtlar mevcuttur. Bu kayıtlardan yola çıkarak, şehir-kaza-mahalle bilgileri, isim, unvan bilgileri, miras bilgileri ve mirasta ismi geçen mal, mülk, eşya bilgilerine ulaşabiliriz.

Şer'iyye sicillerini ekonomik ve sosyal tarih alanlarında ilk kullanan tarihçi; Halil İnalçık'tır.⁴ 1960 yılında yayımladığı 'Bursa I: XV. Asır Sanayi ve Ticaret Tarihine Dair Vesikalar' adlı makalesi sicillerin kaynak olarak faydalandığı ilk eserdir.⁵ Prof. Dr. Halil İnalçık'tan sonrada birçok tarihçi, eserlerinde şer'iyye sicillerine kaynak olarak başvurmuştur.

Ronald C. Jennings⁶ sicilleri ilk kez derinlemesine incelemiş, onun gündeme getirdiği konular yeni araştırmaların önünü açmıştır. Jennings yaptığı sicil incelemeleriyle o güne kadar ortaya atılan bazı iddiaları çürütmüştür. Yine bu alanda, Nelly Hanna⁷ şer'iyye sicillerini kaynak olarak kullanarak Osmanlı'da yaşayan bir tüccarın biyografisini kaleme almıştır.

Özetle; Osmanlı tarihi kaynakları arasında şer'iyye sicillerinin çok önemli bir yere sahip olduğunu göz ardı edemeyiz. Özellikle; Osmanlı'da günlük yaşamın detaylarını ortaya çıkarmak için siciller olmazsa olmaz kaynaklardan biridir. Diğer yandan, şehir tarihi çalışmak isteyen tarihçilerin ilk başvuracağı kaynak şer'iyye sicilleri olmalıdır. Bir şehrin, iktisadi ve sosyal yapısını tüm ayrıntılarıyla şer'iyye sicillerinde görmek mümkündür. Ayrıca bu siciller, Osmanlı hukukunun işleyişi hakkında da bize doğrudan bilgiler verir. Aile hukuku ile ilgili kararlar, miras hukuku, borçlar ve ticaret hukuku gibi konularda siciller, hukuk tarihimiz açısından da ayrıca büyük önem teşkil eder.

Çalışmamızın ana kaynağını oluşturan Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri'nin bilim dünyamıza kazandırılması çok geç tarihlere dayanmaktadır. Nitekim ilk kez

⁴ Uğur, "Şer'iyye Sicilleri", s. 9.

⁵ Halil İnalçık, 'Bursa I: XV. Asır Sanayi ve Ticaret Tarihine Dair Vesikalar', *Belleten*, C. XXIV, 1963 Ankara, ss. 45-102.

⁶ Prof. Dr. Jennings: 1942-1996 yılları arasında yaşamış, Illinois Üniversitesi Tarih Profesörü. 16. Ve 17. Yy Osmanlı şer'iyye sicillerini çalışmıştır. İlk olarak Kayseri Şer'iyye Sicillerini çalışarak bu alanda yeni araştırma konularının yaratılmasına önayak oldu.

⁷ Nelly Hanna, *Osmanlı Kahiresi'nde Tüccar Olmak*, Çevirmen: Deniz Öktem, İstanbul, 2006.

Halil İnalçık, 1994 yılının Mayıs ayında Kırım'da bulunan İsmail Gaspıralı Kütüphanesi'ne giderek Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicillerinin kopyalarını görmüş ve Belleten'deki makalesiyle de duyurmuştur⁸.

Türkiye'de bu alanda yapılan çalışmalar 1990'lı yılların başına dayanırken, Rusya'da bu çalışmaların başlangıcı 19. yy'ın ortalarına kadar uzanmaktadır. Kırım Şer'iyye Sicilleri üzerinde ilk çalışma, Kırım İlmi Araştırma Komisyonu tarafından yapılmıştır. Çalışmanın sonucu bu komisyonla ilgisi olduğu düşünülen İTUAK isimli bir dergide 1887'de yayımlanmıştır.⁹ Bu ilk çalışmadaki defterlerin bulunmasına önayak olan bilim adamı V. D. Smirnov, 1887 yılında çıkardığı eserinde sicillerin içeriğinden bahsetmektedir. Sonrasında İTUAK dergisinde, Murat Biarslanov tarafından yedi adet muhalefat kaydı ve üç adet hüccet kaydı Rusçaya çevrilerek yayımlanmıştır.¹⁰ 1890 yılında tüm defterler St. Petersburg'a gönderilmiştir. 1897 yılına gelindiğinde Laşkov, sicilleri detaylıca çalışmak isteyen tarihçilere yol gösteren bir eser yayımlamıştır.¹¹ Bu eserde Kırım'da toprak tasarrufu ile ilgili önemli noktalara değinilmiştir. Laşkov'dan yirmi beş yıl sonra, Bekir Çobanzade, Kırım sicilleri hakkında ilk kez sistematik bir yazı yazmıştır. Okuv İşleri Dergisinin 4. ve 5. sayısında yayınlanan bu yazıda, Çobanzade kendisinden önce yapılan bazı hataları düzeltmiştir. Koleksiyonun 1. cildinin kapağında Arapça olarak bahsedilen bu belgelerin dilinin aslında Osmanlı Türkçesi olduğunu; sadece toprak tasarrufu ile ilgili konuları içermediğini; dönemin iktisadi ve sosyal hayatına dair bilgiler içerdiğini belirtmiştir.¹²

1994 yılına gelindiğinde, Halil İnalçık, Hakan Kırımlı'dan sicillerin Kırım'da İsmail Gaspıralı Kütüphanesi'nde olduğu bilgisini alarak yola çıkmıştır. Kütüphane Müdürü Tairova, Halil İnalçık'a 61 ciltten oluşan koleksiyonu göstermiş ve sicillerin kütüphaneye gelmeden önceki hikâyesini anlatmıştır. İsmail Gaspıralı Kütüphanesi'nde bulunan 61 ciltlik koleksiyon orijinal değil, tarih sırasıyla tasnif edilmiş fotokopilerdir. II. Dünya Savaşı'ndan önce koleksiyon Yalta Şark Müze'sindeki Kırım Araştırma Enstitüsünde muhafaza ediliyordu. Mayıs 1944 Tatar sürgünü ile beraber, Tatarlara ait tüm kültürel kalıntıların yok edilmesi için gizli bir emir gönderilmiş ve koleksiyon Kırım Devlet Arşivi'ne getirilmiştir. 1992 yılında

⁸ Halil İnalçık, "Kırım Kadı Sicilleri Bulundu", *Belleten*, C. LX, S.227 (Nisan), Ankara, 1996, s.166.

⁹ Ahmet Nezihi Turan, "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S.9, İstanbul, 2003, s.4.

¹⁰ Turan, "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar", s.4.

¹¹ F. Laşkov, *Sbornik Dokumentov po İstorii Krimsko-TatarsKogo Zemlevladieniya*, Simferopol, 1897.

¹² İnalçık, "Kırım Kadı Sicilleri Bulundu", s.165

arşiv müdürünün anlattığına göre, ciltlerin bir kısmı kaloriferci tarafından yakılmış, kalan ciltler kurtarılarak Kırım Müze'sine gönderilmiştir. Ancak müzenin prensiplerine göre, kayıtlar orijinal olmadığı için kabul edilmemiş, müze müdürünün tavsiyesiyle İsmail Gaspıralı Kütüphanesi'ne verilmiştir.¹³ İnalçık'ın aktardığına göre koleksiyonda 61 cildin fotokopisi mevcuttur. 24 Mayıs 1995'te, T.C Dışişleri Bakanlığı'nın desteğiyle; koleksiyonun bir kopyası İsmail Gaspıralı Kütüphane'sinden, Ankara Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'ne aktarılmıştır.¹⁴

Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri'nin Halil İnalçık tarafından Türkiye'ye kazandırılmasından sonra Kırım hakkında yapılan çalışmalar yeni bir boyut kazanmış ve birçok tarihçi, Kırım sicilleri hakkında çalışmalar yapmaya başlamıştır. Aynı zamanda sicil defterleri üzerinden yüksek lisans ve doktora tezleri hazırlanmıştır.

61 ciltlik koleksiyon üzerinde yapılan incelemeler sonrasında sicillerin tasnif çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak Prof. Dr. Ahmet Nezihi Turan, kaleme aldığı makalede¹⁵, ciltleri, şehirlere ve içerdiği yıllara göre ayrı ayrı tasniflemiştir. Aynı zamanda bu makale, her cildin hangi kadı tarafından yazıldığını da tablolar şeklinde göstermektedir. Sonrasında Nuri Kavak, siciller üzerinde hızlı okumalar yaparak, çok daha detaylı bir makale kaleme almıştır.¹⁶ Makalede, tüm ciltler içerdiği yerleşim yerine göre eksiksiz bir şekilde tasnif edilmiş, aynı zamanda tüm ciltlerin tarih aralığı verilmiştir.¹⁷ Yine bu makalede 61 cildin tümünün içeriğine dair birçok bilgi bulmak mümkündür.

Prof. Dr. Halil İnalçık, Prof. Dr. Yücel Öztürk, Prof. Dr. Nuri Kavak, ve Prof. Dr. Hakan Kırımlı gibi önemli isimler, Kırım sahasına dair çok detaylı çalışmalar yapmışlardır. Ayrıca; Kırım Şer'iyye Sicilleri üzerine ilk yüksek lisans tezi 2006 yılında Zeynep Özdem tarafından yazılmış 'Kırım Karasubazar'da Sosyo-Ekonomik Hayat' isimli tezdur. Bu tez daha sonra Türk Tarih Kurumu tarafından kitap haline getirilmiştir.¹⁸ Sonrasında sırasıyla, Dilek Çelik¹⁹, Fırat Yaşa²⁰, Sema Aktaş Sarı²¹ tarafından yüksek lisans tez çalışmaları yapılmıştır.

¹³ İnalçık, "Kırım Kadı Sicilleri Bulundu", s. 166

¹⁴ İnalçık, "Kırım Kadı Sicilleri Bulundu", s. 167

¹⁵ Turan, "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar", ss.12-16.

¹⁶ Nuri Kavak, "Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri ve Muhtevası Üzerine", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.7, ss.14-27.

¹⁷ Kavak, "Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri ve Muhtevası Üzerine", s.22

¹⁸ Zeynep Özdem, *Kırım Karasubazar'da Sosyo-Ekonomik Hayat*, Ankara, 2010.

¹⁹ Dilek Çelik, *67 A 90 Nolu ve 1017-1022 Tarihli Kırım Hanlığı Kadıasker Defteri (Tahlil ve Transkripsiyon)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2011.

Çalıştığım sicil defterinin mikrofilmünü danışmanım Prof. Dr. Nuri Kavak'tan temin ettim. Kırım Şer'iyye Sicillerinin orijinal hallerinin Rusya'daki St. Petersburg Milli Kütüphanesi'nde olduğundan bahsetmiştim. Bu nedenle; defterin fiziksel özelliklerini tanımlarken, Haziran 2003 tarihinde St. Petersburg'ta yapılmış bir çalışmadan²² yararlandım.

Ahmet Cihan ve Fehmi Yılmaz'ın makalesinde 'Defter 15' olarak bahsettiği sicil defteri bizim çalışmış olduğumuz 67 A 90 no'lu defterin 19. Cildir. Varak sayısının birebir aynı olması, sicildeki ilk kaydın bir muhellefat kaydı olması, defterin başında yazması gereken kadının atama beratının bulunmaması, makalede bahsedilen 'Defter 15'in çalışmış olduğumuz 19. cilt olduğunu güçlendirmektedir. Buna göre defterin fiziksel özellikleri şöyledir: Defter deri ciltli ve 55 varaktan oluşmaktadır. Cildin ön kapağı bulunmamaktadır.²³

Defter Rus arşivciler tarafından tasnif edilirken, Osmanlıcanın sağdan sola yazıldığı kuralı unutulmuş ve ters bir şekilde numaralandırılmıştır. Yani defterin 55inci (son) varağı aslında ilk sayfasıdır. Koleksiyondaki tüm defterler bu şekilde numaralandırıldığı için, buna müdahale edilmemiştir. Defter Hicri 1083 tarihli bir muhellefat kaydı ile başlamaktadır. Son kayıt ise H. 1087 tarihine denk gelmektedir. Defter miladi olarak 1672-1676 yılları arasını kapsamaktadır. Defterin son varağındaki sayfalardan birisi yırtıktır. Rus arşivciler defterleri tasnif ederken, her defterin başına Rusça yazılmış defterin hangi yılları kapsadığını içeren bir sayfa da eklemişlerdir.

Defter ağırlıklı olarak tereke kayıtlarının yanı sıra, kölelerle ilgili kayıtları, alacak verecek, boşanma, gayrimenkul satışı, arsa sınır anlaşmazlıkları gibi kayıtları içermektedir. İdari yapıya bakıldığında, defter ağırlıklı olarak Dib Tarhan kazasına ait kayıtlardan oluşmaktadır. Ancak Bahçesaray'a ait kayıtlar da bulunmaktadır.

²⁰ Fırat Yaşa, *67 A 90 numaralı (Dördüncü Cilt), 1061-1062 Tarihli Kadıasker Defterine Göre Kırım'da Sosyal ve Ekonomik Hayat*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2014.

²¹ Sema Aktaş Sarı, *67 A 90 numaralı (Üçüncü Cilt), 1648-1679 Tarihli Kadıasker Defterine Göre Kırım'da Sosyal ve Ekonomik Hayat*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2016.

²² Ahmet Cihan, Fehmi Yılmaz, 'Kırım Kadı Sicilleri', *İslam Araştırmaları Dergisi*, S.11, 2004: Bu makale Haziran 2003 tarihinde Ahmet Cihan ve Fehmi Yılmaz tarafından St. Petersburg'taki Kırım Şer'iyye Sicillerinin orijinal halleri incelenerek hazırlanmıştır. Yazarlar, koleksiyondaki tüm defterleri inceleyerek, fiziksel özellikleri hakkında bilgi vermiş aynı zamanda defterlerin içeriğinden de çok kısa bir şekilde bahsetmişlerdir.

²³ Ahmet Cihan, Fehmi Yılmaz, "Kırım Kadı Sicilleri", s.144.

Tablo 1: 19. Cildin Kapsamı

Defter Numarası	Ait Olduğu Yer	Defterin Tarihi	Varak/ Sayfa Sayısı
67 A 90, 19.Cilt	Dib Tarhan, Bahçesaray	H.1083-1087 M.1672-1676	55/110

I. BÖLÜM

67 A 90 NUMARALI (ON DOKUZUNCU CİLT) 1083-1087 TARİHLİ KADIASKER DEFTERİNE GÖRE KIRIM'DA YERLEŞİM BİRİMLERİ

1.1. YERLEŞİM BİRİMLERİ

Kırım Hanlığı'nın idari yapısı, Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi kaza, kasaba, nahiye, mahalle, köy ve mahalle şeklinde oluşturulmuştur. Osmanlı Devleti geniş toprakları ve ülkede yaşayan insanları yönetmek amacıyla kaza müesseselerini oluşturmuş, merkezdeki gücünü, adli ve idari birimler olan kazalar üzerinden halka iletmiştir.²⁴ Kazaların her türlü idari ve adli işlerinin yürütülmesi doğrudan merkeze bağlı kadılar tarafından sağlanmıştır. Kazaların idari anlamda yönetici zümresi içinde, kadının yanında; serdar, bölükbaşı, odabaşı, zabıtalılar ve diğer askeri görevliler ile mahkemede bulunan naib, kâtip gibi memurlar yer almaktadır.²⁵

Evliya Çelebi'ye göre Kırım'daki kazaların toplam sayısı 24'tür. Ömer Bıyık ise tüm Kırım Şer'iyye Sicillerine dayandırarak yaptığı çalışmada kaza sayısını 46 olarak vermiştir.²⁶

Çalışılan 19. cilde yansıyan kazalar, Dib Tarhan ve Bahçesaray'dır. Ağırlıklı olarak Dib Tarhan kazası ile ilgili verileri içeren 19. ciltte, aynı zamanda defterin yazıldığı erken tarihlere rastlayan davalarda Bahçesaray kazası ile ilgili veriler de bulunmaktadır. Toplam 55 varak olan defterde, 46. varaktan başlayarak 55. varağa kadar Bahçesaray kazası ile ilgili davalara ulaşmak mümkündür.

1.1.1. Dib Tarhan Kazası

19. cildin temelini oluşturan Dib Tarhan kazasının ismi, sicilde toplam 89 adet kayıta geçmektedir.²⁷ Kırım Hanlığı'nda Dib Tarhan kazasına bağlı toplam 50 adet köy bulunmaktadır. Kendine bağlı köy sayısı bakımından; Bahçesaray (92), Karasu (84), Küçük Karasu (75) kazalarından sonra dördüncü sırada yer

²⁴ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Yapısı*, C.2, Ankara, 1979, s.82.

²⁵ Nuri Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744) Kırım Hanlığında Bir Yerleşme Örneği*, Öner Yayıncılık, 2004, s.23.

²⁶ Ömer Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 2007, s.44.

²⁷ KŞS, 19. Cilt

almaktadır.²⁸ Köy sayısının fazla olması, şehir hayatının yerine kırsal hayat yaşandığını gösterirken, bu neticede; tarım ve hayvancılığın bölgede etkili olduğu sonucunu doğurur. Bu sonucu, sicilde bulunan terekelerde gözümüze çok sayıda çarpan orak, saban gibi tarım aletleri de destekler niteliktedir.

Kırım şer'iyye sicillerinin 38. cildinin 35. varağında yer alan kayıp bir binek atı davasında, 'Nureddin Sultanın kazası Dib Tarhan' şeklinde bir ibare geçmektedir.²⁹ Buradan yola çıkarak Dib Tarhan kazasının Nureddin sultanların kontrolünde olduğu hükmüne varmak mümkündür. Nureddin sultanlık, hanın küçük kardeşi ya da oğlunu ikinci veliaht olarak getirdiği makamıdır. Kalgaylarda olduğu gibi nureddin sultanın da kendine ait bir sarayı ve divanı vardı. Yaşadığı bölgenin çevresindeki davalara bakar ve hükümler verebilirdi.³⁰

Yapılan araştırmalar sonucunda Dib Tarhan kazasının kasaba veya şehir merkezi olmadığına ve köyler grubu halinde teşkilatlanmış bir kaza olduğu sonucuna varılmıştır. Osmanlı Devlet'inde nadir de olsa, hiçbir kasaba veya şehir olmaksızın, sırf köyler grubu şeklinde teşkilatlanmış kadıliklar da bulunuyordu.³¹ Osmanlıda bu şekilde teşkilatlanmış kadıliklar, kaza statüsüne engel değildi. Diğer yandan; David Rumsey Eski Harita Koleksiyonu, Çekya Ulusal Teknik Müzesi (Národní Technické Muzeum) ve Prag Charles Üniversitesi gibi 17. ve 18. yüzyıllarda çizilmiş haritaları içeren ve web ortamına aktarılmış harita arşivlerinde onlarca harita incelemesi sonucu, Dib Tarhan veya benzeri ibarede bir kaza merkezine rastlanmamıştır. Ancak bu eski haritalarda Dib Tarhan'a bağlı köy isimlerine ulaşılmıştır. Bu da Dib Tarhan'ın "köylerin birleştirilmesinden oluşturulmuş bir kaza" olduğu sonucunu doğrular niteliktedir.

Dib Tarhan kazası Kırım yarımadasının en Batı ucunda, Tarhan Kut burnu denilen yerin bulunduğu bölgeyi kapsamaktadır. 'Dib' ibaresi aynı zamanda coğrafi konumu hakkında ipucu vermektedir.

²⁸ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.72.

²⁹ KŞS, 38/3.

³⁰ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.32.

³¹ Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Yapısı...*, s. 83.

Tablo 2: 19. Ciltte Yer Alan Dib Tarhan'a Bağlı Köyler

Sıra No:	Köy İsmi	Sicilde Geçtiği Yer	Sıra No:	Köy İsmi	Sicilde Geçtiği Yer
1	Ak Çokrak	KŞS, 19/1-3	21	Tarpancı	KŞS, 19/5-2
2	Tok Şeyh	KŞS, 19/2-1	22	Çokrak	KŞS, 19/5-3
3	Üç Kul Kıpçak	KŞS, 19/2-1	23	Kızıl Ciğer Ad	KŞS, 19/6-2
4	Köstelli	KŞS, 19/2-2	24	Oyrat	KŞS, 19/12-2
5	Geldi Şeyh	KŞS, 19/3-1	25	Oy Eli	KŞS, 19/12
6	Kıpçak	KŞS, 19/4-2	26	Atçı	KŞS, 19/12-3
7	Cefa	KŞS, 19/5-1	27	Kara Hacı	KŞS, 19/14-3
8	Akmescid	KŞS, 19/14-4	28	Kulcuk	KŞS, 19/18-2
9	Kızıl Ciğer	KŞS, 19/16-1	29	Can Baba	KŞS, 19/18-4
10	Cefa As	KŞS, 19/17-2	30	Temeş As	KŞS, 19/20-2
11	Çura Atay	KŞS, 19/20-3	31	Topla Kıpçak	KŞS, 19/25-2
12	Ablak	KŞS, 19/21-3	32	Ablak Hacı	KŞS, 19/26-2
13	Karnad	KŞS, 19/23-1	33	Kolçak	KŞS, 19/28-3
14	Ağış Eli	KŞS, 19/24-2	34	Tok Hacı	KŞS, 19/29-4
15	Kızıl Ciğer Hacı	KŞS, 19/29-6	35	Konan	KŞS, 19/30-2
16	Kongrat	KŞS, 19/33-1	36	Şemak	KŞS, 19/37-2
17	Keneges	KŞS, 19/40-1	37	Konan	KŞS, 19/41-2
18	Karlav	KŞS, 19/41-3	38	Dib Köstelli	KŞS, 19/42-1
19	Şeyhler	KŞS, 19/54-2	39	Tulpar Kıpçak	KŞS, 19/54-4
20	Çekelek	KŞS, 19/55-2	40	Sabancı	KŞS, 19/9-1

Harita 1: Dib Tarhan'ın Kırım Üzerindeki Konumu³²

1.1.2. Bahçesaray Kazası

19. ciltte toplam on adet kayıta Bahçesaray kazasının ismi geçmektedir. Kayıtlarda 'Bağçesaray' şeklinde geçen kaza, aynı zamanda Kırım Hanlığı'nın başkentidir. Han Saray denilen Kırım Hanı'nın sarayı bu şehirde bulunurdu. Bahçesaray'da canlı bir şehir hayatı vardı.

1503 yılında I. Mengli Giray Han, Çürüksu Irmağı'nın kenarına Han Saray'ı yaptırarak Bahçesaray şehrinin temellerini atmış oldu.³³ Şehir bu sarayın etrafında ve Çürüksu vadisi boyunca gelişim gösterdi. 16. yy.'ın sonunda Kırım'ın en büyük şehirlerinden biri haline geldi. Han Saray'ın bağ ve bahçeler içerisinde olmasından dolayı, şehir Bahçesaray ismini almıştır. Bahçesaray'ın kurulup genişlemesiyle, etrafında bulunan önemli merkezlerden Kırk Yer ve Eski Yurt önemini kaybetti.³⁴ 17. yüzyılın ilk yarısında, imar faaliyetlerine hız kesmeden devam edildi. 1736

³² Harita, Çekya Ulusal Teknik Müze'sinin çevrimiçi arşivinden alınmıştır. Haritanın sahibi Národní Technické Muzeum' dur. Harita 1800'lü yıllarda Alman haritacı Friedrich Handtke tarafından çizilmiştir. Handtke 1815-1879 yılları arasında yaşamıştır.

³³ Zafer Karatay, 'Bahçesaray', *DİA*, C.4, İstanbul, 1991, s.482.

³⁴ Karatay, "Bahçesaray", s.482.

yılında Rus ordusu Bahçesaray'ı işgal etti. İşgalin neticesinde birçok ev tahrip edildi, Kırım Hanı Selim Giray'ın kurmuş olduğu kütüphane ve diğer kültürel öğeler yok edildi.³⁵ Yakın dönemde ise Sovyet Rusya'nın egemenliğinde kalan Bahçesaray'da kültürel tahribat devam etti.

Evliya Çelebi *Seyahatname* adlı eserinde Bahçesaray'dan şöyle bahsetmiştir: 'Çürüksu nehri üzerinde kırk üç yerde ağaç ve taş köprülerle şehrin bir yanından diğer yanına geçilip, şehrin sağında ve solunda tek kat ve iki katlı, bütünüyle kargir yapıda ve kırmızı kiremitlerle örtülü, bayırlara ve kayaların dibine kadar bağ ve bahçeli hanelerdir.'³⁶ Aynı zamanda Evliya Çelebi, Bahçesaray'da bulunan Han Saray'ı uzunca tasvir etmiş; şehrin cami, medrese, tekke, çeşme gibi önemli yapılarından detaylıca bahsetmiştir.³⁷

Bahçesaray, Müslüman nüfusun yanında gayrimüslim nüfusun da ikamet ettiği şehirlerden biriydi. 19. ciltte Bahçesaray ile ilgili kayıtlarda özellikle Yahudilere rastlamak mümkündür.³⁸ 18. yüzyılda, esnaf gruplarında Müslümanlar neredeyse sektörlerin tamamına hâkim iken, bazı sektörler gayrimüslimlerin elindeydi. 18. yüzyılın ilk yarısında, bezzaz sektöründe Müslümanlar kadar, Ermeniler ve Yahudiler de etkiliydi. Aynı dönemde, kürkçülük, postçuluk, köselecilik, hallaçlık, kuyumculuk, mum imalatı, meşincilik gibi sektörler gayrimüslimlerin hâkimiyetinde iken, yüzyılın sonlarına doğru Müslümanlar bu sektörlerde hâkim duruma gelmişlerdir.³⁹

Sicillerin tamamı incelendiğinde Bahçesaray'ın 92 adet mahallesi vardır. 19. cilde yansıyan Bahçesaray'ın mahalleleri şu şekildedir:

³⁵ Karatay, "Bahçesaray", s.482

³⁶ Evliya Çelebi, *Seyahatname*, Haz. Seyit Ali Kahraman, Yapı Kredi Yayınları, 7. Kitap, C.2, İstanbul, 2011, s.508.

³⁷ Evliya Çelebi, *Seyahatname...*, ss.509-520.

³⁸ KŞS, 19/45-5, 19/46-4, 19/50-1.

³⁹Fehmi Yılmaz, 'XVIII. Asırda Hanlık Başkenti Bahçesaray', Yücel Öztürk (Ed.), *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi Kırım*, içinde, Çamlıca Yayınları, İstanbul, 2015, s.185.

Tablo 3: 19. Ciltte Yer Alan Bahçesaray'a ait Mahalleler

Sıra No:	Mahalle İsmi	Sicildeki Yeri
1	Ermeni Mahallesi	<i>KŞS, 19/46-7</i>
2	Rus Mahallesi	<i>KŞS, 19/47-1</i>
3	Kuba Cami Mahallesi	<i>KŞS, 19/47-2</i>
4	Kaytaz Ağa Mahallesi	<i>KŞS, 19/47-2</i>
5	Büyük Camii Mahallesi	<i>KŞS, 19/47-5</i>
6	Mürtezâ Ali Efendi Mahallesi	<i>KŞS, 19/47-6</i>
7	Sefer Gazi Efendi Mahallesi	<i>KŞS, 19/48-5</i>
8	Şehre Küstü Mahallesi	<i>KŞS, 19/49-4</i>
9	Bahadır Ağa Mahallesi	<i>KŞS, 19/50-1</i>
10	Hüseyin Bölükbaşı Mahallesi	<i>KŞS, 19/50-8</i>
11	Terzi Ali Mescidi Mahallesi	<i>KŞS, 19/52-8</i>
12	Sohrab Efendi Mahallesi	<i>KŞS, 19/52-7</i>

II. BÖLÜM

67 A 90 NUMARALI (ON DOKUZUNCU CİLT) 1083-1087 TARİHLİ KADIASKER DEFTERİNE GÖRE SOSYO-EKONOMİK HAYAT

2.1. SOSYAL HAYAT

2.1.1. Etnik Yapı

Kırım'da toplum, Osmanlı İmparatorluğu'nda olduğu gibi Müslümanlar, Hıristiyanlar ve Yahudiler olmak üzere üç gruba ayrılıyordu. Müslüman nüfusun büyük çoğunluğunu Tatarlar oluştururken, Hıristiyan nüfus Ermeniler ve Rumlardan oluşuyordu. Yahudiler ise ticaret ağının gelişmiş olduğu kentler olan Bahçesaray ve Karasubazar'da ikamet etmekteydiler.

2.1.1.1. Tatarlar

Özünde bir Moğol ulusu olan Tatarlar'ın adına ilk olarak Orhun yazıtlarında rastlanmıştır.⁴⁰ Orta Asya'da Cengiz Hanın hâkimiyetinden sonra, Türk ve Moğol boyları için Tatar kelimesinin kullanıldığı bilinmektedir.⁴¹ Bugün ise Tatar denildiğinde Kırım ve Kazan çevresinde yaşayan 'Tatar ulusu' kast edilmektedir.

Tatarlar, Kırım Hanlığı'nın kurulmasıyla birlikte, devletin esas unsurunu oluşturmuşlardır. Geç dönem olsa da şu bilgiyi vermekte fayda görülmektedir: 1793 yılında Simon Pallas'ın Kırım nüfusunun etnik dağılımını gösterdiği çalışmada Nogaylar ve Tatarların, yarımadanın toplam nüfusunun %85'ini oluşturduğu görülmektedir.⁴² İncelenen 67 A 90 Numaralı deftere göre Dib Tarhan kazasına ait kayıtlarda, Tatarların tarım ve hayvancılıkla uğraştığı göze çarpmaktadır. Tarımla uğraşan köylü Tatarların, toprak sahibi ile ilişkileri feodal bir yapıda değildi. Osmanlı tımar sistemi içerisinde, köylüler topraklarını istedikleri gibi terk edemezken, Kırım Hanlığı içindeki Tatar köylüler istedikleri zaman toprağı terk etme

⁴⁰ Faruk Sümer, 'Tatarlar', *DİA*, C.40, İstanbul, 2011, s.168.

⁴¹ Sümer, 'Tatarlar', aynı yer.

⁴² Alan Fisher, *Kırım Tatarları*, Selenge Yayınları, İstanbul, 2009, s.82.

hakkına sahiptiler.⁴³ Bu durum, vergi toplayan toprak sahiplerini iş gücünü kaybetmemek adına, adil olmaya yöneltmiştir.

Çalışılan defterde, Tatar aşiretlerinden olan ‘Emeldeş (İmildaş)’ ve ‘Atalık’ aşiretlerinin adlarına sıkça rastlanmaktadır. Yine Kırım’ın aristokrat kesimini oluşturan ‘Tatar ve Nogay Mirzalar’ın birçok davada şahitlik ettiği görülmektedir. Kırım Tatar ‘aristokrasi’sini mirzalar oluşturmaktadır. Büyük kabilelerin irsî liderleri olan beylerin güç ve nüfuzunu dengelemek amacıyla; hanedan tarafından toprak sahibi yapılan mirzalar, toplumda önemli bir yere sahiptir.⁴⁴

2.1.1.2 Nogaylar

Nogaylar, Altın Ordu Devleti’nin dağılma sürecinde ortaya çıkan bir Türk topluluğudur.⁴⁵ Göçebe yaşamı benimsemiş olan Nogaylar, Kırım Hanlığı idaresine girdikten sonra da bu özelliklerini devam ettirdiler. Yerleşik yaşama şiddetle karşı çıkan Nogaylar bazı dönemlerde Hanlık içinde büyük sorunlara neden oldular.⁴⁶

Göçebe hayatın getirdiği bir sonuç olarak, Nogayların temel geçim kaynağı hayvancılıktı. Bunun yanında, Nogayların çok iyi ata bindikleri ve vahşi atları yakalamada uzman oldukları bilinmektedir.⁴⁷ At konusundaki uzmanlıkları Nogayları aynı zamanda mükemmel bir süvari yapmaktaydı. Bu özelliklerini Hanlığın yararına kullandıkları da oluyordu. Rusya’nın iç kesmine yapılan akınlarda Nogaylar önemli bir rol oynamaktaydılar. Aynı zamanda bu akınlara sonucu olarak kölelerin Kırım’a getirilmesinde Nogayların önemli bir rolü vardı. Kırım esir pazarının canlı tutulmasında ve Slav halkların Kırım’a istilasını önlemede, Nogaylar büyük rol üstleniyordu.⁴⁸

Sahib Giray Han zamanında, Bucak civarında yaşayan Nogaylar için ev, cami gibi yapılar inşa edilerek, yerleşik yaşama geçmeleri sağlanmıştır.⁴⁹

⁴³ Fisher, *Kırım Tatarları...*, s.24.

⁴⁴ Hakan Kırımlı, *Kırım Tatarlarında Milli Kimlik ve Milli Hareketler*, TTK Yay. , Ankara, 1996, s.17.

⁴⁵ Mehmet Alparğu, ‘Nogaylar’, *DİA*, C.33, İstanbul, 2007, s.202.

⁴⁶ Fisher, *Kırım Tatarları...*, s.25.

⁴⁷ Baron De Tott, *Türkler ve Tatarlara Dair Hatıralar*, Tercüman 1001 Temel Eser Yayınları, İstanbul, 1970, s.109.

⁴⁸ Fisher, *Kırım Tatarları...*, s.25.

⁴⁹ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi’nde Kırım (1600-1774)*, s.78.

Gülbün-i Hanan isimli eserde Nogaylarla ilgili birçok detaya ulaşabilmek mümkündür. Nogaylar 17. yüzyılda birçok isyan çıkardıkları için; Hanlık, Nogay kabilelerini itaat altına almak için birçok yol denemiştir.

Çalışılan defterde, Nogayların bazı davalarda şahitlik ettiği görülmektedir.

2.1.1.3. Yahudiler ve Diğer Gayrimüslimler

İncelenen defterde; Yahudi cemaatinden olan insanlar, ‘*Kala-i Yahudiyan, Yahudi, Taife-i Yahudiyan*’ şeklinde kayıtlara geçmiştir. Kırım’ın sosyal yapısında önemli bir yere sahip olan Yahudiler, özellikle Bahçesaray, Mankub gibi ticari faaliyetlerin yoğun olduğu büyük şehirlerde ikamet etmekteydiler. Çalışılan defterde, kır hayatının yaşandığı Dib Tarhan kazasında Yahudi cemaatine rastlanmazken, Bahçesaray, Mankub gibi şehirlere ait kayıtlarda Yahudilerin aktif olduğu görülmektedir.

İncelenen kayıtlarda; alım-satım, borçlanma, hırsızlık, köle azadı davalarında Yahudilerin bulunduğu görülmektedir. Bahçesaray’a ait iki farklı davada, Yahudilerin kendi aralarında bağ satışı yaptığı göze çarpmaktadır.⁵⁰

Sicilde Geçen Bazı Yahudi İsimleri

Selman	İshak	Evrahim
Şemail	Moşe	Elyani
Şulme	İlya	Yağut
Yasef	Baroh	Sevlek

Yine başka bir davada, (Evliya Çelebi’nin *Seyahatname* adlı eserinde detaylıca bahsettiği) Bahçesaray’ın kuzey kısmında yer alan, Balbek vadisinde Yahudiler arasında bahçe satışı görülmektedir.⁵¹ Kal’a Yahudilerinden Sevlek, Balbek vadisindeki bahçesini, Evrahin adlı Yahudiye 85 kuruşa satmıştır.

Yahudi cemaati, Bahçesaray’da Yahudi Kalesi (Çufud Kale ya da Kala) denen sadece Yahudilerden oluşan mahallede oturuyordu. Evliya Çelebi’ye göre burada sadece Yahudiler oturmaktadır, kalenin kapıcıları ve diğer görevlileri dahi

⁵⁰ KŞS, 19/52-1. , 19/53-1.

⁵¹ KŞS, 19/48-4.

Yahudi'ydi. Çufud Kale'de ikamet eden Yahudilerin iş yerleri ise Bahçesaray'daydı.⁵²

Kırım'da yaşayan diğer gayrimüslim topluluklar arasında Rumlar ve Ermeniler de vardır. Ermeniler, Bahçesaray'da bulunan Ermeni Mahallesinde ikamet etmektedirler. Çalışılan deftere yansıyan bir kayıta, Bahçesaray Ermeni Mahallesinde bir çatma hanenin satışı görülmektedir.⁵³ Ermenilerle ilgili başka bir kayda rastlanmamıştır.

2.1.2. Aile Hayatı

Aile; kadın, erkek ve çocuklardan meydana gelen, bir toplumu oluşturan en küçük sosyal birimdir. Bir toplumdaki aile yapısını belirleyen en önemli unsurlar, kültürel geçmiş ve ekonomik faaliyetlerdir. Aile kurumunun oluşumunda her milletin kendine özgü kuralları ve hukuki uygulamaları vardır. Osmanlı İmparatorluğu kozmopolit yapısına rağmen, Kırım Hanlığı'nda yaşayan bir aile ile Anadolu coğrafyasında yaşayan bir aile arasında büyük farklar görülmemektedir.⁵⁴ Dini açıdan baktığımızda ise; Kur'an-ı Kerim'de aile kurulmasını teşvik eden ayetler bulunmaktadır.

2.1.2.1. Aile Yapısı ve Evlilik

Kırım Hanlığı'nda; tek eşliliğe dayalı, akrabalık ilişkilerinin baba kanalıyla kurulduğu ataerkil aile yapısı göze çarpmaktadır. Hanlık içerisinde çok eşlilik yasal olmasına rağmen, sık karşılaşılan bir durum değildir. Öyle ki, incelediğimiz 19. Ciltteki terekelere göre; ailelerin neredeyse tamamına yakını tek eş ve çocuklardan oluşmaktadır. Bu durum, Kırım Hanlığı içerisinde tek eşliliğe dayalı (monogamik) aile yapısının hâkim olduğunu doğrulamaktadır. 19.ciltte incelenen 26 tereke kaydından tüm ailelerin tek eşliliğe dayalı olduğu görülmektedir. Bunların içinden sadece bir tanesinde köle-efendi ilişkisinden doğan umm-i veled durumu göze çarpmaktadır.⁵⁵

⁵² Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.88.

⁵³ KŞS, 19/46-7.

⁵⁴ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)*..., s.120.

⁵⁵ KŞS, 19/9-1.

Çocuk Sayısı	Tereke Sayısı	Toplam Çocuk
1 Çocuk	9	9
2 Çocuk	4	8
3 Çocuk	7	21
4 Çocuk	3	12
5 Çocuk	1	5
Çocuk Sahibi Değil	2	-
Toplam	26	55

19. ciltte yer alan 26 adet tereke kaydından çıkan sonuca göre aile başına ortalama 2.11 çocuk düşmektedir. Bu hesaplama göre, Dib Tarhan kazasında tek çocuklu aileler daha fazladır. Tek çocuklu aileleri, üç çocuklu aileler izlemektedir.

Tereke kayıtlarına baktığımızda, ölen kişilerin çocuklarının yanı sıra eğer yaşıyor ise anne ve babalarına da mal bıraktığı görülmektedir. Kartana (nine) ve kartbabalar (dede) aile içinde önemli bir role sahiptir. Özellikle kartanalar gerektiğinde annelik görevini üstlenmektedirler.⁵⁶

19. ciltteki kayıtlar incelendiğinde, ‘nikah akdi’ ile ilgili herhangi bir veriye rastlanmamıştır. Kırım şer’iyye sicilleri ile ilgili yapılan çalışmalara genel olarak bakıldığında da, nikah akdi kayıtlarının daha çok seçkin sınıfa ait olduğu ve evlenme ile ilgili kayıtların sicillerde çok az olduğu görülmektedir.⁵⁷ Bunun nedeni olarak, nikah akdinin mahkemeye başvurarak yapılmaması, cemaat önünde sözlü rıza ile gerçekleştirilmesi gösterilebilir. Dib Tarhan gibi kır hayatının yoğun biçimde yaşandığı kazada köylü kesmin evlilik maksadıyla kadıya müracaat etmediği ortaya çıkmaktadır.

Baron de Tott’un Kırım’da bulunduğu sırada, evlenecek kızlar ile ilgili gelenek ve görenekler için yaptığı tespitler de oldukça ilgi çekicidir. Kırimlılar, evlenecek kızları darı ile örterler. Geleneklere göre tarım ürünleri zenginlik simgesidir. Bu maksatla evlenecek kızın başı üzerine yaklaşık 33 cm çapında bir tepsi konur. Bunun üzerine yüzü örten ve omuzlara kadar inen bir tül örtülür; bundan

⁵⁶ Özdem, *Karşıda Bir Yer...*, s.55.

⁵⁷ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi’nde Kırım (1600-1774)*, s.96.

sonra tepsi üzerinden darı dökülmeye başlanır, darı miktarı tepsi hizasına geldiğinde dökme işlemi durdurulurdu. Böylece kızın çeyizi tamamlanmış sayılırdı. Kızın değeri ona sarf edilen darı miktarı ile ölçülürdü.⁵⁸

Evlilik öncesi bir gelenek olan ‘nişan’ İslam hukukuna göre mecbur tutulmamıştır. Nişanlanma olayına ‘namzet etme’ de denilmektedir. Damat adayı, evlenmeye karar verdiğinde kız tarafına ‘namzetlik akçesi’ denen bir para öderdi.⁵⁹ Kırım’da halk arasında nişan geleneğinin uygulandığı hatta bazı kayıtlarda kadı tarafından nişanın feshedildiği bilinmektedir.⁶⁰ Ancak 19. Ciltte yer alan kayıtlarda nişan uygulaması ile ilgili bir kayıt bulunmamaktadır.

2.1.2.2. Mehir

Evlenme sırasında veya öncesinde evlenecek erkeğin kız tarafına bir miktar para ya da mal vermesi, geçmişte birçok toplulukta görülen bir uygulamadır. İslam hukukunda ve Müslüman toplumlarda bu uygulamanın ismi ‘mehir’ dir. Bu uygulamaya ile evlilik sonrası kadına ekonomik bir güvence sağlanmak istenmiştir. İslam’ın kutsal kitabı olan Kur’an-ı Kerim’de de : ‘*Kadınlara mehirlerini (bir görev olarak) gönül hoşluğuyla verin. Eğer kendi istekleriyle o mehrin bir kısmını size bağışarlarsa, onu da afiyetle yiyin.*’ denmektedir.⁶¹

Mehir, nikâhtan önce peşin olarak verilirse buna ‘Meh-i Muaccel’ denir.⁶² Nikâhtan belli bir süre sonra ya da eşlerin boşanması, vefatı gibi durumlarda ödenen mehir ise ‘Meh-i Müeccel’ olarak adlandırılır. 19.ciltte doğrudan mehirle alakalı birçok kayıt göze çarpmaktadır.

Mehrin belirli bir miktarı yoktur. Evlenecek olanların ekonomik durumuna göre belirlenir. Evlenecek kişilerin sosyal statüsü de mehir miktarını belirleyen faktörlerden birisidir. Kayıtlarda gözümüze çarpan en yüksek mehir-i muaccel bedeli 300 altın olarak görülmektedir.⁶³ Kayıtlarda mehir bedelinin guruş, esedi guruş şeklinde de ödendiği görülmektedir. Bunun yanı sıra mehir bedeli olarak, değerli mal

⁵⁸ Tott, *Türkler ve Tatarlara Dair...*, s.161.

⁵⁹ İlber Ortaylı, ‘Anadolu’da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler’, *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.1, İstanbul, 1980, s.33.

⁶⁰ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)...*, s.121-122.

⁶¹ Kur’an-ı Kerim, Nisa Suresi, 4. Ayet.

⁶² Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Sözlüğü II*, MEB Yayınları, İstanbul, 1993, s.444.

⁶³ KŞS, 19/17-2.

ve eşyalar hatta köleler dahi kullanılabilirdi. 19. Ciltte yer alan bir kayıta, mehr-i muaccel bedeli olarak 30 altın değerinde bir doru at ve 10 esedi kuruş verildiği görülmektedir.⁶⁴ Bir başka örnekte ise mehr-i muaccel bedeli olarak 30 hasene değerinde cariyenin tereke kaydına eklendiği görülmektedir.⁶⁵

Evlilik sonrası veya boşanma durumlarında ödenecek olan ‘mehr-i müeccel’ bedelleri ise bazen tarafların isteğiyle kadıya başvurulup sicil defterine kaydettirilmektedir. Kenan isimli kişinin 30 altın mehr-i müeccel bedelini eşi Bebenek’e ödeyeceğine dair kayıt, bu duruma güzel bir örnektir.⁶⁶

Bunların dışında kayıtlarda en çok göze çarpan durum, kadınların mehirlerini hibe etmeleridir. Kadınlar mehirlerini istedikleri gibi kullanabilme haklarına sahiptirler. Eğer evlendikten sonra alacakları mehirden vazgeçmek isterlerse, bu bedeli eşlerine hibe edebilir yani bağışlayabilirler. Bu kimi zaman mehrin bir kısmı, kimi zaman da tamamı olabilmektedir. Bu durum tamamen kadının kendi rızasına bağlıdır. Örnek olarak; Bahçesaray Şehreküstü Mahallesi sakinlerinden, Hüseyin kızı Baharşah, toplam 86 altın olan mehr-i müeccel bedelinin 79 altınını eşi Hüseyin Çelebi’ye hibe etmiştir.⁶⁷

Bazı kayıtlarda ise önceden nakit olarak belirlenen mehr-i müeccel bedelinin, aynı değerde eşya veya mallarla ödenebildiği görülmektedir. Örnek olarak; Bahçesaray Hüseyin Bölükbaşı Mahallesi sakinelerinden Rahime isimli şahıs 200 altın mehr-i müeccel bedeli yerine mahkemede sınırları belirtilmiş olan gayrimenkulü talep ettiği ve talebinin eşi ve kayınvalidesi tarafından kabul edildiği görülmektedir.⁶⁸

Göze çarpan başka bir detay ise mehir bedellerinin tereke kayıtlarında görülmesidir. Kocanın vefat ettiği durumda, kadın; tereke kayıtlarında değerleri ortaya çıkan mallar üzerinden kendi mehr-i müeccel bedeline eşit miktarda eşya veya nakit alabilirdi.

Sonuç olarak, 19. Ciltte yer alan mehir ile ilgili kayıtlar, kadın-erkek ilişkisi, sosyal yaşam ve statü hakkında önemli bilgiler vermektedir. Genel olarak

⁶⁴ KŞS, 19/23-2.

⁶⁵ KŞS, 19/54-4.

⁶⁶ KŞS, 19/52-4.

⁶⁷ KŞS, 19/49-4.

⁶⁸ KŞS, 19/50-8.

bakıldığında halkın ekonomik vaziyeti hakkında mehir kayıtları üzerinden ipuçları yakalamak mümkündür.

2.1.2.3. Boşanma

İslam ve Osmanlı aile hukukunun öğelerinden biri olan boşanma yani ‘talâk’ kavramının, Kırım Şer’iyye Sicillerinde birçok kayıta yer aldığı görülmektedir. İslam hukuku evliliği teşvik edici olsa da, boşanmayı zorlaştıracak uygulamalar da koymamıştır. Erkek boşanma konusunda kadına göre daha özgür olsa da, evliliğin nedensiz ortadan kalkması gibi bir durum genelde görülmemektedir.

Türkçe anlamı boşanma olan ‘talâk’, sözlükte serbest kalma, serbest bırakma, bağından kurtulma anlamlarına gelmekle birlikte, fıkıh terimi olarak nikâh akdinin ortadan kalkmasını ifade eder.⁶⁹ İslam hukukunda boşanmanın birden fazla türü vardır. Bunlar şu şekildedir:

Talak: Zamanla tüm boşanma türlerini kapsayan talak, kocanın tek taraflı iradesiyle yapmış olduğu boşanma türüdür. İslam hukuna göre; bain talak, ric’i talak, şarta bağlı talak şeklinde çeşitleri vardır.

Muhalaa veya hul: Bu boşanma türünde karı ve koca birbirleriyle anlaşarak evliliğe son vermektedirler. Genellikle, kadın boşanma talebinde bulunur ve taraflar karşılıklı hak taleplerinde bulunabilirler.

Tefrik: Talak veya muhalaa yoluyla boşanmanın gerçekleşmediği durumlarda, kadının boşanma hükmü vermesi sonucudur.

Talak ve muhalaa türlerinde taraflar birbirleriyle anlaşabilirlerse mahkemeye başvurmalarına gerek yoktur.⁷⁰ Ancak boşanma sonrası ortaya çıkabilecek mehir, nafaka gibi bedellerin ödenmesi ve karşılıklı hakların korunması için tarafların bu durumlarını mahkemede kaydettirdiği görülmektedir. Talak ve muhalaa ile boşanmanın gerçekleşmediği durumlarda ise tefrik ya da kazai boşanma denilen durum ortaya çıkmaktadır.⁷¹ Bu boşanma türünde nihai hükmü kadı verir. Talak ve muhalaa türü boşanmalarda karı ve kocanın kararı yeterli olabiliyorken, tefrik türü boşanmalarda sonuç için kadının vereceği nihai hüküm geçerlidir.

⁶⁹ İbrahim Acar, ‘Talak’, *DİA*, C.39, 2010, s.496.

⁷⁰ Özdem, *Karşıda Bir Yer...*, s.67.

⁷¹ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)...*, s.137.

Erkek, bir evlilik içinde karısını üç kere boşayabilir. Belgelerde bu durum ‘talak-ı selase’ olarak geçmektedir. Talak-ı selase ile boşanan çiftler birbirleriyle tekrar evlenemezler. Evlenebilmeleri için, kadının başka bir erkekle evlenmesi ve eski eşine dönebilmesi için boşanması gerekmektedir. Ancak bu durum için hileli evlilik uygun görülmez.

19. ciltte boşanma ile ilgili birçok kayıt bulunmaktadır. Bunlar aşağıda incelenmiştir.

19.ciltte yer alan bir kayıta⁷²; Bahçesaray Kuba Camii Mahallesi sakinelerinden Bebenek isimli kadın, kocasının kendisini talak-ı selase ile boşadığını öne sürerek mahkemeye başvurmuştur. Mahkemede bulunan kocası Kenan, durumu inkâr etmiştir. Ancak Bebenek’in yanında getirdiği iki şahit, Kenan’ın Bebenek’i üç talakta boşadığını ve duruma şahit olduklarını, yemin ederek beyan etmişlerdir. Bu durumda kadı evliliğin sona ermesine hükmetmiştir. Kenan eşini talak-ı selase ile boşadığı için mehr-i müeccel bedelini ve nafaka iddetini ödemek zorundadır. Daha geç tarihli bir kayıta Kenan’ın nafaka ve mehr-i müeccel bedelini ödediği anlaşılmaktadır.⁷³

19. Ciltte, muhalaa türünde boşanma örneklerine de rastlanmaktadır.⁷⁴ Bahçesaray’da Büyük Câmi Mahallesi sakinlerinden Bayram Bike, kocası Mustafa ile muhalaa yoluyla boşanmıştır. Anlaşmaya göre kocası üzerindeki 30 altın mehir hakkından ve iddet-i nafakasından vazgeçmiş ve bu şartlar üzerinden boşanmıştır.

Tefrik türündeki boşanma sebeplerinde ise; eşler arasında anlaşmazlıklar, cinsel ilişkiye girmeye engel olan hastalıklar, kötü söz, şiddet vb. durumlar başı çekmektedir. 19. Ciltte tefrik türü boşanmaya örnek olarak⁷⁵; Bahçesaray Salacakta, Mürteza Ali Efendi Mahallesi sakinlerinden Fatma isimli kadın, 11 yıllık nikahlı kocası Mahmud’dan boşanmak için mahkemeye başvurmuştur. Boşanma sebebi olarak anlaşmazlık ve yakınlaşamama durumlarını göstermiş, ‘tefrik olunmak muradımdır’ diyerek boşanma isteğini mahkemede belirtmiştir. İki tarafın da durumu kabul etmesine rağmen, eşi Mahmud boşanmak istememiştir. Bunun üzerine Kadı boşanma hükmünü vermemiş bunun yerine kararın 1 yıl ertelenmesine hükmetmiştir.

⁷² KŞS, 19/52-2.

⁷³ KŞS, 19/47-1.

⁷⁴ KŞS, 19/47-5.

⁷⁵ KŞS, 19/47-6.

2.1.3. Kölelik

Dünya üzerinde köleliğin başlangıç tarihi bilinmemektedir.⁷⁶ Kölelik kavramının, kabile toplumlarının göçebe hayattan, yerleşik düzene geçmesiyle ortaya çıktığı tahmin edilmektedir. Yerleşik düzende, toprağın işlenmesi ve hayvanların güdülmesinde bir insan gücüne ihtiyaç duyuluyordu. Özellikle büyük toprak sahibi zenginler, köle emeğine ihtiyaç duyuyordu. Büyük toprakların zamanla bölünmesinden sonra, köleliğe olan ihtiyaç daha da arttı. Tarımda ve hayvancılıkta kullanılan köleler, daha sonraları madenlerde, ticaretle de kullanılmaya başlandı. Diğer yandan, savaşlarda ele geçirilen esirler, 'Neden öldürelim köle olsunlar' denilerek, kölelik kurumu oluşturuldu.

Müslüman toplumlarda ve Osmanlı toplumunda köleler hayatın vazgeçilmez bir unsuruydu. Sadece ev işlerinde değil, askeri ve ekonomik alanlarda da kölelerden faydalanılıyordu. Kölelik 16. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda o kadar artmıştı ki yeni bir ticaret unsuru haline gelmişti. Toplumun her çeşit kesiminden insanların toprağında, evinde kölelerin emeği vardı. Osmanlı İmparatorluğu'nda kölelere olan büyük talep, İstanbul, Bursa gibi büyük merkezlerde aktif bir köle piyasası yarattı. Köle pazarlarında satılan esir ve cariyelerin iyi paralar getirmesi sonucu, özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk üç yüzyılı boyunca, esir alma ve çapul faaliyetleri yoğun bir hal aldı. Osmanlı iç pazarında köleliğe artan talep karşısında, batıya yapılan akınlarda Osmanlı akıncıları sert direnişlerle karşılaşmaya başladılar. İşte tam bu sırada, Osmanlıların köle temini işi Kırım Hanlığı'na kaydı.⁷⁷ Kırım Tatarları, Rusya'ya, Lehistan'a ve Çerkezistan'a karşı köle akınlarına başladılar. Bunun sonucunda köle ticareti, Kırım ekonomisinin temeli oldu. Öyle ki bazı yıllarda başarısız olan köle akınları, Kırım'da ekonomik krize sebep oluyordu.⁷⁸ Akınlar sonucu ele geçirilen köleler Kefe Limanı'na getirilip buradan deniz yoluyla ülkenin çeşitli yerlerine gönderiliyordu. 17. yüzyılda bir kölenin fiyatı 20 - 40 düka altına eşitti. Sahib Giray Han 1539'da çıktığı seferde Çerkezistan'dan 50.000 esir toplamıştı. Polonya ve Moskof'tan da esirlerin toplandığı hesaba katıldığında 17. yüzyılın başında, Kırım'a gelen yıllık köle nüfusu ortalama 10.000'in üzerindedir.⁷⁹

⁷⁶ Hasan Tahsin Fendoğlu, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Kölelik ve Cariyelik*, İstanbul, 1996, s.25.

⁷⁷ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik Tarihi*, C.1, İstanbul, 2000, s.342.

⁷⁸ İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik...*, s.343.

⁷⁹ İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik ...*, s.342

İncelenen 19.ciltte kölelerle ilgili birçok kayıtlara rastlanmıştır. Şer'iyye sicillerindeki terekelerden miras olarak bırakılan kölelerin fiyatlarına ulaşmak mümkündür. Aynı zamanda, i'lam ve hüccet kayıtlarında geçen köle tasvirleri araştırmacılara önemli bilgiler sunmaktadır.

2.1.3.1. Kölenin Tasviri

Kırım Şer'iyye sicillerindeki kayıtlarda kölelerin isimlerinin yanına çeşitli ibarelerin eklendiği görülmektedir. Erkek köleler için, '*kazak, gulâm, çura, abd, memlük, abd-ı memluk*' ibareleri, kadın köleler için ise '*cariye, memluke, döke, dökecik, bike*' ibareleri kullanılmıştır.⁸⁰ Bu isimlerin kullanılmasının asıl nedeni; kölelerin fiziki durumu, cinsiyetleri ve yaşlarına göre sınıflandırmaktır. Burada köleleri tanımlamak için kullanılan ibarelerin tanımını yapacak olursak;

Kazaklar: Ukrayna asıllı olan kazaklar, Kırım, Moskova, Lehistan civarında ailesiz, devletsiz yaşayan bir kavmin ismidir. Kelime manası olarak, savaşçı, yiğit gibi anlamlarının yanı sıra, evsiz, devletsiz, ailesiz gibi olumsuz anlamları da vardır.⁸¹ Kırım Hanlığı'nın akınları sonucu kazaklar esir edilmiş ve köle yapılmıştır. Kazak isminin, şer'iyye sicillerinde erkek köle olarak kullanıldığı belirlenmiş ve genellikle olgun erkek köleler için 'kazak' sıfatının kullanıldığı tespit edilmiştir. 19. ciltte nam kazak ibaresi ile tanımlanan kazak köleler ciltte birçok kayıttta geçmektedir.⁸² Örnek olarak, '*Vasil nam kazak*'.⁸³ Kazak köleler daha çok, tereke kayıtlarında görülmektedir. Miras olarak bırakılan kazakların, ortalama değeri 40 hasene civarındadır.

⁸⁰ Sema Aktaş Sarı, *67 A 90 numaralı (Üçüncü Cilt), 1648-1679 Tarihli Kadıasker Defterine Göre Kırım'da Sosyal ve Ekonomik Hayat*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2016, s.40.

⁸¹ Yücel Öztürk, *Tuna'dan Özü'ye Kazaklar-1*, İstanbul, 2004, ss.64-66.

⁸² KŞS, 19/4-2, 19/33-1, 19/38-2.

⁸³ KŞS, 19/28-2.

Tablo 4: 19. Ciltte Bulunan Bazı Kazak Köleler ve Fiyatları

Kazak İsmi	Fiyatı
Mihail	44 Hasene
Vasil	40 Hasene
Oşteke	16 Hasene
Boz	30 Hasene
Mahke	30 Hasene
Doğma	35 Hasene
Vasil	60 Hasene
Malgeldi	35 Hasene
Vasil	35 Hasene
Aleksi	60 Hasene
Pavla	50 Hasene
Devletgeldi	-
İrişke	-

Gulâm ve Çura: Arapça bir isim olan gulam, sözlükte erkek çocuk, delikanlı, azat edilmiş köle, genç hizmetkâr anlamlarına gelir.⁸⁴ Bazı İslam ülkelerinde gulam yerine memluk kelimesi kullanılmıştır. Ergenliğe ulaşmış, 12-18 yaş arasındaki erkek kölelere gulam denir. 19. ciltte doğrudan gulâm ismi geçmemektedir. Küçük yaştaki erkek köleler için ‘çura, çora’ ifadeleri kullanılmaktadır.

Tablo 5: 19. Ciltte Bulunan Çuralar ve Fiyatları

Çura İsmi	Fiyatı
Bay Çura	6 Hasene
Şetmur	50 Hasene
Gücma	5 Hasene
Kutlu Çura	5 Hasene
Domin Çura	3 Hasene

⁸⁴ Mustafa Zeki Terzi, ‘Gulam’, *DİA*, C.14, İstanbul,1996, s.178.

Cariye ve Döke: Genellikle ev işleri ve gündelik işlerde çalıştırılan kadın kölelere cariyeye denilir. Cariye tanımı genellikle genç olmayan, evli, çocuklu, dul olan kadınlar için kullanılmıştır. Örnek olarak bir tereke kaydında Taçke isimli cariyeye çocuğuyla beraber miras bırakılmıştır.⁸⁵ Bir cariyenin değerini belirleyen en önemli unsur genç, güzel olması ve fiziki kusurlarının bulunmamasıdır.⁸⁶ Bunun dışında cariyelere; dans, müzik, el sanatları konusunda eğitim verilerek, daha yüksek fiyattan zengin müşterilere satılması planlanırdı. Cariye pazarlarında Ruslar tercih sebebidir. Bunun nedeni olarak; Rusların şekil güzelliği, efendilerine sadık olmaları, sanata ve diğer alanlarda kabiliyetli olmaları gösterilir.

Döke ise bekâr genç kızlara verilen isimdir.⁸⁷ Erkek kölelerdeki gulamın karşılığı olan dökeler, 12-18 yaşlarındaki kız kölelerdir. Osmanlıcada döke ile aynı şekilde yazılan düğe sözcüğü, doğurmamış inek anlamına gelmektedir. Döke kelimesinin buradan çağrışım yaptığı düşünülmektedir.⁸⁸ Aynı zamanda Rusça’ da ‘*devuşka*’ olarak geçen kelime genç kız anlamına gelmektedir. Evliya Çelebi, *Seyahatname* adlı eserinde bir Slav kızını göstererek ‘*devke, defke*’ gibi kelimeler kullanmıştır.

Tablo 6: 19. Ciltte Bulunan Cariyeler ve Fiyatları

Cariye İsmi	Fiyatı
Anca	35 Hasene
Hisanene	28 Hasene
Kutlu	50 Hasene
Gülsüm	5 Hasene
Taçke (Çocuğuyla Birlikte)	60 Hasene
Muatene	30 Hasene
Marya	30 Hasene
Naste	35 Hasene

⁸⁵ KŞS, 19/29-6.

⁸⁶ Ahmet Nezih Turan, ‘Bahçesaray Köleleri’, *Bilig*, S.49, 2009, s.246.

⁸⁷ Özdem, *Karşıda Bir Yer...*, s.90.

⁸⁸ Özdem, *Karşıda Bir Yer...*, aynı yer.

Tablo 7: 19. Ciltte Bulunan Dökeler ve Fiyatları

Döke İsmi	Fiyatı
Dilatah	40 Hasene
Silver	20 Hasene
Döki	20 Hasene
Baydevlet	25 Hasene
Mayaş	30 Hasene
Tokal	75 Hasene
Gülzar	-
Gülnaz	60 Hasene

19. ciltte yer alan kölelere dair azatlık davalarında, kölelerin fiziksel ve ayırt edici özellikleri tasvir edilmiştir. Örnek olarak⁸⁹ Vasil isimli kazağın azat edildiği kayıta kölenin tasviri şöyle yapılmıştır: *'koyungözlü kamer kaşlı çekme burunlu bural sakallı orta boylu Boğdaniyyü'l-asıl Vasil nam kazağını...'*. Burada Boğdan asıllı Vasil isimli kazak kölenin fiziksel tasviri önemli bir detaydır. Yine bir başka azatlık davasında;⁹⁰ *'böyle sarı sakallı gök gözlü sarı şenli macariyyü'l-asıl Yani nam abd-i memlûkü...'* şeklinde kölenin tasviri göze çarpmaktadır. Burada kullanılan abd-i memlûkü kelimesi Arapça kökenli olup 'erkek köle' anlamına gelmektedir. Yani isimli Macar asıllı erkek kölenin fiziksel tasviri yapılmıştır. Yine bir başka kayıta; Peder isimli kölenin azatlık davasında, Peder şöyle tasvir edilmektedir: *'orta boylu gök gözlü köse sakallı sarı benizli boğdaniyyü'l-asıl Peder nam abd-i memlûkü...'*. Bu tasvirlerden çıkarılabilecek diğer bir sonuç kölelerin ırkına-memleketine dair bilgilerdir. Kırım Hanlığı içinde yaşayan Boğdan ve Macar asıllı kölelerin varlığı dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak, hüccet ve i'lam kayıtlarından Kırında yaşayan kölelerin fiziksel tasvirine ve etnik kökenine ulaşmak mümkündür. Tereke kayıtlarında ise kölelerin değerleri hasene cinsinden yazılmıştır. Bazı terekelerde, kölenin hissesinin aile fertleri arasında bölüştürüldüğü göze çarpmaktadır.

2.1.3.2. Kölenin Azadı

⁸⁹ KŞS, 19/49-2.

⁹⁰ KŞS, 19/50-6.

İslam Hukuku'nda kölelere birçok hususta hür insanlara yakın bir statü verilmiştir. Bununla birlikte köle sahiplerine, kölelerine her zaman iyi davranma, eziyet etmeme, ihtiyaçlarını giderme konusunda sorumluluklar yüklemiştir.⁹¹ Efendilerinin bu sorumluluklarını yerine getirmemesi, köleye gerekli mecralara şikâyet etme hakkı tanımıştır. İslam dini tüm bunların yanında, kölelerin azadını teşvik etmiştir. Kur'an-ı Kerim'de kölelerin azat edilmesini içeren ayetler bulunmaktadır.^{92 93}

Köle azat etmenin çeşitli yolları bulunmaktadır. Bunlar şu şekildedir: Allah'ın rızasını kazanmak için yapılan gönüllü azat, kefarete borcunu ödemek için yapılan azat, mükatebe yoluyla azat, mecburi veya kanuni azat, efendisinin ölümünden sonra ölüme bağlı azat (tedbir), ümm-i veled olmaktan kaynaklanan azat.⁹⁴ Şer'iyye sicillerinde en çok görülen köle azadı kayıtları arasında, mükatebe yoluyla azat, tedbir azadı ve gönüllü azat başı çeker.

Karşılıksız yapılan azat davalarında köleye *itkname* adı verilen bir belge verilmektedir.⁹⁵ İsim kökenine baktığımızda *Itk* ve *name* kelimelerinden oluşan bu belge, kölenin özgürlüğünün ispatı olan kadı tarafından onaylanmış bir belgedir. *Itk* kelimesi azad etmek, kölenin mülk olmaktan çıkması anlamına gelmektedir.⁹⁶

Kölelerin bir başka azad edilme şekli de kölenin, efendisiyle evlenmesi yoluyla olur. Köle sahibinin, kölesiyle evlenebilmesi için önce azat etmesi gerekir. Köle, hür bir insan sıfatı kazanmadan efendisiyle evlenemezdi. Çünkü eş ve maliklik sıfatlarının birbiriyle bağdaşması gerekmektedir.⁹⁷ Ancak köle sahibi evlenmeden, cariyesiyle cinsel ilişki yaşayabilmekte ve çocuk sahibi olabilmekteydi. Efendisinden çocuk sahibi olan cariyelere ümmü-l veled denilmektedir. Bu şekilde cariyeye özel bir statüye kavuşmakta ve efendisi öldüğünde azat edilmekteydi. Bu duruma örnek

⁹¹ Mehmet Âkif Aydın - Muhammed Hamîdullah, 'Köle', *DİA*, C.26, İstanbul, 2002, s.239.

⁹² Kur'an-ı Kerim, Maide Suresi, 89. Ayet : 'Allah, boş bulunarak ettiğiniz yeminlerle sizi sorumlu tutmaz. Ama bile bile yaptığınız yeminlerle sizi sorumlu tutar. Bu durumda yeminin keffareti, ailenize yedirdiğinizin orta hâllisinden on yoksulu doyurmak yahut onları giydirmek ya da bir köle azat etmektir...'

⁹³ Kur'an-ı Kerim, Mücadile Suresi, 3. Ayet: 'Kadınlarından zihar yaparak ayrılıp sonra da söylediklerinden dönecek olanlar, eşleriyle birbirlerine dokunmadan önce, bir köle azat etmelidirler. İşte bu hüküm ile size öğüt veriliyor...'

⁹⁴ Aydın - Muhammed Hamîdullah, "Köle", ss.241-243.

⁹⁵ Fırat Yaşa, 'Kırım Hanlığı'nda Köleliğin Sosyal ve Mali Boyutları', *Gaziantep Universtiy Journal of Social Sciences*, C.3 S.13, 2014, s.665.

⁹⁶ Fendoğlu, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Kölelik...*, s.111.

⁹⁷ Sibel Bagatur, 'Osmanlı'da Kölelik', Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2011, s.42.

olarak 19. ciltte bir kayıt mevcuttur.⁹⁸ Hicri 1087 yılında yazılmış bu kayıta, Dib Tarhan kazasının Sabancı köyünde yaşayan Anca isimli cariye efendisinden 3 çocuk dünyaya getirmiş; efendisi vefat ettiğinde ise mahkemeye giderek hür olmak için talepte bulunmuştur. Kadı da şahitler huzurunda, ümm-i veled statüsünde olan Anca cariye ve çocuklarının hür olduğuna dair hüküm vermiştir.

Mükâtebe yoluyla azat şekline de ayrı bir parantez açmak gerekir. İslam hukukunda kölenin, efendisiyle belli bir bedel karşılığında hür kılınmasına dair anlaşma yapmasına izin verilmiştir.⁹⁹ Bu bedel; belli bir miktar para, belli bir süre hizmet, bazen de belli bir miktar mal olabilir. Mükâtebe denilen bu anlaşmayla, köle, efendisine belli bir bedeli ödeyeceğinin garantisini vermekte ve sonucunda hürriyetini kazanmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de, mükâtebe yoluyla anlaşma yapmayı, köle efendilerine tavsiye etmektedir.¹⁰⁰ Mükâtebe yoluyla azat edilen köle kayıtlarına 19. ciltte ulaşmak mümkündür.¹⁰¹ Bir örnek olarak; Hicri 1083 yılında, Dib Tarhan kazasının Kıpçak köyünden olan İlçan isimli köle, efendisiyle 100 altın karşılığında mükâtebe anlaşması yapmış ve mahkemeye başvurmuştur. İlçan, mahkemede efendisine 100 altını verdiğini söylemiş ve hürriyetini talep etmiştir. Efendisinin de mahkemede 100 altını tastamam aldığını beyan etmesi üzerine, kadı; İlçan'ın hür olduğuna hükmetmiştir. Bir başka örnekte¹⁰²; Bahçesaray kazasında yaşayan Kenan isimli köleye, efendisi; 5 yıl hizmet etmesi karşılığında, azat edeceğine dair söz vermiştir. Kenan dört buçuk yıl hizmet etmiş ve altı ayı kalmıştır. Bu sözleşme, Kenan isimli kölenin isteğiyle mahkemede kaydedilmiştir. Diğer bir örnekte¹⁰³, mükâtebe bedeli olarak, kölenin belli bir miktarda koyun getirmesi istenmiştir.

Müslüman ahalinin dışında, gayrimüslim kişiler de köle sahibi olabiliyordu. Gayrimüslim ahaliden olan kimselerin, kölelerini azat etmek için kadıya başvurdukları bilinmektedir.¹⁰⁴ Örnek olarak; Kala Yahudilerinden Selman oğlu İsak, Yani isimli Macar asıllı kölesine 15 sene hizmet ettiği takdirde, azat etme sözü vermiştir. Yani isimli köle 15 sene hizmet etmiş, efendisi de sözünde durarak

⁹⁸ KŞS, 19/9-1.

⁹⁹ Aydın - Muhammed Hamîdullah, "Köle" s.242.

¹⁰⁰ Kur'an-ı Kerim, Nur Suresi, 33. Ayet: 'Sahip olduğunuz kölelerden "mükâtebe" yapmak isteyenlere gelince, eğer onlarda bir hayır görürseniz onlarla mükâtebe yapın. Allah'ın size verdiği maldan onlara verin...'

¹⁰¹ KŞS, 19/26-5.

¹⁰² KŞS, 19/51-1.

¹⁰³ KŞS, 19/49-2.

¹⁰⁴ KŞS, 19/50-6.

mahkemeye başvurmuş ve Yani üzerindeki tüm haklarından vazgeçmiştir. Mahkeme de şahitler huzurunda Yani isimli kölenin hür olmasına hükmetmiştir.

Sonuç olarak; İslam dininde, kölelerin azat edilmesi birçok yolla teşvik edilmiş, bunun yanında kölelere kötü muamele yapılması yasaklanmıştır. Kırım Şer'iyeye Sicillerinde kölelerin azat edilmesiyle ilgili birçok kayıt vardır. Bunlar genellikle mükatebe yoluyla yapılanlardır.

2.1.3.3. Kölenin Miras Olarak Bırakılması

Özel hukuk bakımından kölenin statüsü bir eşya ile eşdeğerdir. Alınıp satılabilir, kiralanabilir ve miras bırakılabilir.¹⁰⁵ Kırım Hanlığı'nda da köleler, bir servet değeri olarak görülmüş ve miras olarak bırakılmışlardır. 19. ciltte yer alan tereke kayıtlarında, birçok kölenin miras olarak bırakıldığı görülmüştür.

Osmanlı hukukunda; eğer kölelerin çocukları varsa, bu çocuklar da köle statüsünde sayılıyordu (ümm-i veled durumları hariç). Köleler miras bırakılırken, eğer çocukları varsa onlar da tereke kayıtlarında gösterilmiştir. 19. ciltte yer alan bir tereke kaydında¹⁰⁶ bu örneğe rastlamak mümkündür. Dib Tarhan kazasının Kızılciğer köyünden olan Eş Akay'ın terekesindeki Taçke isimli cariye çocuğuyla birlikte miras olarak bırakılmıştır. Tereke kaydında bu kayıt '*Taçke nam câriye ma'a veled*' şeklinde geçmektedir. Cariyenin çocuğuyla birlikte değeri 60 hasenedir.

Terekelerde göze çarpan başka bir örnek de kölelerin, birden çok kişiye miras bırakılmasıdır. Böyle durumlarda, kölenin mali değeri aile içinde belli kişilere taksim edilmektedir. 19. ciltte böyle bir duruma örnek verecek olursak¹⁰⁷; Dib Tarhan kazasının Oy İli köyünden olan Mevlüd Ali'nin terekesinde Pavla isimli Kazak köle 50 hasene değerindedir. Terekenin hissedarlarına bakıldığında zevcesi 37 hasene 23 sim değerini, kızı ise 12 hasanelik değerini almıştır. Pavla isimli kölenin ileriki tarihlerde satılması söz konusu olduğunda, annesi ve kızı arasında bu değerler üzerinden paylaşım yapılacak olmalıdır. Kölenin sahibi olan kişiler, kölenin iş gücünü de paylaşıyor olabilirler. Bunun gibi kölenin miras kaydında paylaşılmasını içeren tereke örnekleri çoğaltılabilir.

¹⁰⁵ Aydın - Muhammed Hamîdullah, "Köle" s.240.

¹⁰⁶ KŞS, 19/26-6.

¹⁰⁷ KŞS, 19/44-2.

19. ciltte göze çarpan başka bir dava ise; İrişke isimli köleyle ilgilidir.¹⁰⁸ Hicri 1083 yılında geçen davada, İrişke'nin sahibi merhum Eşkol, ölmeden önce kölesi İrişke'yi başka bir kimseye satmıştır. Ancak Eşkol öldüğünde tereke taksiminde İrişke'nin ismi de yazılmıştır. Merhumun karısı mahkemeye başvurarak İrişke'nin kendi malı olduğunu iddia etmiş ancak İrişke'nin sahibi mahkemeye şahitlerle gelerek İrişke'yi satın aldığını ispat etmiştir. Kadı, İrişke'nin merhum Eşkol'un terekesinden çıkarılmasına hükmetmiştir.

19. ciltte yer alan kayıtlara göre; kölelerin hibe edildiği de anlaşılmaktadır. Köleler değerli bir eşya statüsünde kabul edildiğinden, efendileri istediklerinde başka şahıslara karşılıksız olarak verebilir yani hibe edebilirlerdi. Aynı zamanda; nikâh öncesi erkek tarafı mehr-i muaccel bedeli olarak kadına köle verebilirdi. Bu durumu 19. ciltten bir örnekle açıklayacak olursak;¹⁰⁹ Hicri 1083 yılında geçen bir davada, merhum Eşkol'un zevcesi Gülsüm, Sadenam isimli kazağın kendisine evlenmeden önce mehr-i muaccel bedeli olarak verildiğini ve kazağın kendisinin malı olduğunu iddia eder. Ancak, Eşkol ölmeden önce kölesi Sadenam'ı kızı Şerife'ye hibe etmiştir. Mahkemede Şerife'ye vekâlet eden Geldikul, şahitlerle gelmiştir. Şerife'nin şahitlerini dinleyen mahkeme sonuç olarak Sadenam isimli kölenin Şerife'ye hibe edilmiş olduğuna karar vermiş ve kölenin Şerife'ye ait olduğuna hükmetmiştir.

¹⁰⁸ KŞS, 19/42-2.

¹⁰⁹ KŞS, 19/41-3.

2.2. İKTİSADİ YAPI

2.2.1. Para Birimleri

Kırım Hanlığı'nın ayrıcalıklı siyasi statüsü nedeniyle; para politikası, Osmanlı'ya bağlı diğer özerk devletlerin aksine daha özgür bir biçimde şekillenmiştir. Osmanlı'ya bağlı olmalarına rağmen, Kırım Hanları, kendi egemenliklerinin simgelerini taşıyan gümüş paraları bastırmaya devam etmişlerdir. Buna rağmen Kırım Hanları kendi adlarına altın para bastıracak kadar bağımsız olamamışlardır.¹¹⁰

Kırım Hanları tarafından bastırılan ilk gümüş para 1441 tarihlidir.¹¹¹ İlk dönemde Hanlığın darphane merkezi Solhat şehriydi. Diğer önemli darphaneler ise Kefe ve Kırkyer'de bulunuyordu.

Kırım yarımadası, ticari faaliyetlerin yoğun olduğu bir merkez olmasından dolayı, çalışılan 67 A 90 numaralı defterin 19. cildinde birçok para birimi karşımıza çıkmıştır. Bunlar; 'Kefevi akçe (sim)', 'esedi', 'hasene', 'guruş', riyali guruş'tur.

Osmanlı kayıtlarında, Kırım Hanı tarafından bastırılan gümüş paraya 'kefevi akçe' denmekteydi. Ancak Kırım Şer'iyye Sicillerinde bu para birimi hiçbir zaman 'kefevi' şeklinde yazılmamıştır. Sicillerde, kefevi akçe yerine 'akçe' ve 'sim' olarak belirtilmiştir. Çalışılan 19. ciltte de hiçbir yerde 'kefevi' ibaresine rastlanmamıştır. Tereke kayıtlarında eşya ve nispeten ucuz malların değerleri 'sim' şeklinde kaydedilmiştir. Bunun yanında alacak verecek davalarında, satış davalarında ve borçlanma davalarında 'akçe' şeklinde yazılmıştır. Kefevi akçenin değeri Osmanlı akçesi karşısında sürekli düşük tutulmuştur. 16. yüzyılda Osmanlı akçesi ile Kefevi akçesi arasındaki oran $\frac{1}{2}$ ve $\frac{1}{5}$ şeklinde değişiklik gösteriyordu.¹¹² Osmanlı merkezi, kendi çıkarları doğrultusunda kefevi akçe kuruna müdahale edebiliyordu.¹¹³ Örnek olarak, 16. yüzyılın ortalarında Kırım'da Tatar beylerine yapılan ödemelerde 2

¹¹⁰ Şevket Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*, İstanbul, 2013, s.115.

¹¹¹ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.179.

¹¹² Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.179.

¹¹³ Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın...*, s.116.

Kefeve akçe 1 Osmanlı akçesine eşit iken, Osmanlı hazinesine yapılan ödemelerde ise 5 Kefeve akçe 1 Osmanlı akçesine eşitti. Bunun yanında Kırımdan ithal edilen balıkyacağı, et, tuz gibi mallarda farklı bir kur uygulanıyordu. Yapılan tüm bu farklı kur uygulamaları, Osmanlı hazinesinin lehine olacak şekildeydi. Farklı kur uygulamalarını, Kırım Hanlığı üzerine uygulanan bir çeşit vergi olarak yorumlamak da mümkündür.

Tereke kayıtlarında kıymetli mal, mülk ve eşyaların değerleri ‘hasene’ denilen altın para üzerinden belirlenmiştir. Terekelerde en çok karşımıza çıkan para birimleri ‘hasene’ ve ‘sim’dir. 1670 yılında 1 hasene 1,5 esedi guruş’a eşitti.¹¹⁴ Bu oranı doğrulayacak bir durum da şu şekildedir: 19. ciltte yer alan mehr-i müeccel ile ilgili bir kayıta, Kenan isimli şahıs, eşine 30 altın mehr-i müeccel bedeli ödeyeceğini kaydettirmiştir.¹¹⁵ Daha ileri tarihli bir kayıta ise Kenan isimli şahsın, mehr-i müeccel bedeli olarak 45 guruşu tastamam ödediği kaydedilmiştir.¹¹⁶ Bu durumda 30 altın 45 kuruşa eşit olmaktadır. Bu da o günkü altın-kuruş kurunun 1:1,5 olduğunu göstermektedir.

19. ciltte terekelerde geçen ‘riyali guruş’ ise yaklaşık 24 gram gümüş içeren İspanyolların 8 reallik parasıydı.¹¹⁷ 16. ve 18. yüzyıllar arasında tüm dünyada yaygın bir şekilde kullanılmıştır. 17. yüzyılda 1 riyali guruş, ayarı tam 80 Osmanlı akçesine eşitti.¹¹⁸

19. ciltte rastlanan bir başka para birimi de ‘esedi guruş’ tur.¹¹⁹ Balkanlar üzerinden Osmanlı topraklarına giren bu para birimi aslında Hollanda taleriydi.¹²⁰ Üzerinde aslan resminin olmasından dolayı Osmanlı piyasalarında ‘esedi guruş’ ya da ‘aslanlı guruş’ olarak anılıyordu. Bir tereke kaydında mehir bedelinin esedi olarak kaydedildiği görülmektedir.¹²¹

Bunların dışında Kırım’da farklı zaman dilimlerinde kullanıldığı bilinen Ceneviz parası ‘flori’, Lehistan parası ‘zolota’, ‘tuğralı mısır altunu’, ‘acem akçası’ gibi paralar 19. ciltte yer almamaktadır.

¹¹⁴ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi’nde Kırım (1600-1774)*, s.180.

¹¹⁵ KŞS, 19/52-4.

¹¹⁶ KŞS, 19/47-1.

¹¹⁷ Şevket Pamuk, ‘Kuruş’, *DİA*, C.26, İstanbul, s.458.

¹¹⁸ Pamuk, *aynı yer*.

¹¹⁹ KŞS, 19/32-2.

¹²⁰ Pamuk, *aynı yer*.

¹²¹ KŞS, 19/23-1.

2.2.2. ÖLÇÜ BİRİMLERİ

Kırım Hanlığı'nda çok çeşitli ölçü birimleri kullanılmıştır. 19. ciltte geçen ölçü birimleri örneklerle açıklanmaya çalışılmıştır.

Adet: Sayılabilen, parça-tane olarak satılabilen ürünlerin ölçümünde kullanılmıştır. Koyun, kuzu, keçi gibi küçükbaş hayvanlar ve bazı eşyalar için kullanılmıştır.

Araba: Araba ile taşınan ürünlerde bir ölçü birimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak Kırım'da kullanılan iki çeşit araba olması nedeniyle ölçeğin miktarı net değildir. Kırım'da kullanılan arabalar 2 tekerlekli veya 4 tekerlekli olabiliyordu.¹²² Bu nedenle taşınan ürünün miktarı değişiklik gösterebilmektedir. 19. ciltte bir tereke kaydında 'güherçile' ölçümünde araba kullanılmıştır.¹²³ Güherçile, barut yapımında kullanılan bir maddedir. Bunun dışında arabanın; odun, kömür, hububat gibi ürünlerin ölçümünde kullanıldığı bilinmektedir.

Arşın: Çeşitli kumaşların ölçümünde kullanılmaktadır. 19. ciltte keten ve diğer kumaş türlerinin ölçümünde kullanılmıştır. 1 Kırım arşını: 1,428 İstanbul arşınıdır.¹²⁴

Batman: Darı, buğday, arpa gibi hububatların ölçümünde kullanılmıştır. 19. ciltte birçok tereke kaydında hububat miktarını ölçmede kullanılmıştır. Kullanıldığı yere ve malın cinsine göre 3 – 6 okka arası bir ağırlığı ifade etmektedir.¹²⁵

Beşşeri: Hububat ölçümünde kullanılmaktadır. Çalışılan 19. ciltte sıklıkla karşımıza çıkan bu ölçü birimi, ziraat olunan buğday, arpa, çavdar, darı gibi ürünlerin ölçümünde kullanılmıştır. Beşşeri ölçü birimi Kırım Hanlığı'nda 'kile' yerine kullanılmaktaydı.¹²⁶ Bir İstanbul kilesi, 24.215 kg'a denk gelmektedir.¹²⁷

¹²² Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.234.

¹²³ KŞS, 19/12-2.

¹²⁴ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.234.

¹²⁵ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)*..., s.210.

¹²⁶ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.235.

¹²⁷ İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik...*, s.444.

Değirmi: Kumaş ölçümünde kullanılan 85 cm'e denk gelen ölçü birimidir.¹²⁸ Çalışılan sicilde, kadınların kullandığı 'dülbent' bu ölçü birimiyle beraber yazılmıştır.¹²⁹

Dirhem: Osmanlı ağırlık ölçü birimi olan dirhem, 3,207 gram ağırlığa denk gelmektedir.¹³⁰ 19. ciltte bir tereke kaydında, duhan (tütün) ölçümünde kullanılmıştır.¹³¹

Kat: Kumaş, yorgan gibi tekstil ürünlerini belirtmede kullanılmıştır. Parça anlamına gelmektedir.

Kıt'a: Sicildeki tereke kayıtlarında çok sık karşımıza çıkan 'kıt'a' bir arazi ölçü birimidir. 1 dönümden az olan toprak parçasını belirtmede kullanılır.¹³²

Kulaç: 19. ciltte saman, arazi, tezek miktarını belirtmede kullanılmıştır. Sayısal veriye rastlanmamıştır.

Macar: Dört tekerlekli büyük arabaya 'macar' denilmektedir.¹³³ 19. ciltte macar arabayla saman ve kireç taşındığı görünmektedir.¹³⁴

Miskal: Sicillerde altın ve gümüş miktarını ölçmede kullanılmıştır.

Şenik: Arpa, darı, çavdar gibi hububatların ölçümünde kullanılan ağırlık birimidir. Kilenin 1/4üne denk gelmektedir.¹³⁵

2.2.3. TARIM

Kırım'da yaşayan halkın köklerinin göçebe bir yaşam kültürüne dayandığını ve bunun sonucunda hayvancılık ve savaş ganimetlerinin temel geçim kaynağı

¹²⁸ Ünal Taşkın, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2005, s.145.

¹²⁹ KŞS, 19/15-1.

¹³⁰ İncelik, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik...*, s.442

¹³¹ KŞS, 19/45-8.

¹³² Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Sözlüğü II*, MEB Yayınları, İstanbul, 1993, s.276.

¹³³ Bıyık, *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, s.237.

¹³⁴ KŞS, 19/41-2.

¹³⁵ İncelik, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik...*, s.447.

olduğu düşünülürse, tarımsal faaliyetlerin arka planda olduğu iddiası ortaya çıkmaktadır. Kırım'da kurulan Ceneviz kolonilerinin zamanla Kırım Tatarlarını etkileyerek, tarım becerileri kazandırdığı düşünülmektedir. Yani Kırım halkının geçmişinde tarım olmayıp, sonradan başka kültürlerden etkilenecek tarım faaliyetlerine başlamışlardır.¹³⁶ 17. yüzyılların başından itibaren Kırım'da tarım gelişmeye başlamıştır.

Kırım coğrafyasının kıyı kesimlerinde ılıman Karadeniz iklimi görülürken, iç kesimlerinde ise karasal iklim hâkimdir. Yüksek dağların bulunduğu iç kesimlerde sıcaklık iç kesimlere göre daha düşüktür. Bu coğrafi özellikler, iç kesimlerde tarımsal çeşitliliğin biraz kısıtlanmasına neden olmaktadır. Karasal iklime uygun olarak iç kesimlerde çok yoğun miktarda hububat tarımı yapılmaktadır. Tarımı yapılan ürünler; buğday, arpa, darı, çavdar, mısır gibi hububatlardır.

19. ciltte birçok veri, tarımla ilgili detaylar vermektedir. Sicilin temelini oluşturan ve ismi birçok yerde geçen Dib Tarhan kazası bir tarım bölgesidir. Kırım'ın iç batı kesiminde bulunan kazanın elliye yakın köyünün bulunması, kırsal hayatın etkin bir biçimde yaşandığını göstermektedir. Tereke kayıtlarında birçok yerde geçen 'arz' kelimesi Osmanlıcada toprak, tarım arazisi anlamına gelmektedir. Aynı zamanda tarımda kullanılan orak, saban gibi aletler hemen hemen her merhumun terekesinde bulunmaktadır. 55 varakta toplam 100'den fazla orak ve birçok saban tespit edilmiştir. Tarımda kullanılan aletlerin fazlalığının yanı sıra, tarım faaliyetlerinde yoğun olarak kullanılan öküzler de, terekelerde fazla sayıdadır. Diğer hayvanların sayısına göre, öküz sayısı göze çarpacak şekilde daha fazladır. Sicildeki terekelerde toplam 150ye yakın öküz bulunmaktadır. Bu da; öküzlerin kullanılarak, toprağın sabanla sürüldüğüne işaret etmektedir. Diğer yandan terekelerde göze çarpan başka bir detay ise buğday ve arpa miktarının çok fazla olmasıdır. Özellikle buğday, hemen hemen her terekede fazla miktarda bulunmaktadır. Buğday ziraatı bölgede önemli bir yere sahip olmalıdır. Buğdayı, arpa, darı ve çavdar takip etmektedir. Bir başka detay ise değirmenlerdir. Ziraat olunan buğday ve arpalar değirmende işlenerek un haline getirilmektedir. Terekelerde az da olsa, buğday unu ve arpa ununa rastlanmıştır. Yine miras kayıtlarında geçen birçok kazak köle, tarımdaki iş gücünü oluşturuyor olmalıydılar. Kazaklar, cariyelere göre Dib Tarhan kayıtlarında çok daha fazladır.

¹³⁶ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)*..., s.226.

18. yüzyılda yaşamış ve Osmanlı hizmetinde bulunmuş olan Baron de Tott yaşadığı dönemde Kırım'da da görev yapmıştır. Kırım yarımadasının kuzey bölgelerinde bulunan Tuzla bölgesinin güneyinde gördüğü verimli tarım arazilerinden *Türkler* adlı eserinde bahsetmiştir.¹³⁷ Bu bölgelerde Nogay Mirzaları, kendine bağlı aşiretlerle tarımda etkin bir rol oynamıştır. Tott, Kırımdaki tarım verimliliğine ayrı bir parantez açmıştır. Kumlu kara toprağa sahip Kırım tarım alanları çok çeşitte tarım ürününün yetişmesine olanak sağlar. Ilıman iklim de tarım için çok elverişlidir. Kırım coğrafyasında buğday, arpa gibi hububatların dışında, kavun, patlıcan, bezelye, bakla gibi ürünler de yetiştirilmekteydi. Kuşkonmaz, ceviz, fındık yetiştirilen diğer ürünler arasındaydı.¹³⁸ Evliya Çelebi'ye göre; Kırım'da armut, elma, üzüm, kiraz, erik, vişne gibi meyveler yetişirken; ayva, incir, nar, zeytin, muşmula, badem, fındık, fıstık yetiştirilmezdi.¹³⁹

Kırım'da bağcılık faaliyetleri de yapılmaktadır. 19. ciltte geçen bazı davalar bağ satışı ile ilgilidir.¹⁴⁰ Özellikle Bahçesaray şehrinde bağcılık önemli bir faaliyettir. 6 adet davanın konusunu bağlar oluşturmaktadır. Bu davalardan 5 tanesinde bağ sahipleri gayrimüslim kişilerdir. Özellikle Kala Yahudilerinin ve diğer gayrimüslim toplulukların Kırım'da bağcılıkla uğraştığı söylenebilir. Kırım coğrafyası üzüm bağcılığı için çok uygun bir yer olsa da, yetiştirme tarzı üzümün kalitesini düşürmüştür.¹⁴¹ Evliya Çelebi de Kırım'daki bağlardan detaylıca bahsetmektedir. Bahçesaray çevresinde bulunan Aşlama bağından ve Balbek bağlarından büyük bir hayranlıkla söz etmektedir.¹⁴² Evliya Çelebi aynı zamanda Balbek bağlarına ayrı bir parantez açmıştır. Kabartay nehrinin içinden geçtiği Balbek bölgesi bir yerleşim yeri değildir. Tamamen bağlık araziden oluşan Balbek bölgesi'nde Evliya Çelebi'ye göre yetmiş bin dönümlük bağ bulunmaktadır.¹⁴³

Sonuç olarak; Kırım'ın iç batı kesimlerinde yer alan Dib Tarhan kazasında hububat tarımı yoğun bir şekilde yapılmaktadır. Diğer yandan, Bahçesaray kazasında; Gayrimüslim nüfusun etkin olduğu bağcılık faaliyetleri öne çıkmaktadır. Kırımda yapılan tarım Osmanlı İmparatorluğu için de çok önemliydi. Özellikle buğday, arpa, Karadeniz'in kuzey sahillerinden gelen balık yağı ve tuz gibi gıda

¹³⁷ Tott, *Türkler ve Tatarlara Dair...*, s.114.

¹³⁸ Tott, *Türkler ve Tatarlara Dair...*,s.124.

¹³⁹ Evliya Çelebi, *Seyahatname*, s. 502.

¹⁴⁰ KŞS, 19/47-2. ,

¹⁴¹ Tott, *Türkler ve Tatarlara Dair...*, s.124.

¹⁴² Evliya Çelebi, *Seyahatname...*, s.525.

¹⁴³ Evliya Çelebi, *Seyahatname...*, s.486.

maddeleri, Osmanlı ekonomisinin önemli bir bölümünü oluşturuyordu.¹⁴⁴ Kırımında ekilen buğday, Kefe Limanı'na getiriliyor buradan İstanbul'a yollanıyordu. 17. ve 18. yüzyıllarda İstanbul'un buğday ihtiyacının önemli bir kısmı Kırım'dan karşılanıyordu. 17. yüzyılın sonlarından itibaren İstanbul'un buğday ihtiyacı yıldan yıla arttı. Bunun altında 1596-1610 yıllarında gerçekleşen Celali isyanları yatmaktaydı. Celaliler Anadolu'daki tarım alanlarını yok edince, İstanbul ahali Kırım'daki tarıma bel bağlar duruma gelmişti. Öyle ki 18. yy.'ın ortalarına gelindiğinde her yıl 150 gemi yükü buğday Kırım'dan İstanbul'a gönderiliyordu.¹⁴⁵

Tablo 8: 19. Ciltte Yer Alan Bağ ve Bahçeler

No:	Bağ / Bahçe	Bulunduğu Yer	Fiyatı
1	Bağ	Bahçesaray Aktacı Köyü	50 Guruş (Rehin)
2	Bağ	Bahçesaray Mangüş Köyü	15 Altın
3	Bağ	Karasubazar	13 Altın
4	Bağ	Nehri Kabartay Güngörmez Köyü	33 Altın (40 gün vadeli satış)
5	Bağ + Bahçe	Balbek Vadisi	85 guruş
6	Bahçe	Bahçesaray Bigatar Köyü	30 Altın

2.2.4. HAYVANCILIK

19. cildin temelini oluşturan Dib Tarhan kazasında tarımın yanında hayvancılık da çok önemli bir geçim kaynağıdır. Bozkır kültürünün getirdiği yaşam biçiminin temel geçim kaynağını hayvancılık oluşturur. Terekelerde çok miktarda küçükbaş ve büyükbaş hayvanlara rastlanmaktadır. Bunun yanında Tatar kültüründe önemli bir yere sahip olan atlar sicilde birçok yerde geçmektedir.

¹⁴⁴ Alan Fisher, *Kırım Tatarları...*, s.38.

¹⁴⁵ İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik...*, s.338.

19. ciltte yer alan terekelerde, özellikle öküz sayısındaki fazlalık dikkat çekmektedir. Öküzlerin tarımda kullanılması, bölgede yaşayan halkın temel geçim kaynağının tarım olduğu sonucuna ulaşmamızı sağlar. Öküzlerin fazlalığının yanında küçükbaş hayvan türü olan koyunlar da terekelerde çokça geçmektedir. Büyükbaş hayvanlardan; öküz başta olmak üzere, at, tay, sığır, dana, boğa, deve, buzağı; küçükbaş hayvanlardan koyun, keçi ve kuzular terekelerde bulunmalarının yanı sıra, ticari açıdan önemli bir servet değerindedir. 19. ciltte tavuk, horoz, hindi gibi kümes hayvanlarına rastlanmamıştır. Ancak, yapılan araştırmalar Kırım genelinde herkesin ihtiyacını karşılayacak şekilde kümes hayvanlarının varlığından bahseder. Baron de Tott, Kırımdaki notlarında bir kümes hayvanı olan kazlardan bahsetmektedir.¹⁴⁶ Diğer yandan Karasu kazası kayıtlarından bildircinlerin Kırım'da önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır.¹⁴⁷

Kırım Tatar kültüründe atlar çok önemli bir yere sahiptir. 17. yy'de atların ulaşım aracı olmasının yanı sıra Kırım'daki Nogay halkın at eti tükettiği de bilinmektedir. Tatar kültüründe kısrak sütünün ve bu sütten yapılan kaymağın yeri yadsınamaz. Aynı zamanda at sütünden yapılan kımız, Kırım yemek kültüründe önemli bir yere sahiptir.¹⁴⁸

Kırım'da atlar sahiplerine özel damgalarla damgalanırdı.¹⁴⁹ Atların kaybolması, çalınması durumunda bu damga sayesinde haklarını talep edebilirlerdi. Kırımda atların çalınması, sicillere yansıyan önemli vakalardandır. 19. ciltte 2 adet dava, çalınan atlarla ilgilidir.¹⁵⁰ Bahçesaray Sefer Gazi Mahallesi'nde yaşayan Mehmet, kula baytal cinsi atını Kubacı köyünden Mevlüd'ün çaldığını iddia ederek şahitlerle birlikte mahkemeye başvurmuştur. Şahitlerin yeminini kabul eden kadı, atın Mehmet'e verilmesine hükmetmiştir.¹⁵¹

Kırım'da at cinslerine ayrı bir parantez açmak gerekir. 19. ciltte yer alan tereke kayıtlarında birçok at cinsine rastlanmıştır. Kula alaşa, kara baytal, doru at, kaşka at, ciran at, boral at gibi at cinsleri göze çarpmaktadır. Bu kelimeler Tatarca olup, atın fiziksel özelliklerini, rengini, gücünü belli etmektedir. Evliya Çelebi,

¹⁴⁶ Tott, *Türkler ve Tatarlara Dair...*, s.125.

¹⁴⁷ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)...*, s.228.

¹⁴⁸ Martin Bronevskiy, *Kırım*, Çev. Kemal Ortaylı, Ege Matbaası, Ankara, 1970, s.47.

¹⁴⁹ Tott, *Türkler ve Tatarlara Dair...*, s.109.

¹⁵⁰ KŞS, 19/49-3. , 19/48-3.

¹⁵¹ KŞS, 19/49-3.

Kırım'da gördüğü atların cinslerini şöyle açıklamıştır: Çil at: boral aleşe, kula at: çabdar at, al at: ciran at, kır at: boz at.¹⁵²

Sicillerdeki terekelere yansıyan aynı cins hayvanların değerlerinde farklı fiyatlar olabilmektedir. Değeri belirlenirken, hayvanın sağlık durumuna veya yaşına göre değerlendirme yapıyor olmalıdır.

19. ciltte tereke kayıtlarında geçen at cinsleri ve fiyatları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 9: 19. Ciltte Yer Alan At Cinsleri ve Değerleri

No:	Atın Cinsi	Değeri
1	Doru At	5 Hasene
2	Doru Baytal	5 Hasene
3	Doru Tay	3,5 Hasene
4	Ciran Baytal	5 Hasene
5	Ciran Konan Baytal	3 Hasene
6	Kara Baytal	6 Hasene
7	Boral Baytal	3 Hasene
8	Kula Baytal	3 Hasene
9	Çal Kaşka Baytal	3 Hasene
10	Çal At	5 Hasene
11	Kara At	8 Hasene
12	Kula Dişi Tay	2 Hasene
13	Ciran Kaşka	3 Hasene
14	Kızıl Erkek Tay	1 Hasene

Tarımda kullanılan öküzler de en az atlar kadar değerlidir. 19. ciltte tereke kayıtlarına en fazla yansıyan büyükbaş hayvan çeşidi öküzlerdir. Bunun yanında sığır, dana ve boğalar bölgede çeşitliliği oluşturan diğer büyükbaş hayvan türleridir. Tereke kayıtlarında öküzler de kendi içinde cinslerine ayrılmışlardır. Çabar öküz, kara öküz, kuba öküz, kaşka ala öküz, koker öküz, gök öküz gibi renk ve büyüklüklerine göre sınıflandırılmışlardır. Aynı sınıflandırma dana ve sığırlar için de geçerlidir.

19. cilde yansıyan büyükbaş hayvan cinsleri ve fiyatları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

¹⁵² Evliya Çelebi, *Seyahatname...*, s.545.

Tablo 10: 19. Ciltte Yer Alan Büyükbaş Hayvan Cinsleri ve Değerleri

No:	Büyükbaş Hayvan Cinsi	Değeri
1	Kuba Öküz	5 Hasene
2	Kızıl Öküz	5 Hasene
3	Koker Öküz	5 Hasene
4	Kara Öküz	4,5 Hasene
5	Büyük Kuba Öküz	5 Hasene
6	Gök Öküz	5 Hasene
7	Çabar Öküz	3 Hasene
8	Targıl Öküz	3 Hasene
9	Kızıl Konan Öküz	3 Hasene
10	Kara Kaşka Öküz	2 Hasene
11	Gök Ala Öküz	2 Hasene
12	Büyük Ala Öküz	3 Hasene
13	Kaşka Ala Öküz	2,5 Hasene
14	Büyük Koker Öküz	3 Hasene
15	Kara Sığır (Buzağılı)	5 Hasene
16	Kuba Sığır	5 Hasene
17	Ala Sığır (Buzağılı)	4,5 Hasene
18	Ak Sığır (Buzağılı)	3 Hasene
19	Kızıl Sığır	3 Hasene
20	Kaşka Sığır (Buzağılı)	3 Hasene
21	Targıl Kısır Sığır	2 Hasene
22	Koker Sığır (Buzağılı)	3,5 Hasene
23	Kuba Dana	1 Hasene
24	Ak Dana	100 Sim
25	Koker Kaşka Dana	1 Hasene
26	Kızıl Dişi Dana	1 Hasene
27	Kara Boğa	4 Hasene
28	Koker Boğa	2 Hasene
29	Botlacık Deve	20 Hasene

Büyükbaş hayvanların yanı sıra, küçükbaş hayvanlar için de ayrı bir paragraf açmak gerekir. Terekelerde gözümüze çarpan koyun ve kuzu sayısı oldukça fazladır. Kırım, küçükbaş hayvancılık için de uygun bir coğrafyaya sahiptir. Sicillerde geçen çayır, otlak, mezra gibi coğrafi terimler bunu kanıtlayan unsurlardan biridir. 19. ciltte yer alan bir kölenin azatlık davasında,¹⁵³ küçükbaş hayvancılığın yoğun bir şekilde yapıldığına dair ipuçları elde edilebilir. Sicile konu olan Vasil isimli kazak, özgürlüğünü kazanabilmek için sahibiyle kitabet bedeli olarak; bin adet koyun getirmek suretiyle anlaşmıştır. Vasil, dokuz yüz adet koyun getirmiş, kalan yüz koyunun bedeli olarak sahibi Arslan Ağa'ya yüz guruş ödeyerek özgürlüğüne

¹⁵³ KŞS, 19/49-2.

kavuşmuştur. Buradan bir çıkarım yapacak olunursa; Kırım'daki hayvancılık faaliyetlerinde kölelerin kullanıldığı söylenebilir. Aynı zamanda; tek bir davada geçen dokuz yüz adet koyun, bölgede hayvancılığın etkin bir faaliyet olduğunu doğrular.

Küçükbaş hayvancılıkla ilgili terekelerde göze çarpan bir detay da; koyun ve kuzu derileridir.¹⁵⁴ Çok sayıda koyun ve kuzu derisi bir servet değeri olarak terekelere yazılmıştır. Kırkılmış koyun tüyü olan yapağı,¹⁵⁵ yine koyun ve keçilerden elde edilen keçe; terekelerde rastlanan diğer detaylardır. Bu ürünlerin fiyatına bakacak olursak:

- 1 Koyun derisi ortalama fiyat: 5 sim
- 10 Kuzu yapağısının fiyatı: 10 sim

Terekelerde geçen koyun ve keçilerden bazılarının fiyatları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 11: 19. Ciltte Yer Alan Bazı Küçükbaş Hayvanlar

Küçükbaş Hayvan	Değeri
3 Kısır Koyun	1.5 Hasene
Kuzulu koyun: 47 adet	35 Hasene
38 Kısır Koyun	15 Hasene
3 Kısır Keçi	1 Hasene 15 Sim
3 Büyük Keçi	2 Hasene

¹⁵⁴ KŞS, 19/11-2.

¹⁵⁵ KŞS, 19/22.2.

III. BÖLÜM

67 A 90 NUMARALI (ON DOKUZUNCU CİLT) 1083-1087 TARİHLİ KADIASKER DEFTERİNE GÖRE MADDİ KÜLTÜR

Çalışılan 67 A 90 Numaralı Defteri'nin 19. cildinde, tereke kayıtlarının çok fazla olması, insanların, gündelik yaşamda kullandığı eşyaların detaylı bir şekilde incelenmesine olanak sağlamıştır. Bu kapsamda 17. yüzyılda yaşayan Kırım halkının giyim kuşam, mutfak ve ev eşyaları detaylandırılmıştır. Bunun yanı sıra, tereke kayıtlarında bulunan eşyaların yanlarında fiyatlarının yazıyor olması, dönemin ekonomik yapısına dair önemli ipuçları vermektedir.

3.1. GİYİM EŞYALARI

Tereke kayıtlarına yansıyan giyim eşyaları, çeşitli gruplara ayrılarak incelenebilir. Bunları; başlıklar, kıyafetler, ayakkabılar, kadınların kullandığı zinet ve süs eşyaları olarak tasnif edebiliriz.

Kırım Hanlığı sınırları içinde yaşayan Müslüman erkeklerin en fazla giydikleri başlıklar arasında 'sarık' ve 'kavuk' görülmektedir.¹⁵⁶ Çalışılan 19. ciltte geçen terekelerde de kavuk ve sarık türündeki başlıklara birçok yerde rastlanmıştır.¹⁵⁷ Bunların dışında terekelerde ismi geçen bir başka başlık çeşidi kalpaktır. '*Samur Kalpak*' şeklinde terekelere yazılan, Rusya ve Sibiry coğrafyasında yaşayan samur hayvanının kürkünden yapılan bu başlık, soğuk geçen kış aylarında sıkça kullanılıyor olmalıdır.

'Dülbend', 'çenber', 'ferace' gibi Müslüman kadınların başlarını örtmek için kullandıkları giysilere de terekelerde rastlanmıştır. '*Değirmi Dülbend*' şeklinde terekelerde geçen dülbend, pamuktan üretilen, nakışlarla süslenmiş, kadınların başlarını örtmek için kullandıkları eşyadır. Aynı zamanda erkeklerin kavuklarının etrafına sardıkları bez olarak da kullanılmıştır. Tereke kayıtlarında '*dülbend kavukla*' şeklindeki ibare bunu doğrular niteliktedir.¹⁵⁸

Tereke kayıtlarında bir iç giyim eşyası olarak 'don' ve 'zıbun' birden fazla yerde geçmektedir. Zıbun kolsuz yelek şeklinde bir giysi türüdür.

¹⁵⁶ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)*..., s.157.

¹⁵⁷ KŞS, 19/55-2.

¹⁵⁸ KŞS, 19/55-2.

Sicillerde geçen dış kıyafet çeşitleri arasında, ‘gömlek’, ‘kaftan’, ‘kürk’ ve ‘fistan’ yer almaktadır. Bunların arasında gömlek için bir parantez açmak gerekirse: erkekler ve kadınlar tarafından sıklıkla giyilmektedir. Birçok tereke kaydında geçen gömlekler, rengine ve kumaş türüne göre de özellikle belirtilmiştir. Örnek olarak, ‘kırmızı derayi gömlek’¹⁵⁹, ‘nakışlı keten gömlek’¹⁶⁰. Derayi; Kırım’da oldukça yaygın olan ve ticareti yapılan bir kumaş türüdür. Birçok yerde karşımıza çıkan derayi, gömlek, kaftan ve kürklerin iç kısımlarında kullanılmıştır. Bunun yanında, terekelerde sıklıkla ketenden yapılmış gömleklere rastlanmıştır. Bunlar nakışlı ise tereke kaydında bu özelliği belirtilmiştir. Keten gömleklerin ortalama değeri 1 hasenedir.

‘Kaftan’ ise birçok çeşit kumaştan yapılan ve herkes tarafından giyilen bir giyecek cinsidir. Terekelerde rengi ve yapıldığı kumaş türü belirtilmiştir. Bazı terekelerde ‘Bogasi kaftan’ şeklinde geçen bir türü bulunmaktadır. Bogasi, en basit dokuma tekniği olan “bez ayak”la dokunmuş bir cins pamuklu kumaştır.¹⁶¹ Kaftan astarı olarak kullanılan bogasi türü kumaş, bunun dışında minder ve yastık yapımında da kullanılmaktadır.

Soğuk iklimin bir getirisi olan ‘kürk’, Kırım coğrafyasında yaşayan halk tarafından sık kullanılan giysiler arasındadır. Çeşitleri oldukça fazladır ve bazıları çok değerlidir. Kemha, atlas, çuha, seraser tipi kumaşlardan yapılan kürkler çalşılan terekelerde göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra, tavşan, tilki gibi hayvanların yolunan tüylü derileri, giyilen kürkün iç kısmını oluşturmaktadır. Bunlara terekelerden birkaç örnek verecek olursak, ‘Tilki içiyle çuha kürk’¹⁶², ‘Al derayi tavşan içiyle fistan kürk’¹⁶³ gibi. Burada, seraser türü kumaştan yapılan kürklere ayrı bir parantez açmak gerekir. Osmanlı içinde en değerli kumaş türlerinden biri olan seraserin özgüsü ipek, atkısı altın alaşımli gümüş veya doğrudan doğruya gümüş veya altın tel kullanılarak dokunur.¹⁶⁴ Seraser kumaşın en göze çarpan özelliği, altın veya gümüş tellerin hâkimiyeti, deseninin sade fakat görkemli oluşudur. Seraserden yapılan kürklerin ve kaftanların vezirler gibi üst düzey devlet yetkililerine ve elçilere

¹⁵⁹ KŞS, 19/14-4.

¹⁶⁰ KŞS, 19/19-2.

¹⁶¹ Kevser Gürçan Yardımcı, ‘Osmanlı Dönemi Dokuma Sanatı Ürünlerinden Örnekler’, *IntJCSS*, S:2 (Ağustos, 2016), (SI 1), s.226.

¹⁶² KŞS, 19/55-2.

¹⁶³ KŞS, 19/55-2.

¹⁶⁴ Yardımcı, ‘Osmanlı Dönemi Dokuma Sanatı...’, s.234.

hediyeye olarak verildiği bilinmektedir.¹⁶⁵ Çalışılan 67 A 90 numaralı defterin 19.cildinde sadece bir adet seraser kürkü bulunmuştur ve değeri 30 hasenedir.¹⁶⁶ Bu, diğer kürklerin değerleriyle karşılaştırıldığında oldukça yüksek bir değerdir. Terekelerde kürklerle ilgili göze çarpan bir diğer detay ise atlas ve kemha kürklerdir. Atlas ince ipekten sık dokunmuş, düz renkte parlak bir kumaştır. İpeğin parlaklığını gösteren en iyi kumaş türü atlasdır. Kemha ise çözücü ve atkısı ipek, üzeri hafif tüylü kumaştır. Kemha tipi kumaş, kaftan ve kürk yapımının yanı sıra döşemelik olarak da kullanılmaktaydı. Tereke kayıtlarında kemha kürklerin dışında kemha yastıklar da bir hayli fazladır.

Yine ‘çakşır’ olarak birçok tereke kaydında rastladığımız giysi türü, erkekler tarafından giyilmektedir. ‘*Aba çakşır*’, ‘*diz çakşırı*’ şeklinde terekelerde geçen çakşır; erkeklerin giydiği bir şalvardır. Eğer çakşırın boyu diz kısmının üstünde kalıyorsa ‘diz çakşırı’ olarak adlandırılır. Çakşır, aba denilen kalın, kaba ve yünlü kumaştan yapılır.

Kalın keçeden yapılan, genelde çobanların giydiği kalın ve kaba bir ceket olan ‘kebe’¹⁶⁷, terekelerde rastlanan bir başka üst giysisidir.¹⁶⁸

Ayakkabı türü giysilerin başında ise ‘çizme’ gelmektedir. Terekelerde geçen çizmeler yeni veya eski olma durumuna ve rengine göre belirtilmiştir. Çizmenin dışında, 19. ciltte ‘pabuç da birçok yerde geçmektedir.

3.2. ZİYNET VE SÜS EŞYALARI

Ziynet ve süs eşyaları tarih boyunca birçok toplumda zenginliğin ve gösterişin simgesi olmuştur. 19. ciltte de birçok yerde, altın, gümüş ve mercan gibi değerli taşlardan yapılmış ziynet eşyalarına rastlanmıştır.

İslam dinine göre erkeklerin altından yapılan takıları kullanması caiz değildir. Bu nedenle terekelerde geçen ziynet eşyaları göz önüne alındığında gümüşten yapılanların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınlar için ise altın kullanımını sınırlayan bir durum yoktur.

¹⁶⁵ Filiz Karaca, ‘Kürk’, *DİA*, C.26. , 2002, s.569.

¹⁶⁶ *KŞS*, 19/18-3.

¹⁶⁷ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)*..., s.159.

¹⁶⁸ *KŞS*, 19/55-2.

Terekelerde geçen ve gmŖten yapılan eŖyalara baktığımızda; ‘tılsım’, ‘düğme’, ‘küpe’, ‘bilezik’, ‘sabağı’, ‘yüzük’, ‘hamayil’ gibi eŖyalar karŖımıza çıkmaktadır. Burada göze çarpan hamayil; boyuna asılan içinde muskanın olduğu gmŖ bir kaptır.

Altından yapılan eŖyalara baktığımızda yaldızlı küpeler tereke kayıtlarında en çok geenlerdir.

Yine tereke kayıtlarında mercan taŖından yapılan düğmelere rastlanmıŖtır. Bunun yanında, erkeklerin sakal ve saçlarını düzeltmek amacıyla kullandıkları ‘demir tarak’lar da terekelerde bulunmaktadır.

3.3. EV EŖYALARI

Tereke kayıtlarında çok eŖitli ev eŖyaları bulunmaktadır. Bu eŖyalar Ŗu Ŗekilde tasnif edilebilir:

- Mobilya ve Genel Ev EŖyaları
- Yatak Odası EŖyaları
- Mutfak EŖyaları
- Temizlik EŖyaları

3.3.1. Mobilya ve Genel Ev EŖyaları

Kırım’da yere sermek amacıyla kullanılan eŖyaların baŖında ‘kilim’ gelmektedir. Birçok terekede yer alan kilimler, Kırım evlerinde yer dŖemesinin ana unsurudur. ‘Alaca kilim’¹⁶⁹, ‘köhne kilim’ Ŗeklinde tereke kayıtlarında belirtilmiŖlerdir. Sicillerde ‘halı’ ile ilgili herhangi bir ibareye rastlanmamıŖtır.

Diğer önemli bir mefruŖat eŖidi ise ‘keçe’dir. Birçok terekede rastlanan keçe, aynı zamanda Kırım’ın ihracat ettiği önemli ürünlerden biridir.¹⁷⁰ Tanım yapacak olursak; yk, çadır, eyer, yolluk, sergi, yorgan, yatak, minder, seccade gibi

¹⁶⁹ KŖS, 19/13-1.

¹⁷⁰ Kavak, *Karasu Kazası (1683-1744)*..., s.162.

ürünlerin yapımında kullanılan, yapağı ya da keçi kılından elde edilen kaba bir kumaştır.¹⁷¹

Çeyiz veya içine bir şeyler koymak için kullanılan 'bohça' terekelerde bulunan bir başka eşyadır. Seraser kumaştan dahi yapıldığı görülen bohçalar, terekelerde yapıldığı kumaşın türüne göre belirtilmiştir. 'Derayi bohça', 'deri bohça' 'seraser bohça' gibi çeşitleri vardır. Yine terekelerde geçen 'minder', evlerde kullanılan genel eşyalar arasındadır.

Aydınlatma amacıyla kullanılan ve içine mum dikilen 'şamdan' ise terekelerde bulunan bir başka ev eşyasıdır.

Dib Tarhan'da geçen birçok tereke kaydında 'sandık' bulunmaktadır. İçinde özel eşyaların saklandığı tahtadan yapılmış bir eşyadır. Terekelerde yer alan 'sırlı sandık', 'sır' denilen saydam, koruyucu, parlaklık veren bir vernikle kaplanmış sandıktır. Bunun dışında, 'sepet', 'kutu' gibi eşyalar da terekelerde bulunmaktadır. Terekelere 'gözü' olarak yazılan eşya ise 'ayna'dır.

3.3.2. Yatak Odası Eşyaları

Dib Tarhan kazasında yaşayan insanların yatak odalarında kullandıkları, 'döşek', 'çarşaf', 'yorgan', 'yasdık' gibi eşyalar tereke kayıtlarında yer almaktadır.

Bir çok terekede 'basma döşek', 'köhne döşek', 'beyaz döşek' ve bunların üstüne serilen 'basma çarşaf', 'alaca çarşaf' 'hindiye çarşaf' gibi eşyalar bulunmaktadır. Basma; üzerine renkli motifler basılan pamuklu bir kumaştır. Hindiye ise ipek çizgilerle süslenen renkli ve pamuklu bir kumaş türüdür.¹⁷² Dekoratif amaçlı olarak, yastık, çarşaf, perde gibi eşyaların yapımında kullanılır.

Terekelerde geçen diğer yatak odası eşyaları: 'Basma yorgan', 'acem yorgan', 'köhne yeşil yorgan', 'seraser yorgan', 'çatma yasdık', 'kemha yasdık' 'kadife yasdık' gibi eşyalardır. Yorganlar rengine ve kumaş türüne göre belirtilmiştir. Seraser gibi değerli kumaştan yapılanlar çok değerlidir ve diğer yorgan çeşitlerine göre çok daha seyrekdir.

¹⁷¹ 'Keçe', *Büyük Türkçe Sözlük*, TDK Online Erişim, 30.07.2018.

¹⁷² Yardımcı, *Osmanlı Dönemi Dokuma Sanatı...* , s.224.

3.3.3. Mutfak Eşyaları

Mutfak eşyaları bir evin temel gereksinimleri olduğundan dolayı, terekelerde birçok yerde karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak baktığımızda, mutfak eşyalarının ağırlıklı olarak ağaç ve bakırdan yapıldığı görülmektedir.

Yemek yenilen tabak ve çanaklar ağaçtan yapılmıştır. Bunlar, terekelerde 'ağaç tabak', 'ağaç çanak' şeklinde belirtilmiştir. Bunun dışında sofralarda bulunan eşyalar: 'Bakır sahan', 'bakır tas', 'bakır el tavası', 'ağaç sini', 'tencere', 'tencere kapağı', 'kaşık' şeklindedir.

Bunların dışında yemeklerin pişirildiği 'kazan' tereke kayıtlarında oldukça fazladır. 'Bakır kazan', 'çöyün kazan', 'köhne çorba kazanı' bunlardan bazılarıdır. Yine terekelerde geçen 'bakır maşrapa', 'bakır güğüm' diğer mutfak eşyalarındandır.

3.3.4. Temizlik Eşyaları

Terekelerde ismi geçen temizlik eşyalarının başında 'ibrik', 'leğen', 'tas' gibi malzemeler yer almaktadır.

İbrik bir su kabıdır, leğenle birlikte el, ayak ve yüz yıkamada kullanılır. Tereke kayıtlarına göre ibrik ve leğenler bakırdan yapılmaktadır. İbrik, aynı zamanda abdest almak için de kullanılır.

Diğer yandan yemek sonrası temizlik için 'el bezi', 'yüz bezi', 'yağlık' gibi dokuma türlerinden eşyalar kullanılmaktadır.

3.4. KİTAPLAR

Şer'iyye sicillerinde ait olduğu bölgenin kültürel durumunu tespit etmenin en iyi yollarından biri, başta molla, müderris, hoca vb. elkaba sahip kişiler olmak üzere diğer sıradan halkın terekelerinde bulunan kitapları tespit etmektir. İncelenen sicilde özellikle Mehmet Molla'nın terekesinde bulunan 14 adet kitap ismi bu konuda oldukça aydınlatıcıdır.¹⁷³ Dib Tarhan kazasına bağlı Tarpancı köyünden Mehmet

¹⁷³ KŞS, 19/ 18-1.

Molla'nın kitaplarının maddi değeri toplamda 4 Hasene, 253 Sim ve 1 Kuruş'tur. İslam bilimlerine ait kitaplar başta olmak üzere felsefe alanında “*Risâle-i Mantık*” ve tıp alanında “*Eczâ-i Tercüme*” gibi farklı kitaplar da bulunmaktadır. Molla ünvanından kendisinin okuma yazma bilen, ilim irfan sahibi, aydın bir kişi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 12: 19-8.Varak'ta Mehmet Molla'nın Terekesinde Bulunan Kitaplar

Kitap İsmi	Değeri
İftitâh nâm kitâb	3 Sim
Şerh-i Ebyât Maa Sa'deddin fî Cildin Vâhidin	0,5 Hasene
Tuhfe nâm Kitâb	0,5 Hasene
Risâle-i Mantık	20 Sim
Maksûd maa Merâh ve Maa İrşâd-ı Fevâid	30 Sim
Merahu'l-Ervâh	30 Sim
Misbâh maa Dîbâce ve Maa Avâmil fî Cildin Vâhidin	30 Sim
Muarrab nâm Kitâb	15 Sim
Tıpkı Kıt'asından On İki Cüz Dürerü'l-Hukkâm	2 Hasene
Avâmil Maa İzzî	15 Sim
On dört Cüz Sadr-ı Şerîa	1 Guruş
Türkî Kitâp	10 Sim
Fâdilü'l-Emîr	100 Sim
Dav'	0,5 Hasene
Eczâ-i Tercüme	0,5 Hasene

Şemak köyünden Hüseyin Molla'nın terekesinde de çeşitli kitap isimleri bulunmaktadır.¹⁷⁴ “*Dört Cüz Dürer*” isimli kitap 20 Sim değerindedir. Fıkıh alanına ait “*Kuduri*” isimli kitap ise 10 kuruş değerindedir. Defterde Molla Mehmet'in Dîb Tarhan'ın Şemak köyünden olması dışında kendisine dair herhangi bir bilgi

¹⁷⁴ KŞS, 19/38-3.

bulunmamaktadır. Yine kendisine verilen Molla elkabından anlaşıldığına göre okur yazar, ilim sahibi bir insan olduğu anlaşılmaktadır. Lakabına rağmen elinde çok az kitap olduğu görülmektedir. Buradan kitaplarını ölmeden önce mirasçılara verdiği veya kütüphaneden ödünç alarak okumalar gerçekleştirdiğini varsaymak mümkündür. Kırım'da kütüphanelerin ve hemen her kazada medreselerin varlığı bilinmektedir. Kırım hanlarından Hacı Selim Giray Han'ın, Bahçesaray'daki ikametgahı *Hansaray*'a zengin bir kütüphane kazandırdığı ve kütüphanenin korunmasına yönelik olarak zaman zaman fermanlar çıkardığı Karasu şer'iye sicillerinden anlaşılmaktadır.¹⁷⁵

İncelenen sicilde Bahçesaray kazasına ait kayıtların dışında Dİb Tarhan halkının çoğunluğunun Müslüman olduğu tespit edilmiştir. Çocukların eğitim ve öğretimlerine önem veren Kırım Tatarları, İslâm dininin gereklerini çocuklarına öğretmek ve uygulatmak amacıyla camilerde sıbyan mektepleri açmışlar ve bir çok kazada faaliyet gösteren medreseler yoluyla eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütmüşlerdir.¹⁷⁶ Çeşitli zamanlarda Kırım'ı ziyaret eden ve burada yaptıkları gözlemleri anılarında kaleme alan Lehistan Elçisi Martin Broniewski ve diğer bir elçi Bigonovski, Kırım'ın her tarafında okulların olduğunu ve hemen hemen her çocuğun okula gittiğini belirtmişlerdir.¹⁷⁷

¹⁷⁵ Nuri Kavak, "Kırım Hanlığı Şer'iye Sicillerine Yansıyan Kitaplar", *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.XXXV. , 2010, s. 278.

¹⁷⁶ Nuri Kavak, *Kırımın Karasu kazası 1683-1744 (Şer'iye sicillerine göre)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2008. s.186.

¹⁷⁷ Kavak, "Kırım Hanlığı Şer'iye Sicillerine Yansıyan Kitaplar" s. 277.

SONUÇ

67 A 90 numaralı miladi 1672-1676 tarihli değerlendirmesini yaptığımız Kırım Kadıasker Defteri, Kırım yarımadasında yaşayan halkın sosyal, kültürel, ekonomik tarihinin aydınlatılmasına katkılar sağlamıştır.

Kırım Hanlığı'nda idari yapılanmaya bakıldığında kaza, kasaba, köy, mahalle şeklinde bölünmüş olduğu görülmüştür. Deftere yansıyan kayıtlardan köy, mahalle, kaza isimleri ortaya çıkartılmıştır. Defterde ismi en çok geçen kazalar Bahçesaray ve Dib Tarhan'dır. Dib Tarhan kazasının coğrafi konumu belirlenmiş, köylerin teşkilatlanmasından oluşan ve şehir merkezi olmayan bir kaza olduğu varsayımı yapılmıştır. Bu varsayımı destekleyen nedenlerden biri, sicilde; Dib Tarhan'a ait kayıtlarda şehir hayatına dair bulgulara rastlanılmamasıdır. Dib Tarhan kazası Kırım yarımadasının Batı ucunda Tarhan Kut burnu denilen mevkinin iç kesimlerinde yer alan bir kazadır. Kırım'da önemli bir tarım merkezi olan Dib Tarhan, hayvancılık faaliyetlerinde de etkin bir rol oynamaktadır. Bahçesaray kazası ise Kırım Hanlığı'nın başkenti olması sebebiyle, şehir hayatının aktif olarak yaşandığı merkezlerden birisidir.

Ekonomik hayatın tarım, hayvancılık ve ticarete dayandığı Kırım yarımadasında, Balbek vadisi ve çevresi önemli bir yere sahiptir. Burada yapılan bağcılık faaliyetleri Bahçesaray'da bir kısım halkın geçim kaynağıdır. Bahçesaray'da yaşayan gayrimüslimlerin de bağcılık faaliyetlerinde aktif olduğu görülmüştür. Kırım'da tarım ve hayvancılık ise daha çok kuzey iç kesimlerde ve batıda Dib Tarhan kazasında yapılmaktadır. Tereke kayıtlarına yansıyan çok miktarda hububat ve tarım aleti bu çıkarımı doğrulamaktadır. 17. yy.da Anadolu'da çıkan celali ayaklanmaları sonucunda tarım alanları yok olmuş, İstanbul hububat ihtiyacını Kırım'dan sağlamıştır.

Kırım, 17. yüzyılda kölelik kurumu açısından önemli bir merkezdir. Kuzeyde Rusya'ya, Batıda Lehistan'a ve Doğuda Kafkaslara yapılan akınlar sonucu birçok köle ele geçirilmiş, bu köleler tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yanı sıra ev işlerinde de kullanılmıştır. 19. ciltte geçen kölelik ile ilgili davalar, Kırım'da yaşayan köleler hakkında detaylı bilgiler vermektedir. Kölenin azad edilmesi, miras olarak

bırakılması gibi davalardan kölelerin etnik kökenine, yaşına ve fiziksel özelliklerine ulaşmak mümkündür.

Tüm bunların yanında, 19. cilde yansıyan tereke kayıtlarının incelenmesi yoluyla, ekonomik hayata dair bir tablonun ortaya çıkması sağlanmıştır. Günlük hayatta kullanılan eşyalar ve yanlarında yazan fiyatları dönemin maddi kültürü açısından önem arz etmektedir.

Sonuç itibariyle 67 A 90 numaralı Kırım kadıasker defterinin on dokuzuncu cildi üzerinden, bölgenin idari, sosyal ve ekonomik yapısı hakkında kapsamlı bir çalışma ortaya konulmaya çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

1672-1676 Tarihli 67 A 90 No'lu (19.Cilt) Numaralı Kırım Şer'iyye Sicili

Kitaplar

AKDAĞ, M. (1979), *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Yapısı*, C.2, Tekin Yayınevi, Ankara.

AKGÜNDÜZ, A. (1986), *Mukayeseli İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı*, Diyarbakır.

AKGÜNDÜZ, A. (1998), *Şer'iyye Sicilleri Mahiyeti Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, C. 1, İstanbul.

BRONEVSKİY, M. (1970), *Kırım*, Çev. Kemal Ortaylı, Ege Matbaası, Ankara.

ÇELEBİ, Evliya (2011), *Seyahatname*, Haz. Seyit Ali Kahraman, Yapı Kredi Yayınları, 7. Kitap, C.2, İstanbul.

ERCAN, Y. (2007), *Toplu Eserler: II –Rumlar ve Müslüman Olmayan Topluluklar*, Ankara.

FENDOĞLU, H.T. (1996), *İslam ve Osmanlı Hukukunda Kölelik ve Cariyelik*, Beyan Yayınları, İstanbul.

FISHER, A. (2009), *Kırım Tatarları*, Selenge Yayınları, İstanbul.

HANNA, N. (2006), *Osmanlı Kahire'sinde Tüccar Olmak*, Çevirmen: Deniz Öktem, Küre Yayınları, İstanbul.

HALLAQ, W.B. (2017), *İslam Hukukuna Giriş*, Çevirmen: Necmettin Kızılkaya, Pınar, Yayınları, İstanbul.

İNALCIK, H. (2000), *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik Tarihi*, C.1, Eren Yayınları, İstanbul.

KAVAK, N. (2004), *Karasu Kazası (1683-1744) Kırım Hanlığında Bir Yerleşme Örneği*, Öner Yayıncılık, Ankara.

KIRIMLI, H. (1996), *Kırım Tatarlarında Milli Kimlik ve Milli Hareketler*, TTK Yay. , Ankara.

KÜTÜKOĞLU, M. (1994), *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Yayınları, İstanbul.

LAŞKOV, F. (1897), *Sbornik Dokumentov po İstorii Krımsko-TatarsKogo Zemlevladieniya*, Simferepol.

ÖZDEM, Z. (2010), *Kırım Karasubazar'da Sosyo-Ekonomik Hayat*, TTK yayınları, Ankara.

ÖZTÜRK, Y. (2015), *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı*, Editör: Yücel Öztürk, Çamlıca Yayınları, İstanbul.

ÖZTÜRK, Y. (2004), *Tuna'dan Özü'ye Kazaklar-1*, Yeditepe Yayınevi, İstanbul.

PAMUK, Ş. (2013), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

PAKALIN, M. Z. (1993), *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Sözlüğü II*, MEB Yayınları, İstanbul.

TOTT, B. De (1970), *Türkler ve Tatarlara Dair Hatıralar*, Tercüman 1001 Temel Eser Yayınları, İstanbul.

YILMAZ, F. (2015), 'XVIII. Asırda Hanlık Başkenti Bahçesaray', *Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi Kırım*, Editör: Yücel Öztürk, Çamlıca Yayınları, İstanbul, 179-217.

Sürelî Yayınlar

ACAR, İ. (2010), 'Talâk', *DİA*, C. 39, İstanbul, ss. 496-500.

ALPARGU, M. (2007), 'Nogaylar', *DİA*, C. 33, İstanbul, ss. 202-204.

AYDIN, M.A – HAMİDULLAH, M. (2002), 'Köle', *DİA*, C.26. İstanbul, ss.447-450.

- CİHAN, A. – YILMAZ, F. (2004), ‘Kırım Kadı Sicilleri’, *İslam Araştırmaları Dergisi*, ss.131-176.
- İNALCIK, H. (1996), “Kırım Kadı Sicilleri Bulundu”, *Belleten*, C. LX, S.227 (Nisan), Ankara, ss. 165-190.
- İNALCIK, H. (1963), “Bursa I: XV. Asır Sanayi ve Ticaret Tarihine Dair Vesikalar”, *Belleten*, C. XXIV, Ankara, ss. 45-102.
- TURAN, A. N. (2003), “Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, İstanbul, ss. 1-16.
- TURAN, A.N. (2009), ‘Bahçesaray Köleleri’, *Bilig*, ss. 241-254.
- KARACA, F. (2002), ‘Kürk’, *DİA*, C.26, ss. 568-570.
- KAVAK, N. (2008), “Kırım Hanlığı Şer’iyye Sicilleri ve Muhtevası Üzerine”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Isparta, ss. 13-27.
- KAVAK, N. (2010), “Kırım Hanlığı Şer’iyye Sicillerine Yansıyan Kitaplar”, *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.XXXV. , ss. 275-286.
- DİA (2002), “Kırım”, *DİA*, C. 25, İstanbul, ss. 447-450.
- KARATAY, Z. (1991), “Bahçesaray”, *DİA*, C.4, İstanbul, ss. 482-483.
- KÜTÜKOĞLU, M. (1992), “Berat” , *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.5, İstanbul, ss.472-473.
- KÜTÜKOĞLU, M. (1992),“Buyruldu”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.6, İstanbul, 1992, ss. 478-480.
- KÜTÜKOĞLU, M. (1995), “Elkab”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 11, İstanbul, ss. 51-54.
- KÜTÜKOĞLU, M. (2011), “Temessük”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.40, İstanbul, ss.413-114.
- ORTAYLI, İ. (1980), ‘Anadolu’da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler’ , *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.1, İstanbul, ss. 33-40.

PAMUK, Ş. (2002), 'Kuruş', *DİA*, C.26, İstanbul, ss.458-459.

SÜMER, F. (2001) 'Tatarlar', *DİA*, C.40, İstanbul, ss. 168-170.

UĞUR, Y. (2010), "Şer'iyye Sicilleri", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.39, İstanbul, ss. 8-11.

TERZİ, M.Z. (1996), 'Gulam', *DİA*, C.14, İstanbul, ss. 178-180.

YARDIMCI, K.G. (2016), 'Osmanlı Dönemi Dokuma Sanatı Ürünlerinden Örnekler', *IntJCSS*, S:2, ss. 219-241.

YAŞA, F. (2014), 'Kırım Hanlığı'nda Köleliğin Sosyal ve Mali Boyutları', *Gaziantep Universtiy Journal of Social Sciences*, C.3, ss. 657-669.

Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri

AKTAŞ SARI, S. (2016), *67 A 90 numaralı (Üçüncü Cilt), 1648-1679 Tarihli Kadiasker Defterine Göre Kırım'da Sosyal ve Ekonomik Hayat*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

BAGATUR, S. (2011), *Osmanlı'da Kölelik*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale.

BIYIK, Ö. (2007), *Osmanlı Yönetimi'nde Kırım (1600-1774)*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

ÇELİK, D. (2011), *67 A No'lu ve 1017-1022 Tarihli Kırım Hanlığı Kadiasker Defteri (Tahlil ve Transkripsiyon)* Sakarya Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

TAŞKIN, Ü. (2005), *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

YAŞA, F. (2014), *67 A 90 numaralı (Dördüncü Cilt), 1061-1062 Tarihli Kadiasker Defterine Göre Kırım'da Sosyal ve Ekonomik Hayat*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Diğer Yayınlar

KUR‘AN-I KERİM, *Maide Sûresi*, 89. Âyet

KUR‘AN-I KERİM, *Mücadile Sûresi*, 3. Âyet

KUR‘AN-I KERİM, *Nur Sûresi*, 33. Âyet

EKLER

TRANSKRİPSİYON

67 A 90 NO'LU DEFTER 19.CİLT

19 – 1. Varak

Numara: 1

Açıklama: Kardeşler arasında babalarından kalan köle ve gayrimenkul (arz) hibesi konusunda anlaşmazlık. Kaydın baş kısmı için bk: Varak 2, Numara 4.

Müşârunileyh Can gâzi el-mezbûr cevâb virüb didi ki işbu karındaşım Arslan el-mezbûr (silik) merkûmdan yigirmi beş altun hisse-i şer'iyyesine hasbetullah hibe-i şer'iyye hibe eylediğim sahîhdür arz-ı mezbûreden hisse-i şâyi'amı hibersiz hibe eyledüğüm kizbdür didikden sonra Arslan-ı mezbûrun sıdk-ı kelâmına muvâfık beyyine ketb olundukda Receb bin Gence Ali ve Ali Ekay bin Kurmay Arslan el mezbûrun da'vâsına şehâdetleri makbûle olmayub arz-ı mezbûresinin adem-i sıhhatiyle hükm olunub bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı rebî'ulevvel sene 1087

Şuhûdu'l Hâl

- Mehmed Efendi bin Allahverdi Sofi
- Abdülmuhiyî Molla bin Kurman Ali
- Mevlüd Efendi bin Mevleş
- Müşay Gazi bin Orakay
- Müjde Akay bin Biçakar(?)
- Musli bin Abdullah Sofi
- Anar Beg bin Müşay Gazi
- Ve Emir Gazi bin Devlet Akay

Numara: 2

Açıklama: Miras Kaydı (Silik Kayıt)

Metrukât-ı şahlay balka(?) kimesne der kazâ-yı Dîb Tarhan şemak

- Gödelende iki tahta arz Muhammed kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Evi Ardından bir tahta arz kıymeti guruş 0,5
- Evi ardında yarım izan arz kıymeti guruş 1

Numara: 3

Açıklama: Kölenin azat edilmesi.

Oldur ki Dibtarhan kazâsına tâbi' karye-i akçekir ev sâkinlerinden özakay bay mahfil-i kazâ-yı celilü'l kadre hazır olub aşere nâm küçük dügesine hasbetullahı te'âlâ azad ve i'tâk eyledüğü bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı muharremü'l haram sene

Şuhûdu'l hâl

- Pîr Mehmed Efendi ve Nur Ahmed Hali enbâ-ı Ahmed Efendi
- Akay Bin Pir Mehmed
- ... Beşe Bin Hüseyin
- Ve gayruhum

Numara: 4

Açıklama: Köle Azat Edilmesi.

Oldur ki karye-i curda kâin Ahmed Sufi bin Abdullah devletgülü(?) nâm köçek çevresine hasbetullah-ı te'âlâ azâd ve i'tâk eyledüğü bi'-t-taleb kayd olundu tahrîren fi mâh-ı safer.

19 - 2. Varak**Numara: 1**

Açıklama: Babadan kalan gayrimenkulün (arz) gasp edildiğine dair dava. Kaydın baş tarafı 3. varağın sonundadır. Bk: 3. Varak, Numara 3

Ve mutasarrufası olmak üzere hükm olunduğı bi't-taleb kayd olunduğı bi't-taleb kayd olundu tahriren fi mâh-ı mezbûr sene 1087

Şühûdu'l Hâl

- Şühûdu'l mezkûrdan fi's-sâbık

Numara: 2

Açıklama: Dib Tarhan kazasından Ayşe'nin Tereke kaydı.

Metrukât-ı Ayşe der kazâ-yı Dibtarhan an karye-i Tok Şeyh.

- Çevin kazan ocağıyla Kıymeti Sim 90
- Bir tekne kıymeti sim 5
- İki sandık Kıymeti sim 10

- Bir olpak Kıymeti sim 10
- Bir (...) Kıymeti sim 1
- Sığırbaş Hasene 3 (2)
- Türük(?) Kıymeti gurus 0,5

Hissetü'l zevc Bayram Ali an tereketü'z-zevcetü'l-merhûme Ayşe meblağ 78 hasene
1 mukâbiline konacın bahasından bir tekne ocak

Hasene 1 sim 58 Kıymeti sim 5 Kıymeti sim 15

Numara: 3

Açıklama: Tereke kaydı.

Metrûkât-ıt-Tunader kazâ-yı Dibtarhan an karye-i Üçkul Kıpçak

- Yeşil Drape Kaftan Kıymeti Hasene 2,5
- Al drape alâ alakrab içli kürk Kıymeti hasene 4,5
- Mor bogasi Tavşan kürk kıymeti hasene 1
- İki gömlek keten kıymet hasene 1 gurus 0,5
- İki dokuma yüz bezi kıymeti sim 30
- İki şâh destar Kıymeti sim 320
- Üç nakışlı yüz bezi Kıymeti hasene 0,5
- Üç beyaz yüz bezi kıymeti sim 30
- Ayna Kıymeti sim 12
- Deri Bohça Kıymeti sim 20
- Ciran yorga kıymeti hasene 15
- Sırlı sanduk kıymeti sim 30
- Köhne yorgan kıymeti gurus 1
- Üç döşek ma'a üç yasduk kıymeti hasene 1
- Küpe kıymeti sim 5
- Gümüş miskal kıymeti hasene 1,5
- Gümüş pikâ
- Küpa
- Gümüş tılsım
- İğnelik
- Bakır leğen kıymeti gurus 0,5
- Kırmızı basma çabıdlık kıymeti gurus 1
- Alaca(...)Velense kıymeti gurus 1,5

Hissetü'l zevc-i Mehmed Efendi an tereketü'z-zecvü'l merhûme Altun meblağ 64
hasene 7 mukâbelesine (...) yorga(?) bahasından hasene 7 sim 64

Hissetü'l eb ve'l ümmi ale'l iştirâk an tereketü'l binti el-merhûm altun meblağ 5
hasene 10 Sim 5 mukâbelesine

- İki keten gömlek kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- İki dokuma yüz bezi kıymeti sim 30
- İki şah destar kıymeti sim 20
- Üç nakışlı yüz bezi kıymeti hasene 0,5
- Üç beyâz yüz bezi kıymeti sim 30
- Ayna kıymeti sim 12
- Deri bohça kıymeti sim 20
- Yeşil drape kaftan kıymeti hasene 2,5
- Üç döşek ma'a üç yasduk kıymeti hasene 1
- Sırlı sanduk kıymeti sim 30
- Köhne yorgan kıymeti guruş 1
- Bakır leğen kıymeti guruş 0,5
- Basma çabılduk(?) kıymeti guruş 1
- Alaca (...) kıymeti guruş 0,5
- Gümüş miskal (?)ma'a gümüş pinkâ ma'a gümüş pazund ma'a gümüş tılsım ma'a iynelik kıymeti hasene 1,5
- Küpe bahasından sim 3

Hissetü'l bint-i Hafsa an tereketü'l ümmi'l merhûm altun meblağ 28 hasene 12, 8
mukabelesine mukâbelesine ciran yorga bahasından, babası zimmetinde küpe
bahasından hasene 7 sim 56 Kıymeti sim 22

Al drape'l akrab içli kürk mor bogasi kürk bahasından
Kıymeti hasene 4,5 sim (?) Sim 28

Tahrîren fi mâh-ı rebıulevvel sene 1087

Şuhûdu'l hâl

- Abdulfettah Efendi bin Abdulaziz Efendi
- Mehmed Molla bin Mülteş
- Koşum bin Hâcı Kemâl
- Emir Gazi bin Dost Akay

Numara: 4

Açıklama: Bk: 1. Varak, Numara 1.

Oldur ki Dibtarhan kazâsına tâbi köstelli sâkinlerinden Arslan bin Faik mahfil-i kazâyı celilü'l kadre hâzır olub yine karye-i mezbûrede Can Gâzi bin Faik nâm kimesne ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb didi ki işbu li-eb ve ümm karındaşım cân gâzi ile ikimiz beynimizde Osman nâm abdimizi elli altun kıymet idüb yigirmi beş altun hisse-i şer'îyemi işbu Can Gâzi el-mezbûra hasene eylemişdim Can Gâzi el-mezbûr kabûl idüb Can Gâzi dahi bana babamızdan ürsile intikâl(...) arz-ı mezra' ve mer'âdan hisse-i sâbiasını hibe eylemişdir inde'-şer'i sübûtu taleb ideriben sual olunan gıbbe's-su'âl lede'l istintâk

19 – 3. Varak

Numara: 1

Açıklama: Kıpçak köyünden Hüseyin'in Tereke kaydının devamı. İlk kısmı için bk: 19 – 4. Varak, Numara 2.

- Mai çuha çekman kıymeti hasene 1
- Kargıya virilen Sim 80
- İki karışlı hayatlı taş hâne Kıymeti hasene 4
- Cümle karaltı Kıymeti hasene 3
- Cümle tezek Kıymeti hasene 4
- Kılıc ma'a sadak ma'a bar(?) ma'a bir deste ok Kıymeti hasene 1 guruş 1
- Bir araba(...)Kıymeti sim 12
- Dört keçe Kıymeti hasene 1
- Yigirmi beş keten Kıymeti hasene 1 sim 30
- Köhne kese teknesi kıymeti sim 5
- Ve yeni hamır teknesi Sim 10
- Cümle hırdavat Kıymeti guruş 1
- Karye-i Kıpçakda Yegertik arzına muarız altı bölük arz kıymeti hasene 2
- Allahkulu arzına muarız yarım izane arz kıymeti hasene 1
- Yine Allahkulu arzına muarız üç bölük arz kıymeti guruş 1
- Arslan Arzına üç bölük arz kıymeti guruş 1
- Kuyı yanında bir îzân(?) arz kıymeti hasene 1
- Kulcuk cınaj(?) bir îzan(?) arz kıymeti hasene 1
- Çekelek elünde bir izan arz kıymeti guruş 1
- Kulcuk (..) bir izan arz kıymeti hasene 1

- Mehmed Cabdan bir teveklik kıymeti hasene 0,5

Numara: 2

Açıklama: Dib Tarhan'a bağlı Geldi Şeyh köyünden Döyen'in terekesi.

- Yüz kuzulu koyun kıymeti hasene 5 sim 100
- Dört kısır koyun kıymeti Hasene 2
- Kolu kolonlu biye kıymeti Hasene 6
- Kula dişi tay Kıymeti hasene 2
- Kırmızı atlas (..)içli kürk Kıymeti Hasene 8,5
- Bir sahan (?)
- Tencere kapağı kıymeti sim 30
- Sadlı sanduk kıymeti sim 25
- Köhne yorgan kıymeti (?)
- İki olpak ma'a iki yasduk kıymeti sim 20
- Alaca kalem kilim kıymeti hasene 1 sim 50
- (...) Kıymeti .sim 30
- Dört degirme dülbend kıymeti hasene 0,5
- Basma çabıdık kıymeti guruş 0,5
- Kaftan kıymeti sim 25

Hissetü'l zevc-i Seyyid Ali an tereke el-zevcetü'l merhûm Döyen meblâğ 107 hasene 6 Mukâbelesinde

- kula kolonlu biye kıymeti hasene 6
- Köhne yorgan Kıymeti hasene 0,5
- İki olpak ma'a yasduk kıymet sim 20
- Kaftan bahasından Sim 7

Hissetü'l ebn-i bint-i Şâh an tereketü'l ümm'ül-merhûm Döyen meblâğ 113 hasene 19 Mukâbelesine

- Yüz kuzulu koyun kıymeti hasene 5 sim 110
- Dört kısır koyun kıymeti hasene 2
- Kula Dişşi Tayı kıymeti hasene 2
- Kırmızı atlasu'l akran içli kürk kıymeti hasene 8,5
- Sarlı sanduk kıymeti Sim 25
- Kalemî kilim Kıymeti hasene 1 sim 50

- Dört degirmi dülbend-i mihrâm kıymeti Hasene 0,5
- Basma Cabıdlık kıymeti guruş 0,5
- Kaftan bahasına kıymeti sim 18

Tahriren fî mâh-ı rebıulevvelsene 1087

Şuhûdu'l hâl

- Hüseyin Efendi bin Kurman Gazi
- Ak Gazi bin (...)
- Hacı Korhan bin Sefer Ali
- Emrullah bin Bayrak
- Emir Gazi bin Dost Akay
- Kuş Akay bin Pîr Mehmed

Numara: 3

Açıklama: Babadan kalan gayrimenkulün (arz) gasp edildiğine dair dava. Kaydın son tarafı için bk: 19-2. Varak Numara: 1

Oldur ki Dibtarhan kazâsından sâbit nam karye sükkânından akacı bin Ramazan mahfil-i kazâ-yı celîlü'l kadre hazır olub karye-i (...) cemal ve esil nâm kimesnei ihzâr ve müvâcehesine takrîr- da'vâ ve ta'bîr-i ani'l merâm idüb babam Ramazan el-merhûmdan ürs ile intikâl iden dokuz seneden tecâvüz tasarruf iden ber-izân arzımı gasb idüb üzerime devançar pulad nâm kimseyi havâle idüb on ariş gütme gazb eyledi gibbe'ş-şer'i şunda taleb idürben sual olunsun dıcek gibbe's-sual cemâlsufi el-mezbûr cevâb virüb dedi ki ben ben arz-ı mezbûreyi akacı el-mezbûrun babası Ramazan nam,kimesnenin li-eb ve ümm ahir Mahmûd nâm kimesneden bir guruş iştirâ eyleyen meşrâmdır dedikden sonra cemâl- el mezbûrun sıdk-ı kelâmına muvâfık beyyine taleb olundukda beyyineden vekâsır(?) olmağile Akaç el-mûmâileyhin da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda Maddi bin Mülk ve Oğuş bin Çomay ve Bulday bin İsfekeldi li-ecl-i şehâdet hâzirûn olub Akaç el-mezbûrun lafzen ve ma'nen kelâmına muvâfık edâ-yı şehâdet-i şer'iyye itdüklerinden sonra şehâdetleri(...) kabûlde ve mahal-i irtizâ ve vâkı'a olub arz-ı Akaç el-mûmâileyhin mülk-i mevrûsesi

19 - 4. Varak

Numara: 1

Açıklama: Çokrak köyünden Amanbay'ın terekesinin devamı. İlk kısmı için bk: 19-5. Varak, numara 3.

Hissetü'l İbn-i İstol an tereketü'l merhûm Amanbay meblâğ 31 hasene 39

- Mukâbelesine Velinpa nâm câriye bahasından Hasene 26 guruş 1
- Çelik.(?) sında ziraat olunan beşşeri buğday kıymet-i hasene 20
- Konanda olan cümle arazinin sülüs kıymeti hasene 3 sim 110
- Çokrakda cümle arazinin sülüs kıymeti hasene 3 guruş 1
- Sülüs karaltı kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Yarım beşşeri ... (?) kıymeti hasene 1
- Yarım beşşeri un kıymeti hasene 1
- Bakır kazan kıymeti hasene 0,5

Hissetü'l İbn-i İsmgeldi(?) an tereketü li-ebü'l merhûm Amanbay meblâğ 31 hasene 39

- Mukâbelesinde Vâsil nâm kazak bahâsından hasene 25
- Beşşeri ziraat beşşeri buğday kıymeti hasene 2
- Yarım (...) beşşeri un kıymet-i hasene 2
- Yarım (...) beşşeri dōki(?) kıymet hasene 1
- Konanda cümle arazinin sülüsü kıymeti hasene 3 sim 110
- Çokrakda cümle arâzinin sülüs kıymeti hasene 3 guruş 1
- Sülüs karaltı kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- İki sahan kıymeti hasene 1 guruş 1
- Yarım beşşeri un (?) kıymeti hasene 1

Tahrîren fî mâh-ı Safer sene 1087

Şuhûdu'l hâl

- İbrâhîm Efendi bin Hacı (El-hac) Kuşak
- Hacı Kurman bin Cemali
- Seyfullah Seyyid bin Abdullah Seyyid
- Abdulrezzak bin Buldak
- Mustafa bin Receb
- Hacı Key bin Receb
- Gaybullah bin Abdullah
- Ömer Gâzi bin Düşakay

- Kuşakay bin Pîr Mehmed

Numara: 2

Açıklama: Kıpçak köyünden Hüseyin'in Tereke kaydı. Devamı için bk: 19-3. Varak Numara 1.

- Metrûkât-ı Hüseyin der kaza-yı Dibtarhan an karye-i Kıpçak
- Muhayli nâm kazak kıymeti hasene 44
- Kara düge nâm câriye
- Hisânene nâm câriye kıymeti hasene 28
- On kozlu koyun kıymeti hasene 9 sim 80
- On beş kısır koyun kıymeti hasene 7,5
- Kara sığır buzağılı kıymeti hasene 5
- Def'a kara sığır buzağılı kıymeti hasene 5
- Koba sığırı buzağılı kıymeti hasene 5
- Bir sığır başmakla kıymeti hasene 5
- Ve bir dana kıymeti hasene 1
- Koba öküz kıymeti hasene 5
- Kara boğa kıymeti hasene 4
- Kızıl öküz kıymeti hasene 5
- Koker öküz kıymeti hasene 5
- Bakır sahan
- Bir şamdan kıymeti sim 15
- Büyük çoban kazan ocağıyla kıymeti hasene 2
- Küçük çoban kazan ocağıyla kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- On beşşeri buğday kıymeti hasene 4
- Nakid hasene 3 sim 10
- Bey' olunan on iki kuzulu koyun kıymeti hasene 12
- Yorga üç batman buğday kıymeti hasene 12
- Saban ma'a el aleti kıymeti guruş 1
- (...) ma'a kılıç kıymeti hasene 1
- Bir çalgı kıymeti sim 20

- Üç orak kıymeti sim 6
- Bir maşa kıymeti sim 20
- Büyük burgu ma'a küçük burgu kıymeti sim 15
- Abdullah zimmetinde hasene 5
- Bir koyun kıymeti hasene 0,5
- Körük at kıymeti hasene 10
- Bir Macar ma'a el aleti kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Sur matar ma'a araba kıymeti guruş 1
- Büyük matar kıymeti guruş 0,5
- İki küçük matar kıymeti guruş 1
- İki çelik kıymeti sim 10
- İki bakla kıymeti sim 20
- Bir küpi kıymeti sim 20
- Küli sabile (?) kıymeti sim 10
- Bir değirmen kıymeti sim 15
- Küçük koni(?) kıymeti sim 5
- Üç (?) beşşeri(?) ziraat olunan buğday kıymeti hasene 12
- On beşşeri(?) ziraat olunan arpa kıymeti hasene 2 guruş 0,5
- Rab'i pay-ı arz-ı cefaciğer çayırda olan kıymeti hasene 3
- Kızılciğer hacıda olan yarım pâ-y-ı arz kıymeti hasene 8
- Osman kethüdâya beyan bahasında hasene 2 (?)

19-5. Varak

Numara: 1

Açıklama: Cefa köyünden Aktokay'ın terekesi

Metrûkât-ı Aktokay der kaza-yı Dibtarhan an karye-i Cefâ.

- Dokuz kuzulu koyun kıymeti hasene 7,5
- Üç kısır koyun kıymeti hasene 1,5
- Üç olpak kıymeti sim 30
- İki sanduk kıymeti sim 40
- Küçük çoban kazan kıymeti guruş 1 guruş Yekün: Hasene 10 sim 30

Hissetü'l benât-ı Alemşâh ve Neslihan ve Toçkay Ali el-iştirâk an tereke-i Ümmühan el-merhûm Aktokay meblâğ hasene 10 sim 30 mukâbilesine

- Dokuz kuzulu koyun kıymeti hasene 7,5
- Üç kısır koyun kıymeti hasene 1,5
- Üç olpak kıymeti sim 30
- İki sarlı sanduk kıymeti sim 40
- Küçük çöyün kazan kıymeti guruş 1

Şuhûdü'l hâl

- Cefâ Efendi bin Enbâ-ı Abdurrahman
- Batır bin Seyyid

Nısfı ziraat olunan buğdayın sülüsünü batıra tayin olunub ve sülüsü zevceye ve binte ve asabiyye tayin olunduğu kayd olundu.

Numara: 2

Açıklama: Tarpancı köyünden Cin Devlet'in terekesi.

Metrûkat-ı Cîn devlet der kazâ-yı Dibtarhan an karye-i Tarpancı.

- Kemer kolonlu biye kıymeti hasene 6
- Sarı drape içli kaftan kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Dört esedi hasene 3 guruş 0,5

Hissetü'l ümm arslı an tereketü'l bint(...)el merhûme Cin devlet meblağ 85 hasene 1 mukabelesine Cin Bolat zimmetinde kolonlu biye bahasından hasene 1 sim 85

Hissetü'l zevc-i Cinpulat an tereketü'l zevcetü 1 merhûme Cin devlet meblağ 68 hasene 2 mukabelesine kemer kolonlu biye bahasından hasene 2 sim 64

Hissetü'l İbn an tereketü'l ümm el-merhûme Cindevlet meblağ 13 hasene 7 mukâbelesine kemer kolonlu biye bahasından hasene 2 sim 53 Sarı Drape Kaftan kıymeti hasene 1 guruş 0,5

Gümüş hamaylı kıymeti hasene 3 guruş 0,5

Tahrîren fî mâh-ı safer 1087

Şuhûdü'l hâl

- Abdulrezzak Mehmed Sufi
- Seyyid Seyfullah
- Ertimur Kuşakay
- Buldak Kerimvirdi

- Seyyid Abdullah
- Bayrak Pîr Mehmed

Numara: 3

Açıklama: Çokrak köyünden Amanbay'ın terekesi. Devamı için bk: 19-4. Varak

Numara: 1

- Vâsil nâm Kazak kıymeti hasene 40
- Dilatah nam düge kıymeti hasene 40
- Beşşeri yarm ziraat olunan buğday kıymeti hasene 3
- Konanda karaoba da bir izân arz kıymeti hasene 6/3
- Eski..... da bir bölük arz kıymeti hasene 0.5
- ... Bir izan arz kıymeti hasene 3.5
- Kemezde bir izân arz kıymeti hasene 1.5/ 3
- Yine kemezde bir izân yarım arz kıymeti hasene 4/2 sim 30
- Çalbaşında bir tahta arz kıymeti hasene 2/1
- Tarhan yolunun üstünde bir izân arz kıymeti hasene 1.5/3
- Şemak iki arada bir izân arz kıymeti hasene 2/1.5
- Köçekde bir bölük arz kıymeti hasene 0.5
- Karaobada üç thata arz kıymeti hasene 5/1 guruş 1
- Uzunipratda bir tahta arz kıymeti guruş 2/1
- Şabanarada bir izân arz kıymeti hasene 3/1
- Omıcabda yarım izân arz kıymeti guruş 2/1
- Kocaipkende bir tahta arz kıymeti hasene 3/1
- Yine bir tahta arz kıymeti hasene 3/1
- Def'a bir tahta arz kıymeti hasene 3/1
- Yine yarım tahta arz kıymeti guruş 2/1
- Çekelek yilkısında yarım tahta tökelik ve bir arz kıymeti hasene 3/1
- Yine bir bölük arz kıymeti guruş 3 (0.5)
- Tarpancı bir izân arz kıymeti hasene 5/2
- İki sahan(üstünü çizmiş) cümle kamraltı kıymeti hasene 4
- Tahılı gayri müsmire kıymeti hasene 3/2
- Tuz
- Saban ma'a el aleti (alati)

- Bakır kazan kıymeti hasene 2 (0.5)
- İki sahan kıymeti hasene 1 guruş 2 (0.5)
- (...) (beşşeri) yarım ziraat olunan buğday kıymeti hasene 12 (1.5)
- (...) (beşşeri)un kıymeti hasene 2
- (...)beşşeri döki kıymeti hasene 2
- Altı ciran(beşşeri) buğday Yoril at kıymeti hasene 1

Yekün hasene 115 sim 33

19 – 6. Varak

Numara: 1

Açıklama: Köçek köyünden, Kaylan'ın terekesinin devamı. İlk kısmı için bk: 19 – 7.

Varak, numara 3.

Hissetü'l ümm Kızlaak an tereke-i zevcü'l merhûm Kaylan meblağ 16 hasene 2

- Mukâbilesine illa sığır bahasına sim 113
- Çoban kazanı ma'a el-ocak hasene 0,5 sim (?)
- Kızılda bir tahta arz bahasına sim 19
- Hıdavat bahasından sim 1
- Sarıöküz bahasından sim 14

Hissetü'l bint-i cennet an tereke li-eb'ul merhûm Kaylan meblağ 67 hasene 3

Mukâbelesine sarı öküz bahasından hasene 3 sim 67

Hissetü'l ibn-i Kâil an tereke-i li-Eb'ul merhûm Kaylan meblağ 13 hasene 7
mukâbelesine

- Sarı öküz bahasından sim 49
- Kara öküz kıymeti hasene 4,5
- Dört tahta arz kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Kızılda bir tahta arz bahasından sim 25
- Karaobada yarım izân arz kıymeti guruş 1
- Hırdavat sim 4

Tahrîren fimâh-ı safer sene 1087

Şuhûdu'l hâl

- Davud bin Arancı
- Ahmed Çelebi bin Osman molla

- Kuş Akay bin Pîr Mehmed

Numara: 2

Açıklama: Kızılcığer Ad Köyünden Canbek'in terekesi.

Metrukât-ı Cânebek Der Kaza-yı Dibtarhan an karye-i Kızılcığer Ad.

- Büyük koba öküz kıymeti hasene 5
- Goñuröküz Kıymeti hasene 5
- Göğ öküz Kıymeti hasene 5
- Goñur sığır buzağıyla Kıymeti hasene 5
- Küçük goñur sığır buzağıyla Kıymeti hasene 5
- Kaşka Dana Kıymeti hasene 1,5
- Ka konacı Kıymeti hasene 2
- Ziraat olunan buğday yarım batman Kıymeti hasene 8
- Büyük kazan ocağıyla Kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Küçük kazan Kıymeti hasene 0,5
- Beşşeri ziraat olunan arpa kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Bir leğen kıymeti hasene 0,5
- Resm için ihraç.. hasene 1 sim 69
- Bir sahan kıymeti hasene 0,5
- Bir gülli sablı kıymeti sim 15
- Büyük matar kıymeti sim 40
- Küçük matar kıymeti sim 30
- Torna(turna?) kıymeti guruş 0,5
- Kodlak kıymeti sim 10
- Çalgı kıymeti sim 30
- Bir orak kıymeti sim 30
- Çivit kıymeti sim 8
- Tezek kıymeti hasene 2
- Bir olpak kıymeti sim 10
- Bir sarı döşek kıymeti resim 20
- Üç yaluk(?) kıymeti sim 15
- Alaca kilim kıymeti hasene 110 (?)
- İki basma yorgan kıymeti hasene 1

- Örtük kıymeti sim 10
- Sırlı sanduk kıymeti sim 20
- Sadlu sanduk kıymeti sim 5
- Bakla kıymeti sim 100
- Koni kıymeti sim 15
- Hamır teknesi kıymeti sim 31
- Kisli(?) tekne kıymeti sim 5
- Değirmen kıymeti sim 10
- Havan kıymeti sim 5
- Köhne araba tekerleğiyle kıymeti sim 20
- Yarım beşşeri düki kıymeti hasene 1
- Deri kürk kıymeti sim 30
- Pika aba çakşır kıymeti sim 15
- Cümle karaltı kıymeti hasene 4
- 2siyatlı karaşlı taşhane kıymeti hasene 4
- On bir kıt'a arz kıymeti hasene 9
- Yekün hasene 63 sim 13 ibni ad üstünden sonra hasene 35 sim 86

Hissetü'l zevce fatıma an tereke-i zevc el-merhûm Canik meblağ 5 hasene 4

Mukâbelesi küçük kazan kıymeti hasene 0,5

- Ziraat olunan buğdayın 'anı hasene 1
- Bir leğen kıymeti hasene 0.5
- Bir sahan kıymeti hasene 0.5
- Yeni basma yorgan kıymeti hasene 1
- Alaca kilim kıymeti hasene (Sim) 110
- Kise teknesi kıymeti sim 6

Hissetü'l ibneyn şemây ve onun ve hissetü'l ibn fi'l batnı ale'l iştirâk an tereke ismühüm el-merhum cânik meblağ 30 hasene 31 mukabelesine ziraat olunan buğday üç beşşeri ve yarım kıymeti hasene 7

- Büyük kazan ocağıyla kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Bir güllisapıyla kıymeti sim 15
- Büyük matar kıymeti sim 40
- Küçük matar kıymeti sim 30

- Türün(?) kıymeti guruş 0,5
- Kodlak kıymeti sim 10
- Çalgı kıymeti sim 30
- Bir orak kıymeti sim 3
- Bir Çivit kıymeti sim 8
- Cümle tezek kıymeti hasene 2
- Bir olupak kıymeti sim 10
- Bir beyazî döşek ma'a üç yasduk kıymeti sim 35
- Örendik(?) kıymeti sim 10
- Balemu(?) kübü kıymeti sim 20
- Hamur teknesi kıymeti sim 3
- Degirmen kıymeti sim 10
- Havan kıymeti sim 5
- Köhne araba tekerleğile kıymeti sim 20
- Yarım beşşeri doki kıymeti hasene 1
- Deri kürk kıymeti sim 30
- (...) aba çakşır kıymeti sim 15
- Cümle karaltı kıymeti hasene 4
- Camlı karışlı taşhâne kıymeti hasene 4
- On bir kıt'a arz kıymeti hasene 9

İşbu emvâl-ı mezkûre vâlidesi fatıma yedineîâne teslîm şud.

Tahrîren fî mâh-ı safer

Şuhûdu'l hâl

- Mehmed Halife bin Ramazan
- Akam halife bin Anay
- Pir akay bin kozka (?)
- Pir Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi
- Muhsin Sufi bin Kurmaş
- Aslan bin Devletgeldi
- Murad Gâzi bin Receb
- Bimar bin ...

- Kuşakay bin pîr Mehmed
- Kutay Beşe bin Mehmed

19 - 7. Varak

Numara: 1

Açıklama: Oy İli köyünden Devlet Ali'nin terekesi.

Metrukât-ı Devlet Ali der kazâ-i Dîb Tarhân an karye-i Oyili.

- Kızıl Öküz kıymeti hasene: 5
- Kara Öküz kıymeti hasene: 5
- Çapar Sığır Buzağı kıymeti hasene: 5
- İki Yarım Tahta Arz kıymeti hasene: 2
- Bir Tahta Arz kıymeti hasene: 2
- Yarım beşşeri Ziraat Olunan Buğday kıymeti hasene: 5
- Ziraat Olunan Arpa Üç şenik kıymeti sim: 90
- Tezek kıymeti hasene: 0,5
- Yarım beşşeri Buğday kıymeti hasene: 1
- Çoyün Kazan Ocağıyla kıymeti hasene: 2
- Orundak kıymeti sim 20
- Köhne Olyak maa Yastık kıymeti sim: 20
- Değirmen kıymeti sim: 20
- Bir Çelik kıymeti sim 8
- Bir Metal kıymeti sim 50
- Araba Tekerleği kıymeti guruş: 0,5
- Tatarhâne kıymeti hasene: 1
- Kûbî kıymeti sim: 1
- Bir orak Kıymeti sim: 3
- Bir Çivit kıymeti sim: 8
- Köhne keçe kıymeti Sim: 10
- Kül kıymeti sim: 5
- Kürek kıymeti sim: 1
- Koker Öküz kıymeti hasene: 3
- Bektaş Zimmetinde hasene :? Guruş: 1

Hissetü'z-zevceti Züleyhâ an tereketi'z-zevci'l-merhum Devlet Ali 1 Meblağ hasene
1 sim 90 mukabelesinde

- Ziraat olunan Buğdayın sülüsü kıymeti hasene: 1, guruş:1
- Metal Bahâsında: sim 12.

Hissetü'l-binti Ceyyide Devlet an tereketi'l-ebi'l-merhum Devlet Ali Mablâğ-ı
Hanese: 7 Mukabelesinde

- Kızıl Öküz Bahâsında Hasene: 2 sim: 30
- Zirâat olunan Buğdayın sülüsâyı kıymeti hasene: 3, guruş 0,5
- Yarım Beşşeri Hazır Buğday Kıymeti hasene: 1
- Araba Tekerleği kıymeti guruş : 0,5 guruş
- Kûbi Kıymeti sim: 10
- Tezek Bahasında Kıymeti sim: 10

Hissetü'l-uht Kutlu Sâat an tereketi'l-ehi'l-merhum Devlet Ali Meblağ-ı Hasene

- İki Tahta Arz kıymeti hasene 4
- Tezek beşte bir kıymeti sim 50
- Çût kıymeti sim 8

Tahrîran Mâh-ı Safer 1087

Şuhûdu'l Hâl

- El Hacc Mevlûd Ali bin Îlâk
- Polat Molla bin Allahverdi
- Mehmed bin İstekeldi
- Mürtezâ el Hacc Meded Ali
- Koş Akay

Numara: 2

Açıklama: Ağış eli köyünden Abdusselam'ın terekesi

Metrukât-ı Abdüsselâm der kazâ-i Dîb Tarhân an Ağış eli.

- Ak Obada bir izan arz kıymeti hasene: 3
- Cum'akande bir izan arz kıymeti hasene: 2

- Bir arşın tahta bir izan arz kıymeti sim: 100
- Halil Korasenk dibinde bir izan arz kıymeti guruş : 1
- Üç Obada bir izan arz kıymeti hasene: 0,5
- Cum'akande bir izan dahi bir bölük arz kıymeti hasene: 2 hisse: 30
- Yeni yerde bir izan arz kıymeti hasene: 4
- Üç Obada bir İzan arz kıymeti hasene: 1
- Cümle karalhâ kıymeti hasene: 3
- Köhne çoyen ocağıyla kıymeti guruş: 1
- İki çelik kıymeti sim:8
- Köhne araba Tekerleğiyle kıymeti hasene: 0,5
- İki beyazi döşek yastığıyla kıymeti hasene: 0,5
- İki ağaç çanak kıymeti sim: 4
- Cum'akande bir bölük arz kıymeti guruş: 1
- Bir bonisa kıymeti sim: 15
- Ak Çeken bir izan arz kıymeti hasene: 5
- Çokrak'ta bir izan arz kıymeti hasene: 7
- Altı Altın Bir Kuruş İçin İhraç Olundu

Bâkî Hasene: 17 / Sim 115 Hasene 12/ sim 54/ 29

Numara: 3

Açıklama: Köçek köyünden Kaylan'ın terekesi. Devamı için bk: 6. Varak, Numara 1
Metrukât-ı Kaylan der kazâ-i Dîb Tarhân an karye-i Köçek

- Ala sığır buzağı kıymeti hasene: 4,5
- Sarı öküz kıymeti hasene: 4,5
- Kara öküz kıymeti hasene:4,5
- Çoyun kazan ocağıyla kıymeti hasene: 0,5
- Üç tahta arz kıymeti hasene: 1
- Yine bir tahta arz kıymeti guruş: 0,5 guruş
- Kızıl?? bir tahta arz kıymeti guruş : 0,5
- Kara Obada yarım izan arz kıymeti guruş: 1
- Hırdavât sim: 3

- Yekün Hasene: 15

19 – 8. Varak

Numara: 1

Açıklama: Tarpancı köyünden Mehmed Molla'nın terekesinin devamı. İlk kısmı için bakınız: 19 – 9. Varak, Numara 3.

- İftitâh nâm kitâb kıymeti sim 3
- Şerh-i Ebyât Maa Sa'deddin fî Cildin Vâhidin kıymeti hasene 0,5
- Tuhfe nâm Kitâb kıymeti hasene: 0,5
- Risâle-i Mantık kıymeti sim 20
- Maksûd maa Merâh ve Maa İrşâd-ı Fevâid kıymeti sim 30
- Merahu'l-Ervâh Kıymeti sim 30
- Misbâh maa Dîbâce ve Maa Avâmil fî Cildin Vâhidin Kıymeti sim 30
- Muarrab nâm Kitâb kıymeti sim 15
- Tıpkı Kıt'asından On İki Cüz Dürerü'l-Hukkâm kıymeti hasene 2
- Avâmil Maa İzzî kıymeti sim 15
- On dört Cüz Sadr-ı Şerîa kıymeti guruş 1
- Türkî Kitâp kıymeti sim10
- Fâdilü'l-Emîr kıymeti sim 100
- Dav' kıymeti hasene 0,5
- Eczâ-i Tercüme kıymeti hasene 0,5
- Sarı Sandık kıymeti sim 20
- Kara sandık kıymeti sim 30
- Köhne yorgan kıymeti guruş 1
- Bakır el tavası kıymeti sim 20 (karalı)
- Çivit kıymeti sim: 5
- Köhne kıymeti sim 5
- Cümle tezek kıymeti hasene-i zevc-i Hacı Tomay: 2
- Köhne kaftan beyaz kıymeti sim: 25
- Kırmızı çizme kıymeti hasene-i bint-i Ümmühan: 0,5
- Mesken-i Hakkı kıymeti hasene: 0,5

- Kavak kıymeti sim: 10
- Câmiu'l-Fetvâ Kıymeti hasene: 1
- Ağaç havan kıymeti sim 8
- Defa ağaç havan kıymeti sim 6
- Kilim kıymeti sim 4
- İki Ağaç Çanak kıymeti hasene 4
- Çivi Burgu kıymeti sim 5
- Değirmen kıymeti sim 9
- Üç kaşık kıymeti sim 1
- Şeml Kıymeti sim 10
- ... İmamet-i Akçe: sim 104/ hasene 5
- Saban kuyruğu maa Hırdavat sim: 36

Yekün hasene: 138 /Sim 42 Yekün hasene : 127/sim 84

Bâkî hasene 43/ Sim 10

Numara: 2

Açıklama: Mehmet Molla'nın kızı Ümmühan'ın, babasından kalan miras işlemleri için kendisine Derviş Ali'nin vasi olarak atanması.

Oldur ki fevt olan Mehmed Molla el-merhumun bint-i sağîrası Ümmühân nâm sabiyyenin babası Mehmed Molla el-merhûmdan irsle intikâl eden emvaline Derviş Ali Halife vasi nasb olunup üstü bâlâda mesturu'l-esâmî olan emvâl-i muayyene kıymet-i merkûmuyla Derviş Ali Halife yedine bey'an teslim olundu. Tahrîran fî mâh-ı Safer 1087.

- Abdurrahman Efendi bin eş-Şeyh Can Mehmed Efendi
- Arslan Efendi bin Abdülhannân
- Mâte Akay bin Ebulhayr
- Mirza Akay bin Ester Akay
- Mirza Akay bin Cayık
- Halil bin el-Hac Allahverdi
- Abdullah Sofu bin Esenbâk
- Canbek bin Koçak
- İbrahim Molla bin el-Hacc Allahverdi
- Kuş Akay Pir Mehmed

Numara: 3

Açıklama: Oyili köyünden Hüseyin'in terekesi.

Metrukât-ı Hüseyin der kazâ-i Dîb Tarhan an karye-i Oyili.

- Kara öküz kıymet-i hasene: 5 nısf idi.
- Koyu Öküz kıymet-i hasene: 5
- Kara sığır buzağılı kıymet-i hasene 5
- Kara dana kıymet-i hasene: 1
- Buğday Nısf. kıymeti hasene 2
- Çorba Kazanı Ocağıyla kıymet-i hasene hissetü'z-zevc 2
- Köhne araba kıymeti sim 30
- Dört orak kıymeti sim (zevce) 8
- Çalgı kıymeti sim 25
- Saban Maa alatıyla kıymeti sim 4,5
- Bir çelik kıymeti sim 5
- Tezek, kıymet-i guruş 1
- Yarım beşşeri mezru(?) arpa kıymeti sim 75
- Beygir kıymeti sim 30
- Döşek maa yastık kıymeti sim: 30
- Tatarhâne kıymeti hasene: 1
- Cümle Kıraltı kıymeti hasene: 1
- Bonisa kıymeti hasene(sim): 15
- Kelle(?) kıymeti sim10
- Bakla kıymeti sim 10
- Kubi kıymeti sim 10
- Çut,(çivit?) kıymeti sim 8
- Tarnuh maa Senk kıymeti sim 2
- Evrendık kıymeti sim 20
- Bir sandık kıymeti sim10

Yekün: hasene 25 Sim 68

Muharraram: Fî mâh-ı Safer 1087

- Polat Molla ve Sârim bin ebnâ-i Allahverdi
- Ahmed Molla ve Sefer Gâzî ve bin Selamet

- Halil Polat Foşa (?) Akay

19 – 9. Varak

Numara: 1

Açıklama: Vefat eden Kırım Koca'nın cariyesinin çocuklarına özgürlük verilmesi. Oldur ki Dîb Tarhân Kazasına tâbi' Karye-i Sabanca Sâkinlerinden olan Kırım Koca el-Merhumun ümm-ü veledi olan Anca câriyesinin ve Anca nâm câriye tevellüd eden Sürur nâm Dokenin ve Doken nâm Dokenin ve Bay Çura çuranın hürriyetiyle hükmolunduğu bit-taleb kayd olundu.

Tahriran fî mâh-ı Muharremü'l-Harâm 1087

- Abdurrahman Efendi bin eş-Şeyh Cân Mehmed Efendi
- Süleyman Mirza bin Abdurrahim Mirza
- Yahya Çelebi bin eş-Şeyh Can Mehmed Efendi
- Bekir Efendi bin el-Hac Nuri ,
- (?) Midaş-Mirzaş(?) Emeldeş bin Mevlüd Emeldeş
- Devlet Akay bin el-Hac Konyalı
- Mirzaş bin Mevlüd
- Mehmed Ğâni bin el-Hacc Konyalı
- Marmaş (?) Hüseyin
- Kuş Akay bin Pir Mehmed

Numara: 2

Açıklama: Sabancı köyünden Kırım Koca'nın terekesinin devamı. İlk kısmı için bk: 19-10.Varak, Numara 2.

Hissetü'l-İbn Uraz an Tereketi'l-Ebi'l-Merhum Kırım Koca 80 Meblağ 15 Hisse mukabelesine Oşteki nam Kazak Bahasında

- Bir kuzulu koyun kıymeti hasene: 1
- Üç kısır koyun kıymeti hasene: 1,5

- Yarım beşşeri Ziraat olunan Buğday kıymeti hasene: 1,5
- Karaltı bahasına sim:112
- Bir çift tekerlek kıymeti guruş :0,5
- Tezek bahasından hasene 0,5
- Torna maa kılıç kıymeti guruş 1
- Eğer urganıyla ve kamçısıyla kıymeti guruş 2
- Kürek bir gazbiyye (??) kıymeti hasene 7

Numara: 3

Açıklama: Tarpancı köyünden Mehmed Molla'nın terekesi. Devamı için bk: 19.-8. Varak, Numara 1.

Metrukât-ı Mehmed Molla der kazâ-i Dîb Tarhan an karye-i Tarpancı

- Çura nam kazak kıymeti hasene: 4 (Hisset-ü ibnet-i Ümmühan)
- Kuba Öküz kıymeti hasene: 4.5
- Kara Öküz kıymeti hasene: 4.5
- Tarğîl Öküz kıymeti hasene-i (Zevce): 4.5
- Çal Baytal
- Çaka kurk kıymeti hasene: hasene 1 sim 20
- Kısır (kuzulu) Koyun Aded 9 kıymeti hasene: 7 sim 30
- Kısır koyun aded 7 kıymeti hasene 3,5
- Üç kısır koyun kıymeti hasene 1,5
- Çivintik kızıl sığır boğası kıymeti hasene 5 (?) zevce-i Hacı Tokay,
- Kızıl sığır boğa kıymeti hasene 5
- Rubu' pay arz kıymeti hasene: 5
- Karalta maa kara yayı? kıymeti hasene: 4
- Tekerlek maa araba kıymeti sim 100
- Büyük çöyne kazan maa'l-ocak kıymeti hasene: 1 guruş 0,5
- Küçük çevin kazan ocağıyla kıymeti hasene 1 sim 20
- İki sahan kıymeti hasene: 0,5 guruş 1. (Binti Ümmühan)
- Ağaç Sini kıymeti sim 5
- Büyük metar kıymeti sim 30
- Küçük matar kıymeti sim 30
- Kûbî kıymeti sim 10

- Külli Bakla Kıymeti sim 5
- Sandık Maa Ok kıymeti hasene: 0,5
- Büyük tahta kıymeti sim 10
- Küçük varil kıymeti sim 15
- Beşşeri arpa unu kıymeti hasene 1 sim 10 (bint-i Ümmühan)
- Beşşeri Buğday Unu kıymeti hasene: 2
- Beşşeri (?) kıymeti hasene: 1 sim 20
- Bir beyaz minder kıymeti sim 10
- Üç beşşeri (?) yarım beşşeri ziraat olunan buğday. ziraat olunan buğdayın Nısfı Li-binti Ümmühan kıymeti hasene:13
- Onseri(?) ziraat olunan arpa, li-binti Ümmühan kıymeti hasene: 2 sim 20
- Dört keçe kıymeti kuruş 10 guruş
- Altı Koyun derisi kıymeti hasene: 1
- Bir Halfe Kıymeti sim 5
- İki Orak Kıymeti sim 6
- İki dökme teneke kıymeti sim 15
- Bir maşa kıymeti sim 10
- Eğer urganıyla kıymeti guruş 0.5 (Binti Ümmühan)
- Bir Balta kıymeti sim 10 Binti Ümmühan
- Bir bakır maşraba kıymeti hasene: 0.5
- Dört nakışlı yüz bezi kıymeti hasene: 1 kuruş 0.5
- Yedi arşın işlenmiş ilik kıymeti sim 6
- Üç arşın üskeli temizlenmiş(?) kıymeti sim 30
- Üstüne (?) Kıymeti sim 2
- Alaca Yastık Kıymeti sim 20
- Sırlı Kutu kıymeti sim 12
- Dört Kürek kıymeti sim 100
- Köhne Döşek Maa yastık kıymeti hasene: 0,5
- Üç Tabak kağıt kıymeti sim 2
- Döşeklik kıymeti sim 32
- Bakır Güğüm kıymeti kuruş 0,5
- Kürek kıymeti sim 2

- Kabkacak kıymeti sim 3

19 - 10. Varak

Numara: 1

Açıklama: Ali Akay Sofi'nin terekesi ve oğlu Kırca'ya kalanlar. Terekenin ilk kısmı için bk: 19-11. Varak Numara 2

Hissetü'l-İbn Kırca an Tereketi'l-ebi'l-Merhum Ali Agâ Sofi 3 Meblağ 8 hasene On beşşeri ziraat olunan buğday şarkan Canibeynden taşhâne hasene 1

- Nısf-ı Arz Hisse(kıymeti hasene): 1
- İki Kuzulu Koyun Kıymeti hasene: 2
- Orunduk(veya örendik) Kıymeti hasene(sim): 30
- Saban Maa Alet Kıymeti hasene: 1
- Tekerlek maa Göğerk Araba Kıymeti hasene: 1

Tahriran fi Mâh-ı Muharremü'l-Haram 1087

- Donye Ali Halife Devlet Ali
- Mehmed Efendi Sohte
- İbrahim Molla Hacı ed-Devirdi
- Evvel Emanbar
- Mâte âgây-ı Ebulhayr Sofi
- Rahmet Ali Kırca
- Canbek Kocak
- Tekâter Abdullah
- Can Polat Bay Mehmed

Numara: 2

Açıklama: Sabancı köyünden Kırım Koca'nın terekesi. Devamı için bk: 9. Varak, numara 2.

- Sıla nam kazak kıymeti hasene 35
- Oşteke nam kazak kıymeti hasene 16
- Anca nam cariye kıymeti hasene 35
- Silver nam döke kıymeti hasene 20

- Doki nam dke kıymeti hasene 10
- Bay ura nam ura kıymeti hasene 6
- Botlacık deve kıymeti hasene 20
- Konan bora kıymeti hasene 14
- Krek(krki?) Boğazbiye kıymeti hasene 7
- Cıran dişi tay kıymeti hasene 4
- Doru tay kıymeti hasene 13
- Byk kızıl kz kıymeti hasene 5
- Byk koker kz kıymeti hasene 5
- Kara sığır buzağılı kıymeti hasene 5
- Koker sığır buzağılı kıymeti hasene 5
- Kızıl sığır buzağılı kıymeti hasene 4
- Kızıl erkek tay kıymeti hasene:1
- Ziraat Olunan yarım (?) buğday kıymeti hasene: 8
- Cümle karaltı kıymeti hasene 1 guruş 0,5
- Bir Kara Yay kıymeti hasene 1
- Tatarhane kıymeti hasene 2
- evin Kazan Ocağıyla Kıymeti hasene: 1 guruş 0.5
- Bir ift tekerlek kıymeti guruş 0,5
- Tunç Kılıç kıymeti guruş 1
- algı kıymeti sim 300
- İki Metal kıymeti sim30
- Kürek dnen kolcak kıymeti hasene 7
- Şetmur nam ore kıymeti hasene 50
- Kuzulu koyun aded 23 kıymeti hasene 13
- Kısır koyun aded 13 kıymeti hasene 1,5
- Ak kızan kıymeti kuruş 2
- Khne kırmızı Hazbe kıymeti hasene(sim): 30
- İki uyanıla(urganıyla) maa kamı kıymeti sim: 2 guruş 0,5
- Deri krk kıymeti sim 50
- Bir siyah keçe kıymeti sim 30
- İki Ağa kıymeti sim6

- Üç orak kıymet-i sim6
- Bir bakla kıymeti sim 10
- Bir kuyu(?) kıymeti sim 10
- Zevc-i(üç ...)(?) kıymeti sim 15
- Cümle yeni tezek nisfi kıymeti hasene: 1
- Melon kıymeti hasene(?): 45 (?)
- Hırdavat kıymeti sim 7

(245 sim: 37, 40 hasene: 305 sim: 67, 71)

Yekün: hasene 45 sim 40

Hisset-ü Zevcet-i Melekşâh an tereketi'z-Zevc el-Merhum 8 meblağ 5 hasene mukabelesine

- Çonbe kazan ocağıyla kıymeti hasene 1 Kuruş 0,5
- Bir siyah keçe kıymeti sim 30
- Oşteke nâm Kazak bahasına sim: 78,
- Üç Kuzlu Koyun Kıymeti hasene: 3
- Hırdavât Kıymeti sim7,
- Bir Çalgı Kıymeti sim20,
- Bir Bakla Kıymeti sim 10
- Üç Orak Kıymeti sim 6
- 39/19 sim

Hissetü'l-bint Nureş an tereketi'l-eb el-Merhum Kırım Koca 100 Meblağ 7 hasene Mukabelesine

- Kara yapa kıymeti hasene: 1
- Üç kuzulu koyun kıymeti hasene: 3
- Beşşeri ziraat olunan buğday kıymeti hasene 2
- Deri kürk kıymeti sim 50
- Oşteke nâm Kazak bahasına hasene 1 sim 50

Hissetü'l-ibn Eştîmur an tereketi'l-eb el-Merhûm 8 Meblağ 10 hasene Mukabelesinde

- Oşteke nâm Kazak bahasına hasene 10
- Tezek bahasında hasene 0,5
- Beşşeri yarı ziraat olunan buğday kıymeti hasene 1,5
- Üç kuzulu koyun kıymeti hasene 3

- Bir küp kıymeti sim 10
-   fii kıymeti sim 15
- İki ağaç ayak kıymeti sim 6
- Karalita bahasında kıymeti sim 49

19-11.Varak

Numara:1

Açıklama: Cemaziye'nin terekesi işlemlerinin devamı.

Hissetü'l-binti Naz beğ an tereketi'l- mm el-merhûme Cemazer meblağ 63 hisse 5 mukâbelesine yüz beytiyyesinde

İşbu bozbabası ura Akay yedine bey'an teslim olundu

Tahrîren fi mâh-ı Muharremi'l-haram sene 1088

Őuh d 'l-hâl:

Aydabol el-müderris bin Hasan Atalık, Koma Ali Molla bin el-hacı Allahverdi,Kuşed Akay bin Pir Mehmed, Cemay ve Derviş.

Numara:2

Açıklama: Ali Akay Sofi'nin terekesi.

Metrûkât-ı Ali Akay Sofi der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Tarpancı

- Büyük ala öküz kıymet-i hasene 32
- Büyük kızıl öküz kıymet-i hasene 32
- Kara ala dunan öküz kıymet-i hasene 3
- Ak sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Kızıl ala kotacra (?)kıymet-i hasene 2,5
- Kızıl sığır kıymet-i hasene 3
- Kızıl dişi dana kıymet-i hasene 1
- Kula at kıymet-i hasene 6
- Yarım batman ziraat olunan buğday kıymet-i hasene 8
- oban kızak ocağıyla kıymet-i hasene 3
-   şenik eriş kıymet-i hasene 1
- Bir şenik arpa kıymet-i sim 30
- K ll  sapıyla kıymet-i sim 1
- Beş koyun derisi kıymet-i sim 25
- İki d şek ma'a yasdık kıymet-i hasene 1

- Basma yorgan kıymet-i hasene 1
- Bir makas kıymet-i sim 20
- Küçük makas kıymet-i sim 1
- İlek kıymet-i sim 5
- Üç ağaç (silik) kıymet-i sim 9
- Ziraat olunan arpa dört şenik kıymet-i hasene 1
- Saban ma'a aralet kıymet-i hasene 1
- Bir çift tekerlek ma'a kükerek kıymet-i hasene 1
- İki bakır sahan kıymet-i hasene 1
- (silik) ve sarıkla (?) kıymet-i sim 30
- Yunisa kıymet-i sim 10
- (?) .macaralta kıymet-i sim 20
- Tatar hane kıymet-i hasene 2
- Karışla taş hane kıymet-i hasene 2
- Ve bir oda kıymet-i hasene 1
- Cümle karalta kıymet-i hasene 1
- Değirmen kıymet-i sim 20
- Yeşil alaş
- Kuzulu koyun kıymet-i hasene 33
- Kısır koyun 33 adet
- Cemanteriden alınan altı bölük arazi kıymet-i hasene 2
- Senk kıymet-i hasene 1
- Kürk kıymet-i sim 2
- Bir çizme kıymet-i sim 10
- Gök bogasi kürk kıymet-i sim 20
- Ağaç sedine kıymet-i hasene 13
- İki hak ma'a (silik) kıymet-i sim 15
- Serkiz kıymet-i sim 30
- Bir Kıymet-i sim 30
- Cümle (silik) kıymet-i hasene 3

Hissetü'z-zevce Aişe an-tereketi'z-zevc el-merhûm Ali Akay Sofî meblağ 7 hasene 5 mukâbelesine çoven kazan ocağıyla kıymet-i hasene 3 sim 50

- Ve bir ok kıymet-i hasene 1
- Ağaç sine kıymet-i sim 12
- Tezek bahasında sim 38

Hissetü'l-binti Rumin an-tereketi'l-ebb el-merhûm Ali Akay sofa Meblağ 15 hasene 3 mukâbelesine

- Kızıl sığır kıymet-i hasene 3
- Kızıl dişi dana kıymet-i hasene 1
- Ekircik oyanıla Camay zimmetinde kıymet-i sim 15

Hissetü'l-binti Bay Tutay an-tereketi'l-ebb el-merhûm Akay Sofa Meblağ 15 hasene 3 mukâbelesinde

- Sekiz kısır koyun kıymet-i hasene 3
- Üç koyun derisi kıymet-i sim 15

Hissetü'l-binti Han Tutay an-tereketi'l-ebb el-merhûm Ali Akay Sofa

- Meblağ 15 hasene 3 mukâbelesinde
- Üç şenik eriş kıymet-i hasene 1
- Bir şenik arpa kıymet-i sim 30
- Küllî sabla kıymet-i sim 10
- İki koyun derisi kıymet-i sim 10
- İki döşek ma'a iki yasdık kıymet-i hasene 1
- Basma yorgan kıymet-i hasene 1
- Bir makas kıymet-i sim 20
- Küçük makas kıymet-i sim 10
- Elek kıymet-i sim 5
- Üç ağaç ayak kıymet-i sim 9
- Bir küpi kıymet-i sim 20
- Ve bir bakla kıymet-i sim 1
- Ve bir ...kıymet-i sim 1
- Bir senk kıymet-i sim 1

Hissetü'l-binti Nurcihan an-tereketi'l-ebb el-merhûm Ali Akay Sofu Meblağ 15 hasene 3 mukâbelesine

- Dört şenik ziraat olunan arpa kıymet-i si100

- Tatar hane kıymet-i hasene 2
- İki bakır sahan kıymet-i hasene 1
- Tezek bahasından sim 15

İşbu Nurcihan ve Han Totay nam sağîrelerin emvâl-i vâlidesi Aişe yedine bey'an teslim olunduziraat olunan buğday kıymet-i hasene 3 tezek bahâsından kıymet-i sim 3 hasene 1

Hissetü'l-Ecmay (?) an-tereketi'l-ebb el-merhûm Ali Akay Sofa Meblağ 3 hasene 8

- (silik) kıymet-i hasene 1
- Garb cânibinde ola taşdan hane kıymet-i hasene 1

19-12.Varak

Numara: 1

Açıklama: Köstelli köyünden İl Aman'ın terekesi, Eşi Altunzade, oğlu Eşbulay.

Metrûkât-ı İl Aman der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Köstelli

- Koker öküz kıymet-i hasene 3
- Kızıl sığır kıymet-i hasene 3
- Kara dana kıymet-i sim 90
- İki bölük arz kıymet-i hasene 20
- ...bölük yarım arz kıymet-i sim 90
- Karalta kıymet-i hasene 2
- Kazan ocağıyla kıymet-i hasene 2
- Bakır 27
- Kara sığır buzağla kıymet-i hasene 5

Hissetü'z-zevc Altunzâde an-tereketi'z-zevc el-merhûm İlemare meblağ (silik) sim 102 mukâbelesine kazan ocağıyla kara sığır buzağla kıymet-i hasene 2 sim 42

Hissetü'l-ibn İşbulay an tereketi'l-ebb el-merhûm İlemare meblağ-i hasene Receb (boşluk) mukâbelesine Receb zimmetinde hasene 1 sim 53

- İki bölük yarım arz kıymet-i hasene 1 sim 30
- Cümle Karalta kıymet-i hasene 2

vâlidesi zimmetinde kıymet-i hasene 1 sim 30

tahrîren fî mâh-ı Muharremi'l-haram sene 1087

Şuhûdü'l-hâl:

Eşterek bin Hacı Kurman, Salih bin Mevlüd Ali Gazi, Ali Akay bin Kurmay, Seyyid Koca bin Eteke, Hacı Akay bin Beşe, Barkaş bin Hüseyin.

Numara:2

Açıklama: Oyrat köyünden Ebussuud'un terekesi

Metrukât-ı Ebu's-suud der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Oyrat

- Kızıl öküz kıymet-i hasene 35
- ...sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Ak konak öküz kıymet-i hasene 2
- (silik) ziraat olunan buğday kıymet-i hasene 3
- Dört izran arz kıymet-i hasene 5
- Yine dört izan arz
- Küçük makas kıymet-i hasene 10
- Bir (silik) kıymet-i hasene 8
- Bir araba güherçile kıymet-i kuruş 2
- Yarım (silik) arpa kıymet-i sim 65
- Cümle karalta kıymet-i kuruş 1
- Nakd 165 sim
- (silik) kıymet-i sim 30
- Bir orak kıymet-i sim 5
- Bir balta kıymet-i sim 8
- Çut(çivit) (?) kürk kıymet-i hasene 10
- Havan kıymet-i sim 10
- Üç (silik) dime çakşır
- Mestiyle(?) kıymet-i sim 1
- tarnoç kıymet-i sim 1
- Bir koyun derisi kıymet-i sim 8
- Köhne deri kürk kıymet-i sim 30

Numara:3

Açıklama: Oy ili köyünden Cebiş'in(?) terekesi

Metrukât Cebiş der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Oy ili

- Kırdı üç izani yarım arz kıymet-i hasene 5
- Cefa'da dört tahta arz kıymet-i hasene 2
- Nısf karalta kıymet-i hasene 1

Hissetü'z-zevcetü Karakız an-tereketi'z-zevce el-merhûm Cebiş meblağ-ı hasene 3

- Cefada dört tahta arz kıymet-i hasene 2

Hissetü'l-Asabiye Esenali an-tereketi'l-merhûm Cebiş meblağ 30 hasene 6
Mukâbelesine Kard olan

- Üç izan yarım arz kıymet-i hasene 5
- Nısf karalta kıymet-i hasene 1 kuruş 2

Tahrîren fi mâh-ı Muharremi'l-haram

Şuhûdü'l-hâl:

Akbulat Molla bin Allahverdi Sofa, Ahmed Molla bin Selamet, Cebinbulat
Abdurrahman.

Numara: 4

Açıklama: Atçı köyünden Cemaziye'nin terekesi

Metrukât-ı Cemaziye der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Atçı

- Bozbiye kıymet-i hasene 6
- Basma yorgan ma'a çarşaf kıymet-i kuruş 1
- Dime döşek ma'a dime yasdık kıymet-i hasene 2
- Sandık kıymet-i sim 10
- Köhne kürde kıymet-i sim 1
- Orak kıymet-i sim 3
- Yeşil acem yorgan kaftan kıymet-i sim 30
- Sandık kıymet-i sim 10
- Köhne körde kıymet-i sim 3
- İki olpak döşek ma'a iki yasdık olyak kıymet-i sim 30

Hissetü'z-zevc Çura Akay an-tereketi'z-zevc el-merhûme Cemaziye meblağ 10
hasene 1 mukâbelesine

- Dime döşek ma'a dime yasdık bahâsında köhne kürdiye kıymet-i sim 3
- Örke kıymet-i sim 3
- Yeşil acem yorgan kaftan kıymet-i sim 30
- İki olyak döşek ma'a iki olpak yasdık kıymet-i sim 30
- Basma yorgan ma'a çarşaf kıymet-i kuruş 1
- Boz biye bahasından 57 sim

19-13.Varak

Numara:1

Açıklama: Akmesic köyünden Hacı Tutay'ın terekesinin devamı

- Gümüş düğme kıymet-i sim 12
- Alaca çarşaf bir kıymet –i hasene 1 kuruş
- Bir keselik alaca peras kıymet-i sim 5
- Kumaş parlak kıymet-i sim 15
- Bir sencan hali kıymet-i hasene 2
- Yeşil köhne acem yorgan kaftan kıymet-i kuruş 2
- Köhne ...kazan kıymet-i kuruş 1
- Bakır ibrik kıymet-i kuruş 1
- Büyük selçici kıymet-i hasene 3
- Bakır ibrik kıymet-i hasene 2
- Bir büyük sahan kıymet-i kuruş 1
- Küçük sahan kıymet-i sim 30
- Bakır kolluklu kazan kıymet-i hasene 2
- Küçük bakır kazan kıymet-i sim 2
- Bakır havraz kıymet-i kuruş 2
- El tavası kıymet-i sim 20
- Alaca kilim kıymet-i hasene 2
- Abdülbaki zimmetinde hasene 5
- Yedi kuzulu koyun kıymet-i hasene 5 sim 100
- On beş kısır koyun kıymet-i hasene 72
- Hurda dökme kıymet-i sim 5
- Hane kıymet-i sim 100
- Köhne yasdık kıymet-i sim 5
- Küçük bofça ve (silik) bofça kıymet-i sim 15
- İki olpak kıymet-i sim 20
- İki büyük Kıymet-i hasene 1 kuruş
- On koyun kıymet-i hasene 5
- Bir koyun kıymet-i hasene 2

Yekûn hasene 135 2100 (?)

Hissetü'z-zevc Kolk an tereke ez-zevcetü'l-merhûme Hacı Tutay

Meblağ 55 hasene 36 mukâbelesinde Kutlu nâm câriye bahâsında hasene 36 sim 55

Hissetü'l-Emine Ebû Suud an tereketi'l-ümmi'l-merhume Hacı Tutay Meblağ 83

hasene 53 mukâbelesinde Kutlu nam câriye bahâsında Kolk zimmetinde hasene 13

sim 65

- Üç koyun kıymet-i hasene 2 sim 20
- Gücman Çura bahâsından hasene 25
- İki olpak kıymet-i sim 20
- Büyük bohça ve küçük bohça kıymet-i sim 15
- Köhne yasdık kıymet-i sim 5
- Gümüş hâtim kıymet-i sim 10
- Hurda dökme kıymet-i sim 5
- El tavası kıymet-i sim 20
- Alaca kilim kıymet-i hasene 2
- Bakır havraz kıymet-i kuruş 2
- Köhne küçük bakır kazan kıymet-i sim 20
- Sağır kazan kıymet-i hasene 2
- Yeşil köhne acem yorgan kaftan kıymet-i kuruş 2
- Setari (silik) kıymet-i hasene 6
- Köhne çorba kazan kıymet-i kuruş 1
- Kumaş paraları kıymet-i sim 5
- Küçük sahan kıymet-i sim 30
- Dört gümüş kıymet-i sim 10
- Bir kiselik alaca parası kıymet-i sim 5
- Alaca halalı çarşaf kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Bir büyük sahan kıymet-i kuruş 1
- Bakır ibrik kıymet-i hasene 2
- Büyük bakır tas kıymet-i kuruş 1
- Sekiz büyük gümüş dökme kıymet-i kuruş 1
- Hatk gümüş küpe kıymet-i sim 5
- Üç mercan dökme kıymet-i sim 15
- Seraser yorgan bahasından sim 2

Hissetü'l-ibni Abdülgaffar an-tereketi'l-ümm el-merhûm Hacı Tutay Meblağ 83
hasene 53 mukâbelesine

- Gücüman çura bahasından hasene 35
- Karat kıymet-i hasene 8 (?)
- Kırmızı atlas sırt içiyle kürk kıymet-i hasene 1
- Yedi gümüş dökme kıymet-i hasene 2
- Gümüş yıldızla ısgara kıymet-i hasene 3
- Evvelce derayi kaftan kıymet-i hasene 1
- Çerkar çebir kıymet-i kuruş 2
- İnce saçlık kıymet-i sim 30
- Çildik kıymet-i hasene 2
- Mukaddem kuşak kıymet-i sim 3
- Yedi gümüş dökme kıymet-i sim 35
- Kılıç gümüş kıymet-i kuruş 2
- Ufak gümüş kıymet-i sim 20
- Abdülbaki zimmetinde hasene 5
- Büyük saplı ibrik kıymet-i sim 5
- (?) sandık kıymet-i sim 5

Tahrîren fî mâh-ı Muharremi'l-harâm sene 1087

Şuhûdü'l-hâl: Abdülfettah Efendi ve Mustafa Çelebi ibnân Abdülaziz Efendi, Şahir Efendi ve Bater Efendi ibnân Hacı Pir Çelebi, Hacı Bayram Efendi bin Tekrrol, Hacı Akay bin Beşe, Markaş bin el-muhzır bin Hüseyin

19-14.Varak

Numara: 1

Açıklama: Köstelli köyünden Salo'nun terekesi (Devamı)

Tahrîren fî mâh-ı Muharremi'l-harâm sene 1087

Şuhûdü'l-hâl: Gazi Molla bin Soncay, Süleyman bin Ali Sofa, Eş Akay bin Ahmed, Eşterek bin Hacı Kurman, Receb bin Gence Ali, Muslu bin Abdullah, Ali Akay bin Kurmay, Canik bin Kurmaş, Marmaş bin Hüseyin, İştirak bin Taraş.

Numara:2

Açıklama: Köstelli köyünden Beğcan'ın terekesi

Metrukât-ı Beğ Can der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Köstelli

- Ziraat olunan buğday kıymet-i hasene 1

- Üç büyük keçi kıymet-i hasene 2
- Üç kısır keçi kıymet-i hasene 1 sim 15
- Davar bahasından sim 69
- Nısf.... (?) 30 sim
- Don bahasından (?) sim 7

Hissetü'l-ümm Cinşah an-tereketi'l-binti'l-merhûme Beğcan Meblağ-ı hasene mukâbelesinde ziraat olunan buğday bahasından kıymet-i hasene 1 sim 100

Hissetü'l-uht Esen Sultan an-tereketi'l-uhti'l-merhûme Beğcan Meblağ 37 hasene 1

- iki büyük keçi kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Don bahasından sim 7

Vâlidese Biga teslim olundu 73

Hissetü'l-uht Beğ Mirza an-tereketi'l-uhti'l-merhûme Beğcan Meblağ 93 hasene 2 mukâbelesine

- Bir büyük keçi kıymet-i kuruş 1
- Üç kısır keçi kıymet-i hasene 1 sim 15
- Darı bahasından sim 69
- Ziraat olunan buğday bahasından sim 20
- Nısf haverce kıymet-i sim 30

Tahrîren fî mâh-ı Muharremi'l-harâm sene 1087

Şuhûdü'l-hâl: şuhûdü'l-mezkûrûn.

Numara:3

Açıklama: Daha önce görülen cinayet davasında belirlenen diyetin tamamının ödendiğinin kaydettirilmesi.

Oldur ki kazâ-i Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Kara Hacı sâkinlerinden Hacı Kurman Çağla ve Musa bin (silik) mahfil-i kazâ-i celîlü'l-kadre hâzır olup yine karye-i mezbûrede Eydil Bay Sofuarsası Göke sofu Obeğ bay ve katîl-i mezbûrenin binti-sadresı Gûlsüm nâm avretde vekâlete sâbite olan Hacı Akay bin Beşe İhzâr ve müvâcehelerinde takrîr-i güftâr edüp dediler ki işbu Göke Sofa el-mezbûr ve Hacı Akay el-vekîle Eydil Bay ek-katîlin diyet-i kâmilelerinde yüz yirmi kuruşla saadetli Kadıasker Efendi huzûrunda sulh olunmuş idiği yüz yirmi kuruşunu bi-tamâmihî edâ eyledik bi-hasebi'ş-şer' sübût matlûbumuzdur sicil olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyhâ Göke Sofa ve Hacı el-vekîl mukırrân

ve muterifân olup dediler ki sulh olunan yüz yirmi kuruşu bi-temâmihî ahz ve kabz eyleyüp bâkî da'vâsında ibrâ ve ıskât eylemiştir biz dahi da'vâ ve nizâ'larımız olursa inde'ş-şer' ve'l-hükkâm mesmû'a olmasın dediklerinden sonra sıhhat-i sulh ve ibrâya hükm olunup bi't-taleb kayd-ı sicil olunup işbu sûret-i vesîka ihrâc olunup men lehü't-taleb yedine teslim olundu.

tahrîren fî mâh-ı Muharremi'l-harâm sene 1087

Şuhûdü'l-hâl: Şemay bin İsmail, Mehmed ve Ahmed ve İbrahim ibnûn Ekvel Bay, Musa Atam bin Turemtay, Şahbaz bin İsmail, Bayram Ali bin Eski.

Numara:4

Açıklama: Akmesic köyünden Hacı Tutay'ın terekesi

Metrukât-ı Hacı Tutay der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Ak Mescid

- Gücma nam çura kıymet-i hasene 5
- Kutlu nâm câriye kıymet-i hasene 50
- Kara at kıymet-i hasene 8
-battal kıymet-i hasene (?)
- Kırmızı atlas sırt içli kürk kıymet-i hasene 10
- Seraser yorgan kıymet-i hasene 5
- Kırmızı derayi gömlek kıymet-i hasene 2
- Sekiz büyük gümüş düğme kıymet-i kuruş 1
- Yeşil atlas kürk kıymet-i hasene 1,5
- Kara öküz kıymet-i hasene 3
- Sekiz gümüş dökme kıymet-i hasene 2
- Kaşık kıymet-i hasene 3
- Sac bağı kıymet-i hasene 2
- Alaca derayi kaftan kıymet-i hasene 1
- Çerşkâr kıymet-i kuruş 2
- Saç Kıymet-i sim 3
- Mergel kıymet-i hasene 2
- Mukaddem kuşak kıymet-i sim 30
- Ufak (silik) kıymet-i hasene 7
- Defa gümüş dökme 7 kıymet-i sim 35
- Mercan dökme 3 kıymet-i sim 15
- Kılıç gümüşü kıymet-i kuruş 2

- Tek küpe kıymet-i sim 5

19 – 15. Varak

Numara:1

Açıklama: Köstelli'den Salo'nun tereke kaydı (devamı)

- Birsandre kıymet-i sim 8
- Bir sepet kıymet-i sim 5
- Üç kat kırmızı yapma yorgan kıymet-i sim 290
- Yeni sarı çizme kıymet-i sim 33
- Kırmızı yorgan kaftan kıymet-i kuruş 1
- Sarı derayi kaftan kıymet-i hasene 1
- Bir orak kıymet-i sim 3
- Bir çelik kıymet-i sim 5
- Bir küpe kıymet-i sim 2
- Bir ağac tabak kıymet-i sim 10
- Bir ağaç ibrik kıymet-i sim 5
- Bir ağaç tabak kıymet
- Bir tabla kıymet-i sim 10
- Bir çara kıymet-i sim 3
- Bir kilid kıymet-i sim 2
- İki vukiyye (silik) kıymet-i sim 32
- İki keçe kıymet-i sim 180
- Yedi koyun derisi kıymet-i kuruş 1
- Dört deri kıymet-i sim 32
- Bir gön kıymet-i sim 10
- Aba çakşır kıymet-i sim 10
- Bir yasdık ma'a pay üç (silik) kıymet-i sim 90
- Bir nalin kıymet-i sim 1
- Bir sırt kıymet-i sim 2
-yorgan zibun kıymet-i sim 10
- İki değirmi dülbend kıymet-i sim 20
- Nakd esedî 5
- Bir kapu kıymet-i sim 30

- Kara suhta hasene 2
- İki şah dester kıymet-i sim 20
- Üç beşşeri buğday kıymet-i sim 25
- Mihr hasene 30
- Kızıl (silik) kıymet-i hasene 32
- Tatarhane kıymet-i hasene 2
- İki (silik) kıymet-i sim 30
- Arz-ı mezra‘a bahasından hasene 1
- Montina bahasından sim 5
- Köhne kilim bahasından hasene 3
- Ağa havan kıymet-i sim 10
- Abdülkadir zimmetinde
- Yekûn hasene 98 sim 36
-sim 10
- Atabeğ‘de sim 7
- On koyun derisi kıymet-i sim 17
- Mehmed zimmetinde esedî 1

Hissetü‘z-zevc Seyyid Mehmed an-tereketi‘z-zevcetü‘l-merhûme Salo meblağ 25 hasene 35 mukâbelesine kendi zimmetinde olan mihir hasene 30

- Zevcesi Salva‘dan yine harc üç koyun kıymet-i hasene 2
- Tatarhân kendi zimmetnde hasene 2
- On yedi koyun derisi kıymet-i sim 17
- Kızıl sığır bahasından hasene 1 sim 80

Hissetü‘l-uht Mengeli an-tereketi‘l-uht el-merhûme Salo meblağ 63 hasene 7 mukâbelesine Kara ala öküz kıymet-i hasene 32

- Kızıl konarca kıymet-i hasene 2
- Kırmızı basma yorgan sim 90
- Yenisandık 3 kıymet-i sim 30
- Köhne kilim kıymet-i sim 3

Hissetü‘l-uht Zemine an-tereketi‘l-uht el-merhûme Salo meblağ 63 hasene 7 mukâbelesine

- Beş kuzular koyun kıymet-i hasene 3 kuruş 2

- Salo el-merhûmenin üzerine harc üç koyun vâlidesi Tutay zimmetinde hasene 2
- Bir ağaç ibrik kıymet-i sim 3

Hissetü'l-uh Allahvirdi an-tereketi'l-uh el-merhûme Salo meblağ 8 hasene 15 mukâbelesine

- Kara baytal kıymet-i hasene 6
- Beş kuzular koyun kıymet-i hasene 3 kuruş 2
- Köhne sandık sim 15
- Bir sırlı sandık kıymet-i sim 8
- Bir sepet kıymet-i sim 5
- Sarı derayi kaftan kıymet-i hasene 1
- Bir orak kıymet-i sim 3
- Kızıl sığır bahasından Seyyid Mehmed zimmetinde hasene 3 sim 52
- Bir çelik kıymet-i sim 5
- Bir çara kıymet-i sim 3
- Nakd sim 30
- Bir kilid kıymet-i sim 2
- Bakır tas kıymet-i sim 30
- Bir küpe kıymet-i sim 2
- Bir ağaç tabak kıymet-i sim 10
- İki vukiyye oskeli (?) kıymet-i sim 32
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- Bir nalin kıymet-i sim 1

Hissetü'l-ah Aydabul an-tereketi'l-uh el-merhûme Salo meblağ 8 hasene 15 mukâbelesine

- On kısır koyun kıymet-i hasene 3 sim 20
- Çal baytal kıymet-i hasene 6
- Bir mükdek (?) kıymet-i sim 25
- İki deyme döşek ma'a iki yasdık kıymet-i hasene 1 sim 10
- Bir beyaz döşek kıymet-i sim 15
- On bir koyun derisi kıymet-i sim 112
- Bir gön kıymet-i sim 10

- Bir aba çakşır kıymet-i sim 10
- Sadak ma'a yay üç ok kıymet-i sim 90
- Bez çarşaf kıymet-i kuruş 2
- İki değirmi dülbend Seyyid Mehmed zimmetinde kıymet-i sim 20
- Kapu kıymet-i sim 30
- Bir (silik) kıymet-i kuruş 2
- Sekizile bir buğday kıymet-i sim 25
- Atay Beğ zimmetinde sim 1

19 – 16. Varak

Numara: 1

Açıklama: Kızıl Ciğer köyünden Zora'nın terekesi.

Metrûkât-ı Zora der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Kızıl Ciğer.

- Koba öküz kıymet-i hasene 5
- Kok (?) dana
- Kara sığır kaşka kıymet-i hasene 3
- Ak sığır başmakla kıymet-i hasene 5
- Yeşil yorgan kürk kıymet-i hasene 1
- Beş koyun kıymet-i sim 100
- ...Konacak kıymet-i hasene 3
- Harla sandık kıymet-i sim 1
- Kırmızı kemha kürk kıymet-i hasene 5
- (silik) gömlek kıymet-i kuruş 2

Hissetü'z-zevc Pir Akay an-tereketi'z-zevc el-merhûme Zora meblağ 15 hasene 3 mukâbelesine

- Yeşil yorgan kürk bahasından sim 30
- Bir büyük koyun sim 100
- Kırmızı kemha kürk bahasından hasene 3 sim 5

Hissetü'l-bint....Totay an-tereketi'l-ümm el-merhûme Zora meblağ 63 hasene 3 Mukâbelesine

- Koker Konacak sığır kıymet-i hasene 3
- Kırmızı Kemha kürk bahasından sim 66 Babası Pir Akay zimmetinde

Hissetü'l-bint Bay Tonay(Tutay-Totay) an-tereketi'l-ümme'l-merhûme Zora meblağ 66 hasene 3 mukâbelesine

- Kara kaşka sığır bahâsından hasene 3
- Pir Akay zimmetinde sim 66

Hissetü'l-ibni Nur Mehmed an-tereketi'l-ümm el-merhûme Zora meblağ 12 hasene 7 mukâbelesine

- Yeni Kemha Kürk bahasından kırmızı
- Babası Pir Akay zimmetinde hasene 1 sim 18
- Kara kaşka sığır bahasından sim 53
- Ak sığır başmakla kıymet-i hasene 5
- Harla sandık kıymet-i sim 10
- Don ve gömlek kıymet-i sim 30

Numara: 2

Açıklama: Yukarda terekesi kaydedilen Zora'nın çocuklarına babalarının vasi tayin edilmesi ve terekenin teslimi.

İşbu bâlâda mestûr olan on dört altın kırk beş akçe olup mukâbelesine merkûmât kayd olunup kibel-i şer' den bir vasî lâzım olmağın babası Pir Akay vasî nasb olunup umûr-ı vesâyet kabul eylemeğın işbu zikr olunan Duyen Tutay ve Bay Tutay nâm sağıre (silik) Mehmed nâm sağırin emvâl babası Pir Akay yedine bey'an teslim olundu tahrîren fî mâh-ı Zilhicce sene 1086.

Şuhûdü'l-hâl: Babay bin Evet, Timur bin Esen Emay, Ak Şoker bin Mevlüd Ali, Markaş bin Hüseyin ve gayruhüm mine'l-hâzırîn.

Numara: 3

Açıklama: Aytimur'un tereke kaydı. (Devamı)

Hissetü'z-zevc Altun Beğ an-tereketi'z-zevc el-hermûm Aytimur meblağ 32 hasene 3 mukabelesine

- Konkay bir (silik) kıymet-i sim 25
- Sair hırdavât kıymet-i sim 25

- On şinik arpa kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Taş saray bahasından sim 110
- Azmet Halife zimmetinde 42,5

Hissetü'l-evlâdü'l-ümm Pir Şer an-tereketi'l-uhh el-merhûm Aytimur meblağ 36 hasene 2

- Esen Mehmed zimmetinde hasene 1 hasene 32
- Bir kulaç yarım buğday saman kıymet-i kuruş 1
- Küçük makas kıymet-i sim 20
- İker bahasından 6

Hissetü'l-usbiye Mehmed an-terekedi'l-uhhi'l-merhûm Aytimur meblağ 2 hasene 3 mukâbelesine

- Nısf karalta kıymet-i hasene 1
- Taş saray bahasında hasene 1 sim 10
- Ziraat olunan buğdayın nısfı hasene 1 sim 55
- Azamet Halife zimmetinde sim 232
- İker bahasından sim 3

Hissetü'l-usbiye Timur Şah an-tereketi'l-uh el-merhûm İtmor meblağ 2 hasene 3 mukâbelesine

- nısf karalta kıymet-i hasene 1
- Taş saray bahasından hasene 1
- Küçük makas kıymet-i sim 20
- Azame Halife zimmetinde sim 220
- İker.... Sim 302
- Ziraat olunan buğdayın nısfı hasene 1 sim 55

Şuhûdü'l-hâl: Göz Mehmed Molla bin el-hacı Can Akay, Nur Mehmed Molla bin el-hacı Ebubekir, Abdürrahim Molla bin Sevindik, Süleyman bin el-hacı Bayram Ali, Toman bin el-hac (silik), Eşed Gazi bin İşbulat, Boltek bin Mevlüd Ali ve gayruhum.

Numara: 4

Açıklama: Köstelli köyünden Salo'nun terekesinin başlangıcı.

- On büyük koyun (silik) kıymet-i hasene 6 kuruş 1
- Dokuz kuzulu koyun kıymet-i hasene 3 sim 70
- Altı büyük koyun kıymet-i hasene 3
- Ala öküz kıymet-i hasene 3
- Kızıl Konacak kıymet-i hasene 2
- Çal at Kıymet-i hasene 6
- Kara (silik) kıymet-i hasene 6
- Bir Mükdek kıymet-i hasene 25
- İki diğme döşek kıymet-i hasene 1
- İki yasdık kıymet 10
- Bir beyaz döşek kıymet-i sim
- Bir yenisadık kıymet-i sim 30
- Bir köhne sandık kıymet-i sim 15

19 – 17. Varak

Numara:1

Açıklama: Can Baba köyünden Devın Gazi'nin tereke işlemlerinin devamı
Hissetü'z-zevce Cın Eppak an-tereketi'z-zevc el-merhûm Devın Gazi meblağ 5
hasene 2 mukâbelesine

- Çoban Kazan bahâsından hasene 2 sim 25

Hissetü'l-bint Apak an-tereketi'l-ebb el-merhûm Devın Gazi meblağ 22 hasene 3
mukabelesine

- Çöyün Kazan bahâsından 115 sim
- Cümle cem kıymet-i kuruş 2
- Beşşeri ziraat olunan buğday kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Bir orak kıymet-i sim 3
- Bir küpe kıymet-i sim 5
- Oyan kıymet-i sim 3
- Kızıl öküz bahâsından sim 16

Hissetü'l-bint İnci an-tereketi'l-eb el-merhûm Devın Gazi meblağ 22 hasene 3
mukâbelesine

- Kızıl öküz bahasından hasene 32
- Kızıl konan öküz bahasından sim 82

Hissetü'l-bint Totay an-tereketi'l-ebb el-merhûm Devî Gazi meblağ 22 hasene 3

- Kızıl konan öküz bahasından hasene 3 sim 22

Hissetü'l-asabbiye Ahmed an-tereketi'l-ah el-merhûm Devî Gazi meblağ 36 hasene 2 mukabelesine

- Kızıl konan öküz bahasından sim 8
- Yarım ...ziraat olunan buğday kıymet-i sim 100
- Bir şenik arpa kıymet-i sim 28
- Nısf karalta kıymet-i sim 30
- İki bölük arz kıymet-i hasene 1

Hissetü'l-usbiye Abdülkerim an-tereketi'l-ahh el-merhûm Devî Gazi meblağ 36 hasene 2 mukâbelesine

- nısf karalta 30
- Kızıl donan öküz bahasından sim 8
- Yarım...ziraat olunan kıymet-i sim 100
- Bir şenik arpa kıymet-i sim 28
- İki bölük arz kıymet-i hasene 1

Tahrîren fî mâh-ı Zilhicce sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Kurban Ali Molla bin El-hacı Allahverdi, Abdürrahim Molla bin el-hac Habal, İşterek bin Taralet, Hacı Akay bin Beşe.

Numara:2

Açıklama: İsmihan'ın eşi Hacı Gazi'ye mihrini hibe etmesi.

Oldur ki kaza-i Dib sâkinlerinden karye-i Cefa As sâkinlerinden İsmihan binti Seferşah zevci Hacı Gazi nam kimesne hasebeten lillâh üç yüz altun mihr-i mü'eccelini hibe-i şer'ile hibe eylediğine Eşembay bin Ağam ve Mengeli Ali bin Çerşed nâm kimesneler şehâdetleri sübût-ı kayd olundu. tahrîren fî mâh-ı Zilhicce sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Musa bin Cabgı, Meltek bin Mevlüd Ali, Kurman bin Aliş, Habibullah bin Seferşah, Markaş bin Hüseyin

Numara:3

Açıklama: Cefa As köyünden Hacı Gazi'nin terekesi

Metrukât-ı Hacı Gazi der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Cefa As

- Boz nâm kazak kıymet-i hasene 30
- Samur kalpak kıymet-i hasene 1
- Tekle kürek kıymet-i hasene 3,5
- Ok sadak ma'a yay kıymet-i hasene 1
- Mâi çuka kıymet-i hasene 3,5
- Kılıç (silik) kıymet-i kuruş 2
- Gümüş oyan kıymet-i hasene 3 kuruş 2
- Boz nam kazak bahâsından kıymet-i hasene 1 sim 112

Hissetü'z-zevce İsmhan an-tereketi'z-zevc el-merhûm Hacı Gazi meblağ 28 hasene 2 mukâbelesine tekle kürek bahâsından hasene 2 sim 28

Hissetü'l-ümm Kurtga an-tereketi'l-ibn el-merhûm Hacı Gazi meblağ 1182 hasene 2 Mukâbelesine Gümüş Oyan bahâsından hasene 2 sim 118

Hissetü'l-bint Cin Totay an-tereketi'l-eb el-merhûm meblağ 116 hasene 8 mukâbelesine mâi çuhak çekman kıymet-i hasene 3,5

- Gümüş oyan bahâsından 32,5
- Ok sandık ma'a yay kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Eğer kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Samur kalpak kıymet-i hasene 1
- Boz nam kazak bahâsından sim 33
- Boz nam kazak bahâsından sim 10

Hissetü'l-eb Mustafa an-tereketi'l-ibni el merhum Hacı Gazi meblağ hasene

- Bedir nam kazak bahâsından hasene 1 sim 58
- Tekle kürek bahâsından hasene 2 sim 68

Tahrîren fi mâh-ı Zilhicce sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Akay Efendi ibni İlyas, Abdurrahman Efendi bin Çalış Efendi, Musa Boltek.

19 – 18. Varak

Numara:1

Açıklama: Fatma'nın terekesinin devamı.

Hissetü'l-ibni Sabret an-tereketi'l-üm el-merhûme meblağ 33 hasene 13

- (silik) Gümüş cemâil ve gümüş kaftan kuruş 5
- Derâyi bohça kıymet-i hasene 2
- basma çarşaf kıymet-i hasene 1 sim 30
- keten gömlek kıymet-i hasene 1
- çeldik mürekkebli kıymet-i kuruş 2
- gümüş düğme kuruş 11 kıymet-i hasene 2
- bir koyun bahâsından sim 23
- tefârûc çember kıymet-i kuruş 2
- bir koyun bahâsından babası zimmetinde sim 30
- Basma döşek ma'a yasdık bahâsından kıymet-i sim 30

Tahrîren fî mâh-ı Ramazani'l-mübârek sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Cenay Efendi bin Abdurrahman, Ali Efendi bin Şahbaz, Hoca Pir Efendi bin el-hacı Çoraş, Mehmed Efendi bin Allahverdi.

İşbu envâl-i mezbûre babası Canak yedine teslim olundu.

Numara:2

Açıklama: Abdulgani'nin İsmihan'ı üç talak ile boşaması.

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Kolcuk sâkinlerinden Abdülganî bin Abdullah zevcesi İsmhan binti Bekirdi nâm avretini talak-ı selâse ile tatlık eyledikten sonra ba'de't-tatlîk İsmhan mutallaka-i aleyhe nafaka lâzım olmağın ma'rifet-i müslimîn ile yedime beşer takdir ve tayin olunduğu bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî Ramazan sene 1086.

Şuhûdü'l-hâl: Eş-şeyh Çakaş Efendi bin Mustafa, Abdurrahman Efendi bin el-hacı Çakaş Efendi, Nur Mehmed Efendi bin el-hacı Çoraş, Abdülkerim Efendi ve Ali Efendi ibnân Abdullah Çelebi, Arslan bin Can Mehmed Halife, Abdülkadir bin Bahadır, Ivaz bin Arslan, Manak bin Kara, Nur Mehmed bin Eşrakay, Devlet Ali Molla bin Yunus (silik),

Numara: 3

Açıklama: Tereke Kaydı (?)

- Kutlu Cura nam Çura kıymet-i hasene 5

- Serâser kürkü kıymet-i hasene 30
- Torı kıymet-i hasene sene 6
- Çeldik kıymet-i hasene 2
- Kilim kıymet-i hasene 5
- Dört yüz bezi kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Bir şah dester kıymet-i hasene 2 kuruş 1
- Alaca...döşek kıymet-i hasene 2
- Çeldik kıymet-i hasene 30
- Kutu kıymet-i sim 20
- Altın küpe kıymet-i hasene 3
- Bir yüz bezi kıymet-i kuruş 2

Metrûkât-ı Mevlüd der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Tok Şeyh Baş zimmetinde hasene 27 sim 79

Hissetü'l-üm Kışay an-tereketi'l-ibn el-merhûm Mevlüd meblağ 33 hasene 5 mukâbelesine baş el-vasî zimmetinde hasene 5 sim 33

Hissetü'l-ah teraketi'l-ahi'l-merhûm Mevlüd meblağ 70 hasene 11 mukâbelesine baş el-vasî zimmetinde hasene 11 sim 70

Hissetü'l-uht Doyin an-tereketi'l-ahi'l-merhûm Mevlüd meblağ 96 hasene 5 mukâbelesine baş zimmetinde hasene 5 sim 96

Tahrîren fi mâh-ı Zilhicce sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Efendi ibni El-hacı Çakaş Efendi, Ebubekir Bay bin Receb Bay, el-hac Yusuf bin Abdürrezzak, Kadir Bay bin el-Mehmed Sofa, Kuş Akay bin Pir Mehmed

Numara:4

Açıklama: Can Baba köyünden Devın Gazi'nin terekesi. (İlk kısmı)

Metrûkât-ı Devın Gazi der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Canbaba.

- Cıran dişi kıymet-i hasene 9
- Kızıl öküz kıymet-i hasene 5
- Kızıl donan öküz kıymet-i hasene 3
- (silik) sığır boğaz kıymet-i hasene 5,5
- Sarı sığır boğaz kıymet-i hasene 5,5
- Koker konacen sığır kıymet-i hasene 3

- Koker başmak kıymet-i hasene 2
- Kara konan öküz kıymet-i hasene 2
- Üç beşşeri ziraat olunmuş buğday kıymet-i hasene 5
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 3
- Küçük araba tekerleği kıymet-i sim 5
- Yarım beşter arpa kıymet-i hasene 56
- Bir küpe kıymet-i sim 5
- Bir ...saman kıymet-i kuruş 2
- Köhne Kıymet-i sim 5
- Bir orak kıymet-i sim 3
- Bir (silik) kıymet-i sim 3
- Cümle karalta kıymet-i hasene 2
- Altı bölük arz kıymet-i hasene 3

19 – 19. Varak

Numara:1

Açıklama: Çura Atay köyünden Aman Bay'ın terekesinin değeri, borçları.

Oldur ki fevt olan Eman Bay el-merhûmun cem'an muhalledfât kıymet-i hasene 27 yetmiş beş akçe olup ve cemî'an düyûn-ı hasene 27 yirmi beş akçe mukâbelesne merkûmât kayd olunup Eman Bay el-merhûmun düyûnuna terekesi bi-temâmihâ vefâ eylediği kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Ramazani'l-mübârek sene 1086.

Şuhûdü'l-hâl: el-hacı Abdullah Efendi bin Kara Sofa, Kocamış bin Ramazan, Kurman Ali Molla bin el-hacı Allahverdi, Timur bin Cura Akay, Nur Ahmed bin Eşrakay.

Numara:2

Metrûkât-ı Fâtıma der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Üç kul Kıpçak

- Gümüş hamâyil ve gümüş kasîde kıymet-i hasene 5
- Gümüş bilezik kıymet-i hasene 12
- Gümüş sac bağı kıymet-i hasene 1 kuruş 0.5
- Seraser bohça kıymet-i hasene 0.5
- Mor derayi gömleği kıymet-i hasene 1
- Alaca kemha yasdık kıymet-i hasene 0.5
-kemha yasdık kıymet-i kuruş 1

- Nakışlı keten gömlek kıymet-i hasene 1
- Diz çakşırı kıymet-i kuruş 0.5
- Basma döşek ma'a basma yasdık kıymet-i kuruş 0.5
- Basma çarşaf kıymet-i hasene 1 sim 30
- Al acem yorgan kaftan kıymet-i kuruş 1
- Sırlı sandık kıymet-i sim 30
- Sırlı sandık kıymet-i sim14
- Bakır leğen kıymet-i kuruş 1
- Bakır ibrik kıymet-i sim 70
- Tatar hâne kıymet-i hasene 2.5
- İki keçe kıymet-i kuruş 0.5
- İki yasdık olupak kıymet-i sim 30
- Üç döşek olupak kıymet-i sim 30
- Basma yorgan kıymet-i kuruş 0.5
- Alaca kilim kıymet-i hasene 0.5
- Nakışla keten gömlek kıymet-i hasene 1
- Sekiz re's koyun kıymet-i hasene 4 kuruş 1
- Bakır saçlı kıymet-i hasene 1
- Çeldik kıymet-i kuruş 1
- Kilim kıymet-i kuruş 1
- Leğen kıymet-i kuruş 1
- Bakır tas kıymet-i hasene 0,5
- Mikras kıymet-i sim 30
- Keten gömlek kıymet-i hasene 1
- On iki kuzu derisi kıymet-i sim 50
- Çeldik... Kıymet-i kuruş 0,5
- Alaca velense kıymet-i kuruş 0.5
- (?) kıymet-i sim 30
- Basma döşek mea basma yasdık kıymet-i guruş 0.5
- Gümüş sorguç kıymet-i sim 20
- Gözgülü kıymet-i sim 10
- Gümüş düğme aded 11 kıymet-isim 60

- hasene 5 guruş 1
- Yekün hasene 74, sim 37/ 44
- İki küçük keçi kıymet-i sim 10
- Bir kuzulu koyun kıymet-i hasene 1
- Tefareç ... guruş (0.5)

Hissetül zevc Çanak-Hanbak an tereketü'l zevcete el-merhum Fatıma meblağ 11 hasene 9 mukabelesine

- Bakır ... kıymet-i hasene 1
- Çeldik kıymet-i guruş 1
- Kilim kıymet-i guruş 1
- Bakır leğen kıymet-i guruş 1
- Bakır ibrik kıymet-i sim 70
- Tatarhane kıymet-i guruş 2.5
- Altı re's koyun kıymet-i hasene 3.5
- Elli dokuz akçe ...

Hissetül üm Devın Sultan an tereketü'l binti el-merhume Fatıma meblağ 7 hasene 6 mukabelesine:

- gümüş yükzük kıymet-i hasene 1.5
- gümüş saç bağı kıymet-i hasene 1 gurul 0.5
- gümüş sorguç kıymet-i sim 20
- dört olpak ... üç olpak döşek kıymet-i sim 50
- basma döşek mea basma yasdık kıymet-i guruş 0.5
- on iki kuzu ... biye kıymet-i hasene 0.5
- basma yorgan kıymet-i guruş 0.5
- alaca kilim kıymet-i hasene 0.5
- mikras kıymet-i sim 30
- bakır ... kıymet-i hasene 0.5
- sırlı sandık kıymet-i sim 14
- küçük keçe sim 6
- küçük keçe kıymet-i sim 7

Hissetül üm Devın Sultan'a an tereketü'l binti el-merhume Neslihan'a meblağ 36 hasene 2 mukabelesine:

- İki nakışlı kettan (keten) gömlek kıymet-i hasene 2

- Basma döşek mea yorgan kıymet-i sim 36 dört guruş

Hissetü'l eb Çanak-Hanbak an tereketü'l binti el-merhume Neslihan meblağ 67
hasene 4 mukabelesi:

- Mor darayi gömlek kıymet-i hasene 1
- Alaca kemha yasdık kıymet-i hasene 0.5
- Sarı kemha yasdık kıymet-i kuruş 1
- Sandık kıymet-i sim 30
- Diz çakşır kıymet-i kuruş 0.5
- Al acem yorgan kaftan kıymet-i kuruş 1
- Alacak (silik) kıymet-i kuruş 0.5
- İki keçe kıymet-i kuruş 0.5
- Tavşan kürk kıymet-i sim 30
- Gözgülü kıymet-i sim 20
- Koyun bahasından sim 17

19 – 20. Varak

Numara: 1

Açıklama: Ablak Hacı köyünden Ömer'in terekesinin devamı.

- Turan kıymet-i sim 50
- Saban kıymet-i sim 20
- Bir makas kıymet-i sim 20
- Bir bakla kıymet-i sim 6
- Bir küpe kıymet-i sim 6 bu
- İki orak kıymet-i sim 6
- Bir beygir(?) kıymet-i sim 30
- Gök yorgan kaftan kıymet-i sim 50
- Köhne basma kıymet-i kuruş 2
- Taş saray kıymet-i hasene 3
- Cümle karalta kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Boğca kur ipek kıymet-i hasene 2
- Gölbaşı üç izan arz dahi yarım tahta arz kıymet-i hasene 3 kuruş 2
- Cabda yarım ibzan yarım tahta arz kıymet-i sim 100
- Kupa ağzında bir tahta arz kıymet-i kuruş 2

- Kaburga izanda yarım izan arz kıymet-i kuruş 2
- ...bölük yarım arz kıymet-i hasene 2
- Tersen bir bölük yarım arz dahi yarım tahta arz kıymet-i sim 100
- Çiğer ocakda bir bölük arz kıymet-i kuruş 2
- Çiğer Ocak'da bir tahta arz kıymet-i kuruş 1
- Ramazan molla'dan alınan yarım pay arz kıymet-i hasene 3 sim 11

Hissetü'l-bint Melek an-tereketi'l-ebb el-merhûm Ömer meblağ 25 hasene 3 mukâbelesine

- Üç kuzu koyun kıymet-i hasene 2
- Bir beygir(?) bahasından sim 25

Hissetü'l-ibn Abdülkerim an-tereketi'l-eb el-merhûm Ömer meblağ 50 hasene 3 mukâbelesine

- Sülüs karalta kıymet-i sim 33
- Ramazan Molla'dan alınan yarım pay arzın sülüs kıymet-i sim 33
- Gök yorgan kaftan kıymet-i hasene 50
- Bir giz bahasından sim 5
- İki orak kıymet-i sim 6
- Don ma'a saban kıymet-i sim 70
- Bir kesik tezek kıymet-i hasene 1
- Nakd hasene 1
- Bir koyun bahâsından sim 11

Hissetü'l-ibn Ivaz an-tereketi'l-eb el-merhûm Ömer meblağ 50 hasene 3 mukâbelesine

- Köhne... kıymet-i kuruş 2
- Sülüs karalte kıymet-i sim 33
- Boğca kur inek nısf kıymet-i sim 30
- Ramazan Molla'dan alınan arzın sülüs kıymet-i sim 33
- On beşşeri buğday kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Beşşeri arpa kıymet-i kuruş 2
- Bir koyun bahâsından sim 39
- Bir kuzulu koyun kıymet-i kuruş 1

- Bir kuzulu koyun bahâsından 33

Hissetü'l-ibn Hacı Başe an-tereketi'l-eb el-merhûm Ömer meblağ 5 hasene 3 mukâbelesine

- Sülüs karalte kıymet-i sim 33
- Boğca kor inek nısfâ kıymet-i sim 30
- Ramazan Molla'dan alınan yarım pay arzın sülüs kıymet-i sim 33

İşbu bâlâda mestûrû'l-esâmî olan akrabasından İslâm yedine bey'an teslim olundu tahrîren fî mâh-ı Ramazani'l-mübârek sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Devlet Ali Efendi bin Yunus Sofa, Bolat Efendi bin Tekat Sofa, Allahverdi Sofa bin Tenriverdi, Mehmed Halife bin Bolat Efendi, Mehmed Molla bin İslâm, Selim Molla bin el-hacı Osman, Ayet... bin Tobay, Nur Ahmed bin Eşr Akay ve gayruhum.

Numara:2

Açıklama: Temeş As köyünden Pir Mehmet'in terekesi.

Metrûkât-ı Pir Mehmed der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Temeş As.

- Yedi re's koyun kıymet-i hasene 5 sim 30
- Dokuz tahta arz kıymet-i hasene 9
- Çoban Kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1
- Bakır sahan kıymet-i kuruş 2
- Sabanla kara papa cümle karalta kıymet-i hasene 1
- Üç beşşeri darı kıymet-i hasene 1 sim 20
- Bir kesik darı bir samanlık kıymet-i hasene 1
- Tarak kıymet-i sim 10
- İki kulaç eske kura kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- İki buğday samanla darı samanı kulaç kıymet-i hasene 1
- Doru baytal kıymet-i hasene 7
- Bakî et-tereke fî'd-düyûn üç tahta arz hasene 3,5
- Cümle karalta ma'a karapaya kıymet-i hasene 1
- İki koyun bahasından Ak Mehmed Hacı zimmetinde hasene 2

Numara: 3

Açıklama: Çura Atay köyünden Aman Bay'ın terekesi.

Metrukât-ı Eman Bağ der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Cura Atay.

- Kara öküz kıymet-i hasene 3
- Koya öküz kıymet-i hasene 3
- Kara sığır kıymet-i hasene 3,5
- İki tahta arz kıymet-i hasene 1
- Bir izan arz kıymet-i hasene 2
- Saban ma'a elâle kıymet-i kuruş 1
- Turan ma'a kılıç kıymet-i kuruş 1
- Çoban kazan kıymet-i hasene 2
- Üç beşşeri ziraat olunmuş buğday kıymet-i hasene 5
- Kuça yarım eski saman kıymet-i sim 100
- Bir kalav yarım tezek kıymet-i hasene 1
- Köhne kükrek araba kıymet-i sim 1
- Yekûn hasene 23 sim 5 hasene 27 sim 75

19 – 21. Varak

Numara: 1

Açıklama: Molla Akay'dan kalan tereke için kızına vasi tayin edilmesi ve malın teslimi

Oldur ki fevt olan Molla Akay el-merhûmun muhalledfât bi-hasebi'ş-şer' taksîm ve tevezî' olunup sabiye ve gâibe kızı Hanife nâm sağırenin hisse-i şer'iyyesine kırk dört altın on akçe diküp mukâbelesine merkûmât kayd olunup kibel-i şer'den bir vasî lâzım olmağın Ömer Ahmed Efendi bin Mehmed Ali nâm kimesne vasî nasb olunup umûr-ı vesâyeti kabul ve hizmet-i lazımesine te'ahhüd etmeğın işbu emvâl-i mezkûre havfen ani'l-helâk Ahmed Efendi el-mezbûr yedine bey'an teslim olundu tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelevvel sene 1083

Numara: 2

Açıklama: Molla Akay'dan Mehmed Ali'nin hissesine düşenler.

Hissetü'l-usbiye Mehmed Ali an-tereketi'l-ah el-merhûm Molla Akay meblağ 10 hasene 33 mukâbelesine

- Büyük koker öküz kıymet-i hasene 3
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- İki setar (?) kıymet-i sim 30
- Küçük metar (?) ...kıymet-i sim 25

- Bir çelik kıymet-i sim 3
- Ve bir kupa kıymet-i sim 3
- Köhne çelik kıymet-i sim 1
- Bir küpe kıymet-i sim 10
- Bir tab'la kıymet-i sim 10
- Kacav kıymet-i sim 3,5
- Burgu kıymet-i sim 2
- Bir köhne giz kıymet-i sim 6
- Alaca kilim kıymet-i kuruş 2
- Taş saray habatıyla (?) kıymet-i hasene 3
- Ve cümle karalta kıymet-i hasene 2
- Coşanlık üç bölük arz kıymet-i sim 90
- Çuvalda bir bölük yarım arz kıymet-i sim 35
- Tarpancı ardında altı bölük arz kıymet-i hasene 12
- Başmak İli'nin elden iki bölük yarım arz kıymet-i sim 75
- Bakçada iki bölük arz kıymet-i hasene 2
- Soy Akar'da iki bölük arz kıymet-i hasene 2
- Çörek'de bir bölük yarım arz kıymet-i sim 35
- Torı Lay'da bir bölük yarım arz kıymet-i sim 35
- Cağa'da bir bölük yarım arz kıymet-i sim 35
- Kuzulu koyun aded 15 kıymet-i hasene 10
- Kısır koyun aded 11 kıymet-i sim 5 sim 5
- Macar beğ altı kıymet-i sim 20
- Saban ma'a elâle (?) ve ma'a turan kıymet-i kuruş
- Bir çalfa kıymet-i sim 20
- Bir orak kıymet-i sim 3
- Üç kalav tezek kıymet-i sim 90
- Bir kesik fora (?) kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Dört beşşeri yarım arpa kıymet-i sim 11
- Bir batman üç şenik buğday kıymet-i hasene 5 sim 8
- Bir kesik saman kıymet-i hasene 1 kuyruş 2
- Cümle hırdavât kıymet-i sim 15

- Bakır tava kıymet-i sim 30
- On kuzunun yapağısı kıymet-i sim 10

Tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi bin el-hacı Abdülgaffar Efendi, Hasan Halife bin Tekartar, Ali Bay an-karye-i İç bin Eşer Akay, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 3

Açıklama: Arazide sınır anlaşmazlığı.

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Kızıl Ciğer sâkinlerinden Esen Sultan binti Ebubekir mahfil-i kazâ-i celîlü'l-kadre hâzıra olup yine karye-i mezbûre ve Bayram Seyyid Ötmüş (?) nâm kimesnei ihzâr ve müvâcehe takrîr-i güftâr edüp dedi ki işbu Bayram Seyyid el-mezbûrun li-eb ve üm karındaşı Doni Yanak el-merhûm irsle intikâl karaltasına bir kara papasına bala bir dana ile doksan iştirâ eylemişimdir ikimizin karaltamızın mâbeyninde sınır çekmiş garb cânibi işbu Bayram Seyyid el-mezbûrundur ve şark cânibi benim mülk-i müşterâmdır bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun gibbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyh Bayram Seyyid el-mezbûr Esen Sultan el-mezbûrenin vech-i meşrûh tasdik ve tahkîk etdükden sonra sınır çekilmiş taşın şarkı cânibini Esen Sultan el-mezbûrenin mülk-i müşterâsı olmak üzere hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083.

Şuhûdü'l-hâl: Bubek Bay bin Doni Şuker, Mehmed Bay bin el-hacı Ramazan, Mehmed Ali bin Muharrem Bay, Kutlu Başa bin Mehmed Bay, Ali Akay bin Anis (?), Hasan bin Kurmaş, İslâm bin Devletgeldi, Camla bin Kurman Ali, İskender bin Devletgazi, Mustafa Çelebi bin Seyyid Efendi, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 4

Açıklama: Ablak Hacı köyünden Ömer'in terekesi.

Metrukât-ı Ömer der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Ablak Hacı.

- Kara öküz kıymet-i hasene 3
- Çabar öküz kıymet-i hasene 3
- Koker boğa kıymet-i hasene 2
- Çabar sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Gök sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Kaşka sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Kızıl dana dişi kıymet-i sim 100
- Kara dana dişi kıymet-i sim 100

- Koker kaşka konacak kıymet-i hasene 1
- Kuzulu koyun aded 1 kıymet-i sim 15
- Kısır koyun aded 3 kıymet-i hasene 2
- Çal baytal kıymet-i hasene 3
- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 2 kuruş 0,5
- On beşşeri arpa kıymet-i kuruş 1
- (silik) kulaç eski saman kıymet-i hasene 3 kuruş 1
- Üç kulaç yeni saman kıymet-i hasene 3
- Üç kulaç kura kıymet-i hasene 3
- Gök araba kıymet-i kuruş 0,5
- Bir kesik tezek kıymet-i hasene 1
- Tatar hâne kıymet-i sim 100
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

19 – 22. Varak

Numara: 1

Açıklama: Haneye tecavüz ve adam yaralama.

Murtazâ efendi bin Bektemer bin Atay ve Ebubekir bin Kukace ve Kemtaşer bin Zülfikar li-ecli'ş-şehâde hâzırûn olup işbu Canak ve Manak ve Kurmay nam kimesneler işbu Gaybullahve Seyyid Gazi ve Koman Gazi nam kimesnelerin başlarına ve a'zasını mahrûc edüp evine basdığına ve defa'atiyle töhmetine sebkât eylediğine biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her birinin edâ-i şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahfil-i irtizâda vâkı'a olup işbu Canak ve Manak ve Kurmanas nâm kimesneler gibi defa'atiyle müttehim olmak üzere hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083.

Şuhûdü'l-hâl: Said efendi bin el-hacı Abdülgaffar Efendi, Gümüşbay bin Malem Bay, Gazi Bay bin Mehmed Bay, Mehmed Molla bin Allahverdi, Mustafa Çelebi bin Said ef, Mehmed Çelebi bin İsmail efendi, Bolat, Abdurrahman bin Can Mehmed Bay, Bolat bin Nogay.

Numara: 2

Açıklama: Tarpançı köyünden Molla Akay'ın terekesi.

Metrukât-ı Molla Akay der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Tarpancı.

- Mahke nam kazak kıymet-i hasene 30
- Büyük koker öküz kıymet-i hasene 3
- Büyük kaşka öküz kıymet-i hasene 30
- ...(?) kazan ma'a'l-ocak kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Büyük sahan kıymet-i hasene 1
- İki makas kıymet-i sim 30
- Küçük makas kıymet-i sim 10
- Bir çelik kıymet-i sim 3
- Bir kupa kıymet-i sim 3
- Köhne çelik kıymet-i sim 1
- Bir kübi (?) kıymet-i sim 10
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- El tabkası kıymet-i sim 10
- Kacav kıymet-i sim 3
- Burgu kıymet-i sim 2
- Bir köhne (silik) kıymet-i sim 5
- Alaca kilim kıymet-i kuruş 2
- Bir makaskıymet-i sim 15
- Tas hane kıymet-i hasene 3
- Ve cümle karalta kıymet-i hasene 2
- Coşalık'da üç bölük arz kıymet-i sim 90
- Çuval'da beş bölük arz kıymet-i hasene 1 sim 30
- Çuval'da bir bölük yarım arz kıymet-i sim 35
- Marince Erdin altı bölük arz kıymet-i hasene 1,5
- Yaşmak İlinik (silik) iki bölük arz kıymet-i sim 75
- Göldelen'de dört bölük arz kıymet-i hasene 1
- Bağcada iki bölük arz kıymet-i hasene 2
- Babahasası'nda üç bölük arz kıymet-i sim 90
- Suyakar'da iki bölük arz kıymet-i hasene 2
- Çürük'de bir bölük yarım arz kıymet-i sim 35
- Toraleb'de bir bölük yarım arz kıymet-i sim 35
- Cağa'da bir bölük yarım arz kıymet-i sim 35

- On beş kuzulu koyun kıymet-i hasene 10
- On bir kısır koyun kıymet-i hasene 5 sim 5
- Macarın alta (?) kıymet-i sim 20
- Sabaz ma'a..... kıymet-i kuruş 1
- Çalfar kıymet-i sim 20
- Orak kıymet-i sim 3
- Üç kalav tezek kıymet-i sim 90
- Bir kesik (silik) kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Dört beşşeri yarım arpa kıymet-i sim 110
- Batman buğday kıymet-i hasene 3 kuruş 1
- Üç (silik) kıymet-i sim 38
- Bir kesik saman kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Cümle hırdavat kıymet-i sim 15
- Bakava kıymet-i kuruş 2
- On kuzunun yapağısı kıymet-i sim 10

Numara: 3

Açıklama: Atçı köyünden Osman'ın terekesi.

Metrukât-ı Osman der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Atçı.

- Yarım pay arz kıymet-i hasene 8
- Cümle karalta kıymet-i hasene 3
- Dikçenetres'de dört tahta arz kıymet-i hasene 1 kuruş 1

Yekûn hasene 91 sim 71

Numara: 4

Açıklama: Molla Akay'ın ölmeden önce yukarda sayılan mallarını hibe ettiğinin belirtilmesi

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Tarince sâkinlerinden Ertoy nam avret kız karındaşının oğlu Molla Akay bin Bakatbay nam kimesne tarih-i kitabdan bir sene mukaddem işbu bâlâda mestûrû'l-esâmî el-emvâlini hibe-i sahîha-i şer'îyle hibe ve teslim ve temlik ve ikbâz eylediğine ve Molla Akay el-mezbûr dahi kabul ve kabz eylediğine karye-i mezbûre sâkinlerinden Nuray Şeyh bin Enay Şeyh ve Ali Akay Şeyh bin Kuşak Şeyh ve Mehmed Molla bin Suhte ve Abdullah bin Esnabak ve İbaşer bin El-hacı Allahverdi ve sâir kimesneleri mahfil-i kazâ-i celîlü'l-kadre hâzırûn olup Ertoy el-mezbûre hal-i hayatında ve kemâl-i aklında tarih-i kitabdan bir

sene mukaddem hibe-i sahîha-i şer'îyye ile hibe ve teslim ve ikbâz ve temlik eylediğine ve Molla Akay el-mezbûr dahi kabul ve kabz eylediğine bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahal-i irtizâda vâkı'a olup işbu emvâl-i mezkûre Molla Akay el-mezbûrun mülk-i mevhûb olmak üzere hükm olunduktan sonra Molla Akay el-mezbûr bi-emrillahi te'âlâ fevt olup işbu umûr-ı emvâl-i mezkûre Molla Akay el-mezbûrun bint-i sulbiyesi Hanife ile usbiyesi olan Mehmed Ali'ye münhasır olduğu bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: el-hacı Allahverdi bin Esnabak Bay, Mirze Akay, Nuray Şeyh bin Enay Şeyh, Ali Eka Şeyh bin Kuşak Şeyh, Mat Akay bin Suhte, Başa bin Taraş, Tok Mehmed bin Ramazan, Tekater bin Abdullah, Hasan Halife bin Tekater ve gayruhum mine'l-hâzırûn.

19 – 23. Varak

Numara: 1

Açıklama: Karnad köyünden Bayram Ali'nin terekesi.

Metrûkâtü'l-bakiyye an- (silik) Bayram Ali der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Karnad

- İki taş hane kıymet-i hasene 3
- Gülsüm nam câriye kıymet-i hasene 3
- Bay Çura nam çura
- Kazmağar nam çura
- Bir çoban kazan kıymet-i hasene 2
- Bakır kolağla kazan kıymet-i hasene 1
- Büyük bakır tas kıymet-i kuruş 2
- Küçük bakır tas
- Büyük fuça kıymet-i sim 2
- İki kilim kıymet-i sim 21
- Büyük çorgata
- İki ...tabaka bir hurda tabak
- Büyük bukağa kıymet-i sim 2
- İki kılıç gümüşle dört çana uyan iki taş kara karaltasıyla
- Bir evlek tahta cemî' levâzımıyla
- Dört küpcük
- Bir konta ferace

- Bir kırmızı mukaddem kuşak
- Ve bir gümüş kuşak
- El derayi sırt içle kürk
- İki alaca velense
- On keten gömlek
- Yirmi nalin maa yüz bezi
- On beş gümüş düğme
- Saçlık dildâne
- On Olpak
- İki koyun (silik) yağ
- Dört esedî
- İki hurda sandık
- Bir sar sandık
- Dört keten tarak
- Bir demir tarak
- Bir ağaç sini
- Bir büyük tekne
- Mihr-i mu'accel esedî 10
- Kula at
- Doru at kıymet-i hasene 30
- Kerbiye kolanlı
- Kızıl sığır
- Gümüş bilezik
- Sarı atlas
- Acem basması yorgan
- Gelbuni
- Büyük burga
- Çüy burga
- Küçük burga
- Kazma baksa
- İki eğir
- Bir eğir hak

- Bir maşa
- Eşcâr-ı gayr-ı müsmire
- El tavası
- Za're hasene 6,5
- Yine za're hasene 5
- Kilidi kolda hasene 2
- Çakşır nam kıbtîde hasene 5
- Doru eşe
- Sabak boynuzlu kara sığır buzağla
- Kara dişi dana
- Koker sığır buzağla
- Koker dişi dana
- Def'a koker sığır buzağla
- Kara öküz
- Koker öküz
- Çaralgaş'da arz mezra'a kıymet-i hasene 7,5

Numara: 2

Açıklama: Bayram Ali'nin terekesinden mihir borcunun düşülmesi.

Oldur ki Dib Tarhan kazâsına tâbi' karye-i Oy ili sâkinlerinden Hacı binti Bayram aleyhinde vekâleten sâbite olan Ak Bula bin Allahverdi mahfil-i kaza-i celîlü'l-kadre hâzır olup yine kaza-i mezbûrede karye-i Karlama sâkinlerinden Hızır Halife bin Bayram Ali nam kimesnei ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i dava ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp işbu Hızır Halife el-mezbûr babası Bayram Ali el-merhûmun terekesin kısmet eyledikte kısmet-i bâkî yüz altın kıymetinde terekeden mâadâ benim zevcem ve müvekkilem Hacı nâm avrete mihr-i mu'accel nâmnda verilen on esedî kuruş ve otuz altın kıymetinde doru at ve şedâyid bi-hasebi'ş-şer' sübûtda taleb ederin almak murâdımdır dedikte araya muslihûn ve mutevassıtûn vâki' olup yüz altın kıymetinde olan terekeden ve otuz altın kıymetinde olan mihr-i mu'accel namında verilen at davasından ve on esedî kuruş davasından on beş kısır koyun ve yüz (silik) beş esedî ve gümüş kuşak ve bir çift gümüş bilezik alıp sulh ve salâh olunup birbirinde davalarına ibrâ ve iskât eyleyüp mâbeynlerinde mübârî ve mütâreke eylediklerinde sıhhat-i ibrâya hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülevvel sene 1083.

Şuhûdü'l-hâl: Nur Mehmed efendi bin el-hacı Çoraş, Osman Emeldeş ve Edebul Emeldeş ibnân HasanAtalık, Geldikul bin Sunca Ali, Kırca bin Halil, Ak Mehmed bin Timur, Demok Mehmed bin Ramazan, Kalan ve Bosi ibnân Kulem, Emrhac Sofa bin Babas.

Numara: 3

Açıklama: Haneye tecavüz ve yaralama. (Devamı 22. Varaktadır.)

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Kıpçak sâkinlerinden Gaybullah bin Eşverdi ve Seyyid Gazi ve Kurman Gazi ibnân Abdullah nâm kimesneler mahfil-i kazâ-i celîlü'l-kadre hazırûn olup dediklerine karye-i mezbûrede Çanak ve Manak Kurman ibnân Kara Akay ihzâr ve müvâcehelerinde takrîr-i dava ta'bir-i ani'l-merâm edüp dediler ki işbu Canak ve Manak ve Kurman Manay nam kimesneler evime basup kendilerimizin başlarımızı mecrûh edüp defa'atle töhmete sebkat eylemişlerdir bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunup olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyhim Canak ve Manak ve Kurmanay nam kimesneler bi'l-inkâr cevab vericek Gaybullah ve Seyyid Gazi ve KurmanGazi el-mezbûrların sıdk-ı davasına muvâfık beyine taleb olundukda ricâl-i müslimînden Halil bin el-hacı Abdullah ve Hakasin Çelebi bin Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Kıpçak sâkinlerinden Gaybullah bin Eşverdi ve Seyyid Gazi ve Kurman Gazi ibnân Abdullah nâm kimesneler mahfil-i kazâ-i celîlü'l-kadre hazırûn olup dediklerine karye-i mezbûrede Çanak ve Manak Kurman ibnân Kara Akay ihzâr ve müvâcehelerinde takrîr-i dava ta'bir-i ani'l-merâm edüp dediler ki işbu Canak ve Manak ve Kurman Manay nam kimesneler evime basup kendilerimizin başlarımızı mecrûh edüp defa'atle töhmete sebkat eylemişlerdir bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunup olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyhim Canak ve Manak ve Kurmanay nam kimesneler bi'l-inkâr cevab vericek Gaybullah ve Seyyid Gazi ve KurmanGazi el-mezbûrların sıdk-ı davasına muvâfık beyine taleb olundukda ricâl-i müslimînden Halil bin el-hacı Abdullah ve Hakasin Çelebi bin...

19 – 24. Varak

Numara: 1

Açıklama: Kerime isimli kadına daha önce bağlanan nafakanın annesinin talebiyle tekrar görüşülmesi.

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Köstelli sâkinlerinden Müslime binti Arslan Gazi'den vekâlete sâbite olan yine Arslan Gazi bin Gülmehmed Hâfız mahfil-

i kazâ-i celflü'l-kadre hâzır olup kazâ-i mezbûrede karye-i Oyrat sâkinlerinden Mehmed Ali binti Suniye Ali nam kimesnei ihzâr ve müvâcehesinde takrir-i dava ve ta'bîr-i ani'l-merâm edü dedi ki işbu Mehmed Ali el-mezbûrun sulb-i sağır kızı Kerime nam sağıre kadı-i sâbık Abdülkerim efendi yevmiye ikişer akçe nafaka takdir ve farz eyleyüp hüccet-i şer'iyye eylemiş idi hüccet-i şer'iyyesine nazar olunsun dedikde hüccet-i şer'iyyesine nazar olundukda yevmiye ikişer akçeden üç senede on sekiz altın olup araya muslihûn ve mutavassitûn vâkı'a on sekiz altın nafakası mukâbelesine bir kürk-ı sığır kıymet-i hasene 3 ve bir çabar erkek dana kıymet-i hasene 1 ve bir kara öküz kıymet-i hasene 3 işbu emvâl kıymet-i merkûmesiyle ahz ve kabz edüp dokuz altın işlenmiş nafakasında ibrâ ve ıskât eyleyüp ve Kerime nam sağırenin hadd-i bulûğa dek nafaka ve kisvesine üzerime iltizâm eyledim bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin sual olunsun deyicek gibbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşarun ileyh Mehmed Ali el-mezbûr Arslan Gazi el-vekîlin vech-i meşrûh üzere ve tasdik ve tahkik eyledikten sonra sıhhat-i ibrâ ve ıskâtıyla ve Kerime nam sağırenin nafaka ve kisvesi vâlidesi Müslime nam avretin zimmetinde olmak üzere hükm bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Abdülhalim efendi bin Esnetol bay, Koy Akay Bay bin Ahmed Bay, Sefer Bahadır bin Arslan Bahadır, İşterek bin Hacı Kurma, Receb bin Gence, Başa bin Taraş, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 2

Açıklama: Ağış İli köyünden Devin Akay'ın terekesi.

Metrukât-ı Devin Akay der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Ağış İli.

Atay zimmetinde hasene 13 sim 100

Hissetü'l-uht Bal Tokay an-tereketi'l-ah el-merhûm Devin Akay meblağ 78 hasene 3 mukâbelesine Atay zimmetinde olan deyninden hasene 3 sim 78

Hissetü'l-ah Cangeldi an-tereketi'l-ah el-merhûm Duy Akay meblağ 38 hasene 7 mukâbelesine Atay zimmetinde olan deyninden tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Abdülcinan efendi bin Eşali Bay, Hacı Kurman Bay bin Cemali Bay, Şemay Bay bin Babay Bay, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 3

Açıklama: Kullanılmakta olan gayrimenkul (arazi) üzerinde mülkiyet tartışması.

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Tarpancı sâkinlerinden Raslı binti Bayrak Sofi mahfil-i kazâ-i celflü'l-kadre hâzır yine karye-i mezbûrede Hacı Akay Sofa bin

Bay Çura nam kimesnei ihzâr ve müvâcehesinde dava ve tabir-i ani'l-merâm edüp dedi ki işub Hacı Akay el-mezbûr Babam Bayrak Sofa el-merhûmun yarım pay arz mezra'asına gasben zabt ve tasarruf ediyor bi-hasebi's-şer' sübût taleb ederin sual olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyh Hacı Akay Sofa el-mezbûr cevâb verüp dedi ki benim babam Bay Çura Sofa el-merhûm Raslı el-mezbûrenin babası Bayrak Sofa el-mersûmun hal-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde zabt ve tasarruf edüp Babab Bay Çura Sofa el-merhûmun fevtinden sonra bana irsle intikâl edüp yirmi beş seneden beri tasarruf eden mülkumdür bi-hasebi's-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ilehyâ Raslı el-mezbûre bi'l-inkâr cevab vericek Hacı Akay el-mezbûrun sıdk-ı kelâmına muvâfık beyine taleb olundukda Haşim Akay bin Kuş Ali ve Eş Akay Sofa bin Hacı Molla li-ecli's-şehâde hâzırân olup Hacı Akay Sofa el-mezbûrun lafzan ve ma'nen kelâmına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahal-i irtizâda vâkı'a olup arz-ı mezbûre Hacı Akay Sofa el-mezbûrun irsle intikâl edüp yirmi beş seneden beri mülk-i mutasarrıf olmak üzere hükm olunup bi't-tav' kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083.

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkerim Efendi bin Şahbaz Sofa, Arslan Efendi bin Abdülcinan Halife, Eş Akay Sofa bin Hacı Molla, Bay Kutlu bin Abdullah, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 4

Açıklama: Bayak Sofî'nin terekisi.

Hissetü'l-bint Raslı an tereketi'l-eb el-merhûm Bayak Sofî meblağ 30 hasene 3 mukâbelesine

- Göldelet'de yarım izan arz kıymet-i hasene 1
- Başmak İli'nin önünde yarım izan arz kıymet-i hasene 1
- Bağcada bir izan arz kıymet-i hasene 1
- Tahtlar'da bir tahta arz kıymet-i hasene 2

Hissetü'l-bint Dükeli an-tereketi'l-eb el-merhûm Bayak Sofa meblağ hasene mukâbelesine

- Bağca'da bir izan arz kıymet-i hasene 1
- Göldelet'de yarım izan arz kıymet-i hasene 1

- Tahtalar'da bir tahta arz kıymet-i hasene 2
- Cağa'da yarım tahta arz kıymet-i kuruş 2
- Tahrîren fi mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkerim Efendi bin Şahbaz Sofa, El-hacı Halife Şeyh bin Sefer Bay, Arslan Efendi bin Abdülcinan Halife, Hacı Akay Sofa bin Bay Çura, Tok Mehmed bin Ramazan.

19 – 25. Varak

Numara: 1

Açıklama: Kıpçak köyünden Sarı Akay'ın bir zamanlar satın aldığı arazinin kendisine hükmolunması.

Oldur ki Dib Tarhan kazâsına tâbi' karye-i Kıbcak sâkinlerinden Sarı Akay bin Arslan Gazi mahfil-i kaza-i celîlü'l-kadre hâzır olup yine kaza-i mezbûrede karye-i Aylak Hacı sâkinlerinden Ömer Akay bin Mevlüd Ali nam kimesnei ihzâr ve müvâcehesinde takrir-i kelâm ve tabir-i ani'l-merâm edüp dedi iki işbu Ömer Akay el-mezbûrun babası Mevlüd Ali el-merhûmda hal-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde tarih-i kitabdan on altı sene mukaddem karye-i Bonyak Mehmed'den hakkımı mer'i hakkı şirble iştirâ eylediği yarım pay arz mezra'asını bana dört altın doksan akçeye bey' edüp ben dahi alâ mâ yelaka bi'l-akâr hakkı-ı mer'î ve hakk-ı şirbiyle dört altın doksan akçeye eşterimi kabz-ı mebî teslim-i semen eyleyüp tekrar iştirâ eylediği altı arazi mezbûreyi Mevlüd Ali el-merhûmun hal-i hayatında ve kemâl-ı sıhhatinde tarih-i mezbûrede Mevlüd Ali Bay'la karye-i Aylak Hacı'da iştirâ eylediği arazi-i mezbûreyi ve kendi ve kendi karye karyemizde olan Mevlüd Ali Bay'ın beş kıta arz mezra'asına tebdil eyleyüp on seneden beri tasarruf ediyorum bi-hasebi'ş-şer' sübût matlûbumdur suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyh Ömer Akay el-mezbûr dedi ki babam Mevlüd Ali el-merhûm hal-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde tarih-i kitabdan on altı sene mukaddem arazi-i mezbûreyi hakk-ı mer'î ve hakk-ı şirbiyle işbu Sarı Akay el-mezbûra dört altın doksan altı akçeye bey' edüp kabz-ı semen teslim-i mebî' eyledikten sonra yine tarih-i mezbûrede babam el-merhûm karye-i Kıbcak'da evvelâ beş kıta arazi mezra'asını Sarı Akay el-mezbûrun karye-i Ablak Hacı'da arazi mezra'asına tebdil ve tağyîr eylemiştir hâlâ karye-i Kıbcak'da olan beş kıta arazi mezra'a Sarı Akay el-mezbûrun mülk-i müşterâsıdır deyu ikrâr ve itirafından sonra Kıpçak'da olan beş kıta arazi mezra'a Sarı Akay el-

müma ileyhın mülk-i müşterâsı üzere hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fi mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Osman Sofa bin Dosmaysu, Mehmed Molla bin Mültekî Bay, Abdülkerim bin Tabi, Eşi bin Bayram Gazi Paşa bin Taraş, Ahmed bin Ak Koçkar, Batar bin Başe, Esen Ali bin Tabi.

Numara: 2

Açıklama: Tolpa Kıpçak köyünden Kataş-Kazaş'ın terekesi.

Metrûkât-ı Kataş der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Tolpa Kıpçak.

- Koker sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Emerti zimmetinde hasene 3
- Çoban kazan kıymet-i kuruş 2
- Hurda sandık kıymet-i sim 25
- ...yorgan kaftan kıymet-i hasene 2
- Zof kıymet-i kuruş 2
- Bir sahan kıymet-i hasene 2
- İki (silik) minder kıymet-i kuruş 2
- Tatar hâne kıymet-i hasene 2
- Bir küp kıymet-i sim 10
- Yeşil deraye kıymet-i hasene 2 kuruş 1
- Koker kaşka dana kıymet-i hasene 1

Numara: 3

Açıklama: Vefat eden Fataş'ın mihrini sağlığında hibe ettiğine hükm olunması ve Fataş'ın tereke kaydı, hissedarları.

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Kıpçak sâkinlerinden Emirti bin Kiçem mahfil-i kaza-i celîlü'l-kadre hâzır olup yine karye-i mezbûrede Devletşah ve Hacı Bike nâm sulb-i vasiyyeden vasî nasb olunan Don Akay müvâcehesinde takrîr-i güftâr edüp dedi ki zevcem Fataş el-merhûme hal-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde yüz altun mihr-i mü'eccelini bana hibe-i sahîha-i şer'ile hibe eyleyüp ben avzına bir yeşil dirabe ikrar eylemişdimdir bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyh Dun Akay el-mezbûr bi'l-inkâr cevab vericek Emirti el-mezbûrun sıdk-ı kelâmına muvâfık beyine taleb olundukda ricâl-i müslimînden Abdülkerim Bekir Bay ve Cüzceşar bin Canik li-ecli'ş-şehâde

hâzırân olup Emirti el-mezbûrun kelâmına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'iyye etdiklerinden sonra şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahfil-i irtizâda vâkı'a olup yüz altın mihr-i mü'eccelin hibesiyle hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fi mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Bay bin Ataygazi Bay, Sarı Akay bin Arslan Gazi, Tok Mehmed bin Ramazan ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Fataş'ın Terekesi:

Hissetü'l-ümm Şahim an-tereketi'l-bint el-merhûme Fataş meblağ 99 hasene 2 mukâbelesine

- Hurda sandık kıymet-i sim 25
- Zof (?) kıymet-i kuruş 2
- Koker kaşka dana kıymet-i hasene 1
- Çoban kazan kıymet-i kuruş 2
- Bir bakır sahan kıymet-i hasene 2
- Birdöşek bahasından sim 13

Hissetü'z-zevc Emirti an-tereketi'z-zevcetü'l-merhûme Fataş meblağ 19 hasene 3 mukabelesine kendi zimmetinde evlâdında hasene 3 sim 19

Hissetü'l-bint Hacı Bike an-tereketi'l-ümm el-merhûme Fataş mebla 13 hasene 1 mukâbelesine babası Emirti zimmetinde olan deynden hasene 1 sim 102

Hissetü'l-ibn Beştaş an-tereketi'l-üm el-merhûme Fataş meblağ 83 hasene 3 mukâbelesine

- Nefti yorgan kaftan kıymet-i hasene 2
- Bir payazi döşek kıymet-i sim 20
- Bir payazi döşek bahasından vâlidesi zimmetinde sim 3
- Koker sığır buzağla kıymet-i hasene 3

Hissetü'l-ibn Devletşah an-tereketi'l-ümm el-merhûme Fataş meblağ 83 hasene 3 mukâbelesine babası Emirti zimmetinde olan deyninden hasene 3 sim 83

Tahrîren fi mâh-ı Rebiülâhir sene 1083.

Şuhûdü'l-hâl: Şuhûdü'l-mezkûrîn fi's-sâbık

19 – 26. Varak

Numara: 1

Açıklama: Darp edildiğini ve dişlerinin döküldüğünü iddia eden Közi'nin iddiasının karşı tarafın yeminiyle geçersiz hale gelmesi

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Köstelli sâkinlerinden Közi bin Dusem Sofa mahfil-i kazâ-i celîlü'l-kadre hâzır olup yine karye-i mezbûrede Kâbil bin İbrahim nâm kimesnei ihzâr ve müvâcehesinde takrir-i dava ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp dedi ki işbu Kâbil el-mezbûrmeclisinde beni darb edüp azı dişlerinde bir dişimi kırıp ve bir dişim dahi hareket eder bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileh Kâbil el-mezbûr bi'l-inkâr cevâb vericek Göziel-mezbûrun sıdk-ı kelâmına muvâfık beyine taleb olundukdan beyyineden âciz ve kâsır olmağın Kâbil el-mezbûra yemin teklif olundukda halef billâhi'l-azîmiyle yemîn etdikden sonra Gözi el-mezbûrun davasının bütlânıyla hükm olunup bi't-taleb kayd olundu fî mâh-ı Rebiülevvel sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Gazi Akbendi el-müderris bin Seyyid Gazi, Molla Şer Efendi el-müderris bin Musa Dede, eş-şeyh Hasan efendi bin Maksud Ali, Cabbar Efendi bin Abdurrahman, Mehmed Efendi bin Opik, Mahmud Bay bin Halil, Mevlüd Hâfız bin Receb Sofa ve gayruhum mine'l-huzâr.

Numara: 2

Açıklama: Ablak Hacı köyünden Nurullah'ın terekisi.

Metrûkât-ı Nurullah der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Eblak Hacı vâlidesi Altunzade zimmetinde olan deyn hasene 15 sim 15

Hasene 13 sim 66

Hissetü'l-üm Altunzâde an-tereketi'l-bint el-merhûm Nurullah meblağ 35,5 hasene 1 mukâbelesine kendi zimmetinde olan deyninden hasene 1 sim 35,5

Hissetü'l-uht Fatım an-tereketi'l-uht el-merhûm Nurullah meblağ 93 hasene 3 mukâbelesine Vâlidesi Altunzâde zimmetinde olan deyninden hasen 3 sim 93

Hissetü'l-ah li-ümm an-tereketi'l-uht el-merhûm Nurullah meblağ sim 113 mukâbelesine vâlidesi zimmetinde olan deyninden sim 113

Hissetü'l-uht li-ümm Aişe an-tereketi'l-uht el-merhûm Nurullah meblağ-ı sim 113 mukâbelesine vâlidesi zimmetinde olan deyninden sim 113

Hissetü'l-ah li-eb ve üm İdebul an-tereketi'l-uht el-merhûm Nurullah meblağ 66 hasene 7 mukâbelesine vâlidesi Altunzâde zimmetinde olan deyninden

Hasene 7 sim 66

Tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Kara Bay bin Dosar Halife, Mehmed Molla bin Mülteşer, Çağzcaşar bin Eman, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 3

Açıklama: Ablak köyünden vefat eden Babaş'ın mallarının çocuklarının adına Aslan'a teslim edilmesi.

Oldur ki karye-i Ablak Hacı sâkinlerinden fevt olan Babaş nam kimesnenin sulbi oğulları Kuş Akay ve Abdullah nâm sağîrlerin cemî'an akârı ve cemî'an karaltası ve bir kızıl öküz ve bir ala öküz işbu sığırların akârı ve emlâki alâ vechi'l-emânet ahî-i kebîri Arslan'a teslim olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Kara Bay bin Doser Halife, Miso bin Atay Gazi, Mehmed Molla bin Molteş, Batır bin Seyyid, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 4

Açıklama:

Naşte nâm câriye Abdullah nâm sağîreye mevhûbdan kable'l-üm bi-şehâdet Seyyid bin Atay Gazi ve bi-şehâdeti Mehmed Molla bin Molteş bi-ikrâri'l-ümm

Şuhûdü'l-hâl: Şuhûdü'l-mezkûrûn fî's-sâbık.

Numara:5

Açıklama: İlçan isimli köleye 100 altın karşılığında özgürlüğünün verilmesi.

Oldur ki Dib Tarhan kazâsına karye-i Kıpçak sâkinlerinden İlçan nâm abd mahfil-i kazâ-i celîlü'l-kadre hâzır olup yine karye-i mezbûrede efendisi Seydi Himmet Ali bin el-hacı Şaban nam kimesnei ihzâr ve müvâcehesinde takrir ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp dedi ki işbu efendim ben yüz altuna mükâteb eylemişidi semen-i merkûm yüz altun işbu efendim Himmet Ali el-mezbûre bi-tamâmihi edâ eyledim bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyh Himmet Ali el-mezbûr mukırr ve muterif olup dedi ki işbu İlçan el-mezbûreye yüz altuna mükâteb eylemiş idim bedel-i kitâbete yüz altun İlçan el-mezbûr bana bi-temâmihi edâ edüp ben dahi bedel-i kitâbete yüz altun ahz ve kabz eyleyüp azad ve i'tâk eyledim sâir harâir-i müslimîn gibi hürdür dedikten sonra İlçan el-mezbûrun hürriyetiyle hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083.

Şuhûdü'l-hâl: Abdülbakir efendi bin eş-şeyh Derviş Mehmed Efendi, Allahverdi Bay bin el-hacı Bora Atay, Seyyid Bay bin Ataygazi Bay, İbrahim Bay bin el-hacı Atay, Arslan bin Babaş, Tok Mehmed bin Ramazan.

19 – 27. Varak

Numara: 1

Açıklama: Altun'un terekesinin devamı.

- (silik) kilid kıymet-i sim 3
- Bakır ibrik kıymet-i sim 30
- Kara düğge bahasından hasene 16,5

Hissetü'l-ibni Abdüllatif an-tereketi'l-ümm el-merhûme Altun meblağ 20 hasene 55 mukâbelesne

- Kara Düğge bahasından babası zimmetnde hasene 20 sim 20
- Doğma nam kazak kıymet-i hasene 35

İşbu emvâl mezbûrenin telef-i havf olunmağla işbu emvâl-i mezkûre babası Mehmed yedine bey'an teslim olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülevvel sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Abdüllatif Efendi bin Talaş Atalık, Asmar Emeldeş bin el-hacı Hüseyin Ali, Sultan Gazi müezzîn bin Kara Emeldeş, Otemiş Sofa bin Hüseyin, Abdülkerim bin Asmar Emeldeşi Kutlu Şah bin Sultan Gazi, Bitanaş bin Abdüsselam, Gaybullah bin Eşverdi Sofa, Kadir bin Kocım.

---- SİLİNİMİŞ HÜKÜM----

Numara: 2

Açıklama: Can Baba köyünden Osendik'in terekesi ve mirasçıları.

Hissetü'z-zevc Canak an-tereketi'z-zevc el-merhûme Osendik meblağ 68 hasene 18 mukâbelesine

- Hayatla taş sarayı kıymet-i hasene 5
- Ciran baytal kıymet-i hasene 3,5
- Ala sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Alacabahâsından kendi zimmetinde sim 100
- Hindîye basma çarşaf kıymet-i sim 100
- Hurda sandık bahasından sim 8
- Vasil (silik) bahasından hasene 5 sim 230

Hissetü'l-eb el-hacı Cabay an-tereketi'l-bint el-merhûm Omsendik meblağ 51 hasene 12 mukâbelesine Vasil nam kazak bahasından hasene 12 sim 51

Hissetü'l-üm Devlet Sultan an-tereketi'l-merhûm Omsendik meblağ 51 hasene 13 mukâbelesine

- Köhne kaftan kıymet-i sim 30

- Sikke sof kıymet-i sim 60
- Hurda sandık bahasından sim 3
- Alaca inabete kaftan kıymet-i hasene 32
- Vasil nam kazak bahasından hasene 9 sim 29

Hissetü'l-bint Hüseyin Şah an-tereketi'l-ümm el-merhûm Omsendik meblağ 60 hasene 15 mukâbelesine Vasil nam kazak el-hacı Canay zimmetinde hasene 15,5

Hissetü'l-binti İsmhan an-tereketi'l-üm el-merhûm Omsendik meblağ 60 hasene 15 mukâbelesine Vasil nam kazak bahasından El-hacı Canay zimmetinde hasene 15,5

Tahrîren fi mâh-ı Rebiülevvel sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Şuhûdü'l-mezkûrûn fi's-sâbık.

Numara: 3

Açıklama: Ablak Hacı köyünden Tayyib'in terekesi.

Metrûkât-ı Tayyib der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Ablak Hacı

- Cab'da bir izan arz kıymet-i hasene 10
- Yedi izan bir izan arz kıymet-i hasene 1
- Suyri Oban'ın önünden bir tahta arz kıymet-i hasene 0,5
- Gölbaşı'nda bir izan kıymet-i hasene 1
- Soyrice'da bir tahta arz kıymet-i hasene 0,5
- Salmala dibinde yarım tahta arz kıymet-i sim 30
- On kulacık beş kulaç arz kıymet-i kuruş 1
- Kara Oba'da yarım tahta arz kıymet-i sim 30
-Göl'de yarım tahta arz kıymet-i sim 30

Numara: 4

Açıklama: Tarpancı köyünden Bayrak Sofi'nin terekesi.

Metrûkât-ı Bayrak Sofa der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Tarpancı

- Başmak ilinin altında yarım izan arz kıymet-i hasene 1
- Bağca'da iki izan arz kıymet-i hasene 32
- Tahta'da iki arz kıymet-i hasene 2
- Cağa'da yarım tahta arz kıymet-i kuruş 2
- Cağa'da iki tahta arz kıymet-i hasene 2
- Turalı'da üç bölüm arz kıymet-i hasene 1
- Güldeli'nde bir izan arz kıymet-i hasene 2

19 – 28. Varak

Numara: 1

Açıklama: Eş Akay'ın terekesinin devamı.

- Kara yabı kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Kara öküz kıymet-i hasene 3

Hissetü'z-zevce İsmhan an-tereketi'z-zevc el-merhûm Eş Akay meblağ 105 hasene 16 mukâbelesine Hayatlı Kareşli Taşhane kıymet-i hasene 1 kuruş 1

- (silik) sığır kıymet-i hasene 3
- Çoban kazan kıymet-i hasene 1
- Targıl öküz kıymet-i hasene 3
- Beşşeri yarım arpa kıymet-i hasene 1 sim 15
- Beşşeri dahi üç şenik darı kıymet-i hasene 1 sim 20
- Beşşeri ziraat olunmuş buğday kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Vasil nam kazak bahasından hasene 3 sim 110

Hissetü'l-binteyn Cin Tomay an-tereketi'l-ibihimâ el-merhûm Eş Akay meblağ 23 hasene 38 mukâbelesine Vasil nam kazak bahasından hasene 30 sim 10

- Kara öküz kıymet-i hasene 3
- Beşşeri darı kıymet-i kuruş 1
- Bir kalav tezek kıymet-i kuruş 1
- Ziraat olunmuş beşşeri buğday kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Bir kesik yeni saman kıymet-i hasene 2

İşbu bâlâda mestûr olan vâlideşi İsmhan yedine bey'an teslim olundu

Hissetü'l-ibneyn Kablan ve Eş Akay ale'l-iştirâk an-tereketi'l-eb el-merhûm Eş Akay meblağ 36 hasene 76 mukâbelesine Tacke nam câriye ma'a veled bahasından kıymet-i hasene 60 yedi altın avret

- Bir pay arz kıymet-i hasene 13
- Bir kalav tezek kıymet-i kuruş 1
- Bir kesik kura kıymet-i hasene 1
- Bir kesik eski saman kıymet-i hasene 1
- Bir kesik darı saman kıymet-i hasene 1
- Ziraat olunmuş on beşşeri buğday kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5

- (?) bahasından sim 30
- On beşşeri darı kıymet-i hasene 1
- İki orak kıymet-i sim 6
- Tezek bahasından vâlidesi zimmetinde sim 16

Numara:

2

Açıklama: Can Baba köyünden Osendik'in terekesi

Metrukât-ı Osendik der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Canbaba

- Vasil namkazak kıymet-i hasene 60
- Köhne kaftan kıymet-i sim 30
- Sof kıymet-i hasene 0,5
- Hindîye çarşaf kıymet-i sim 100
- Alaca inâbiye kaftan kıymet-i hasene 3,5
- Hurda sandık kıymet-i sim 20
- Taş saray hayatıyla kıymet-i hasene 5
- Doru biye kulağla kıymet-i hasene 5
- ...baytal kıymet-i hasene 3,5
- Ala sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Hind çanak sim 100

Numara: 3

Açıklama: Kolçak köyünden Altun'un terekesi

Metrukât-ı Altun der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Kolçak

- Kara düğge nam düğge kıymet-i hasene 30
- Yeşil atlas (?) içiyle kürk kıymet-i hasene 11
- Kırmızı basma çeldik kıymet-i hasene 1
- Kırmızı derayi kaftan kıymet-i hasene 2,5
- Basma yorgan kıymet-i hasene 1
- Altun yıldızla küpe kıymet-i hasene 1
- Alaca kilim kıymet-i hasene 1
- Bakır leğen kıymet-i hasene 0,5
- Köhne hurda sandık kıymet-i sim 20
- Yeni (?) hurda sandık kıymet-i sim 30
- Yeni hurda sandık kıymet-i sim 20
- Doğma nam kazak kıymet-i hasene 35 alaca inâbet döşek kıymet-i kuruş 1

- İki değme döşek kıymet-i hasene 1 kuruş 4
- (silik) basma yasdık kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- İki kurma yasdık kıymet-i sim 55
- Bir değme yasdık kıymet-i sim 50
- Yedi basma yasdık kıymet-i hasene 1 sim 100
- On yedi tokma yağlık kıymet-i hasene 1
- On üç nakışla yüzbezi kıymet-i hasene 2 sim 20
- Yedi şah desteri kıymet-i sim 70
- İki gömlek kıymet-i hasene 9
- Hindî basma çarşaf kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Basma döşek kıymet-i kuruş 0,5
- Dokuz arşınkıymet-i hasene 1
- Gözğü kıymet-i sim 5
- Mikras kıymet-i sim 5
- Hurda kutu kıymet-i sim 1
- Bağca sim 1
- Ürke sim 3
- Meske bayla Tavşa (silik) kıymet-i sim 20
- Bakır saplı ibrik kıymet-i sim 10
- Anahtarsız kilid kıymet-i sim 3
- Bakır ibrik bahasından sim 30

Hissetü'l-ümm Hadice an-tereketi'l-bint el-merhûme Altun meblağ 111 hasene 15 mukâbelesine

- Yeşil atlasiçiyle kürk kıymet-i hasene 11
- Kara düğe bahasından hasene 3 kuruş 0,5
- Basma döşek kıymet-i kuruş 0,5
- Sekiz arşın vele kıymet-i hasene 1
- Kırmızı basma çeldik kıymet-i hasene 1
- Köhne hurda sandık kıymet-i sim 21,5

Hissetü'z-zevc Mehmed an-tereketi'z-zevce el-merhûme Altun meblağ 77 hasene 23 mukâbelesine

- Altun yaldızlı küpe kıymet-i hasene 1
- Bakır leğen kıymet-i hasene 0,5
- Yeni hurda sandık kıymet-i sim 30
- Yeni... sandık kıymet-i sim 20
- Alaca inabet döşek kıymet-i kuruş 1
- Beş basma döşek kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- İki kurma yasdık kıymet-i sim 55
- Dört basma yasdık kıymet-i sim 100
- İki gömlek kıymet-i hasene 10
- Gözgi kıymet-i sim 5
- Mikras kıymet-i sim 5
- Hurda kutu kıymet-i sim 5
- Boğca kıymet-i sim 1
- Üreği kıymet-i sim 3
- Sekiz basma tavşan içiyle kürk kıymet-i sim 20

19-29.Varak

Numara: 1

Açıklama: Ablak Hacı köyünden Ahmet'in terekesinin devamı

- Sekiz artal terk kıymet-i hasene 3
- Bağce (silik) kura kıymet-i hasene 3
- Enderi nam kazak bahasından hasene 10
- Yeşil atlas kürk bahasından hasene 1
- Makas kıymet-i sim 20
- Nısf av kargı kıymet-i sim 20
- Gölbaşı'nda bir izan arz bahasından Mehmed Efendi zimmetinde hasene 39

Numara: 2

Açıklama: Merhum Ahmet'in terekesinin teslimi

Oldur ki fevt olan Ahmed el-merhûmun cemî'an muhalledfât kıymet-i hasene 33 olup ve cemîna düyûn kırk üç altın olup mukâbelesne merkût kayd olunup işbu bâlâda

mestûrû'l-esâmî emvâl Ahmed el-merhûmun cemî'an sâbit olan düyûnunu edâ etmek üzere işbu emvâl-i mezbûre Ak Mehmed yedine teslim olundu tahrîren fî mâh

Şuhûdü'l-hâl: Kemal Efendi bin Onis Akay, Nur Mehmed Abdülhalim, Kaplan Seyyid Sofa, Nur Ahmed.

Numara:3

Açıklama: Ablak Hacı köyünden İbraş'ın terekesi:

Metrûkât-ı İbraş der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Ablak Hacı

- Kara öküz kıymet-i hasene 3
- Kara boğa kıymet-i hasene 3,5
- On beşşeri ziraat olunmuş buğday kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5
- On beşşeri buğday kıymet-i hasene 3
- Araba kuruş 2
- Dört izan arz kıymet-i hasene 3
- Sülüs bağca kıymet-i hasene 1
- İleri üç dal (silik) kıymet-i hasene 1
- İki terk kıymet-i kuruş 1
- Köhne kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Karalta kıymet-i hasene 1
- Abdullah zimmetinde 233 sim

Hüssetü'z-zevce Melek Han an-tereketi'z-zevc el-merhûm Erbaş meblağ hasene 7 sim 107,5 mukâbelesine çoban kazan bahasından sim 107,5

Hissetü'l-bint Gülhan an-tereketi'l-eb el-merhûm Erbaş meblağ 3,5 kuruş 1 mukâbelesine çoban kazan bahasından validesi zimmetinde sim 52,5

Abdullah zimmetinde sim 22

Tal terk bahasından sim 9

Hissetü'l-benûn ale'l-iştirâk Devlet ve Veli Akay ve Bölek ve Adil an-tereketi'l-ebihim el-merhûm Erbaş meblağ 68 hasene 5 mukâbelesine üç izan arz kıymet-i hasene 3

- İler üç terk kıymet-i hasene 1
- Ve cümle karalta kıymet-i hasene 1
- İki tal terk bahasından sim 68

Tahrîren fî mâh-ı Şabani'l-muazzam sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Karabay bin Dosay, Mehmed Efendi bin Allahverdi, Gözi Sofa bin Ali, Kodaş bin Çeday, Halil bin Gözi, Nur Mehmed bin Eşay, Koşgay bin Pir Mehmed.

Numara: 4

Açıklama: Toka Hacı köyünden Ali müezzinin terekesi

Metrukât-ı Ali müezzin der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Toka Hacı

- Ala konan kıymet-i hasene 2,5
- Kızıl konan öküz kıymet-i hasene 3
- Kızıl sığır kıymet-i hasene 3
- Koker dişi dana kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Bir kesik saman kıymet-i hasene 0,5
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i kuruş 1
- On beşşeri darı kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Zağre hasene 3
- Yekûn hasene 16

Numara:5

Açıklama: Toka Hacı köyünden İsmail'in terekesi

Metrukât-ı İsmail der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Toka Hacı

- Ak ala öküz kıymet-i hasene 3
- Gök ala öküz kıymet-i hasene 3
- Caba sığır başmakla kıymet-i hasene 3
- Koba sığır başmakla kıymet-i hasene 3
- Cabağla ciren ... kıymet-i hasene 6
- İki batman darı kıymet-i hasene 10 kuruş 1
- Bir kesik darı saman kıymet-i hasene 3
- Bir kesik saman kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Bir kesik kura kıymet-i hasene 2
- Bir kalav tezek kıymet-i hasene 3
- Kazan kıymet-i hasene 2
- Saban kıymet-i sim 20
- Bir tekerlek kıymet-i sim 20
- Karalta kıymet-i hasene 2
- Sülüs pay arz kıymet-i hasene 8

- Bir kesik (silik) kıymet-i hasene 2
- Bir makas kıymet-i sim 15

Oldur ki İsmail el-merhûmun sâbit olan cemî'an düyûnun edâ etmek üzere işbu bâlâda mestûr olan Musa yedine teslim olundu

Numara: 6

Açıklama: Kızılcığer Hacı köyünden Eş Akay'ın Terekesi

Metrukât-ı Eş Akay der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Kızılcığer Hacı

- Vasil nam kazak kıymet-i hasene 35
- Taçke nam câriye ma'a veled bahâ kıymet-i hasene 60
- Targıl öküz kıymet-i hasene 3
- Çaba öküz kıymet-i hasene 2
- Tahril sığır kıymet-i hasene 3
- Kaşka sığır bağmağla kıymet-i hasene 3
- Kara baytal kıymet-i hasene 3,5
- Çuna kazak kıymet-i hasene 1
- Bir pay arz kıymet-i hasene 13
- İki kalav tezek kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Bir kesik kura kıymet-i hasene 1
- Bir kesik eski saman kıymet-i hasene 1
- Bir kesik yeni saman kıymet-i hasene 2
- Bir kesik darı saman kıymet-i hasene 1
- Ziraat olunmuş buğday yarım batman kıymet-i hasene 6 kuruş 1
- Beş teri yarım arpa kıymet-i hasene 10
- (silik)
- Bir çelfe (?)
- Kıymet-i kuruş 0,5
- İki orak kıymet-i sim 6
- Cümle karalta kıymet-i hasene 2
- Beşşeri buğday kıymet-i hasene 1

19 - 30. Varak

Numara: 1

Açıklama: Can Akay ve Ahi Tutay arasında miras kalan malların satışı konusundaki anlaşmazlığın Ahi Tutay lehine çözülmesi.

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi‘ karye-i Canbaba sâkinlerinden Cana Akay Sofa bin Meşak Sofa mahfil-i kazâ-i celilü’l-kadre hâzır olup yine karye-i mezbûrede Ahi Tutay nam avret binti Mirza ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i da‘vâ ve tabir-i ani’l- kelâm edüp işbu Cevzi nam sağîrin (silik) irsle intikâl eden emvâlinden altmış sekiz altın kıymetinde emvâline kadı-ı sâbık Akay Efendi zabt ve hırâsete vasî edüp mâ‘adâ (silik) bana bey‘ eyledi ben kabul eylemişimdir işbu bâlâda mestûr olan emvâl dahi Ahi Tutay yedindedir bi-hasebi’l-vesâye işbu bâlâda mestûrü’l-esâmî olan emvâl taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe’s-suâl lede’l-istintâk el-müşârun ileyhâ Ahi Tutay el-mezbûre cevâb verüp dedi ki kadı-i sâbık Akay Efendi Cevzi nam sağîrin irsle intikâl-i emvâlinden işbu Cana Akay el-mezbûre bey‘ ma‘adâ (silik) bey‘ eylediği sahihdir ve lakin işbu Cana Akay el-vasî sağîr-i mezbûrun emvâlini tekrar bana bey‘ eylemişdir sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe’s-suâl lede’l-istintâk Canay el-mezbûr bi’l-inkâr cevâb vericek Ahi Tutay el-mezbûrenin sıdk-ı kelâmına muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i ricâlden Şah Mirza Emeldeş bin Ecmar Emeldeş ve Eşterek Bay bin Taraş Sofa li-ecli’ş-şehâde hâzırân olup Ahi Tutay el-mezbûrenin lafzan ve manen kelâmına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinden şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahall-i irtizâda vâkı‘a olup sıhhat-i bey‘ ve şirâya hükm olunup bi’t-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Şabani’l-mu‘azzam sene 1086

Şuhûdü’l-hâl: Kurman Ali Molla bin el-hacı Allahverdi, Abdullah bin Derbay Ali, Doni Garib bin Ebnar, Abdülkerim bin Ramazan, Molla Akay bin Ali Akay, Ariş bin Kadir Sofa, Şahbaz, (?) ibnân Can Ali Nur Mehmed bin Aşkar ve gayruhum.

Numara: 2

Açıklama: Konan köyünden Ahmet’in terekesi

Metrûkât-ı Ahmed der-kazâ-i Dib Tarhan an-Konan

- Zümre hasene 26
- On altı izan arz kıymet-i hasene 13
- Karalta ma‘a (silik) kıymet-i hasene 2,5
- Zümre hasene 3
- Koker öküz kıymet-i hasene 3
- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 6

- Zümre hasene 9
- Yekûn hasene 56 sim 12

Hissetü'l-uhteyn li-ümm an-tereketi'l-ah el-merhûm Ahmed meblağ 30 hasene 13 mukâbelesine yedi izan arz kıymet-i hasene 7

- Koker öküz kıymet-i hasene 3
- Yakub zimmetinde hasene 1
- Nakd sim 28
- Ak Bolat zimmetnde sim 38
- Atalık zimmetinde sim 21
- Mehmed Ali zimmetinde sim 63

Hissetü'l-ümm Hacı Fatma an-tereketi'l-ibn el-merhûm Ahmed meblağ 80 hasene 6 mukâbelesine yarım batman buğday kıymet-i hasene 6
Mehmed Ali zimmetinde kuruş 1

Hissetü'l-usbiye Abdülkerim Çelebi an-tereketi'l-ah el-merhûm meblağ 109 hasene 19 mukâbelesine yedi izan arz kıymet-i hasene 7

Karalta ma'a yapı kıymet-i hasene 2,5

Mehmed Ali zimmetinde hasene 2 sim 39

Kendi zimmetinde hasene 3

Canik zimmetinde hasene 5

Tahrîren fî mâh-ı Şabani'l-mu'azzam sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Timur Efendi bin Ramazan, Bekir Molla bin Ak Molla, Abdülhalim Molla bin Badi, Çura Akay bin İslâm, Mustafa bin Kokertay, Seyyid Ahmed bin Seyyid Eş Akay, Koşer Akay bin Pir Mehmed.

Numara: 3

Açıklama: Ablak Hacı köyünden Ahmet'in terekesi

Metrûkât-ı Ahmed der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Ablak Hacı

- Batman buğday kıymet-i hasene 5 kuruş 0,5
- Yarım batman ziraat olunmuş buğday kıymet-i hasene 6 kuruş 1
- Ak kısır sığır kıymet-i hasene 3
- Sülüs karalta kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

- Bir araba kükergile kıymet-i hasene 0,5
- İki kesik kura kıymet-i hasene 1
- Bir kesik darı samanıyla kıymet-i hasene 1
- Buğday samanı kıymet-i hasene 0,5
- Nısf kazan ma'a'l-ocak kıymet-i hasene 0,5
- Üç izran arz kıymet-i sim 100
- Bir kalav tezek kıymet-i sim 20

19-31.Varak

Numara: 1

Açıklama: Tarpancı köyünden Bekem'in terekesi

Metrûkât-ı Bekem der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Tarpancı

- Düğe nâm düğe kıymet-i hasene 20
- Kızıl sığır kısır kıymet-i hasene 2 sim 80
- Koker konan öküz kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- (silik) koker sığır kısır kıymet-i hasene 2 kuruş 1
- Dişi koker dana kıymet-i hasene 1
- Defa koker dana kıymet-i hasene 1
- Koker donan öküz kıymet-i hasene 2,5
- Çoşal'da bir izan arz kıymet-i hasene 2
- Tahda bir bir bölük arz kıymet-i hasene 2
- Evi Eron'de yarım izan arz kıymet-i hasene 1
- (silik) iki bölük arz kıymet-i hasene 1
- Cağa'da iki bölük arz kıymet-i hasene 1
- İki batman yarım buğday kıymet-i hasene (silik)
- Bir batman arpa kıymet-i hasene 21
- İki kalav tezek kıymet-i hasene 3
- Bir kesik (silik) kıymet-i hasene 1
- (silik) kıymet-i kuruş 3

Hissetü'l-uht Fatma an-tereketi'l-ah el-merhûm Bekem meblağ 17 hasene 3 mukâbelesine beş beşşeri ile dört buğday dahi üç akçelik buğday kıymet-i kuruş 1 Düke nam düğe bahâsından hasene 3 sim 3

Hissetü'l-uht Fatıma an-tereketi'l-ah el-merhûm Cezet meblağ sim 83 mukâbelesine buğday bahâsından sim 83

Hissetü'l-ah Ağam an-tereketi'l-ah el-merhûm Bekem meblağ 33 hasene 8 mukâbelesine

Düke nâm düğe bahâsından hasene 8 sim 33

Hissetü'l-ah Ağam an-tereketi'l-uht el-merhûm Cennet meblağ 36 hasene 1 mukâbelesine bir beşşeri buğday kıymet-i hasene 100

Buğday bahâsından 96

Hissetü'l-ah Ak Yigit an-tereketi'l-ah el-merhûm Bekem meblağ 33 hasene 8 mukâbelesine Düke nâm düğe bahâsından hasene 8 sim 33

Hissetü'l-ah Akyiğit an-tereketi'l-uht el-merhûm Cennet meblağ 36 hasene 1 mukâbelesine beşşeri buğday kıymet-i sim 100

Beşşeri buğday bahâsından sim 66

Hissetü'l-bint Fatıma an-tereketi'l-ümm el-merhûme Al Ton meblağ 31 hasene 10 mukâbelesine beşşeri buğday kıymet-i sim 100

- Beşşeri arpa kıymet-i sim 30
- Arpa bahâsından sim 10
- Tatar hane bahâsından sim 21

Hissetü'l-ibn Ağam an-tereketi'l-üm el-merhûm Alton meblağ 63 hasene 2 mukâbelesine Çoşal'da olan bir izan arzın nısf kıymet-i hasene 1

- Koker dişi dana kıymet-i hasene 1
- Bir beşşeri arpa kıymet-i sim 30
- Arpa bahâsından tatar hane bahâsından kıymet-i hasene 22

Hissetü'l-ibni Ak Yigit an-tereketi'l-ümm Altın meblağ 67 hasene 2 mukâbelesine koker dişi dana kıymet-i hasene 1

- Çubuşal'da bir izan arzın nısfı kıymet-i hasene 1
- Bir beşşeri arpa kıymet-i sim 30

- Dahi arpa bahasından sim 10
- Tatarhane bahasından sim 27

Şuhûdü'l-hâl: Küb Yaşar Halife bin el-hacı Canay, Cana Akay bin Aşal, Başe ve Eşterek bin Ebna (silik)

Numara: 2

Açıklama: Oy İli köyünden Hacı Beg'in terekisi:

Metrukât-ı Hacı Beğ der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Oy İli

- Doç nam düğe bahasından hasene 50
- Yekûn hasene 38 sim 66

Hissetü'l-uht Tutay an-tereketi'l-uht el-merhûm Hacı Beğ meblağ 22 hasene 16 mukâbelesine Doç nam düğe bahasından hasene 16 sim 22

Hissetü'l-uht Doben an-tereketi'l-uht el-merhûm Hacı Beğ meblağ 22 hasene 16 mukâbelesine Doç nam düğe bahasından hasene 16 sim 22

Tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1084

Hissetü'l-usbiye Çorcaşar an-tereketi'l-uht el-merhûm Hacı Beğ meblağ 22 hasene 16 mukâbelesine Doç nam düğe bahasından tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Hasene 16 sim 22

Şuhûdü'l-hâl: Abdülhalim Efendi bin Esentoy Bay, Halim Molla bin Badi, Hacı Başa bin Bali Bay, Cin Bulat bin Allahverdi, Paşa bin Taralez, Ali Efendi bin El-hacı (silik).

Numara: 3

Açıklama: Yarım Kalan Kayıt.

Oldur ki Dib Tahan kazasına tâbi' karye-i Ağış İli sâkinlerinden Selime binti Sefer Gazi mahfil-i kazâ-i celfîlü'l-kadre hâzıra olup zevcesi mutallak olan İskender bin Bayram Gazi müvâcehesinde taktir-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp dedi ki işbu

19-32.Varak

Numara: 1

Açıklama: Cefa As köyünden Kuşay'ın terekisi

Metrukât-ı Kuşay der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Cefa As (?)

- Sivri Baytal kıymet-i hasene 3
- İki izan arz kıymet-i hasene 2
- Bir kesik kura kıymet-i hasene 1
- İki Macar saman kıymet-i hasene 0,5
- Yarım buğday kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Gök ala öküz kıymet-i hasene 2
- Kara kaşka öküz kıymet-i hasene 2
- Gök sığır kıymet-i hasene 3
- Koba dana kıymet-i hasene 1
- Çabar öküz kıymet-i hasene 2
- Kızıl ala sığır kıymet-i hasene 3
- Koba kıymet-i hasene 2
- Kısır koba sığır kıymet-i hasene 3

Numara: 2

Açıklama: Çokrak köyünden el-Hacc Cin Bay'ın terekesi

Metrukât-ı el-hac Cinbay der-kaza-i Dib Tarhan karye-i Çokirak

- Büyük kara öküz kıymet-i hasene 3
- Büyük koba öküz kıymet-i hasene 3
- Büyük ala öküz kıymet-i hasene 3
- Kara ala dana ve öküz kıymet-i hasene 2,5
- Sarı dana ve öküz kıymet-i hasene 2,5
- Koker beşle öküz kıymet-i hasene 3
- Ala sığır buzağla kıymet-i hasene 3,5
- Koker sığır buzağla kıymet-i hasene 3,5
- Koba sığır kıymet-i hasene 3
- Erkek koker dana kıymet-i hasene 1
- Koba sığır kısır kıymet-i hasene 3
- Ala sığır kısır kıymet-i hasene 3
- Koker sığır kısır kıymet-i hasene 3
- Dişi kara dana kıymet-i hasene 1
- (silik) dana kıymet-i hasene 1

- Kara konacak kıymet-i hasene 1
- Koker dişi dana kıymet-i hasene 1
- Koker sığır kısır kıymet-i hasene 3
- Kürk konar (silik) kıymet-i hasene 3,5
- İki batman buğday kıymet-i hasene 7 kuruş 1
- Bir kesik samak kıymet-i hasene 2
- Bir Macar ma'a (silik) kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Saban ma'a (silik) kıymet-i kuruş 1
- Tatarhâne kıymet-i hasene 1
- Babasından irisle intikâl eden bir sulu ve bir izan bir taş hane(?) kıymet-i hasene 2
- Arslan Önünün yanında olan cümle karalta kıymet-i hasene 2
- Çekçeke Can'da bir izan arz kıymet-i hasene 2
- Kara oba'da (silik) arz kıymet-i hasene 10
- Kara İni'de bir tahta arz kıymet-i hasene 1
- İbrahim Efendi'ye arzına mukârin bir izan arz kıymet-i hasene (silik) kuruş 1
- (silik) iki arz kıymet-i hasene 2
- Çaybaşı'nda bölük kıymet-i hasene 2
- Yedi izan bir tahta (silik) arz kıymet-i hasene 1
- Karaoba'da arz iki bölük kıymet-i hasene 2
- Eski Ekin'de bir tahta arz kıymet-i hasene 2
- (silik) makay arabasıyla kıymet-i hasene 0,5
- Toy (silik) (silik) kıymet-i sim 30
- Al deraya kaftan kıymet-i hasene 6,5
- Cümle tezek kıymet-i hasene 1
- Nakd esedî 5 nakd hasene 7
- (silik) bahasından (silik) hasene 3 sim 75
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 2
- İki parça aşlanmış iblik kıymet-i sim 20
- (silik) kıymet-i hasene 2
- On sekiz (silik)
- Üç (silik) keten kıymet-i sim 23

- Dokuz şah dester kıymet-i hasene 1,5
- Bir nakışlı yüz bezi kıymet-i sim 30
- Bir beyaz saçaklı yüz bezi kıymet-i sim 10
- Bir çatma yasdık kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5
- (silik) köhne kaftan kıymet-i kuruş 1
- Bir dülbend mahrame kıymet-i sim 30
- Üç arşın (silik) kıymet-i sim 10
- (silik) sandık kıymet-i sim 30
- Kaşka ala öküz kıymet-i hasene 2,5
- Kile kıymet-i sim 10

Hissetü'l-ibn Mahmud an-tereketi'l-eb el-merhûm el-hacı Cinbay meblağ 10 hasene 27 mukâbelesine bir batman buğday kıymet-i hasene 7 kuruş 1 babasından irsle intikâl eden bir sulu ve bir izan ve bir taş hane kıymet-i hasene 2

- Arslan Önü'nün kurbünde olan cümle karalta kıymet-i hasene 2
- Çekçeke cay'da bir izan arz kıymet-i hasene 2
- Kara Oba'da bir tahta arz kıymet-i hasene 1
- Koca İni'nde bir tahta arz kıymet-i hasene 1
- İbrahim Molla arzına mukârin bir arz kıymet-i hasene 1
- Karye-i Konak (silik) iki bölük arz kıymet-i hasene 2
- Çaybaşı'ndan iki bölük arz kıymet-i hasene 2
- Yedi izanda bir bölük arz kıymet-i hasene 1
- Nakd esedî 5 aded
- Karaoba'da iki bölük arz kıymet-i hasene 2

Hissetü'l-ah Mahmud an-tereketi'l-uht el-merhûm (silik) meblağ 109 hasene 7 mukâbelesine

- Tatarhane kıymet-i hasene 1
- İki köhne kaftan kıymet-i kuruş 1
- Bir kile kıymet-i sim 10
- Bir küp bahasından sim 5
- (silik) münazaasıyla (?) bahasından sim 256

Hissetü'l-ibn Mahmud an-tereketi'l-ümm el-merhûm Mihr meblağ 10 hasene 11 mukâbelesine Taylık ve Oban'ın dibinde karye-i Ağış arzına mukârin altı izan arz

- Kaşka ala öküz kıymet-i hasene 2,5
- Cümle tezek kıymet-i hasene 1
- Dülbend mahreme kıymet-i sim 30
- Üç arşın işlenmiş kıymet-i sim 10

19-33.Varak

Numara: 1

Açıklama: Kongrat köyünden Susar'ın terekesi

Metrûkât-ı Susa der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Kongrat

-donan kıymet-i hasene 6 sim 76
- Çoban kazan bahasından sim 20
- Terkeş kıymet-i hasene 0,5
- İker Obanıyla kıymet-i sim 30
- Malgeldi nam kazak kıymet-i hasene 35
- Yekûn hasene 31 sim 66

Numara: 2

Açıklama: Susar'ın terekesinin oğlu Halil küçük olduğu için vasi olan Ak Çorak'a teslim edilmesi

Oldur ki fevt olan Susar el-merhûmun sulbî oğlu Habil nam sağîrin kendi zabt ve tasarrufa kâdir olmamağda bir vasî kâfi lâzım olmağla Ak Çorak vasî nasb olunup umûru vesâyet kabul ve hizmet-i lâzımesine te'ahhüd eylemekte işbu zikr olunan emvâl kıymet-i merkûmesiyle havfen ani'l-helâk-i ömr Ak Çıvak yedine bey'an teslîm olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Molla bin Tekat Sofi, Hasan Ali bin Ebubekir, Abdi Mehmed bin, Eş Akay bin Hüseyin Ali Sofa.

Numara: 3

Açıklama: Kızıl Ciğer Ad köyünden Bublik sofi'nin terekesi

Metûkât-ı Bublik Sofa der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Kızıl Ciğer Ad

- Koker sığır buzağla kıymet-i hasene 3,5
- Ala sığır buzağla kıymet-i hasene 3,5

- (silik) koker sığır buzağla kıymet-i hasene 3,5
- Tokay koker sığır kıymet-i hasene 3
- Çontak koker sığır kıymet-i hasene 3
- Koker konan kıymet-i hasene 1
- Kızıl ala konan öküz kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Koker boğa kıymet-i hasene 2
- Koker öküz kıymet-i hasene 3
- Doru donan kıymet-i hasene 5
- On dört tahta arz kıymet-i hasene 3,5
- İki batman onbeşşeri buğday kıymet-i hasene 17 sim 3
- Bir kesik kura kıymet-i hasene 1
- Bir kesik (silik) acem bogasi kaftan kıymet-i hasene 1
- Yeşil acem yorgan tavşan içiyle kürk kıymet-i hasene 1,5
- Kızıl bogasi kaftan kıymet-i kuruş 1
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1
- İki bakır sahan kıymet-i sim 5
- Köhne kürk kıymet-i kuruş 0,5
- İki buçuk kıymet-i sim 20
- Karışla iki taş hane kıymet-i hasene
- Cümle karalta kıymet-i hasene 3
- Cümle tezek kıymet-i hasene 1
- Toy urgasıyla (silik) kıymet-i kuruş 0,5
- Soy matay arabasıyla kıymet-i sim 20
- Köhne terlik Macar (silik) kıymet-i kuruş 0,5
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- Bir küp kıymet-i sim 10
- Bir halka kıymet-i sim 20
- Bir orak kıymet-i sim 3
- Bir balta kıymet-i sim 10
- (silik) sabanıyla kıymet-i sim 10
- Bir çelik kıymet-i sim 6
- Matay kıymet-i sim 15

- Onbeşşeri buğday kıymet-i hasene 1 sim 100
- Bir batman beşşeri buğday kıymet-i hasene 8 sim 85
- Tokay koker sağır buzağla bahasından hasene 1

Hissetü'l-ibn Yusuf an-tereketi'l-eb el-merhûm Bubek meblağ 2 hasene 23 mukâbelesine Ak Camız erkek koker dana kıymet-i hasene 1

- Tokay koker sığır buzayla bahasından sim 50
- Bir kesik saman kıymet-i hasene 3
- Bir bakır sahan kıymet-i sim 5
- Köhne kürk kıymet-i sim 30
- Eğerkıymet-i sim 20
- Büyük taş saray kıymet-i hasene 3
- Cümle arzın nısf kıymet-i hasene 7 sim 30
- Cümle karaltanın nısf kıymet-i hasene 2
- Cümle terlik kıymet-i hasene 0,5
- Toy urganıyla (silik) kıymet-i kuruş 0,5
- Soy metay arabasıyla kıymet-i sim 20
- Köhne tekerlek Macar arşıyla kıymet-i kuruş 0,5
- Bir bağla bir küp kıymet-i sim 20
- Bir çalka kıymet-i sim 20
- Bir orak kıymet-i sim 3
- Bir balta kıymet-i sim 10
- Bir kile sabanıyla kıymet-i sim 10
- Bir çelik kıymet-i sim 6
- Bir makas kıymet-i sim 15
- Yarım batman yarım beşşeri buğday kıymet-i hasene 3 sim 37
- (silik) sığır bahasından sim 11

Kendi zabt ve tasarrufa kâdir olmamağın işbu emvâl-i merkûme Mehmed Bay yedine bey'an teslim edildi

Hissetü'l-ibn Bektaş an-tereketi'l-eb el-merhûm Bubek meblağ 2 hasene 23

- Çonşek koker sığır kıymet-i hasene 3
- Bir kesik kura kıymet-i hasene 1
- Cümle arzın nısf kıymet-i hasene 7 sim 30

- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1
- Cümle karaltanın nıs kıymet-i hasene 2
- Nısf tezek kıymet-i hasene 2
- Yarım batman beşşeri buğday kıymet-i hasene 3 sim 37
- Küçük taş saray kıymet-i hasene 3
- Beşşeri buğday kıymet-i sim 115
- Sair hırdavat hasene 1

Tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Pir Sofa bin Atan el-hacı, Mehmed bin Domin Şoker, İbrahim (silik) bin Kurban Ali, Seyfullah bin (silik) Ali Mehmed, Mustafa bin Mehmed, Eş Akay bin Hüseyin Ali.

Numara: 4

Açıklama: Temeş As köyünden Bayram Ali'nin terekesi:

Metrûkât-ı Bayram Ali der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Temeş As

- Targıl sığır kısır kıymet-i hasene 2
- Kazan ocağıyla kıymet-i hasene 0,5
- Çalfa kıymet-i sim 20
- Bir orak sim (?)
- Bir küp kıymet-i sim 10
- Kilim kıymet-i sim 20
- (silik) bir tahta arz kıymet-i hasene 10
- Toztogi'de bir tahta arz kıymet-i hasene 1
- Uzun izanda tahta hasene 1
- Molla Akay Esken'de bir tahta kıymet-i hasene 2
- İslâm kuyu'da bir tahta kıymet-i hasene 1
- Yine İslâm kuyu'da bir tahta kıymet-i hasene 1
- (silik) Meiş iki tahta kıymet-i hasene 1
- Kıracal oba'da bir tahta kıymet-i hasene 1
- Cando'da bir tahta kıymet-i hasene 1
- (silik) karalta kıymet-i hasene 1

- Saman kıymet-i hasene 3
- Beşer bir yarım buğday kıymet-i hasene 1,5 Sim 73

19-34.Varak

Numara:1

Açıklama: Terekenin hissedarları.

Hissetü'l-uht Emine an-tereketi'l-ah el-merhûm Eşale meblağ 30 hasene 3 mukâbelesine Targıl kaşka konan öküz kıymet-i hasene 1 kuruş 1

İki kırmızı yorgan kaftan kıymet-i hasene 1

Nakd hasene 1

Evi içerisinde hırdavat kıymet-i kuruş 1

Hissetü'l-ümm Melekşah an-tereketi'l-bint el-merhûm Kutluhan meblağ 63 hasene 2 mukabelesine

Büyük kızıl öküz bahasından hasene 1 sim 82

Yekûn hasene 21 sim 18

Hissetü'l-usbiye Develi an-tereketi'l-uht el-merhûm Kutluhan meblağ sim 101 mukâbelesine büyük gök öküz bahasından sim 101

Hissetü'l-usbiye Bayram an-tereketi'l-uht el-merhûm Kutlu Han meblağ sim 101 mukâbelesine büyük gök öküz bahasından sim 101

Hissetü'l-usbiye Eman an-tereketi'l-uht el-merhûm Kutluhan meblağ sim 101 mukâbelesine Büyük gök öküz bahasından sim 101

Hissetü'l-ümm Rabia an-tereketi'l-bint el-merhûm Melekşah meblağ 63 hasene 3 mukâbelesine targıl sığır buzağla kıymet-i hasene 3

Nakd sim 63

Hissetü'l-usbiye İslâm an-tereketi'l-uht el-merhûm Melekşah meblağ 91 hasene 1 mukâbelesine nakd hasene 1 sim 91

Hissetü'l-uht Karakız an-tereketi'l-uht Melekşah meblağ sim 106 mukâbelesine

Nakd 106

Hissetü'l-uht Buldu an-tereketi'l-uht el-merhûm Melekşah meblağ-ı sim 106 mukâbelesine nakd 106

Hissetü'l-cedde Rabia an-tereketi'l-bint el-merhûm Karakız meblağ 31 hasene 3 mukâbelesine (silik) boynuzla gök öküz kıymet-i hasene 3,5

On beşeri arpa kıymet-i sim 81

Hissetü'l-usbiye Develi an-tereketi'l-uht el-merhûm Karakız meblağ 3 hasene 3 mukâbelesine önünde olan yarım pay arz bahasından hasene 3 sim 3

Hissetü'l-usbiye Bayram an-tereketi'l-uht el-merhûm Karakız meblağ 3 hasene 3 mukâbelesine önünde olan yarım pay arz bahasından hasene 3 sim 3

Hissetü'l-usbiye Eman an-tereketi'l-uht el-merhûm Karakız meblağ 3 hasene 3 mukâbelesine önünde olan yarım arz bahasından hasene 3 sim 3

Hissetü'l-cedde Rabi'a an-tereketi'l-bint el-merhûm Karakız meblağ 63 hasene 6 mukâbelesine

- Kızıl Çeker evde olan bir kesik (silik) kıymet-i hasene 2
- Kızıl sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Nefti bogasi kaftan kıymet-i hasene 1
- Diz çakşırı kıymet-i sim 25
- Babuc kıymet-i sim 20
- Bir yelek kıymet-i sim 8
- Nakd sim 18

Hissetü'l-usbiye Develi an-tereketi'l-uht el-merhûme Sarıkız meblağ 111 hasene 11 mukâbelesine bora baytal kıymet-i hasene 3

- Önünde olan karalta kıymet-i hasene 5 küçük çoban kazan kıymet-i hasene 2

Hissetü'l-usbiye Bayram an-tereketi'l-uht el-merhûm Sarıkız meblağ 111 hasene 10

- Büyük çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 3
- Büyük tokal gök öküz bahasından sim 116
- Nakd sim 3
- Doru tay bahasından hasene 2 sim 51
- Büyük kızıl öküz kıymet-i hasene 3,5
- Kızıl konan öküz bahasından hasene 1

Hissetü'l-usbiye Eman an-tereketi'l-uht el-merhûm Sarıkız meblağ 111 hasene 10 mukâbelesine

- Nakd hasene 3
- Gök dişi dana kıymet-i sim 100
- Önünde olan arz bahasından hasene 5 sim 107
- Çoban kazan bahasından Doli zimmetinde sene 9

- Sandık bahasından sim 10

Tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Ağambay bin Mamaş, İslâm Bay bin (silik), Bolat Efendi ve Abdurrahman Molla bin ebnâ Tekat Sofa, Allahverdi Sofa bin Tanrıverdi, Mevlüd Bay an-karye-i Kuralac bin Aliş, Eş Akay Sofa bin Hüseyin Ali.

19-35.Varak

Tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Efendi bin el-hacı Koşan, Abdurrahman Molla bin (silik) Sofa, Tekasar bin Abdullah, Kutlu Cura Sofa bin Abdullah, Emir Ali Sofa bin Donbay, Devlet Gazi bin Mirza Ali Sofa, Nur Ali bin Hasan, Eşer Akay bin Hüseyin Ali.

Numara:1

Açıklama: Tanrıkulu'nun mirasçıları ve terekesi

Hissetü'l-ibn Kutlu Başa an-tereketi'l-eb el-merhûm Tanrıkulu meblağ 70 hasene 32 mukâbelesine Domin Çura bahâsından hasene 8

- Baydevlet nam düke bahâsından hasene 5
- İbani nam kazak bahasından hasene 1
- Kura bahasından hasene 1 sim 30
- Saman bahasından hasene 1 sim 30
- Tezek bahasından hasene 0,5
- Beş (silik) kıymet-i hasene 2,5
- Cemî'an arzın lüsüs kıymet-i hasene 7 kuruş 0,5
- Cümle karaltanın sülüs kıymet-i hasene 1
- Küçük makas kıymet-i sim 10
- Dört orak kıymet-i sim 12
- İki çalgı kıymet-i sim 30
- İki kupa bir çelik kıymet-i sim 10
- Bir batman yarım buğday kıymet-i hasene 11,2
- Yarım batman (silik) kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Büyük küp kıymet-i sim 15
- Küçük küp kıymet-i sim 10
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- İki giz kıymet-i sim 30

- Sur day bahasından sim 32
- Çal eşe bahasından sim 61

Tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Gazi Efendi bin Seyyid Gazi, İbrahim Efendi ve Ceşar ibnân El-hacı Kuşak, Kara Halife bin el-hacı Kurban, Mirza Akay bin Eş Akay, Kuş Akay bin Pir Mehmed, Osman bin Aranca, Eş Akay bin Hüseyin Ali.

Numara:2

Açıklama: Kızıl Ciğer Hacı köyünden Eşali'nin terekesi

Metrukât-ı Eşali der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Kızılcığer Hacı

- Boril baytal kıymet-i hasene 3
- Doru tay kıymet-i hasene 3,5
- Tokmak (silik) gök öküz kıymet-i hasene 3,5
- İmek (silik) gök öküz kıymet-i hasene 3,5
- Büyük kızıl öküz kıymet-i hasene 3,5
- Kara ala donan öküz kıymet-i hasene 3,5
- Gök konan öküz kıymet-i hasene 2
- (silik) konan öküz kıymet-i sim 200
- Kızıl konan öküz kıymet-i hasene 20
- Kızıl dişi kıymet-i sim 100
- (silik) sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Kaşka sığır kısır kıymet-i hasene 3
- Targıl sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Kızıl buzağla kıymet-i hasene 3
- Gök dişi dana kıymet-i sim 100
- Önünde olan yarım pay arz kıymet-i hasene 15
- Önünde olan cümle karalta kıymet-i hasene 2
- Büyük ...kazan ocağıyla kıymet-i hasene 3
- İki kalav tezek kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Bir Macar.... Önünde kıymet-i sim 100
- Kızıl Çiker'de ala bir kesik (silik) kıymet-i hasene 2
- Nakta (?) bogasi kaftan kıymet-i hasene 1
- İki kırmızı bogasi kaftan kıymet-i hasene 1
- Karçeker Hacı'de olan cümle karalta kıymet-i hasene 1

- Macar ma'a (silik) kıymet-i hasene 2
- Papuç kıymet-i sim 15
- Hurda sandık kıymet-i sim 230
- (silik) çakşır mestile kıymet-i sim 200
- Bir küp kıymet-i sim 20
- Bir ilek kıymet-i sim 5
- Bir çot kıymet-i sim 5
- Bir baksa kıymet-i sim 5
- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5
- Onbeşşeri arpa kıymet-i kuruş 1
- Yarım beşşeri (silik) kıymet-i sim 20
- Nakd hasene 5
- Ahmed'de sim 10
- Mehmed Çelebi'de kıymet-i sim 150
- Kablan Ali'de sim 30
- İden Kâfir'le otuz zirâ' keten kıymet-i hasene 1
- Nakd hasene 22
- Bez Kıymet-i sim 15
- Ağaç havan kıymet-i sim 20
- Yekûn hasene 89

Hissetü'z-zevce Melekşah an-tereketi'z-zevc el-merhûm Eşale meblağ 15 hasene 11 mukâbelesine

- İmek boynuzlu gök öküz kıymet-i hasene 3,5
- Nakd hasene 5
- Kızıl çiker olan bir kesik kıymet-i hasene 2 (?)
- On beşşeri arpa kıymet-i kuruş 1

Hissetü'l-usbiye Develi an-tereketi'l-ah el-merhûm Eşale mebla-ı kuruş 1 hasene 8 mukâbelesine kara ala donan öküz kıymet-i hasene 2,5

- Macar ma'a âlet kıymet-i hasene 2
- Nakd hasene 1
- Yarım beşşeri kapla kıymet-i sim 20

- Mehmed Çelebi hasene 2 sim 30
- Kablan Ali'de sim 30
- Bir ikerçek (?) kıymet-i sim 15
- Ağaç havan kıymet-i sim 20
- Nakd sim 25
- Rub' karalta kıymet-i hasene 1

Hissetü'l-usbiye Bayram an-tereketi'l-ah el-merhûm Eşali meblağ-ı kuruş 1 hasene 8 mukâbelesine

- Kuba sığır kısır kıymet-i hasene 3
- On beş arşın keten kıymet-i hasene 1
- Nakd (?) hasene 1,5 kıymet-i sim 5
- Baksa kıymet-i sim 5
- On beşşeri buğday kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Önünde olan cümle olan cümle cem(?) kıymet-i hasene 1
- Ahmed'e sim 35

Hissetü'l-usbiye Eman an-tereketi'l-ah el-merhûm Eşali meblağ 80 hasene 8 mukâbelesine

- Kaşka sığır kısır kıymet-i hasene 3
- İki kalav tezek kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Ahmed'e sim 100
- Onbeşşeri buğday kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Papuç kıymet-i sim 15
- Nakd hasene 2
- On beş (silik) keten kıymet-i hasene 1
- Urgan bahasından sim 15

19-36.Varak

Numara: 1

Açıklama: Tarpancı köyünden Tanrıkulu'nun terekesinin devamı

- Bir küçük matay parçasıyla kıymet-i hasene 6
- Bir küçük matay kıymet-i sim 10
- İki kupa kıymet-i sim 25

- Bir çelik kıymet-i sim 5
- İki çalga kıymet-i sim 30
- Dört orak kıymet-i sim 12
- Büyük küp kıymet-i sim 15
- Küçük küp kıymet-i sim 10
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- İki kürk kıymet-i sim 20
- Bir (silik) kıymet-i sim 3
- Altı batman buğday kıymet-i hasene 36 sim 20
- Bir batman yarım arpa kıymet-i hasene 3
- Eksik saman kıymet-i hasene 5

Hissetü'l-eb Kadir el-hacı an-tereketi'l-ibn el-merhûm Tanrıkulu meblağ 35 hasene 35 mukâbelesine

- Domin Çura nam çura bahasından hasene 6 kuruş 1
- Büyük koker öküz kıymet-i hasene 3
- Baydevlet düğe bahasından hasene 3 sim 20
- İban nam kazak bahasından sim 100
- Def'a koker öküz hasene 3
- Def'a koker öküz kıymet-i hasene 3
- Ak camız kara öküz kıymet-i hasene 3
- Batman buğday kıymet-i hasene 8 kuruş 1
- Macar ma'a alet kıymet-i sim 100
- Saban ma'a alet kıymet-i hasene 1
- Turen kıymet-i hasene 0,5
- Tezek bahasından kıymet-i hasene 0,5
- Bir balta sim 15

Hissetü'z-zevce Aktutay an-tereketi'z-zevc el-merhûm Tanrıkulu meblağ 57,5 hasene 26 mukâbelesine Domin Çura nam çura bahasından hasene 5

- Baydevlet düğe bahasından hasene 3 sim 15
- İban kazak bahasından sim 75
- Büyük çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 2,5

- Tatarhâne kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Kuba sığır kısır kıymet-i hasene 2,5
- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 3 sim 100
- Yarım batman arpa kıymet-i hasene 1 kuruş 20
- Saman bahasından kuruş 1
- Kura bahasından kuruş 1
- Tezek bahasından kuruş 1
- Alaca kilim kıymet-i hasene 1
- İki olpak kıymet-i sim 10
- Bir yarım döşek iki yasdık kıymet-i kuruş 2
- İki yeni ağaç tabak kıymet-i sim 230
- Beş ağaç çanak kıymet-i sim 11
- Dört kaşık küçük bakır kazan kıymet-i kuruş 1
- Üç kuzulu koyun kıymet-i hasene 2,5
- Bir kısır koyun kıymet-i hasene 0,5
- Haverçe bahasından sim 20
- Büyük burgu kıymet-i sim 6
- Küçük burgu bahasından sim 2

Hissetü'l-bint Hacı Fatma an-tereketi'l-eb el-merhûm Tanrıkulu meblağ 35 hasene 21 mukâbelesine Bayçura nam kazak bahasından hasene 3

- Baydevlet nam düğe bahasından hasene 20 sim 5
- İban nam kazak bahasından hasene 2
- On dört kısır koyun kıymet-i hasene 7
- Kura bahasından hasene 0,5
- Kula baytal kıymet-i hasene 3
- Üç kuzulu koyun kıymet-i hasene 2,5
- Saman bahasından hasene 0,5
- Haverçe bahasından sim 25

Hissetü'l-ibn Baterşah an-tereketi'l-eb el-merhûm Tanrıkulu meblağ 70 hasene 32 mukâbelesine Domin Çura nam çura bahasından hasene 8 sim 15

- Baydevlet nam düğe hasene 5 sim 25

- İban kazak bahasından hasene 1
- Kura bahasından hasene 1 sim 35
- Saman bahasından hasene 1 sim 35
- Tezek bahasından kuruş 3
- Çal işi kıymet-i hasene 3
- Cemî'an arzın sülüs kıymet-i hasene 7 kuruş 0,5
- Terkeş kıymet-i sim 30
- Cümle karaltanın sülüs kıymet-i hasene 1
- Bir batman yarım buğday kıymet-i hasene 21,5
- İki oyanıyla kıymet-i kuruş 0,5
- Kuş Kıymet-i sim 10
- Yeni güger araba kıymet-i sim 25
- Soy matay arabasıyla kıymet-i sim 30
- İki çivit kıymet-i sim 15
- Üç eski ağaç tabak kıymet-i sim 15
- Haverçe bahasından sim 7
- Dört orak kıymet-i sim 12
- Yeni kürk üç senk bir (silik) kıymet-i sim 6
- İki çalga kıymet-i sim 30
- Bir eşke bağ kıymet-i hasene 1 sim 13

Hissetü'l-ibn Kutluşah an-tereketi'l-eb el-merhûm Tanrıkulu meblağ 70 hasene 32 mukâbelesine Domin Çura nam çura hasene 8 sim 30

- Baydevlet nam düğe bahasından hasene 5 sim 55
- İban nam kazak bahasından hasene 1 sim 5
- Kura bahasından hasene 1 sim 35
- Saman bahasından hasene 1 sim 35
- Tezek bahasından hasene 0,5
- Beş kısır koyun kıymet-i hasene 2,5
- Cemî'an arzın sülüs kıymet-i hasene 7 kuruş 0,5
- Haverçe bahasından sim 6
- Bir şekbe bağ kıymet-i hasene 1 sim 13

- Yarım batman arpa kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

Numara:2

Açıklama: Tarpancı köyünden Ömer Akay'ın terekesi

Metrukât-ı Ömer Akay der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Tarpancı

- Çağa'da iki tahta arz kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Doru (silik) bir tahta yarım arz kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Çürek'de bir tahta yarım arz kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Bağca'da bir tahta arz kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Başmak İli'nin altında iki tahta arz kıymet-i hasene 20
- İki kura konan öküz kıymet-i hasene 2
- Obrarden'de bir tahta yarım arz kıymet-i hasene 2
- Çoşal'da bir tahta yarım arz kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- Tahta'da bir izan arz kıymet-i hasene 1
- Çoban kazan kıymet-i hasene 1
- Tezek kıymet-i kuruş 0,5
- Yekûn hasene 23 sim 120
- Doru konan kıymet-i hasene 3
- On beşşeri arpa kıymet-i kuruş 1

Numara:3

Açıklama: Ömer Akay'ın oğluna vasi tayini ve terekesin teslimi

Oldur ki fevt Ömer Akay el-merhûmun sabî oğlu Kurman Ali nam sağîrin kendi zabt ve tasarrufa kâdir olmamağın kıbel-i şer'eden bir vasî lâzım olmağın eniştesi Tanrıverdi vasî nasb olunup umûr-ı vesâyeti kabul ve hizmet-i lâzimesine te'ahhüd eylemeğın işbu emvâl-i mezkûre maadâani'l-helâk Tanrıverdi yedine bey'an teslîm olundu.

19-37.Varak

Numara: 1

Açıklama: Şemak köyünden Hüseyin Molla'nın terekesinin devamı

- Rub' bay arz kıymet-i hasene 3
- Beden kürk kıymet-i kuruş 0,5
- Zümre hasene 2
- Yekûn hasene 32 sim 70

Hissetü'z-zevce Çıvak an-tereketi'z-zevc el-merhûm Hüseyin Efendi meblağ 11 hasene 3 mukâbelesine Çoban kazan ocağıyla kıymet-i sim 90

- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5

Hissetü'l-bint Fatıma an-tereketi'l-eb el-merhûm Hüseyin Efendi meblağ 11 hasene 3 mukâbelesine yarım batman buğday kıymet-i hasene 3 kuruş 2

- Kuduri nam kitab kıymet-i kuruş 1 (?)
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- Zemin'de sim 1

Hissetü'l-binti Emine an-tereketi'l-eb el-merhûm Hüseyin Efendi meblağ 11 hasene 3 mukâbelesine yarım batman buğday kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5

- On beşşeri arpa kıymet-i kuruş 1
- Makay bahasından sim 11

İşbu emvâl-i mezkûre ah-i kebîri Said yedine bey'an teslîm oldu

Hissetü'l-binti Şerife an-tereketi'l-eb el-merhûm Hüseyin Efendi meblağ 11 hasene 3 mukâbelesine

- Dört kulaç kura kıymet-i hasene 2
- Üç kulaç saman kıymet-i hasene 2
- Makay bahasından sim 3
- İki ağaç çanak kıymet-i sim 6
- Zemin'de sim 1

Hissetü'l-ibneyn Said ve Esad an-tereketi'l-ibnühümâ el-merhûm Hüseyin Efendi meblağ 68 hasene 16 mukâbelesine bir tekerlek kıymet-i sim 30

- Dört cüzder nam kittâb kıymet-i sim 20
- İki orak kıymet-i sim 6
- Akbaş'da olan kara papa cümle karalta kıymet-i hasene 5
- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5
- Arpa on beşşeri kıymet-i kuruş 1
- Rub' pay arz kıymet-i hasene 3
- On körük kıymet-i hasene 0,5

- Zemin’de hasene 2 sim 92

Tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü’l-hâl: Ak Toğan bin Mürtezâ Hafız, Seyf bin Seyyid, Eş Akay bin Hüseyin Ali, Paşa bin Taraş, Esenbay bin Esenli.

Numara: 2

Açıklama: Seyfullah’ın boşanma için koştığı şartın yerine getirildiğinin kaydedilmesi (?)

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi‘ karye-i Şemak sâkinlerinden Seyfullah bin Eğer karye-i Şemak’da çop karye-i Ablak Hacı’ya var merasim olup alacağım üç talak boş olsun deyu şart ba‘dehû karye-i Ablak Hacı’ya göçdüm şart yerine bulmuşdur dedikten sonra Seyfullah el-mezbûrun sıdk-ı kelâmına muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i ricâlden Ak Togan bin Murtaza Hâfız ve Hacı geldi cem‘le İslâm ve Esmar ibnân Telaş ve Hüseyin ibn Kurmaş ve Mayren bin Receb Halife Eş-şeyh Hacı Bayram ve Abdülhay li-ecli’ş-şehâde hâzırûn Seyfullah el-merkûmun lafzan ve ma‘nen kelâmına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinden sonra şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahal-i irtizâda vâkı‘a olup mûcibiyle hükm olunup bi’t-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü’l-hâl: İtmo Sofa bin Mustafa , Receb Halife bin eş-şeyh Hacı Bayram, Said bin Hüseyin Efendi, Eş Akay bin Hüseyin Ali, Paşe bin Taraş ve gayruhum mine’l-hüzzâr.

Numara: 3

Açıklama: Tarpancı köyünden Tanrıkulu’nun terekesi:

Metrukât-ı Tanrıkulu der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Tarpancı

- Bağca’da bir izan arz kıymet-i hasene 1
- Cağa’da tahta arz 3 kıymet-i hasene 3
- Yürek’de iki izan arz kıymet-i hasene 2
- Beğişci’de alınan bir tahta arz kıymet-i hasene 1
- Yaşmak ilinin altında 3 izan arz kıymet-i hasene 3
- Gölde altında iki izan arz kıymet-i hasene 2
- Halife Hacı’nın kurasının ardında iki izan arz kıymet-i hasene 2
- Çoşal’da iki izan arz kıymet-i hasene 2
- Tahtalar’da iki tahta arz kıymet-i hasene 2

- Turalab'da iki izan arz kıymet-i hasene 2
- Tahta Çağ'da bir izan arz kıymet-i hasene 1
- Domin Çura nam çura kıymet-i hasene 3
- Baydevlet nam düğe kıymet-i hasene 25
- İban nam kazak kıymet-i hasene5
- Muatene nam câriye kıymet-i hasene 30
- Büyük koker öküz kıymet-i hasene 3
- Büyük (silik) boynuzlu koker öküz kıymet-i hasene 3
- İmek boynuz büyük koker öküz kıymet-i hasene3
- Büyük ak camız kara öküz kıymet-i hasene 3
- Kuba kısır sığır kıymet-i hasene 3
- Def'a koca kısır sığır kıymet-i hasene 3
- Kula baytal kıymet-i hasene 3
- Sor erkek tay kıymet-i hasene 2 kuruş 1
- Doru baytal kıymet-i hasene 5
- Çal işi kıymet-i hasene 3
- Kuzulu koyun aded 29 kıymet-i hasene 23 sim 20
- Kısır koyun aded 25 hasene 12,5
- Kuzulu koyun aded 6 kıymet-i hasene 5
- Aba yanca kıymet-i hasene kuruş 0,5
- Saya kuzu derisi kırmızı yorgan kürk kıymet-i kuruş 1
- Mecâmiü'l-âlet kıymet-i sim 100
- Saban ma'a'l-alet kıymet-i hasene 1
- Turen kıymet-i hasene 0,5
- Ok sadak ma'a yay maa kılıç kıymet-i sim 30
- Tatarhâne kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Cümle karalta kıymet-i hasene 3
- Büyük çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 2,5
- Küçük bakraç kıymet-i kuruş ,0,5
- Büyük (?) kıymet-i sim 20
- Soy arabası ma'a makay kıymet-i sim 10
- İki (?) kıymet-i sim 2

- İki (silik) kıymet-i kuruş 0,5
- Koşer ikircik kıymet-i sim 10
- Alaca kilim kıymet-i hasene 1
- İki olpak kıymet-i sim
- Bir basma döşek ma'a iki yasdık kıymet-i kuruş 0,5
- Beş kalav tezek kıymet-i hasene 2
- Bir büyük kesik kura kıymet-i hasene 5
- iki kira kıymet-i sim 30
- iki ağaç tabak kıymet-i sim 3
- üç eski ağaç tabak kıymet-i sim 15
- beş ağaç çanak kıymet-i sim 10
- kaşık aded 3 kıymet-i sim 1
- bir balta kıymet-i sim 15
- iki çivit kıymet-i sim 15
- büyük burgu kıymet-i sim 6
- küçük burgu kıymet-i sim 3
- (silik) bağ kıymet-i hasene 1 sim 13

19-38. Varak

Numara: 1

Açıklama: Kan Savan'ın terekesine dair

Hissetü'l-usbiye Kaydebul an-tereketi'l-ah el-merhûm Kansavun meblağ 68 hasene 39 mukâsbelesine Azamet zimmetinde olan deyninden hasene 39 sim 28

Tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Şuhûdü'l-mezkûrûn.

Numara: 2

Açıklama: Toka Hacı köyünden Kul Akay'ın terekesi

Metrûkât-ı El-hacı Kul Akay der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Toka Hacı

- Cıran baytal kıymet-i hasene 5
- Cıran konan baytal kıymet-i hasene 3
- Çal konan burga kıymet-i hasene 3
- Gök kıymet-i hasene 6

- Kara kaşka donan öküz kıymet-i hasene 2 kuruş 1
- Kara kaşka (silik) öküz kıymet-i hasene 3
- Gök öküz kıymet-i hasene 3,5
- Koker öküz kıymet-i hasene 3
- Kuzulu koyun aded 47 kıymet-i hasene 35
- Kısır koyun aded 38 hasene 15
- On kulaç yarımkura kıymet-i hasene 5,5
- ton
- Altı kulaç tezek kıymet-i hasene 3
- Köhne tekerlek ma'a koker ma'a makay kıymet-i kuruş 2
- Taşhane ve cümle karalta kıymet-i hasene 3
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1
- Bitay havçasıyla kıymet-i hasene 1
- Üç orak kıymet-i sim 9
- Küp kıymet-i sim 15
- Köhne küçük makay kıymet-i sim 3
- Üç ağaç ibrik kıymet-i sim 13
-kıymet-i sim 10
- Cümle yeni saman kıymet-i hasene 2 kuruş 0,5
- Üç fincak kıymet-i sim 20
- Kıymet-i sim 8
- Kuzulu koyun aded 32 kıymet-i hasene 13,5
- Kısır koyun aded 22 kıymet-i hasene 9 sim 70

Hissetü'z-zevce Aişe an-tereketi'z-zevc an-tereketi'l-merhûm El-hacı Kul Akay meblağ 31 hasene 8 mukâbelesine on iki kısır koyun kıymet-i hasene 5

- Üç beşşeri buğday kıymet-i hasene 2,5
- Bir kuzulu koyun kıymet-i sim 91

Hissetü'l-bint Tutay an-tereketi'l-eb el-merhûm el-hacı Kulakay meblağ 61 hasene 8 mukâbelesine on kısır koyun kıymet-i hasene 3 sim 20

- Beş kuzulu koyun kıymet-i hasene 3 sim 90
- Bir çeka kıymet-i sim 15

- Bir k p kıymet-i sim 15
- K ll  sabanıyla kıymet-i sim 10
- K hne k uk matay bahasından kıymet-i sim 1
- Bir kuzulu koyun bahasından Kurman Ali zimmetinde sim 30

Hissetü'l-ibn Kurman Ali an-tereketi'l-eb el-merh m el-hacı Kul Akay meblağ 62 hasene 16 muk belesine kara kaşka donan öküz kıymet-i hasene 2 kuruş 1

- Batman buğday kıymet-i hasene 7 kuruş 1
- Taşhane ve cümle karaltanın s l s kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- K hne tekerlek ma'a k rk n ... kıymet-i kuruş 0,5
- s l s kıymet-i hasene 1
- Bir makay havere bahasından sim 59
- Ve cümle (silik) s l s kıymet-i hasene 1 sim 100
-   orak kıymet-i sim 9
- K uk makay kıymet-i sim 3
-   ağaç ibrik kıymet-i sim 3
-   kaşık kıymet-i sim 20
-kıymet-i sim 8
- Bir beşeri buğday kıymet-i sim 100

Hissetü'l-ibn Bayram Ali an-tereketi'l-eb el-merh m el-hacı Kul Akay meblağ 62 hasene 16 muk belesine Taşhane ve cümle karaltanın s l s kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

- Tezek s l s kıymet-i hasene 1
- Bir makay havere bahasından sim 61
- Koker  k z kıymet-i hasene3
- Altı kuzulu koyun kıymet-i hasene 3,5
- Ve c mlekurenin s l s kıymet-i hasene 1 sim 100
-   Kıpçak kıymet-i sim 20
- Beş beşeri buğday kıymet-i hasene 3 sim 20
- Bir kuzulu koyun bahasından sim 1

Hissetü'l-ibn Sefer an-tereketi'l-eb el-merh m El-hacı Kul Akay meblağ 62 hasene 16 muk belesine taşhane ve cümle karaltanın s l s kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 3 sim 20
- Kara kaşka ... öküz kıymet-i hasene 3
- (?) öküz kıymet-i hasene 3,5
- Cümle... kuranın sülüs kıymet-i hasene 1 sim 100
- Tezkik sülüs kıymet-i hasene1
- Üç kuzulu koyun kıymet-i hasene 2 sim 20
- Bir kuzulu koyun bahasından sim 52

Tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Bir Molla bin Süleyman Sofa, Ali Molla bin Endirce, Ali Akay bin Carilkadır, Hacıgeldi bin Otarça, Ramazan bin Mamat, Eş Akay bin Hüseyin Ali.

Numara: 3

Açıklama: Şemak köyünden Hüseyin Molla'nın terekesi

Metrukât-ı Hüseyin Molla der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Şemak

- Vasil nam kazak kıymet-i hasene 35
- Marya nam câriye kıymet-i hasene 30
- Gök ... kıymet-i hasene 5
- ...konan baytal kıymet-i hasene 3,5
- Kızıl sığır kısır kıymet-i hasene 2,5
- Ak sığır kısır kıymet-i hasene 2,5
- Ak dana kıymet-i sim 100
- Büyük ala öküz kıymet-i hasene 3
- Ala öküz kıymet-i hasene2
- Bir tekerlek kıymet-i sim 30
- Çoban kazan kıymet-i kuruş 1
- Dört cüz dürer nam kitab kıymet-i sim 20
- Kuduri nam kitab kıymet-i kuruş 10
- Köhne ocak kıymet-i sim 10
- Bir makay kıymet-i sim 15
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- İki ağaç çanak kıymet-i sim 6
- İki orak kıymet-i sim 60
- Akbaş kara paype ve cümle karalta kıymet-i hasene 5
- Değirmen kıymet-i hasene 13

- İki batman buğday kuruş 0,5
- Yarım saman arpa kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Dört kulaç kura kıymet-i hasene 2
- Üç kulaç saman kıymet-i hasene 2

19-39.Varak

Numara: 1

Açıklama: Kongrat köyünden Pir Ali'nin terekesinin devamı

- Beşşeri çavdar kıymet-i hasene 0,5
- On beşşeri arpa kıymet-i sim 90
- Cümle saman kıymet-i hasene 1
- Bir kesik kura kıymet-i kuruş 1
- Bir kesik tezek kıymet-i kuruş 1
- Üç bölük arz kıymet-i hasene 1
- (silik) kazan ma'a ocak kıymet-i hasene 1
- Köhne tekerlek kıymet-i sim 20
- Bir matay (?) kıymet-i sim 20
- Bir orak kıymet-i sim 10
- Bir giz kıymet-i sim 15
- Bir çabu (?) kıymet-i sim 10
- Üç olupak ma'a üç yasdık kıymet-i hasene 0,5
- Bir çelik kıymet-i sim 6
- Bir (silik) kıymet-i sim 3,5
- Bir çubuk halka kıymet-i sim 10
- Orak bir kıymet-i sim 3
- Cümle karalta kıymet-i hasene 10

Hissetü'z-zevce Alemşah an-tereketi'z-zevc Pir Ali meblağ 105 hasene 3 mukâbelesine on beşşeri buğday kıymet-i hasene 3 sim 20

- Bir giz bir çabu kıymet-i sim 10
- Bir metay kıymet-i sim 20
- Buğday beşşeri ile bir beşşeri arpa kıymet-i sim 30

Hissetü'l-ümm Kız Atay an-tereketi'l-ibn el-merhûm Pir Ali meblağ 3 hasene 6 mukâbelesine üç beşşeri dahi bir şenik buğday kıymet-i hasene 2 sim 85

- Beş teri dahi (silik) arpa kıymet-i sim 39
- Bir kesik tezek kıymet-i kuruş 1
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Beşşeri çavdar kıymet-i hasene 0,5
- Bir çelik kıymet-i sim 6
- Bir kupa kıymet-i sim 3
- Kara dişi dana bahâsından sim 31

Hissetü'l-uht Rahime an-tereketi'l-ah el-merhûm Pir Ali meblağ 35 hasene 10 mukâbelesine Büyük kara öküz kıymet-i hasene 3

- Kara dişi dana bahasından sim 6
- Çal kaşka baytal kıymet-i hasene 3
- Turna kıymet-i kuruş 0,5
- Kılıç kıymet-i sim 20
- Saban bostan kıymet-i sim 6
- Cümle saman kıymet-i hasene 1 kuruş 2
- Üç bölük arz kıymet-i hasene 1
- Köhne tekerlek kıymet-i sim 20
- Bir urga kıymet-i sim 10
- Bir (silik) halka kıymet-i sim 10
- Bir orak kıymet-i sim 3
- Cümle karalta kıymet-i hasene 1

Tahrîren fi mâh-ı Rebiülâhir sene 1084

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi bin Abdülgaffar Efendi, Hüseyin Çelebi bin Murtaza Efendi, Timur Sud an-karye-i Şemak bin Mustafa, Receb bin Hüseyin.

Numara:2

Açıklama: Tok Hacı köyünden Kan Savan'ın terekesi

Metrûkât-ı Kan Savan der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Tok Hacı.

- Riyal kuruş 30
- Boral at kıymet-i kuruş 15
- Kök ağmak kıymet-i kuruş 30

- Kaline nam kazak kıymet-i hasene sim 37
- Kırk (silik)
- Delkes nam kazak Efendigeliş

Numara: 3

Açıklama: Toka Hacı köyünden Keleş'in terekesindeki kölenin fiyatı:

Metrûkât-ı Keleş der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Toka Hacı

- Aleksi nam kazak kıymet-i hasene 60

Numara: 4

Açıklama: Keleş'in terekesinde olan Aleks isimli kazağın daha önce Azamet tarafından alındığına hükmolunması

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Toka Hacı sâkinlerinden Azamet bin Kolke mahfil-i kazâ-i celflü'l-kadre hâzır olup Solak ve Mehmed Ali ibnâ Akatay nam kimesneleri ihzâr ve müvâcehelerinde takrir-i kelâm ve tabir-i ani'l-merâm edüp işbu Solak ve Mehmed Ali nam kimesnelerin li-eb karındaşı Keleş nam bi-emrillah fevt olup Keleş el-merhûmun terekesinden işbu Aleksi nam kazağı gelmiş idi işbu Solak nam kimesneye bir tekle (silik) bir gök buzağa ve bir gömlek ve bir yağlık ve bir kuruş işbu Mehmed Ali'ye on iki kuruşluk (silik) esbâb verüp sulh olunmuşuzdur işbu Oleksi nam kazakda asla alakaları kalmamışdır bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin sual olunsun deyicek gibbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyhim Solak ve Mehmed Ali nam kimesneler Azamet el-mezbûrun vech-i meşrûh üzere tasdik ve tahkik etdikden sonra sıhhat ve ibrâya hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fi mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Cemay Bater bin Atakul, Bolek bin Bay Çuy Çakşı, Kurmankul bin Cumrad, Hangeldi bin Çulçakşı, Çuraata bin Eş Akay, Uraz Mehmed bin Ser Mehmed ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Numara: 5

Açıklama: Kan Savan'ın mirasçıları

Hissetü'l-ah evlâdü'l-ümm an-tereketü'l-ah el-merhûm Kan Savun meblağ 97 hasene 9 mukâbelesine Azamet zimmetinde deyninden hasene 9 sim 97

Hissetü'l-uh evlâdü'l-ümm an-tereketi'l-ah el-merhûm Kan Savak meblağ 97 hasene 9 mukâbelesine Azamet zimmetinde olan deyninden hasene 9 sim 97

19-40.Varak

Numara : 1

Açıklama: Vefat eden Bayrak Sofi'nin kızı Raslı ile, Kutlu Cura, Hacı Akay, Bayram, Devlin Ali ve Mirza Akay arasındaki miras (arazi) anlaşmazlığının Raslı'nın lehine çözülmesi

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Kenkes sâkinlerinden Raslı binti Bayrak Sufa mahfil-i kazâ-i celîlü'l-kadre hâzır olup kazâ-i mezbûrede Hacı Sufa ve Bayram ibn Abdullah ve Kutlu Çura Abdullah ve Doneb bin Devlet Ali ve Mirza Akay'ı ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i da'vâ ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp dedi ki babam Bayrak Sofa el-merhûm hâl-i hayatında yed-i tasarrufunda olan arazi-i mevrû'asın babam merhûm Bayrak Sofa fevt olduktan sonra li-eb ve üm karındaşım Eşref ile vâlidemin yed-i tasarrufunda arazi-i mevrû'ayı ve Eşref el-merhûm fevt olduktan sonra vâlidenin yed-i tasarrufunda arazi-i mevrû'ası işbu Kutlu ve Hacı Akay ve Bayram ve Denbe Ali ve Mirza Akay nam kimesneyle kısmet-i şer'iyile kısmet olunmayan cem'an arazi-i mevrû'a tarih-i kitabdan dört sene mukaddem gasb edeyorlar bi-hasebi's-şer' sübûtun taleb ederin sual olunsun deyicek gibbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyhim Kutlu Cura ve Hacı Akay ve Bayram ve Denbe Ali ve Mirza Akay el-mezbûrûn her birerleri cevâb verüp dediler ki işbu Raslı el-mezbûrenin vâlidesi Ak Devlet nâm avretinde alâ mâ yelûku bi'l-akâr iştirâ eyleyein mülk-i müşterâsıdır dediklerinden sonra Raslı el-mezbûr bi'l-inkâr cevab vericek Kutlu Cura ve Hacı Akay ve Bayram ve Renbe Ali ve Mirza Akay nam mezbûrların sıdk-ı mekâlâtına mutâbık beyyine taleb olundukda her birerleri beyyineden âciz ve kâsır olduktan sonra Raslı el-mezbûreye yemin teklif olundukda Raslı el-mezbûr halef billâhi'l-azîm ile yemin etdükden sonra mûcibiyle icrâ olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiilâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkerim Efendi bin Şehbar Sofa, el-hacı Halife bin Sefer bay, Arslan Efendi bin Abdülcinan, ... Mehmed bin Ramazan, el-hacı Allahverdi, Tanrikul bin el-hacı Kadir, Ali Akay Şeyh bin Muşak Şeyh.

Numara: 2

Açıklama: Sınır anlaşmazlığında yapılan barışın inkar edilmesi ancak şahitlerle ıspatlanması ve yapılan sulhün geçerli sayılması

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Kenkes sâkinlerinden Mevlüd ve Ali ve Gazi Molla ve Hızır Ali ibnun Sonçay mahfil-i kaza-i celflü'l-kadre hâzırûn olup yine kaza-i mezbûrda karye-i Onirat sâkinlerinden Halim Molla ve sâirlerine ihzâr ve müvâcehelerinde takrîr-i da'vâ ve ta'bir-i ani'l-merâm edüp dediler ki eş-şeyh Abdurrahman Efendi hâim nasb olunup sulh eylediğimde bizler ol mahalde sulh içerisinde bulunmamışızdır ve karye-i Obrat'da yarım pay arzım vardır ve sulhde bulunmamağla kuyunun sağ yanında ve sol yanında hissem vardır bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyhim Abdülhalim Molla ve sâirleri cevap verüp dediler ki işbu Mevlüd ve Ali ve Gazi Molla ve Hızır Ali nam mezbûrûn Abdurrahman Efendi hâkim nasb olunup sulh ve salah olunup cemî'an da'vâ ve nizâ'larına ibrâ ve iskât eylemişlerdir bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederiz suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyhim Mevlüd ve Ali ve Gazi Molla ve Hızır Ali nâm kimesneler bi'l-inkâr cevâb vericek Abdülhalim Molla ve sâirlerinin sıdk-ı kelâmına muvâfık beyyine taleb olundukda udûl ve ricâlden Ahmed Efendi ve Sefer Gazi Bay ibnâ Selâmet Halife ve sâirleri li-ecli'ş-şehâde hâzırûn olup Abdülhalim Molla ve sâirlerinin tav'an ve (silik) kelâmına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'iyye etdiklerinden sonra şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahall-i irtizâda vâkı'a ve sıhhat-i sulh ve ibrâyâ hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Eş-şeyh Abdurrahman Efendi ibni eş-şeyh Derviş Mehmed Efendi, Seybuye Çelebi bin Abdülkerim Efendi, el-hacı Kuşem bin Hüseyin, Canbeğ bin el-hacı Mevlüd, Paşe bin Taraş, el-hacı Mevlüd Ali bin Ablak Baş ve gayruhum min huzzâr

Numara: 3

Açıklama: Kongrat köyünden Pir Ali'nin terekesi:

Metrukât-ı Pir Ali der-kazâ-i Tarhan an karye-i Kokerat

- Koba sığır ...3,5
- Büyük koka öküz 3
- Kara öküz 3
- Kızıl dişi dana 1 kuruş
- Kara dişe dana 1
- (silik)
- (silik)
- İki saban ve bostan 6
- İki batman buğday 6

19-41.Varak

Numara: 1

Açıklama: Nur Mehmet Efendi ve Bater arasında 8 yıl önce gerçekleşen mal satışının mahkemede onaylanması

Bi-hasebi's-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gibbe's-suâl lede'l-istintâk el-şr Nur Mehmed Efendi el-mezbûr Bater el-mezbûrun kelâmına tasdîk ve tahkîk edüp dedi ki inde'l-cîr ma'lûmü'l-hudûd olan yarım pay arz mezra'asına hakkı mer'a ve hakk-ı şer'ile Bater el-mezbûr bana bey'-i bâtiyle on dört altun bir kuruşa bey' edüp ben dahi alâ mâ yalaka bi'l-akâr on dört altun bir kuruşa iştirâ eyleyüp sekiz nakd hasene ve bir kara sığır buzağla kıymet-i hasene 3,5 ve bir çabar dişi dana kıymet-i hasene 1 ve bir koker dişi dana kıymet-i hasene 1 sim 20 cem'an on dört altun bir kuruşa Bater el-mezbûrun yedine bi-tamâmihî teslîm-i semen kabz-ı mebî'eylemişimdir dedikten sonra sıhhat-i bey' ve şirâyâ hükm olunup bi't-taleb kayd olundu olundu tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Tur Timur Emeldeş bin Han Mehmed Atalık, İdebul Emeldaş bin Hasan Atalık, Geldikul bin Sunça Ali, Paşa bin Taraş.

Numara: 2

Açıklama: Konan köyünden Himmet Ali'nin terekesi:

Metrukât-ı Himmet Ali der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Konan

- Kara sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Koker öküz kıymet-i hasene 2,5
- Erkek çabdar tay kıymet-i hasene 3
- Üç (?) buğday kıymet-i hasene 3
- Üç beşşeri yarım beşşeri arpa beş kıymet-i hasene 1 sim 20
- Üç (?) arpa kıymet-i hasene 2
- Batman darı ma'a kongay kıymet-i hasene 2
- Üç Macar kireç kıymet-i hasene 2,5
- İki kesik eski saman kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Bir kesik yeni buğday saman kıymet-i hasene 1
- Bir kesik arpa kıymet-i kuruş 0,5
- Bir taş hane kıymet-i hasene 1
- Cümle karalta kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Yarım pay arz kıymet-i hasene 10
- Çekme tezek iki kesik yarım kıymet-i hasene 1
- Köhne göger köhne (silik) kıymet-i sim 30
- İki orak kıymet-i sim 6
- Bir çalga kıymet-i sim 15
- İki matay kıymet-i sim 20
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- Yekûn hasene 36 sim 11

Hissetü'z-zevceyn Hanife ve Kotga an tereketi'z-zevcihâ el-merhûm Himmet Ali meblağ 101 hasene 1 mukâbelesine cümle tezek kıymet-i hasene 1

- On beşşeri yarım beşşeri arpa kıymet-i sim 100
- Bakla bahâsından sim 1

Hissetü Ahmed mine's-selâse an-tereketi'l-eb el-merhûm Himmet Ali meblağ 37 hasene 3 mukâbelesine yarım pay arzın sülüs kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5

- Beşşeri buğday kıymet-i hasene 0,5
- İki orak kıymet-i sim 6

- Bir çalga kıymet-i sim 15
- İki matay kıymet-i sim 20
- Bir bakla kıymet-i sim 10 bir akçe avdet
- Taş harar bahâsından sim 26

Hissetü'l-ibn Hacı Pir an-tereketi'l-eb el-merhûm Himmet Ali meblağ 37 hasene 3 mukâbelesine yarım pay arzın sülüs kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5

- Taş harar bahâsından sim 37
- Beşşeri buğday kıymet-i hasene 0,5

Hissetü'l-ibn fi'l-batn an-tereketi'l-eb el-merhûm Himmet Ali meblağ 27 hasene 3 mukâbelesine yarım pay arzın sülüs kıymet-i hasene 3 kuruş 0,5

- Taş harar bahâsından sim 37
- Beşşeri buğday kıymet-i hasene 0,5

Tahrîren fi mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Abdülcinan Efendi bin Eşali Bay, eş-şeyh Davud Efendi bin Mevlüd Ali, Timur Efendi bin Ramazan, Şaban Sofa bin Sarman, Beğbolat bin Çebtem, Hızır Ali Sofa bin Mustafa.

Numara: 3

Açıklama: Gülsüm'ün mihir olarak kendisine verildiği iddia ettiği kölenin aslında daha önce Şerife'ye hibe edildiğinin anlaşılması ve mahkemede buna hükm olunması

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Karlav sâkinlerinden fevt olan Eşkol el-merhûmun zevcesi Gülsüm binti Mürteza Molla'dan vekâlet-i sâbite olan Hüseyin Molla bin Dosay mahfil-i kaza-i celîlü'l-kadre hâzır olup yine karye-i mezbûrede Şerife binti Eşkol el-merhûmdan vekâlet-i sâbite Geldikul nam kimesnei ihzâr ve muvâcehesinde takfîr-i da'vâ ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp dedi ki Eşgol el-merhûm işbu (silik) ...benim karındaşım ve müvekkilem Gülsüm el-mezbûreye mihr-i mu'accel nâmında vermişimdir işbu Sadenam nam kazak Gülsüm el-mezbûrenin mülküdür vekâletim hasebiyle sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyh Geldi mezbûr cevâb verüp dedi ki seni karındaşın Gülsüm el-mezbûreye vermezden mukaddem işbu el-merhûm hal-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde bint-i sulbiyesi olan benim müvekkilem Şerife el-mezbûreye İşbu Sadenam el-mezbûru hibe-i sahîha-i şer'iyeye hibe ve teslim ve temlik eylemişimdir

bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyh Geldi mezbûr cevâb verüp dedi ki senin karındaşın Gülsüm el-mezbûreye vermezcen mukaddem Eşgol Sadanam nam el-mezbûru hibe-i sahîha-i şer'iyeye hibe ve teslim ve temlik eylemişimdir bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl ve'l-istintâk el-müşârun ileyh Hüseyin Molla el-mezbûr bi'l-inkâr cevâb vericek Geldikul el-vekîlin sıdk-ı kelâmına beyyine taleb olundukda ricâl-i müslimînden Osman Emeldeş ve Busi ve Kablan nam kimesneler li-ecli'ş-şehâde hâzırûn olup Geldikul el-mezbûr beğe lafzan ve manen kelâmına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinden sonra şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahall-i irtizâda vâkı'a olup işbu Sadenanav nam kazak Şerife el-emezbûrenin mülk-i mevhûbu olmak üzere hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: eş-şeyh Abdülfettah Efendi bin eş-şeyh Abdülaziz Efendi, Gazi Efendi el-müderriş bin Seyyid Gazi, eş-şeyh Mahymud Efendi bin Eşref Dede, Abdülkerim Efendi bin Hüseyin Hâfız, Nur Mehmed Efendi bin el-hacı Çoraş, İdebol Emeldeş bin Hasan Atalık, Tok Mehmed bin Ramazan ve gayruhum mine'l-huzzâr

19-42.Varak

Numara: 1

Açıklama: Ebraşer kızı Melek'in Devletgeldi isimli kölenin kendisine oğlu Çura Akay tarafından verildiğini kanıtlaması

Oldur ki Dib Tarhan kazâsına karye-i Dib Kösli sâkinlerinden Hacı Tonay binti Beğ Bolat nam avret mahfil-i kazâ-yı celîlü'l-kadre hâzıra olup yine karye-i mezbûrede sâbıkan kâin vâlidesin olan Melek binti Ebraşer nam avrete ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i da'vâ ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp dedi ki sâbıkan kâin vâlidem olan işbu Melek nâm avretin yedinde olan Devletgeldi nam kazakan zevcem Çura Akay el-merhûm beğ mihr-i mu'accel nâmında verilmişdir bi-hasebi'ş-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun bihâ Melek el-mezbûr cevab verüp dedi ki benim oğlum Çura Akay el-merhûm işbu Hacı Tunay el-mezbûreye nişâne vermezden mukaddem hal-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde himbe-i sahiha-i şer'iyeye ile hibe ve teslim ve temlik edüp ben dahi kabul ve kabz eyleyin mülk-i mevhûbumdur dedikten sonra Melek el-mezbûrenin sıdk-ı kelâmına muvâfık beyyine taleb olundukda ricâl-i müslimînden Hüseyin bin Emir Ali Sofa ve Yakub bin Eşgazi ve Ebubekir bin Monay Sofa li-ecli'ş-şehâde hâzırûn olup Melek

el-mezbûrenin lafzan ve manen kelâmına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdikden sonra şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahall-i irtizâda vâkı‘a olup işbu Devlet Kelder el-mezbûr Melek el-mezbûre mülk-i mevhubu olmak üzere hükm olunup bi’t-taleb kayd olundu tahrîren fi mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü’l-hâl: Koy Akay Bay bin Ahmed Bay, Süleyman Bay bin Ali Sofa, Mevlüd Molla bin Toliş, Derviş Sofa bin İsa, Molla Kay bin Ali Halife, Salih bin Mevlüd Gazi, Paşe bin Eerturaş

Oldur ki Şeyhili kazasına tâbi‘ karye-i Ağahoca sâkinlerinden (yarım)

Numara:2

Açıklama: İrişke isimli kölenin Eşkol’ün terekesinde olmadığına hükmolunması
Oldur ki Dib Tarhan kazâsına tâbi‘ karye-i Karlav sâkinlerinden fevt olan Eşkol el-merhûmun zevcesi Gülsüm binti Mürtezâ Molla’dan vekâleten sâbite olan Hüseyin Molla bin Dosay mahfil-i kazâ-i celil olup yine karye-i mezbûrede Keldi Kul bin (silik) ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i da‘vâ ve ta‘bîr-i ani’l-merâm edüp dedi ki işbu İrişke nâm kazak Aşkol el-merhûmun metrûkâtına ...Keldi Kul (silik) seferinde getirüp Aşkol el-merhûma bey‘ eylemekden mâ‘adâ tarih-i kitabdan Geldi el-mezbûr işbu İrişke nâm kazak Oşkol el-merhûmun mülk-i müşterâsıdır deyu ikrâr ve itiraf eylemişdir tarih-i kitabdan iki sene mukaddem bi-hasebi’ş-şer‘ sübûtun taleb ederin sual olunsun deyicek gıbbe’s-suâl lede’l-istintâk el-müşârun ileyh ve’l-inkâr cevâb vericek Hüseyin Molla el-vekîlin sıdk-ı kelâmına muvâfık beyyine taleb olundukda ricâl-i Müslimînden Osman ...bin Hasan Atalık ve Mustafa bin Nogayla li-ecli’ş-şehâde hâzırân olup Hüseyin Molla el-mezbûrun lafzan ve mânen kelâmına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinden sonra Keldi Kul cevab verüp dedi ki Aşkol el-merhûm hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde tarih-i kitabdan bir sene mukadde iştirâ‘ eylemişdir bi-hasebi’ş-şer‘ sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gıbbe’s-suâl lede’l-istintâk el-müşârun ileyh Hüseyin Molla el-mezbûr bi’l-inkâr cevâb vericek Geldi Kul mezbûrun sıdk-ı kelâmına muvâfık beyyine taleb olundukda ricâl-i müslimînden Nur Mehmed Efendi bin el-hacı Cura.... Ve Aydaşol ...bin Hasan Atalık li-ecli’ş-şehâde hâzırân olup dediler ki Aşkol el-merhûm hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde tarih-i kitabdan bir sene mukaddem İrişke nam kazakını işbu Keldi Kul el-mezbûrdan iştirâ eylediğine bizler bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her birerleri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdüklerinden sonra

ba'de't-tezkiye ve't-tahlîf şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahfil-i irtizâda vâkı'a olup işbu İrişke nâm kızak Keldi Kul el-mezbûrun kendi mülkü olmak üzere hükm olunup bi't-taleb kayd-ı sicil olunup işbu sûret-i vesîka ihrâc olunup men lehü't-taleb yedine teslim-şod tahrîren fi mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Gazi Efendi el-müderris bin Seyyid Gazi, eş-şeyh Abdülfettah Efendi ibni eş-şeyh El-azîz Efendi, Mahmud Efendi bin Eşref Dede, Abdülkerim Efendi bin Hüseyin Hâfız, Hızır Halife bin Bayram Ali, Mürtezâ bin İbrahim Sofa, Osman Emeldeş bin Hasan, Mustafa bin Nogayla Sofa, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 3

Açıklama: Devamı 41. varakta.

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i İç sâkinlerinden Bater bin Osman mahfil-i kazâ-i celîle hâzır olup yine karye-i mezbûrede Nur Mehmed Efendi bin el-hacı Çuraş ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp yedine karye-i mezbûremizde inde'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd olan yarım bayır arazi mezra'amı hakk-ı mer'î ve hakk-ı ...ve cem'an karaltımı ve bir taş hanemi cem' levâhıkıyla tarih-i kitabdan sekiz sene mukaddem Hasan'a ve bir kuba sağır ...kıymet-i hasene ve bir cebar dişî dana (silik) Beray bir koğa dişî dana (silik) cem'an on dört altın bir kuruşa bey'-i bâtla bey' edüp semen-i merkûmuna kabul ve kabz eyleyüp meb'î-i mezbûru teslim ve temlik eylemişimdir.

19-43. Varak

Numara: 1

Açıklama: Oy İli köyünden Mevlüd Ali'nin terekesinin devamı:

- İki kesik tezek kıymet-i hasene 10
- Beş kulaç eski saman bahasından kıymet-i hasene 2 sim 17

Hissetü'l-usbiye Mengel Ali an tereketi'l-ah el-merhûm Mevlüd Ali meblağ 8 hasene 38 mukâbelesine Naşte nâm câriye bahâsından hasene 20

- Üç beşşeri yarım buğday kıymet-i hasene 1 sim 90
- Yarım batman arpa kıymet-i hasene 1
- Büyük koya öküz kıymet-i hasene 3
- Büyük kara öküz kıymet-i hasene 3

- Beş kulaç eski saman bahasından sim 33
- Bir kesik kura kıymet-i hasene 3
- Bir kesik iki saman kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Bir çalga kıymet-i sim 20
- Saban ma'a elâle aba çakşır kıymet-i sim 17 kıymet-i sim 10
- Köhne kaftan ma'a köhne zıbın kıymet-i sim 20
- Tatar hâne kıymet-i hasene 1
- Cümle karalta ma'a taş hane kıymet-i hasene 2,5
- (?) kıymet-i hasene 0,5

Tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Abdülhalim Efendi bin Estekol Bay, Şuban Sofa bin Ssarman, Esenbay bey bin Mehmed Sofa, Timur Sofa bin Çura Akay, Turgay bin Taraşem, Sartelan bin Telak, (silik) Hacı bin Arslan ve gayruhum mine'l-huzzâr.

Numara: 2

Açıklama: Mevlüd Ali'nin kızı Han Tutay için Ömer Molla Ali'nin vasi olarak atanması ve babasından kalan malların vasiine teslimi

Oldur ki Han Tutay nam sağîrenin vâlidesi Marziye nâm avretinin zimmetinde olan otuz yedi altun yirmi üç akçeden ma'adâ mal-ı mevrûs ve mal-i mevhûb kıymet-i merkûmesiyle seksen yedi altun yirmi iki akçe kıbel-i şer' de bir vasî lâzım olmağın Ömer Molla Ali vasî nasb olunup umûr-ı vesâyeti kabul etmeğın işbu emvâl-i mezkûr Ömer Menka Ali yedine bey'an teslim olundu tahrîren fî Cemaziyelevvel sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Şuhûdü'l-mezkûrûn fi's-sebk.

Numara:3

Açıklama: Oy İli köyünden Timur'un terekesi:

Metrûkât-ı Timur der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Ovi İli

- Kızıl sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Kara sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Koker öküz kıymet-i hasene 3
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

- Bir bakla kıymet-i sim 10
- Bir küp kıymet-i sim 10
- Bir kupa kıymet-i sim 10
- Akbeş bölük arz kıymet-i hasene 3
- Bir opade dört bölük arz kıymet-i hasene 2
- Uzun İzan'da beş bölük arz kıymet-i hasene 30
- Semen-i kura'da dört bölük arz kıymet-i hasene (silik)
- Yörük'de bir tahta arz kıymet-i hasene 1
- On beşşeri buğday kıymet-i hasene 1
- Üç beşşeri arpa kıymet-i sim 10
- Bir kulaç yeni saman kıymet-i kuruş 1
- Bir kulaç (silik) kıymet-i kuruş 1
- Bir kuş (silik) tezek kıymet-i sim 30
- Bir sulu iki izan bir taş hane bir kura kıymet-i hasene 1

Hissetü'z-zevc Doben an-tereketi'z-zevc el-merhûm Timur meblağ 73,5 hasene 1 mukabelesine çoban kazan ma'a ocak kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

- Bir beşşeri arpa kıymet-i sim 35 dört akçe avdet
- Tezek bahâsından sim 2,5

Hissetü'l-ibn Beştaş an tereketi'l-ibl el-merhûm Timur meblağ (silik) hasene 5 mukâbelesine

- Uzun İzan'da beş bölük arz kıymet-i hasene 3
- Semen-i Kura'da olan dört bölük arz bahasından hasene 1 sim 20
- On beşşeri buğday kıymet-i hasene 1
- Bir bakla kıymet-i sim 10
- Bir küp kıymet-i sim 10
- Bir ibrik kıymet-i sim 1
- Bir kupa kıymet-i sim 1
- Bir beşşeri arpa bahasından vâlidesi zimmetinde sim 3
- Beşşeri arpa bahasından sim 19
- Tezek bahasından sim 9,5

Hissetü'l-bint Hadice an-tereketi'l-eb el-merhûm Timur meblağ 97,5 hasene 2 mukâbelesine koker öküz bahasından Beştaş zimmetinde hasene 2 sim 93,5

- Tezek bahasından sim 5
- Bektaş zimmetinde (silik)

Hissetü'l-bint Kükemşah an-tereketi'l-eb el-merhûm Timur meblağ 96,5 hasene 2 mukâbelesine

- Koker öküz bahasından 27,5 sim
- Beş teri arpa bahasından sim 16
- Bir kulaç yeni saman kıymet-i kuruş 1
- Bir kulaç kura kıymet-i kuruş 1
- Cümle karalta kıymet-i hasene 1
- Tezek bahasından sim 13

Tahrîren fî mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: El-hacı Mevlüd Ali bin Eblak, Hacı Bayram Efendi bin Tanrıkulu, Abdülhalim Efendi bin Estakol Bay, Mahmud bin Akaltay, Paşa bin Taraş,

- Dört kaşer ince
- Dokuz mercan düğme
- On dokuz gümüş düğme
- Dört minder
- Yedi basma döşek
- Bir kumaş yasdık
- İki basma yasdık
- Bir deyme yasdık
- Al fonta ferace
- Bir çiçekli atlas ferâce
- Devletgeldi nam kazak
- Kilim

19-44.Varak

Numara:1

Açıklama: Eş Mehmet Sofi'nin terekesinin devamı

Hissetü'l-ibneyn Bayram ve Eman ale'l-iştirâk an tereketihimâ el-merhûm Eş Mehmed Sofu meblağ 63 hasene 30 mukâbelesine beşşeri muhâvece çaycılığında (?) kıymet-i hasene 1

- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 2
- On beşşeri arpa kıymet-i sim 100
- Bir bakla kıymet-i sim 15
- Bir çift köhne tekerlek kıymet-i sim 10
- Bir çalfa kıymet-i sim 15
- Dört orak kıymet-i sim 12
- Beşşeri yarım un katranıyla kıymet-i hasene 1 sim 25
- Tûl ib kıymet-i sim 10
- Üç yeşil çanak kıymet-i sim 6
- İki kara yapa cümle karalta kıymet-i hasene 5
- Bir kesik yeni saman kıymet-i hasene 2
- Gök yorgan kaftan kıymet-i kuruş 1
- Dört vukiyyebağ kıymet-i sim 96
- Köhne deri kürk kıymet-i sim 6
- Bir büyük çelik kıymet-i sim 6
- Küçük çelik kıymet-i sim 2
-arabasıyla kıymet-i hasene 0,5
- Peyazi döşek ma'a deyme yasdık kıymet-i sim 15
- Bir payazi yasdık kıymet-i sim 5
- Kaytas nâm kazak bahasından hasene 13 sim (silik)

Hissetü'l-bint Emine an-tereketi'l-eb el-merhûm Eş Mehmed Sofa meblağ 88 hasene 7 mukâbelesine cümle tezek kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

- Üç tokma yağlık kıymet-i sim 25
- Bir nakışlı yağlık kıymet-i sim 20
- Sarma sandık kıymet-i kuruş 0,5
-çanak kıymet-i sim 2
- Üç ilek kıymet-i sim 6
- İki yeşil maşraba kıymet-i sim 3
- Kantas nâm kazak bahasından hasene 5 sim 63

Hissetü'l-ibn Develay an tereketi'l-eb merhûm Eş Mehmed Sofa meblağ 33 hasene
15 mukâbelesine Kudalak ma'a bir bonisa kıymet-i sim 20

- Tarpançı'de olan eski saman kıymet-i hasene 1,5
- İki basma döşek ma'a basma yasdık kıymet-i hasene 1
- Küllî ve küllî(?) kıymet-i sim 10
- Çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene 2,5
- Çömlek ibrik kıymet-i sim 2
- Bir orak kıymet-i sim 5
- Eşika kıymet-i sim 2
- Bir kesik sabun kıymet-i sim 3
- Beş beşşeri yarım on bir katran kıymet-i hasene 1 sim 25
-kıymet-i hasene 0,5
- ...metay kıymet-i kuruş 0,5
- Kaytas kazan bahasından hasene 7 sim 7

Tahrîren fi mâh-ı Cemâziyelûlâ sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Kocamış Sofa bin Ramazan, İslâm Bay bin Derviş Bay, Hüseyin Ali Sofa bin Ramazan, Ağam Bay bin Mameşed, Ahmed Halife bin Receb, (silik) Sofa bin (silik), Kart Koca bin Alaca Halife, Yüzcaşar bin Geldi Ahmed, Tok Mehmed bin Ramazan.

Numara: 2

Açıklama: Oy İli köyünden Mevlüd Ali'nin terekesi:

Metrukât-ı Mevlüd Ali der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Oy İli

- Mayaş düğe kıymet-i hasene 30
- Tokal nam düğe kıymet-i hasene 75
- Naste nâm câriye 35
- Pavla nâm kazak kıymet-i hasene 50
- Çiren kaşka kulaklı kıymet-i hasene 3 kuruş 1
- Doru at kıymet-i hasene 5
- Koker öküz kıymet-i hasene 3
- Kupa öküz kıymet-i hasene 3
- Kuzla (silik) kuruş 3 kıymet-i hasene 2

- Kısır koyun aded 1 kıymet-i hasene 0,5
- Koba dana kıymet-i hasene 1
- İki erkek koyun kıymet-i hasene 1
- Ala sığır buzağla kıymet-i hasene 30
- Damga ala sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Kara sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Ala dişi dana kıymet-i hasene 1
- Büyük koba öküz kıymet-i hasene 3
- Büyük kara öküz kıymet-i hasene 3
- Kuzulu koyun aded 13 kıymet-i hasene 8
- Kısır koyun aded 11 kıymet-i hasene 3 sim 75
- Yarım batman buğday kıymet-i hasene 2
- Beş beşeri arpa kıymet-i hasene 1 sim 30
- Bir kesik (silik) kıymet-i hasene 3
- Bir kesik saman yeni kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Bir kesik eski saman kıymet-i hasene 2,5
- İki kesik tezek kıymet-i hasene 1,5
- Bir çalga kıymet-i sim 20
- Bir çivit kıymet-i sim 6
- İki çift köhne bakraç kıymet-i sim 20
- Bir çift koluk Macar erşe
- Bir tehani kıymet-i kuruş 10
- Toren (?) kıymet-i hasene 0,5
- Saban ma'a'l-âlet kıymet-i sim 10
- Üç orak kıymet-i sim 9
- Köhne kaftan ma'a zibun kıymet-i sim 20
- Çakşır aba kıymet-i sim 10
- Büyük köhne çoban kazan kıymet-i hasene 1
- Küçük çoban kazan kıymet-i kuruş 1
- Dört matay kıymet-i kuruş 0,5
- Bir giz kıymet-i sim 20
- Bir küp kıymet-i kuruş 0,5 kıymet-i sim 10

- Bir basma döşek ma'a yasdik kıymet-i sim 30
- Tatarhâne kıymet-i hasene 1
- Dört arani üç ...bir kura kıymet-i hasene 2,5
- Saban kılıcı kıymet-i sim 20
- Sülüs pay arz bahasından kıymet-i hasene 3
- Bir izan arz kıymet-i hasene 1
- Cümle hırdavat kıymet-i kuruş 0,5
- Halil zimmetinde sim 60

Hissetü'z-zevce Marziye an tereketi'z-zevci'l-merhûm Totay nâm sağîrenin Yavle nam kazak bir çiftine (silik) avrete bey'an teslim olundu

- Pavla nam kazak bahasından hasene 12
- Hane Tutay nam sağîrenin Pavle nam kazak (silik)

Hissetü'l-bint Han Totay an-tereketi'l-eb el-merhûm Mevlüd Ali meblağ 30 hasene 51 mukâbelesine Pavla nam kazak bahasından vâlidesi zimmetinde hasene 37 sim 23

- Altı kısır koyun kıymet-i hasene 2
- (?) kıymet-i hasene 3 kuruş 1
- Ala sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Macar ma'a'l-alet kıymet-i kuruş 0,5
- İki çift köhne (silik)

19-45.Varak

Numara: 1

Açıklama: YARIM KAYIT

Oldur ki Mevlüd bin (boşluk) kimesnei mahfil-i kazada (silik) Arslan nam kimesne mahzarında takrîr-i da'vâ edüp (silik) işbu Arslan nâm

Numara:2

Açıklama: Moşe ve Evane zımmiler arasındaki borcun kaydı

Oldur ki Uğarma veled Evani meclis-i şer'de Vezin mahzarında takrir-i da'vâ edüp işbu Muşi zimmetinde iki yüz akçe hakkım vardır taleb ederin bi-hasebi'ş-şer' sual

olunup ihkâk-ı hak olunmak murâdıdır dedikde gıbbe'l-istintâk Muşî el-müdde'î aleyh (?) ve tâyi'an ikrârı ve ba'dehû bi't-tamâm iki yüz akçeyi îfâsı kayd-şod
Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi ibni (silik), Abdülkerim Efendi ibni Arslan Efendi.

Numara: 3

Açıklama: Alacak-verecek davası örneği.

Oldur ki karye-i Kocalık'dan Aydo bin Tuvar meclis-i şer' de Kenan nam kimesne mahzarında takrir-i güftâr edüp Kenan el-mezbûrdan işbu Torı Beyali beş altuna yirmi akçeye iştirâ etmiş idim bu zimmetindevardır murâd ederin bi-hasebi'ş-şer' suâl olunsun dedikde gıbbe'l-istintâk Kenan el-mezbûr münkir olup müdde'î el-mezbûr beyyineden âciz olup müdde'î-i aleyh mezbûr talebiyle yemîn teklif olunup adem-i (silik) yemin edicek adem-i reddi kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: İsmail Efendi ibni Abdülhalim Efendi, Mehmed Efendi, el-hac Mehmed an-Salacak.

Numara: 4

Açıklama: Alacak – Verecek Davası.

Oldur ki Yaseb veled Çağır meclis-i şer'a Beyade mahzarında üzerine takrir-i da'vâ edüp işbu Bahadır altı kuruş verdim dedikde dört kuruşa mukırr iki kuruşaolup müdde'î el-merkûm beyyineden âciz olup müdde'î-i aleyh el-merkûm yemîn billahillezî ünzile el-incıl an (silik) kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkerim Efendi ibni Arslan Efendi, Receb Efendi eş-şehîr (silik)

Numara: 5

Açıklama: Moşe ve İlya arasındaki mal satışından kalan borcun talebi

Oldur ki Moşe nam (silik) meclis-i şer'a İlya nam yahudii ihzar ve takrir-i güftâr edüp işbu İlya dört ağaç....çukayı yirmi kuruşa bey' etmiş idim semenini taleb ederin bi-hasebi'ş-şer' suâl olunup ihkâk-ı hak olunması matlûbumdur dedikde gıbbe'l-istintâk İlya'yı el-merkûm tâyi'an ve râziyen ikrârı ve abasıyla müdde'î el-merkûmun talebiyle habsi kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Himmet Efendi ibni Temur, Sefer Gazi.

Numara: 6

Açıklama: Mustafa'nın borcunu ödediğini iddia etmesi ancak şahitten yoksun olması

Oldur ki Tatu meclis-i şer‘de Mustafa nam kimesne mahzarında takrir-i güftâr edüp işbu Mustafa zimmetinde yüz elli akçe hakkım vardır taleb ederin bi-hasebi’ş-şer‘ sual olunup ihkâk-ı hak olunmak muradımdır dedikde gibbe’l-istintâk Mustafa el-merkûm yüz elli akçesi olduğu gerçek iken eda etmişimdir deyu ikâmet-i beyyineden âciz olup def‘iyle kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa Efendi el-müderriş, Hasan bin Abdi.

Numara: 7

Açıklama: Alınan ve biten borcun kaydettirilmesi

Oldur ki Setablı Yarıcı’dan sâbitü’l-vekâle el-hac Abdurrahman Çelebi meclis-i şer‘de Sefer Gazi cânibinde sâkin Arslan veled Enden mahzarında takrir-i güftâr edüp müvekkilim Yazıcı’nın işbu Arslan zimmetinde olan bin dört yüz altmış iki akçesini kabzına vekâletim hasebiyle bi’t-tamam bin dört yüz altmış akçeyi ahz ve istifa etmişimdir deyu Arslan’ın zimmetini ibrâsı kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Hasan Efendi, Abdülkerim Efendi ibni Arslan Efendi, Abdullah Efendi, Es-seyyid (silik)

Numara: 8

Açıklama: Eş Mehmet Sofi’ye ait tereke.

- İki katran kıymet-i sim 20
- Dört kapçak kıymet-i sim 20
- Küllî ve küllî sab kıymet-i sim 10
- Bir küp kıymet-i sim 15
- Ve bir bakla kıymet-i sim 15
- İki çoban
- Beşşeri havarçe (silik) kıymet-i hasene sim 20
- On beşşeri bir darı kıymet-i sim 30
- On beşşeri arpa kıymet-i sim 100
- (?) beşşeri buğday kıymet-i sim 3
- Def‘a basma döşek ve yasdığıyla kıymet-i hasene 0,5
- (silik) gök yorgan kıymet-i sim 10
- Dört köhne tekerlek kıymet-i sim 20
- Yüz elli dirhem duhan kıymet-i sim 8

- Dört kilid kıymet-i sim 15
- İki köhne makrame kıymet-i sim 2
- İki çivit kıymet-i sim 3
- İki küçük burgu kıymet-i sim 3
- Dört evrak kıymet-i sim 12
- Çalka kıymet-i sim 15
- Tül ip kıymet-i sim 30
- Kara yapa cümle karalta kıymet-i hasene 5
- Def'a kara yapa
- Cümle tezek kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5
- Kudelak ma'a saban ...kıymet-i sim 220
- Tarpancı'da olan tezek kıymet-i hasene 1
- Bir kesik eski saman kıymet-i hasene 1,5
- Tarpancı'da iki saman bir kesik kıymet-i hasene 2
- Gök yorgan kaftan kıymet-i kuruş 1
- Çura Akay'da sim 100

Hissetü'z-zevc Asiye an-tereketi'z-zevc el-merhûm Eş Mehmed Sofa meblağ 50 hasene 9 mukâbelesine Kupa Kuşka sağır başmakla kıymet-i hasene 3 Kaytan kazak baâhsından hasene 6

- İki küçük giz kıymet-i sim 30
- Üçü beş teri ile bir buğday kıymet-i sim 20

Hissetü'l-ibni Eşale an terketi'l-eb el-merhûm Eş Mehmed Sofa meblağ 33 hasene 15 mukâbelesine on beşşeri darı kıymet-i kuruş

- Dört kapçak kıymet-i sim 20
- Bir çift köhne tekerlek kıymet-i sim 10
- Bir küpe kıymet-i sim 15
- Bir kilid kıymet-i sim 5
- İki köhne mikras kıymet-i sim 2
- İki çivit kıymet-i sim 3
- Uzun tekne kıymet-i sim 5
- İki ağa ayak kıymet-i sim 3

- Üç yeşil çanak kıymet-i sim 6
- İki kırmızı maşraba kıymet-i sim 2
- Küçük ağaç ayak kıymet-i sim 1
- On iki şimşir kaşık kıymet-i sim 6
- Küçük hurda sandık kıymet-i sim 5
- (silik) kıymet-i sim 5
- On kulaç (silik) kıymet-i sim 15
- On beşşeri darı kıymet-i sim 30
- Tarpanca'da olan iki (silik) ve tezek kıymet-i hasene 1

19-46.Varak

Numara: 1

Açıklama: Bahçesaray'dan Despina ve Çaküle arasında gayrimenkul satışı- bahçe Oldur ki mahmiye-i Bağcesaray kazâsına tâbi' karye-i Bigatar sâkinlerinden Peça Köle ve karye-i Avlı Sala sâkinlerinden Despina binti Evrayım meclis-i şer'a hâzır olup mezbûre Despina şöyle takrîr-i kelâm eyledi ki karye-i Beğatar'da mülk ki hudûdu beyân olunur kıbleten tarîk-i âm ve şarkan (silik) ve şimâlen yine tarîk-i âm ve garben Osman ve Ali mülküne müntehîdir işbu hudûd-ı erba'a ile mahdûde olan bağçe işbu hâzır-ı bi'l-meclis Cantemez ve Çaköle ve benim mütesâviyen ve müşterek mülkümüz olup ben kendimin hisse-i şâyi'amı sülüsdür işbu li-ebeveyn kız karındaşım Çaköle'ye otuz altına bey'-i bât-ı sahîh ile bey' edüp ve teslîm-i mebî'-i belaka eyledim mezbûr bağcede benim aslâ alakam kalmamışdır ve mebî'-i mezbûr bağçe olan sülüs hissem mezkûre Çaküle'nin mülk-i müşterâsı olmuşdur dedikde ba'de's-suâl mezbûre Çaküle bâyi'a-i merkûme Despina'dan sâdır olan akvâlini vech-i meşrûh üzere tasdîk edicek bey'-i şerî' teslîm ve tesellüm ikbâz ve kabz ve îfâ ve istîfâ mukarrer olup sûreti bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî evâil-i Rebiülevvel sene sitte ve semânîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Abdülfettah bin Mustafa, Ali Efendi bin Hüseyin Sofî ve gayrihim mine'l-huzzar

Numara:2

Açıklama: Satın alınan malın iade edilmek istenmesi

Oldur ki karye-i Esyüretli Abdullah meclis-i şer‘a Mehmed’i ihzâr ve mahzarında şöyle da‘vâ edüp işbu pişekliği benim tüfenkime olmak şartıyla aldım şimdi uymadığı içinedâ reddi murad iderim dedikde ba‘de’s-suâl ve akîb ve ba‘de’t-tahlîf adem-i reddiyle hükm kayd-şod

Numara: 3

Açıklama: Alacak verecek –borç ilişkisi

Oldur ki Abdülfettah meclis-i şer‘de Kaza Mazar nâm kimesnei ihzâr ve takrîr-i kelâm edüp işbu Kazamazar zimmetinde yirmi beş akçe hakkım vardır taleb ederim bi-hasebi’ş-şer‘ suâl olunsun dedikde gıbbe’l-istintâk ve akîbü’l-inkâr (silik) ani’l-beyyine Kazamazar talebiyle yemin billâh edicek hulâsa kayd-şod Şuhûdü’l-hâl: el-hac Abdürrahim, El-hâc Mehmed, Fettah Efendi

Numara: 4

Açıklama: Kala Yahudileri arasında alacak verecek davası

Oldur ki Kal‘a-i Yehud’dan İsak veled Şemail meclis-i şer‘a Murtegay veled Karki’i ihzâr edüp işbu Murtegay’a elli kuruş vermişimdir ve muâmele-i şer‘iyye eylemişimdir bi-hasebi’ş-şer‘ suâl olunup ihkâk-ı hak olunması matlûbumdur dedikde gıbbe’l-istintâk müdde‘î-i aleyh el-merkûm Murtegay elli kuruşa mukırr ve muâmele-i şer‘iyye etdikde münkir olıcak ba‘de aczü’l-müdde‘â ikâmetü’l-beyyine Murtegay müdde‘â-i aleyh yemin teklif olunup yemin billah etdikde (silik)

Şuhûdü’l-hâl:

İsmail Efendi (silik), Abdülhalim

Numara: 5

Açıklama: Şemail ve Mortakay arasında devam eden borç ilişkisi

Oldur ki kal‘a-i Yahuydiyan’dan İsak veled Şemail mahzarında bi’t-tav‘ ve’r-rızâ ikrar edüp dedi ki işbu Murtega’ya elli muâmele kuruş ve bir şer‘î ile vermiş idim asl-ı maldan elli kuruşa bi’t-tamam istifâ ve ahz eylemişimdir dedikde el-mukırru lehü’l-mezbûr mukırr-ı mezbûrun ikrârını tasdîk ve tahkîk edicek mukırru leh istifâya ikrârı kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn

Numara: 6

Açıklama: Murtaza oğlu Hasan’nın Mankublu Yahudi Moşe’nin oğlundan borcunu talep etmesi

Oldur ki Manküb sâkinlerinden Moşo veled Şerbeti meclis-i şer‘de Hasan bin Murtaza nâm kimesneyi ihzâr ve takrir-i kelâm edüp işbu Hasan zimmetinde yüz akçe hakkım vardır taleb ederim bi-hasebi’ş-şer‘ suâl olunsun dedikde gibbe’l-istintâk münkir olıcak müdde’î el-merkûm beyyineden âciz olup müdde’î-i aleyh merkûma talebiyle yemin billâh edicek kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Abdullah Efendi, İsmail Efendi bin Abdülhalim Efendi.

Numara: 7

Açıklama: Bahçesaray’da Ermeni mahallesinde bulunan çatmahanenin satışı

Oldur ki Bağcesaray mahallâtından Ermeni mahallesi sükkânından Karaçura veled Ağartisa meclis-i şer‘de ermeni mahallesinden Esboder veled Bogdal mahzarında takrir-i kelâm edüp ermeni mahallesi içinde vâkı‘a bir çatma hanımı hududu beyan olunur kibleten tarîk-i âm ve şarkan Murad nâm kimesne mülküne muntehî şimâlen Taşkaya ve garben Mumcu Manas mülküne muttasıl işbu hudûd ile mahdûd olan çatmahane havluysuyla işbu Asbador’a kırk muâmele kuruşa bey‘-i bât-ı sahîhle bey‘ edüp teslim-i mebî‘ ve kabz-ı ma‘dûd eyledim mn ba‘d hâne-i mahdûd merkûm Asvador’un mülk-i müşterâsı ve makbûzudur dedikde gibbe’l-istintâk el-mukırru lehü’l-mezbûr Esbador mukırr-ı mezbûr Karaçura’nın kelâmın tasdîk ve tahkîk edicek sıhhat-ı bey‘ ve şirâ ve lüzûm-ı akd ve temlik ve temellüke hükm ve kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Ebubekir Çelebi bin (silik), İsmail Efendi ibni Abdülhalim Efendi, Bayram Ali bin Zülfikar, Sefer Gazi bin Dire Mehmed.

Numara: 8

Açıklama: -

Oldur ki Derviş (silik) nâm kimesne mahfil-i kazada İbrahim nâm kimesnei ihzâr edüp dedi ki işbu Derviş’ebir ay binmek için âriye(?) vermişidim kendi binüp ve gayra dahi bindirmeyüpşişürüb getirüp oğlumun re’yiyle ıstablıma bırakup gitmiş o sebebden helak oldu malımı taleb ederim deyicek ba‘de’l-acz an-ikâmeti’l-beyyğne tahlîf olunup (silik) kayd-şod .

Şuhûdü’l-hâl: Ebubekir Çelebi bin Hasib Molla, Hacı Mustafa, Ahmed Efendi, Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi.

Numara:9

Açıklama: Alacak – verecek davası

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki Abdullah bin (boşluk) nâm kimesne mahfil-i kazâda Kasım Paşe nâm kimesnei ihzâr ve mahzarında takrir-i kelim edüp dedi ki işbu Kasım nâm kimesne yedine elli (silik) bir altun kalmışdır bir (silik) yorgan vaz' edim hâlâ taleb ederim dedikde gıbbe's-suâl ve gıbbe'l-inkâr müdde'î-i mezbûr ikâmet-i beyyineden aczine mukır olduğu müdde'î-i aleyh Kasım'da beyyine taleb etdikde ba'de't-tahlîf (silik) kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl:

Seyyid (silik), Ahmed Halife bin Abdullah Halife, (silik) ve gayruhum.

19-47.Varak**Numara: 1**

Açıklama: Bahçesaray'da Rus mahallesinden Kenan'ın eşine mihir borcu kalmadığının kaydı

Oldur ki Rus mahalle sâkinelerinden Bebenek binti Receb meclis-i şer'de zevc-i mutlakı Kenan bin Abdullah mahzarında ikrâr ve itiraf edüp dedi ki işbu zevcim Kenan zimmetinde mihr-i mü'eccelim kırk beş kuruşu bi't-tamâm istîfâ etdim ve nafaka-i iddetim dahi iki yüz yetmiş akçeyi dahi ahz etdim min ba'd işbu Kenan zimmetinde hakkım kalmamışdır kat'-ı alâka etmişimdir dedikde gıbbe'l-istintâk el-mukırru lehü'l-mezbûr mukırre-i mezbûre Benenek kelâmın tasdîk ve tahkîk edicek sıhhat-i ibrâ ve iskât-ı zimmeti kayd-şod fî mâh-ı Rebiülûlâ sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: İsmail Efendi ibni Abdülhalim Efendi, es-Seyyid Fettah ibni Mustafa, Ivaz bin (boşluk), Bayram Ali bin Zülfikar ve gayruhum.

Numara: 2

Açıklama: Bahçesaray'a bağlı Aktacı köyünde bağ satışı

Oldur ki Kuba câmi'i mahallesi sâkinelerinden Kenan bin Abdullah meclis-i şer'de Kaytaç ağa mahallesinden Ivaz bin Receb ihzâr edüp dedi ki Aktacı'da vâki' Arslan Ağa çayırında kıbleten tarîk-i âm ve şarkan yine tarîk-i âm ve şimâlen Kadı suyu ve garben Espader mülküne müntehiye işbu hudûd-ı erba'a ile mahdûd olan bağımı elli kuruşa mezbûr Ivaz'a rehin vermişimdir ve Ivaz dahi irtihân etmişdir deyicek bi't-taleb sûreti kayd olunup yed-i tâlibe def' olunduğı lede'l- (silik) fî 5 Mâh-ı Rebiülûlâ sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: İsmail bin Abdülhalim, es-Seyyid Fettah bin Mustafa, Ivaz bin Receb, Bayram Ali bin Zülfikar ve gayruhum.

Numara: 3

Açıklama: Ahmet kızı Fatma ve Hasan oğlu Mustafa'nın boşanması

Oldur ki Diyarbekirli Mustafa bin Hasan meclis-i şer' de Fâtıma binti Ahmed nam zevcesi mahzarında bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve itiraf edüp dedi ki işbu zevcem Fâtıma'yı bâin talak boş eyledim dedikde mezbûre Fatıma dahi mihr-i mü'eccelinden ve nafaka-i iddetinden zevci Mustafa'nın zimmetini ibrâsı kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Bayram Ali bin Zülfikar, Osman bin Mustafa Paşe, Ali bin Yusuf, İsmail Efendi bin İlyas.

Numara: 4

Açıklama: Boşanma Davası

Oldur ki Hüseyin bin Bayak Sofi meclis-i şer'a kendi zevcesi Zâhide binti Rus Mehmed hâzıra olup mezbûre Zâhide mihirden ve iddet-i nafakası ve zevciyete müte'allik olan cemî' hakkını ferâğat edüp tefrîk olmağla tâlib olmağla mezbûr Hüseyin zevce-i merkûmesini akvâl-i câriye üzere hul' elediği bi't-taleb kayd olundu lede'L-hâce mezkûr mâ-cerâ ola tahrîren fî evâyil-i Rebiülûlâ sene sitte ve semânîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mevlüd Ali Efendi, bin Hüseyin Sofi, Bayram Ali bin Zülfikar, İsmail Efendi bin Abdülhalim Efendi.

Numara:5

Açıklama: Bayram Bike'nin nafaka ve mihir hakkından vazgeçerek Mustafa ile boşanması

Oldur ki mahmiye-i Bağcesaray'da Büyük câmi' mahallesi sâkinelerinden Bayram Bike binti Sefer meclis-i şer'a hâzıra olup ve zevci Mustafa bin Hasan müvâcehesinde şöyle takrîr-i kelâm eyledi ki mezbûr zevcim Mustafa üzerinde olan otuz altın mihrimden iddet-i nafaka ve sâir zevciyete müte'allik olan hakkımdan ferâğat edüp hul' murâd eyledikde minvâl-i mukarrer üzere hul' bi't-taleb kayd-şod tahrîren fî evâyil-i Rebiülevvel sene sitte ve semânîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mevlüd Ali Efendi bin Hüseyin Sofi, Mehmed Çelebi el-kâtib bin Bekir Efendi, İsmail Efendi bin Abdülhalim Efendi.

Numara: 6

Açıklama: Tefrik.

Oldur ki mahmiye-i Bağcesaray kurbünde Salacak'da (?) Mürtezâ Ali Efendi mahallesinde sâkin Mahmud bin Ahmed'i zevcesi Fatıma binti Abdülbaki Çelebi ihzâr ve bi'l-müvâcehe takrîr-i kelâm eyledi ki işbu zevcim Mahmud beni on bir seneden beri akd-ı nikah ile alup beni avret eylemiştir bu güne değin kurban ve vusûl vâki' olmuş değildir bi-hasebi's-şer'î'l-kavîm tefrîk olunmak murâdıdır dedikde gıbbe'l-istintâk mezbûr Mahmud merkûmenin kelâmını tasdîk edüp ve lâkin tatlık etmeye rızâ vermeyüp şer'-i şerife râzıyım demekle bir sene te'cîl olunduktan sonra mezbûre Fatıma nafaka ve kisvesini farz ve takdîr olunmasını talebetmeğın Mahmud merkûm nafaka için yevmî beş sim kâfi cedîd ve sirmek üzere tav'an râzı olup ve kisvesini dahi kâdir olduğum mertebe ederim dedikde mezbûre dahi vech-i meşrûh üzere râziye olunduktan sonra Rebiülevvelin ibtidâsından sene tamamına değin te'cîl olunup sûreti bi't-taleb kayd olundu. (?) sene sitte ve semânîn ve elf tahrîren fi Gurre-i rebiülevvel

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çelebi el-kâtib, bin Ebubekir Efendi, İsmail Efendi bin Abdülhalim Efendi, Ali Efendi bin Hüseyin Sofi, Bayram Ali bin Zülfikar, Seyyid Abdülfettah bin Mustafa, Ebubekir (silik) bin Arab Yusuf.

19-48.Varak

Numara: 1

Açıklama: Bahçesaray Kuba Cami mahallesinde gayrimenkul satışı

Mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü ve yehtâr tasarruf eder benim aslâ alakam kalmamıştır dedikde gıbbe's-suâl müşterî-i mezbûr Kasım Beşe bâyi'ü'l-merkûm Hüseyin Çelebi'nin akvâline (silik) âhara tasdîk edicek bey' ve şirâ kabz ve ikbâz ve teslîm ve tesellüm sâbit ve mukarrer olup sûreti bi't-taleb kayd olundu tahrîren fi evâhir-i Saferi'l-muzaffer sene sitte ve semânîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi, bin Hüseyin Sofi, Ahmed Beşe bin Abdullah, Hüseyin Çelebi bin Mehmed, Şaban Beşe bin Musa, Attar Mevlüd bin Mehmed, Abdürrahim bin elh Ayuş ve gayruhüm mine'l-huzzâr

Numara: 2

Açıklama: Beşevli köyünde babalarından kalan arazinin Kasım Gazi'ye hibe ve teslim edildiğine hükm olunması

Oldur ki karye-i Beşevi sükkânından Kazım Gazi bin Mehmed Bar mahfil-i kazâ-i celilü'l-kadre li-ebeveyn uhteyn olan Nureş ve Melek bintân Mehmed Bay ihzâr ve mahzarında şöyle takrîr-i da'vâ eyledi ki bizim babamız Mehmed Bay fevt olup karye-i Beşev'de Taztevbe nâm mevzi'de bir kıt'a arz-ı hudûdu beyân olunur kıbleten Lağat veled Tefre mülkü garben Ulubi veled Yorgi mülkü şimâlen Hasan Bay mülkü şarkan Pane Popas mülküne muntehî olan arzı bana hibe edüp ve teslîmine Zilfıkar bin Mustafa'yı vekîl eylemişimdir vekîl-i mezbûr Zülfikar arz-ı mevhubı vekâlet hasebiyle bana teslim eylemişdir benim mülk-i mevhubumdur benim tasarrufuma mâni'dir bi-hasebi's-şer' suâl olunmak murâdımdır dedikde merhûm Mehmed Bay Nik binti Nureş ve Melek hibe eylediğine tasdîk edüp ol halde babamız Mehmed Bay maraz-ı mevtinde idi deyu da'vâ eylediği merkûm Kazım Gazi maraz olduğu on seneye karîb idi hibe ve teslim olundukda dahi ol hal üzeredir deyüp İslâm bin Mustafa ve Molla (silik) bin Zülfikar li-ecli's-şehâde hâzırân ve teslim eyledikde ol hal üzeredir deyu şehâdet eyledikde şehâdetleri (silik) her birleri da'vâlarına muvâfık ikâmet edüp sıhhat-i beyyinesi maraz ve tehallutü'l-akl ve tayîrû'l-hâl beyyinesinden evlâ olmağla (silik) müdde'î Kazım Gazi'nin olmak üzere hükm olunup sûreti bi't-taleb kayd olundu lede'l-hâssa ishâh oluna tahrîren fî evâhir-i Safer sene sitte ve semânîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Mevlüd Ali Efendi bin Hüseyin Sofi, Abdülkerim Efendi bin Arslan Efendi, İsmail Efendi bin Abdülhalim, Ebubekir bin Yusuf Bayram bin Ali el-muhzır.

Numara: 3

Açıklama: Doru kaşka alaşa atını kaybeden Mahmud'un atını başkasının elinde bulması ve dava etmesi karşı tarafın inkarı-yarım dava

Oldur ki karye-i Evrek üst sükkânından Mahmud bin Ali mahfil-i kazâda karye-i Teberdir sükkânından Bayramlı (?) bin Receb'i ihzâr edüp dedi ki işbu doru kaşka alaşa düres ayağı sekli mülkünden gâib etmiş idim hâlâ işbu Bayramlı yedinde buldum suâl olunup hakkı sahibine îsâl murâdımdır deyicek gibbe's-suâl Bayramlı inkâren cevâb vericek kavline muvâfık beyyine taleb olundukda ..

Numara: 4

Açıklama: Kala Yahudileri arasında gerçekleşen gayrimenkul satışı kaydı

Oldur ki Kal'a sükkânından Sevlek veled Tanabay mahfil-i kazâda Evrahim veled Elyani ihzâr edüp mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edüp Vadi Balbek'da Taşköprü kurbünde vâki' bir kıt'a bağçe hudûdu beyân olunur kıbleten Sevlek mülkü şarkan Yusuf veled Tokay mülküdür şimâlen tarîk-i âmdir garben Yako mülküdür işbu hudûd-ı erba'a ile mahdûd olan bağını dâhilinde vâki' olan eşcâr-ı müsmiresiyle ve tevâbi' ve levâhıkıyla nısf-ı şâyi'ini işbu Evrahim'e seksen beş muâmele kuruşa bâten bey' edüp teslîm-i mebî' edüp kabz-ı semen etmişimdir ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâü ve yehtâr tasarruf eder deyicek gıbbe's-suâl Evrahim bâyi'-i mezbûr Sevlek'in vech-i meşrûh üzere câri ve sâdir olan ikrârın bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk edicek sıhhat-i bey' ve şirâ' ve teslim ve tesellüm ve işbu ibkâ-i mukırra olup mâhüve'l-vâki' kayd-şod tahrîren fî evâhir-i Safer sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Mevlüd Ali Efendi ibni Hüseyin Sofî, Abdülfettah el-emîr ibni Mustafa , Bayramlı bin Zülfikar, Ivaz bin Malkari, İsak veled (silik), Yaza bin İlya, Şulma veled İlya.

Numara:5

Açıklama: Hırsızlık suçlamasında inkarla cevap verilmesi üzerine şahit istenmesi Oldur ki Bağçe el-mahrûse mahallâtından Sefer Gazi Efendi mahallesinde Mevlüd Ali meclis-i şer'a Mustafa'yı ihzâr edüp şöyle takrîr-i da'vâ eylediği benim kaftanım cebinden elli akçe almışdır bi's-şer'î'l-kavim suâl olunsun dedikde mezbûr Mustafa bi'l-inkâr cevâb verüp ba'de'l-acz ikâmetü'l-beyyine tahlîf olunduğu kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi, Murad Efendi, Bayram el-hüzzâr.

19-49.Varak

Numara: 1

Açıklama: Borcun talebi

Oldur ki Tecazene Estavros mahfil-i kazâda Arslan nam kimesneyi ihzâr edüp on dört buçuk yarım rub' hakkım vardır taleb ederim deyicek gıbbe's-suâl Arslan'ı tasdîk etdikden sonra mûcibiyle kayd-şod tahrîren fî evâhir-i Saferi'l-hayr li-sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi, Mevlüd Ali Efendi bin Hüseyin Sofi, Mehmed Efendi bin Ahmed Beğ, Ebubekir bin Garib Yusuf ve gayruhum.

Numara: 2

Açıklama: Vasil isimli köleye azatlık verilmesi

Oldur ki fahrü'l-a'yân Arslan ağa tarafından Dilaver bin Abdullah ve Evliya bin Zülfikar şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Ahmed bin Hasan Atalık mahfil-i kazâ-i hâzır-ı lâzımü't-tevkîrde koyungözlü kamer kaşlı çekme burunlu bural sakallı orta boylu Boğdaniyyü'l-asıl Vasil nam kazağını ihzâr edüp mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i merâm kılup dedi ki müvekkilim Arslan Ağa işbu Vasil nam kazağını bin koyunla ve bir kazağa kitâbet etmiş idi hâlâ bedel-i kitabet olan bir kazağı ve dokuz yüz koyununu ve yüz koyun için yüz muâmele kuruş ahz ve kabz etmiştir ba'de'l-yevm sâir ihrâr-ı asliye gibi hür ve itaknâmesi tahrîr olunup yedine verilsin deyicek gıbbe's-suâl Vasil nam kazak vekîl-i mezbûrun vech-i muharrer üzere câri olan kelâmın tasdik etdikden sonra itakı mukarrer olup mâ-vaka'a kayd-şod tahrîren fi evâhir-i Saferi'l-hayr li-sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Mevlüd bin Mehmed, Hasan Atalık ibni Yusuf, Mevlüd Ali Efendi ibni Hüseyin Sofi, Bayramlı bin Zülfikar, Mevlüd Ali bin ...el-bâki, Ivaz bin Muzaffer ve gayruhum.

Numara: 3

Açıklama: Kula Baytal cinsi atını Mevlüd'in çaldığını iddia eden Mehmet'in bunu ıspatlaması ve atının kendisine hükm olunması

Oldur ki mahmiye-i Bağcesaray'dan Sefer Gazi Efendi mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Devidegeldi (?) meclis-i şer'a karye-i Kubacı'dan Mevlüd bin Hüseyin Ali'yi ihzâr ve mahzarında şöyle takrîr-i da'vâ eyledi ki tarih-i kitabdan üç sene mukaddem bir kula baytal gâib etmiş idim hâlâ işbu Mevlüd yedinde buldum bi-hasebi's-şer'i's-şerîf suâl olunup ihkâk-ı hak ve isâli'l-hak ve'l-müstehak olunması murâdımdır dedikde gıbbe'l-istintâk müdde'î-i aleyh merkûm Mevlüd işbu kula baytal beş seneden beri benim yedimdedir mûmâ ileyh Mehmed'in değildir deyu inkâr ile cevap vericek mezbûr Mehmed'in da'vâsını mütevellid beyine taleb olundukda ricâl-i müslimînden Hasan bin Yusuf Başe ve Mehmed bin Arslan li-ecli's-şehâde hâzırîn olup işbu Mevlüd yedinde olan kula baykal mûmâ ileyh Mehmed'indir bizler şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinden sonra şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olup vechen

mine'l-vücûh mülkünden adem-i ihrâcına tahlîf olunduktan sonra müşârun ileyh baytal Mehmed'in olmak üzere hükm olunup sûreti bi't-taleb kayd-şod
Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn

Numara: 4

Açıklama: Baharşah'ın mihrinin bir kısmını eşine hibe ettiğinin kaydedilmesi
Oldur ki Şehreküstü mahallesi sâkinelerinden Baharşah binti Hüseyin meclis-i şer'â hâzıra olup ve zevci Seyyid Hüseyin Çelebi ibni Mehmed'i ihzâr ve bi'l-müvâcehe takrîr edüp dedi ki işbu zevcim Hüseyin Çelebi'ye seksen altı mihr-i mü'eccelimden yetmiş dokuz altın mihrimi hasebeten lillâhi te'âlâ hibe eyledim dedikte mezbûr Çelebi kabul eylediği bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî evâhir-i Saferi'l-muzaffer sene sitte ve semânîn ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi ibni Hüseyin Sofî, Kadı el-muhzır.

Numara: 5

Açıklama: Alacak – verecek davası.

Oldur ki Murad veled Marto mahfil-i kazada Baron veled Arslan'ı ihzâr edüp dedi ki işbu Harun'da altı Arslanlı hakkım vardır taleb ederin deyicek gibbe's-suâl tasdik etdükden sonra mûcibiyle ma'a'l-havâle kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: el-hac Muzaffer bin Abdullah, İsmail Efendi bin Abdülhalim Efendi.

Numara: 6

Açıklama: Hırsızlık suçlaması

Oldur ki Abilay bin Abdürrezzak nam kimesne meclis-i şer'â Nikola veled Mirin Yahudi mahzarında takrîr-i da'vâ edüp işbu Yağut binti Sağrim yedinden iki yaldız sarı altını ahz etmiş bi-hasebi'ş-şer' suâl olunsun dedikte gibbe'l-istintâk ve akübü'l-inkâr reddü'l-acze ikâmetü'l-beyyine müdde'î-i aleyh merkûm Yağut bi't-taleb istihlâf olunup billâhillezî enzelehü (silik) alâ (silik) edicek ıslâhı kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkerim Efendi bin Arslan Efendi, İsmail Çelebi ibni Abdülhalim Efendi, Mehmed Efendi, Bayram Ali.

Numara: 7

Açıklama: Kuba Camii mahallesinde gayrimenkul satışı

Oldur ki mahmiye-i Bağcesaray mahallâtından Kuba câmi'i mahallesi sâkinlerinden Hüseyin Çelebi bin Derviş Ramazan meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i din-i münifde hâzır ve Abdülkâsım bin Ahmed ihzâr ve bi'l-müvâcehe takrîr-i güftâr edüp dedi ki mahalle-i mezbûrede vâki' mülkümü hudûdu beyân olunur kıbleten ve şarkan Ali Paşa mülküne ve şimâlen tarîk-i hâs ve garben Rabia Hatun ve Ahmed Çelebi

mülküne münhtehî ve işbu hudûd-ı erba'a ile mahdûde olan mülkümü ve dâhilinde bir çatma hânesiyle ve hukû-ı merâfıkla ve tevâbi' ve levâhıkıyla işbu Kasım Başa'ya otuz sekiz altuna bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve alâ mâ yelaka bi'l-akâr teslîm-i mebi' ve semen-i merkûmu bi't-tamam ahz eyledim ba'de'l-yevm

19-50.Varak

Numara: 1

Açıklama: Bayramlı'nın vekili aracılığıyla Evrahim'den alacağını istemesi, Evrahim'in ise borcunun talep edilenden daha az olduğunu bildirmesi

Oldur ki Bahadır Ağa mahallesi sükkânından Ali Beğ tarafından Bayramlı bin Zülfikar ve Şaban bin (boşluk) şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Mustafa Çelebi mahfil-i kazâda Evrahim yahudiyi ihzâr edüp dedi ki müvekkilim Ali Beğ'in işbu Evrahim'de vâcibü'l-edâ doksan akçe hakkı vardır talep ederin deyicek gıbbe's-suâl Evrahim yetmiş akçe hakkı vardır deyu ikrârı kayd-şod tahrîren fî evâhir-i Safer sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Mevlüd Ali Efendi ibni Hüseyin Sofi, Hacı Gazi bin Mahmud, Bayramlı bin Zülfikar, Ebubekir bin (silik) ve gayruhum.

Numara: 2

Açıklama: Borcun ödenmesinin talebi

Oldur ki Hacadır mahfil-i kazada Ebubekir nam kimesnei ihzâr edüp dedi ki işbu Ebubekir beş yüz kırk akçe hakkım vardır talep ederin deyicek gıbbe's-suâl tasdîk etdikden sonra mûcibiyle kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn

Numara: 3

Açıklama: Tüfenk satışında doğan anlaşmazlık

Oldur ki Dayerde Tahir Efendi meclis-i şer' de İbrahim bin Piyale mahzarında takrîr-i güftâr edüp işbu İbrahim'e bir tüfenk bey' etmek için vaz' etmiş idim bargir kıymetindeki tüfenkimi üz sekiz akçeye bey' etmiş ziyâdesin talep ederin dedikde müdde'î-i aleyh merkûm münkir olıcak müdde'î-i mezbûr Tâhir Efendi'yi kıymetin ziyâde ityân-ı beyyineden âciz olup talebiyle yüz yirmi üç akçeden ziyâdeye bey' etmişdir müdde'î-i aleyh merkûm yemîn billah edicek salâhın kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi bin Salacak, Şatır Mustafa Ağa.

Numara 4:

Açıklama: Alacak-verecek davası.

Oldur ki Ivaz binti Abdülbenî tarafından Şaban nam Bilal ve Abdürrafî Çelebi ibni Mehmed Çelebi şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Abdülkâdirbi-câmi'î'l-kebîr el-hac Osman Çelebi ibni Ali mahzarında takrîr-i güftâr edüp işbu Osman Çelebi zimmetinde altmış altun hakkını müvekkilem Ivaz bi't-tamâm ve bi'l-kemâl istîfâ etmişimdir tescîl olunsun demişdir vekâletim hasebiyle ikrâr ve itiraf edüp sicil olunsun dedikde gibbe'l-istintâk el-mukırru lehü'l-mezbûr vekîl-i mezbûrun kelâmını tasdîk ve tahkîk edicek hakkı reddi kayd-şod fî mâh-ı Saferi'l-hayr

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-kadı (silik), Abdülkerim Efendi, Ahmed Efendi el-muhzır, İsmail Efendi ibni Halim Efendi ve gayruhum.

Numara: 5

Açıklama: (Derviş'in Aslan'dan aldığı alaşa at satışını iptal etmek istemesi)

Oldur ki Derviş veled Toder mahfil-i kazâya Arslan veled Derviş'i ihzâr edüp dedi ki işbu Arslan'dan bir alaşa iştirâ etmiş idim çiftçidir çiftçi olduğun isbât etdikden sonra red murâd ederim suâl olunsun deyicek gibbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr kavline muvâfik beyyine taleb olundukda beyyineden âciz olup istihlâf olundukda halef billâhillezî ünzile'l-incil alâ İsâ aleyhisselâm etdikden sonra adem-i red kayd-şod tahrîren fî evâhir-i Saferi'l-hayr li-sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Efendi ibni Mehmed Efendi, Mevlüd Ali Efendi ibni Hüseyin Dede, Bayramlı bin Zülfikar, Mustafa Efendi Gözlay ve gayruhum.

Numara: 6

Açıklama: Kala Yahudilerinden Selman'ın Yani isimli kölesini 15 sene hizmetinden sonra azat edeceğine dair verdiği sözü yerine getirmesi

Oldur ki Kal'a-i Yahudiyan sükkânından Selman veled İsak meclis-i şer'de üzerinde böyle sarı sakallı gök gözlü sarı şenli macariyyü'l-asıl Yani nam abd -i memlûkü mahzarında takrîr-i güftâr edüp dedi iki işbu Yani nam abd-i memlûkümü on beş sene istihdâm edüp ba'dehû âzâd olunsun demiş idim on beş sene tamam hizmet etdi şimden sonra sâir ihrâr-ı asleyn gibi hürdür hakk-ı velâden gayrı hakkım yokdur deyu tav'an ikrâr kayd-şod

Fî 5 Mâh-ı Saferi'l-hayr

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi ibni Hüseyin, Ebubekir Çelebi el-muhtesib hâlâ, İsmail Efendi an-karye-i Kolaba ve gayruhum mine'l-hüzzâr.

Numara: 7

Açıklama: Emanet verilen malın çalındığının iddia edilmesi

Oldur ki Arslan bin Hacı Atalık meclis-i şer‘de Evrahim yahudiyi ihzâr edüp ve mahzarında takrîr-i güftâr edüp dedi ki işbu yahudiye hayata (?) için bir çuka vermişdim bir urup çuka uğurlamış suâl olunsun dedikde gıbbe’s-suâl Yahudi-i mezbûrı bi’l-inkâr cevâb vericek ba‘de’l-acz an ikâmeti’l-beyyineti tahlîf olunduğu kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Ahmed Efendi, ve İsmail Efendi, Şahsüvar.

Numara: 8

Açıklama: Mihir borcuna karşılık gayrimenkul talebi

Oldur ki Hüseyin Bölükbaşı mahallesi sâkinelerinden Rahime binti Abdurrahman Hoca kâinvâlide siyle havlu dâhilinde olan arz-ı hâliyede da‘vâları olup münâza‘un fihânın üzerine varılup suâl olundukda mezbûre Rahime tarafından sâbitü’l-vekâle Hacı Gazi Efendi merkûme kâinvâlidesinin üzerine takrîr-i da‘vâ edüp dedi ki kıbleten bayır ve şarkan müdde‘-i aleyhanın çardağına muntehî ve şimâlen tarîk-i âm ve Naziyet mülküne muntehiye odası dahi merkume (silik) kâinvâlide si müvekkilemin zevci Hasan nam kimesneye ve alâ yekala bi’l-akâr teslim ve ikbâz eylemişdimdir Hasan el-müteveffâ dahi kabul-i kabz eylemişdir ve mülk-i mevhubı olup müvekkilemin Hasan’ın zimmetinde iki yüz altun mihr-i mü’ecceli vardır takas vâki‘ olsun bi-hasebi’ş-şer‘ suâl olunup ihkâk-ı hak olunması murâdımdır dedikde gıbbe’l-istintâk merkûme kâinvâlide arz-ı mezbûrenin münkire olıcak vekîl-i mezbûre beyyine taleb olundukda Abdülkâdir bin Abdülcebbâr nam kimesne alâ vefki’s-suâl edâ-i şehâdet-i şer‘iyye edüp ba‘de riâyeti şerâiti’l-kabûl şehâdeti makbûle olup şâhid-i âhara tevakkuf kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Ahmed bin Mehmed Efendi, Devlet Gazi el-muhzır, Terzi Ali bin Ahmed ve gayruhum.

19-51. Varak**Numara: 1**

Açıklama: Kenan isimli köleye azatlık sözü verilmesi

Oldur ki Bağcesaray el-mahmiye mahallâtından Hüseyin Bölükbaşı mahallesinden Beraskör veled Bağdasar mahfil-i kazâda Kenan nâm abd-ı memlûki mahzarında bi’t-tav‘ ve’r-rızâ ikrâr ve itiraf edüp işbu abd-ı memlûküm Kenan’ı beş sene

istihdâm edüp ba‘dehû azad olsun demiş idim dört buçuk sene istihdâm etdim altı ay hizmeti kalmışdır altı aydan sonra sâir ihrâr-ı asleyn gibi hürdür deyu ikrârı kayd-şod
Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Efendi el-kâtib, Osman Peşe, Bayram Ali bin Zülfikar, Ahmed bin Mustafa.

Numara: 2

Açıklama: Mehmet Mustafa’nın kızının çeyizinden Toktamış’ın izinsiz olarak aldığı malları talep etmesi

Oldur ki Saliha’dan sâbitü’l-vekâle babası Mehmed Mustafa meclis-i şer‘de Toktamış veled Papaka mahzarında takrîr-i güftâr edüp işbu Toktamış kızım Saliha’nın cehazından bir gömlek ve bir makreme ve bilâ-icâzetihâ ahz eylemiş vekâletim hasebiyle talep ederim dedikde gıbbe’l-istintâk (silik) merkûm Toktamış tâyi’an (silik) ikrârı kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Ali Efendi ibni Hüseyin, İsmail Efendi ibni Halim Efendi

Numara: 3

Açıklama: Sınırları belirtilen ve Satışı yapılan gayrimenkulün parasının alındığın kaydı

Oldur ki Terzi mahallesinden Arslan bin Derviş Ali meclis-i şer‘de Mahbub Sultan Han bin İbrahim bin Hacı Bayram ve Mehmed Şah Mirza Velişah Mirza şehâdetleri sâbitü’l-vekâle Abdülgaffar bin Arslan el-hac mahzarında bi’t-tav‘ ve’r-rızâ ikrâr ve itiraf edüp mahalle-i mezbûrde vâkı‘a karşılıklı iki hane ve bir oda havlusıyla kıbleten su yolu ve şarkan Yani mülküne müntehiye ve şimâlen tarîk-i âm ve garben kendi mülküne muttasıla işbu hudûd ile mahdûd olan mülkümü işbu Abdülkâdir el-vekîle kırk dokuz altın bir kuruşa bey‘-i bât-ı sahîhle bey‘ edüp teslim-i mebî‘ ve kabz-ı semen-i ma‘dûd eyledim min ba‘d Abdülkâdir el-vekîlin mülk-i müşterâsıdır ve makbûzudur dedikde el-mukırr-ı lehü’l-mezbûr mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere câri olan kelâmın tasdîk ve tahkîk edicek sıhhat-i bey‘ ve şirâ mukarrer olup mâhüve’l-vâki‘ bi’t-taleb kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Ali Efendi bin Hüseyin, es-Seyyid Fettah, Ebubekir Çelebi el-muhtesib, Hacı Ali be-mahmiye-i Karasu.

Numara: 4

Açıklama: Gayrimenkul hibesi

Oldur ki mahmiye-i Bağcesaray’da Terzi Ali mahallesinde vâkı‘a mülkünü Mahbub Sultan Han tarafından ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân olan İbrahim bin Hacı Bayram ve Mehmed Şah Mirza (silik) bin Dilşah Mirza ibnetü İslam Giray şehâdetleriyle

sâbitü'l-vekâle Abdülkâdir bin Arslan meclis-i şer' de Dakre veled Esber'i ihzâr ve mahzarında şöyle takrîr edüp dedi ki mahalle-i mezbûrede vâkı'a mülkünü hudûdu beyân olunur kıbleten su yolu ve şarkan Yani ve şimâlen tarîk-i âm ve garben Arslan mülküne muntehiye işbu hudûd-ı erba'a ile mahdûd olan mülkünü dâhilinde hânesiyle ve birve halâsıyla ve firunıyla cemî' hukûkla müvekkil-i mezbûrem Mahbub Sultan Hanı mûmâ ileyh Dakre'ye hibe ve teslim eylemiştir vekâletim hasebiyle mülk-i mezbûru mezbûr Dakre'ye hibe ve teslim eyledim ve Dakre dahi kabul ve kabz eylemiştir mezbûrun mülk-i mevhûbudur keyfe mâ yeşâu tasarruf eder dedikde gıbbe'l-istintâk mezbûr Dakre vekîl-i merkûmun cemî' kelâmını min evvelihî ve âhirihî tahkîk edicek hibe ve ikbâz kabul ve kabz eyledikleri sâbit olduğu bi't-taleb kayd olundu ki lede'l-hâce ihtiyâc

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn

Numara: 5

Açıklama: Alacak-verecek ilişkisi

Oldur ki Köstandel veled Harac nam zimmî mahfil-i kazada Ali bin (boşluk) nam kimesne mahzarında takrîr-i da'vâ edüp işbuişbu Ali nam kimesnede iki altun hakkım olup hâlâ talep ederim dedikde gıbbe'l-istintâk müdde'î-i aleyh mezbûr cevâbında hakkım iki altundan var idi verdim gıbbe's-sual ve'l-inkâr mezbûr Ali edâsına beyyineden acz olmuşdur (silik) olundu kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: ?

19-52. varak

Numara: 1

Açıklama: Bahçesaray'da Yahudiler arasında bağ satışı

Oldur ki Mangüş sakinelere müşteri-i mezbûre Papaleste şirâ ile müstemlike olan mahdûd bağını kal'a-i yahudiyândan Şulme veled Papaya on beş altın ile adedi nâ-ma'lûm olan bir kabza filosa bey' edüp Şulme el-merkûm dahi kabul ve kabz etdüğü kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Hosil veled Afake, Bebay veled Endon, Mikon veled Külümbali, Tigor veled Arab, Derviş veled Elci, İrza veled Baba.

Numara: 2

Açıklama: Alınan malların ücretinin talep edilmesi

Oldur ki Bağcesaray mahallâtından Kara Mehmed meclis-i şer‘de Mevlüd bin Şaban nam kimesneyi mahzarında takrir-i güftar edüp işbu Mevlüd yüz akçemi ve elli üstüremi ve birgömleğimi ve bir makrememi ahz etmişdir taleb ederin bi-hasebi’ş-şer‘ sual olunup ihkâk-ı hak olunmak matlûbumdur dedikde gibbe’l-istintâk münkir olıcak ba‘de aczü’l-müdde‘î ikâmetü’l-beyyine müdde‘î-i aleyh el-merkûm yemîn teklif olunup yemîn billahi’l-azim edicek halâsla kayd-şod
Şuhûdü’l-hâl: Abdülkerim Efendi, Sadullah Çelebi an-karye-i Karamcun, Bayram Ali bin Zülfikar ve gayruhum.

Numara: 3

Açıklama: Abdullah oğlu Kenan’ın eşini üç talakta boşadığını inkar etmesi üzerine boşanmanın gerçekleştiğinin şahitlerle ispatlanması

Oldur ki Kuba Camii mahallesi sâkinelerinden Bebenek binti Receb meclis-i şerif-i lâzımı’t-tevkîrde zevci Kenan bin Abdullah nam kimesneyi ihzâr mahzarında takrir-i kelâm ve ta‘bir-i meram edüp dünkü işbu zevcim Kenan beni üç talak boş etmişdir bi-hasebi’ş-şer‘ sual olunsun dediği bi’l-müvâcehe Kenan’dan sual olundukda inkaren cevab verüp mezbûre Bebenek’in kavline muvâfik beyyine taleb olundukda Mustafa bin Derviş ve Ramazan bin Yüzir nam kimesneler li-ecli’ş-şehâdeti’ş-şer‘iyye hâzırân olup dediler ki işbu Kenan bin Abdullah zevcesi işbu Bebenek’in üç talak boş etmişdir bizler şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri eda-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinden sonra ba‘de’t-tahlîf şehâdetleri hayyiz-i kabulde vâkı‘a oldukdan sonra mezbûre Bebenek’in talak-ı selâse ile mutallaka olduğu kayd-şod

Şuhûdü’l-hâl: Ahmed Efendi, Abdülkerim Efendi, Ebubekir Çelebi, Bayram Ali bin Zülfikar.

Numara: 4

Mezbûre Bebenek’in otuz altın mihr-i müeccelin zevci Kenan’ın ikrârıyla sabit
Şuhûd: el-mezbûrûn.

Numara: 5

Açıklama: Akyar mevkiinde bulunan bağın satışı ve ücretin alınması

Oldur ki Estilani Ekrib veled Nikola meclis-i şer‘de Safkuş Mehmed Can bin Abdullah mahzarında takrir-i güftâr edüp kabaritde vâkı‘a Akyar denen bir kıta bağımı ki hudûdu beyân olunur kıbleten Haraccı mülküne muntehiye ve şarkan Katodir mülküne ve şimâlen Mehmed Can mülküne ve garben Kabarti surlu işbu hudûd ile mahdûd olan bağımı işbu Mehmed Can’a sekiz altuna bey‘-i bât-ı sahîhle

bey' edüp teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen-i ma'dûd eyledim min ba'd bağ-ı mahdûd Mehmed Can'ın mülk-i müşterâsıdır dedikde gıbbe'l-istintâk Mehmed Can el-mezbûr Ekrib el-merkûmun kavlini tasdik ve tahkîk edicek sıhhat-i bey'a (silik)

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkerim Efendi (silik), Gazi (silik) bin Yunus Sofî, Ali Efendi, es-Seyyid Fettah (silik)

Numara: 6

Açıklama: 9 sene hizmetinden sonra azatlık sözü verilen köleye özgürlüğünün verilmesi

Oldur ki Mankuş sükkânından Abrim veled Boberdi ve Nîkolani Sefer veled Sovaka ve Toder veled Toktaş şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Babay veled Toktamış meclis-i şer' de Gamk nam kazak mahzarında takrir-i güftâr edüp (silik) dokuz sene istihdâm edüp ba'dehû azâd olunsun demiş idük bi't-tamam dokuz sene hizmet etdi şimden sonra sair ihrâr gibi hürdür deyu tâyi'an ikrâr ve itiraf etdiklerinden sonra semenü'l-merkûmun teslimiyle hükm ve kayd-şod fî mâh-ı Saferi'l-hayr

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi ibni Ahmed Beğ Salacak, Bayram Ali bin Zülfikar, Kalyanir veled Yorgin

Numara: 7

Açıklama: Darp davası ve hükmü.

Oldur ki Sahrab Efendi mahallesinden Destina binti Tudar meclis-i şer' de Muzsile mahzarında takrir-i da'vâ edüp işbu Hursile beni darb eyledi bi-hasebi's-şer' sual olunup ihkâk-ı hak olunması murâdıdır dedikde gıbbe'l-istintâk Muzsile münkire olucak müdde'ıyye-i mezbûrenin kavline muvâfık beyyine taleb olundukda ba'de acz beyân-ı ikâmetü'l-beyyine müdde'ı-i aleyhâ el-mezbûreye yemin teklif olunup yemin billâhi'l-lezî eserü'l-incil alâ İsâ a.s. etdükden sonra hâlâ (silik) kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Gazi Efendi, es-Seyyid Fettah.

Numara: 8

Açıklama: Sınır anlaşmazlığında Mahmut'un Aslan'ın mülkünü işgal-taciz ettiğine hükm olunması

Oldur ki Bağcesaray el-mahmiye-i hamiiyetü'l-aliyye mahallâtından Terzi Ali mescidi mahallesi sükkânından Arslan nam kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şâmi hü'l-ummâd ve mahfil-i din-i münîf-i râsihü'l-evtâde Mahmud nam kimesne mahzarında şöyle takrîr-i kelâm ve tabir-i merâm eyledi ki Mahmud el-mezbûr benim havlumda

yarım kulaç mikdar taş bina yapup benim arzıma tecavüz ve te'addî eylemiştir bi-hasebi's-şer'ü'l-kavîm ve'n-nehcü't-taksîm sual olunup bâ-yedi-i âdiyesin kasr murâdıdır dedikde gıbbe'l-istintâk Mahmud el-mezbûr müdde'î-i mesfûr Arslan benim mülküm asılda on bir nefer kimesneler her birleri on beş kulaç arzı on birer haseneye etmiştir benim te'addî ve tecavüzüm yokdur deyicek müdde'î-i mezbûr Arslan (silik) birimizin hisseleri tûl-i arzda müsâvîdir cema'at-i müslimîn ile üzerine varılıp erkâl ile ol havlusun dedikde hakikatü'l-hâl cemaat üzere varıldıkda arazi-i merkûme urganla olmayup fi'l-hakîka Mahmud el-mezbûr müddei-i mesfûr Arslan'ın yarım kulaç mülküne tecavüzü zâhir olup kıbel-i şer'den binâ-i mezbûrun nakzıyla hükm ve kayd-şod sene 1086

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Efendi ibni Mehmed Efendi, Memi Bölükbaşızade Ali müezzîn, Kahveci Ahmed bin Mehmed, Şahin bin Mustafa , Sadi Hüseyin bin Mehmed, Bayram Ali el-muhzır ve gayruhum mine'l-huzzâr.

19-53.Varak

Numara: 1

Açıklama: Kala Yahudilerinden İsak oğlu Moşe'nin bağıcı vadeli olarak satması Oldur ki Kal'a-i Yahudiyan sükkânından Moşe veled İsak meclis-i şer'de Makküşlü Papak veled Satılmış mahzarında takrir-i güftâr edüp Güngörmez demekle maruf mevzi'de bir kıt'a bağ ki hudûdu beyân olunur kibleten uzun ve şarkan Şulili Köstentire mülküne muntehiye ve şimâlen Bebayoğlu Şumle mülküne muntehiye ve garben Bigasali Balayan mülküne mülküne muntehiye işbu hudûd ile mahdûd olan bağ zevcem Estire ile müştereke bağımızdır hisse-i şâyi'amı ve zevcem hissesini dahi vekâletim hasebiyle işbu Papak'a otuz üç muamele altuna kırk gün vade ve ecel ile bey' etmişimdir dedikde gıbbe'l-istintâk Papak el-merkûm bâyi' el-mezbûrun kelâmin ba'de't-tasdîk mûcibiyle kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi ibni Ahmed Beğ Salacak, Tatlı Ağa, Bayram Ali bin Zülfikar, Sefer Gazi an-hüddâm-ı mahkeme, Sadullah Efendi an-karye-i (silik)

Numara: 2

Açıklama: 12 sene hizmetinden sonra azat edileceğine söz verilen Peder isimli kölenin hür kılınması

Oldur ki Kuba câmi'i mahallesinden Usta Şimşir bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer'de orta boylu gök gözlü köse sakallı sarı benizli boğdaniyyü'l-asıl Peder nam

abd-ı memlûku mahzarında bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve itiraf edüp işbu Peder nam abdimı on iki seneye değin istihdâm ba'dehû hür olsun demiş idim tamam on iki sene hizmet etdi şimden sonra dair ihrâr-ı asleyn gibidir deyu ikrârı ve temettu' kayd-şod

Şuhûdü'l-hâl: Gazi Beğ bin Yakub Sofi, Ebubekir Çelebi el-muhtesib, Bayram Ali bin Zülfikar, Sefer Gazi an-hüddâm-ı mahkeme, Abdullah bin Abdullah.

Numara: 3

Açıklama: Gayrimüslimler arasında bağ satışı

Oldur ki Karasubazarı sükkânından Derviş bin Vasil ve Mukle veled Külüm nam ve Papay veled Anton nam kimesnenin şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Hosil veled Manavake meclis-i şer' de Papaliste binti Yoride mahzarında ikrar-ı şer'î ve itiraf-ı mer'î edüp damgacı demekle ma'rûf mevzu'da vâkı'a bir kıta bağ ki hudûdu budur beyanı kıbleten kabari suyu ve şarkan arabayolu ve şimâlen Vasil nam kimesne mülküne muntehiye ve garben Dimitre'nin arz-ı müşterekesine muntehiye işbu hudûd- mahdûd olan bağı müvekkilim Derviş işbu Papaleste'ye on üç altun bu hakka bey'-i bât-ı sahîhle bey' edüp teslim-i mebî' ve kabz-ı mahdûd eylemiştir Papaleste'nin mülk-i müşterâsıdır tescil olunsun dedikde bi'l-müvâcehe Papaleste vekîl-i mezbûrun kelâmın tasdik ve tahkîk edicek sıhhat-i bey' ve şirâ ve lüzûm-ı akde ve temlik ve temellüke hükm ve kayd-şod mâh-ı saferi'l-hayr

Şuhûdü'l-hâl: Gazi Beğ bin Yakub Sofi, Ebubekir Çelebi el-muhtesib, Bayram Ali bin Zülfikar.

19-54.Varak

Numara: 1

Açıklama: Kolay'ın mirasçıları ve terekesi:

Hissetü'l-usbiye Hur Akay an-tereketi'l-ah el-merhûm Kolay meblağ 33 hasene 12 ciren kulaklı bene bahasından hasene 2 sim 33

- Koker sığır buzağla kıymet-i hasene 3
- Kuba öküz kıymet-i hasene 3
- Kara öküz kıymet-i hasene 2
- On beşşeri ziraat olunmuş buğday kıymet-i hasene 1 kuruş 0,5

- Bir taş kura kıymet-i sim 30
- Yarım beşşeri ziraat olunmuş (silik) buğday kıymet-i kuruş 0,5

Şuhûdü'l-hâl: Çura Akay bin İslâm, Espay bin Mehmed Sofa, Mevlüd Ali bin Sunçay, Şah Mirze Dede bin Ali Ataş, Kurmay bin Taylık, Ömer bin Osman, Abdullah Paşa bin Tavaş, Tok Mehmed bin Ramazan, Abdurrahman Bay bin Mehmed Bay.

Hissetü'z-zevc Hacı Bolat an-tereketi'z-zevceti'l-merhûme Ayaş meblağ 30 hasene 96 mukâbelesine kendi zimmetinde olan mihirden tahrîren fî mâh 21 Muharremi'l-harâm sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Şuhûdü'l-mezkûrûn.

Numara: 2

Açıklama: Şeyhler köyünden Çurman'ın terekesi:

Metrûkât-ı Çurman der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Şeyhler

- Bay Cur (?) çura kıymet-i hasene (silik)
- Gülzar nam düğe kıymet-i hasene
- Çura nam çura kıymet-i hasene
- Gedik kova nam tebe kıymet-i hasene
- Hal konan kıymet-i hasene
- Büyük (silik) öküz kıymet-i hasene
- Def'a ...öküz kıymet-i hasene
- Kara öküz kıymet-i hasene
- Koker boğa kıymet-i hasene
- Kara sığır buzağla kıymet-i hasene
- Beyazî sığır buzağla kıymet-i hasene
- Koker dişi dana kıymet-i hasene
- Kara konas kıymet-i hasene
- Kuzulu koyun aded 20 kıymet-i hasene
- Kısır koyun 12 kıymet-i hasene
- Üç beşşeri darı kıymet-i hasene
- Büyük çoban kazan ocağıyla kıymet-i hasene
- Küçük çoban kazan

- Üç ağaç ayak kıymet-i sim 5
- Küçük bakır kazan kıymet-i sim 15
- Üç orak kıymet-i sim 9
- Zil
- Yeşil kuşaklık kıymet-i sim 3
- Koyun baş (silik) kıymet-i sim 1
- Küçük hurda sandık kıymet-i sim 3
- Ağaç sini kıymet-i sim 5
- Bir ağaç tabak kıymet-i sim 3
- Ki koba çelik kıymet-i sim 3
- Bakır sahan kıymet-i kuruş 1
- Meske balma kürk kıymet-i hasene 1
- Bir çanak bağla kıymet-i sim 15
- Vekıymet-i sim 2
- Sekiz şimşir kaşık kıymet-i sim 3
- Bir küp kıymet-i sim20
- Küçük buzağı kıymet-i sim 1
- Meze sehz kıymet-i sim15
- (silik) çakşır kıymet-i sim 30
- Deri kürk kıymet-i sim 30
- Alaca kilim kıymet-i kuruş 1
- Basma yorgan kıymet-i hasene 0,5

Bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Safer sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: El-hacı Canay bin Hüseyin, Mehmed Ağa bin Allahverdi, Burç Kadir Sofa bin Semen, Ahmed ve Abdülkerim ibnân Ramazan, Paşa bin Taraş.

Numara: 3

Açıklama: Zeyn Apak isimdi kadının evinden elbiselerinin çalındığını iddia etmesi ancak şahitleri olmadığı için davasının düşmesi

Oldur ki Dib Tarhan kazasına tâbi' karye-i Canbaba sâkinlerinden Zeyn Eppak binti Mürteza Halife mahfil-i kaza-i celîlü'l-kadre hâzıra olup Cemli bin Allahverdi Hoca nam kimesnesi ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i da'vâ ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp dedi ki kendi evimde bir mikdar esbâbım sirka olunmuş idi işbu Cem'le el-mezbûrun

evine yetişüp bir ...buldum bi-hasebi's-şer' sübûtun taleb ederin suâl olunsun deyicek gibbe's-suâl lede'l-istintâk el-müşârun ileyh Cem'le el-mezbûr bi'l-inkâr cevâb vericek Zeyn Appak nam avretin sıdk-ı da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda Zeyn Appak el-mezbûre beyyineden 'âcize ve kâsıra olmağın Cem'le el-mezbûreye yemîn teklif olundukda Cem'le el-mezbûr halef billâhi'l-azîmle yemîn etdikden sonra Zeyn Eppak el-mezbûrenin da'vâsının butlânıyla hükm olunup bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî mâh-ı Safer sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Sibeveyh Çelebi ve Hızır Çelebi ibnân eş-şeyh Abdülkerim Efendi, Paşa ve Eşterek ibnân Ali Emeldeş, Burç bin Hacı Mehmed, Can Akay bin Kuliş Sofa, Bolat bin İlyas, Abdülkerim bin Receb Sofa, Abdülkerim bin Ramazan, Paşa bin Taraş ve gayrı min huzzâr.

Numara: 4

Açıklama: Tolpa Kıpçak köyünden Salo'nun terekesi

Metrûkât-ı (silik) Salo der-kazâ-i Dib Tarhan an-karye-i Tolpar Kıpçak

- Zevci Mehmed zimmetinde mihr hasene 300
- Çal at kıymet-i hasene 5
- Çebdar Kaşka beye kıymet-i hasene 3
- Dört batman asel kıymet-i hasene 3
- Mihr-i mu'accel nakd hasene 20
- Mihr-i mu'accel nâmında câriye kıymet-i hasene 30
- Kürk Kıymet-i hasene 5

Hissetü'z-zevc Mehmed an-tereketi'z-zevceti el-merhûme Tak Salo meblağ hasene 139 kendi zimmetinde olan 266

Deyninde hasene 139

Hissetü'l-eb Kor Akay an-tereketi'l-bint el-merhûme Tak Salo meblağ-ı hasene 88 kuruş 1 mukâbelesine Ebke nam câriye bahasından hasene 20

- Çal at kıymet-i hasene 5
- Çend kaşka beye kıymet-i hasene 3
- Dört batman asel kıymet-i hasene 3
- Mehmed zimmetinde olan mihirden hasene 53 kuruş 2

19-55.Varak

Numara: 1

Açıklama : Taksalo'nun terekesi

eHissetü'l-ümm Totay an-tereketi'l-bint el-merhûmme Taksalo meblağ 30 hasene 33 mukâbelesine Koy zimmetinde hasene 20

Mehmed zimmetinde olan mihirden hasene 33

Tahrîren fî mâh-ı Safer sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: Eş-şeyh Davud Efendi bin Mevlüd Ali, eş-şeyh Abdülfettah Efendi bin eş-şeyh Abdülaziz Efendi, Bolat Efendi bin Tokat Sofa, Çura Akay Sofa bin İslâm, Şaban Sofa bin Saraman, Bulek Hafız an karye-i Başık bin Keçim, Paşa bin Taraş ve gayruhüm min huzzâr.

No: 2

Açıklama: Çekelek köyünden Hacı Han'ın terekesi:

Metrukât-ı Hacı Han der-kaza-i Dib Tarhan an-karye-i Çeklek

- Gülnaz nam düge kıymet-i hasene 60
- Nefti kebe kıymet-i hasene 1
- Yeşil derayi kaftan (?) kıymet-i hasene
- Yeşil kemha ala kazan ...kürk kıymet-i hasene 7
- Al derayi tavşan içiyle fistan kürk kıymet-i hasene 1
- Beyaz keten yeni nakışla gömlek kıymet-i hasene kuruş 1
- Keten yeni ...ağzı nakışlı gömlek kıymet-i hasene kuruş 1
- Def'a keten gömlek kıymet-i hasene kuruş 1
- Beş nakışlı yüz bezi kıymet-i hasene 1
- Üç giz kıymet-i sim 90
- Yirmi sekiz kuzulu koyun kıymet-i hasene 18
- On kısır koyun kıymet-i hasene 3
- Basma yorgan kıymet-i kuruş 1
- İki basma döşek kıymet-i hasene 1
- Sabah kadife yasdık kıymet-i kuruş 0,5
- Kırmızı derayi yasdık kıymet-i kuruş 0,5
- Kırmızı kemha yasdık kıymet-i kuruş 0,5
- Üç basma yasdık kıymet-i sim 35

- Hurda sandık kıymet-i sim 20
- Gök (silik) kıymet-i hasene 8
- İki kolanlı (silik) kıymet-i hasene 10
- Cizden dişi tay kıymet-i hasene 3
- Bir şah dester kıymet-i sim 30
- Sırlı kutu kıymet-i sim 30
- Yeşil mukaddem kuşak kıymet-i hasene 2
- Zemmere (?) kıymet-i hasene 1
- Tilki içiyle çuha kürk kıymet-i hasene 6
- Bakır güğüm kıymet-i hasene 1
- Havan desteliği kıymet-i sim 30
- İki sahan kıymet-i hasene 1
- Köhne dülbend kavukla kıymet-i sim 23
- (silik) kılıç kıymet-i hasene 5
- Bakır ibrik kıymet-i hasene 1
- Dört kısır koyun kıymet-i hasene 1 kuruş 1
- İbrahim emeldeş zimmetinde sim 10

Dire Bavbeğe Sofa el-merhûm Kıbcak mescidinin başı iki senenin (silik) verilmiş doksan altı akçe cümle iki altun doksan altı akçe olup mukâbiline iki tahta yarım arz yer (silik) kıymet-i hasene 2 sim 96 ihrâc olunup teslîm

Tahrîren fî mâh-i Rebiülâhir sene 1083

Şuhûdü'l-hâl: şuhûdü'l-mezkûrûn (silik)